

Møteinnkalling
Samfunnsutvalget

Møtested: Fredrikstad rådhus, møterom Østfold

Tidspunkt: 07.10.2026 kl. 17:00

Møtet begynner kl. 17.00 med en felles orientering sammen med Helseutvalget i formannskapssalen.

Eventuelle forfall meldes til møtesekretær Torill E. Kristiansen, telefon 918 55 079, e-post tokris@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Dersom du ønsker å få vurdert din habilitet, send nødvendig informasjon til utvalgsleder Marianne Klever Næss mainas@fredrikstad.kommune.no, med kopi til møtesekretær Torill E. Kristiansen tokris@fredrikstad.kommune.no.

Fredrikstad, 28.09.2026.

Marianne Klever Næss (sign)
utvalgsleder

Saksliste

Saksnr.	Innhold	Hjemmel u.off.
OS 12/26	Muntlig orientering om nye boligkonsepter - samarbeid med private aktører. Felles orientering Samfunnsutvalget og Helseutvalget:	
OS 13/26	Kommunedirektørens orienteringer	
OS 14/26	Orientering om Kinoen	
OS 15/26	Orientering om sosialhjelp	
PS 30/26	Blå Grotte – vurdering av organisasjonsform	
PS 31/26	Kommuneplanens samfunnsdel 2026 - 2038	
PS 32/26	Investeringsbeslutning - Lisleby sentralidrettsanlegg	
PS 33/26	2. tertialrapport 2026 for Fredrikstad kommune	

OS 12/26 Muntlig orientering om nye boligkonsepter - samarbeid med private aktører. Felles orientering Samfunnsutvalget og Helseutvalget:
OS 13/26 Kommunedirektørens orienteringer
OS 14/26 Orientering om Kinoen
OS 15/26 Orientering om sosialhjelp

Fredrikstad ungdomsråds vedtak 05.10.2026:

Fredrikstad ungdomsråds behandling:

Saksnr.: 2026/25514
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 307747/2026
Klassering: 289

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fredrikstad ungdomsråd	05.10.2026	21/26
Samfunnsutvalget	07.10.2026	30/26
Formannskapet	15.10.2026	
Bystyret	22.10.2026	

Blå Grotte – vurdering av organisasjonsform

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret

1. Blå Grotte videreføres som kommunalt kulturhus innenfor dagens organisasjonsform.
2. Kommunedirektøren bes følge opp driften med vekt på økt aktivitet og egeninntjening, bedre utnyttelse av lokalene og kompetansen, øke samarbeidet med lokale og regionale aktører og tettere oppfølging av kulturhusets samfunnsoppdrag.

Sammendrag

Fredrikstad ungdomsråd og samfunnsutvalget gir sin uttalelse i saken.

I budsjett og handlingsprogram 2025–2028 ble kommunedirektøren bedt om å vurdere om Blå Grotte kunne organiseres som aksjeselskap. Denne saken vurderer dagens modell opp mot alternative organisasjonsformer.

Kommunedirektøren har identifisert fire ulike organisasjonsmodeller som er sammenlignet opp mot kriterier knyttet til samfunnsoppdrag, politisk styring, økonomi, investeringer, spillemidler og kommunens rolle som eier. Utredningen viser at aksjeselskap er mulig som organisasjonsform, men at dette i seg selv ikke nødvendigvis gir gevinster i form av lavere kostnader, reduserte investeringsbehov eller økte inntekter. Isteden vil det medføre kostnader til styrehonorarer, revisjon, regnskap, selskapsadministrasjon og arbeidsgiverfunksjoner.

Blå Grotte er et kulturpolitisk virkemiddel og kommunens viktigste arena for profesjonelle produksjoner, lokale kulturaktører, frivillighet, samt barne- og ungdomskultur. Dagens organisering gir kommunen gode muligheter til å ivareta dette samfunnsoppdraget gjennom direkte styring og prioritering.

Regnskapstallene viser at kommunens netto kostnad har vært stabil over tid. Det er investeringsbehov ved kulturhuset, særlig knyttet til investeringer i sceneteknikk. Disse behovene består uavhengig av organisasjonsform. Endret organisering kan skape usikkerhet knyttet til spillemiddelvilkårene, som er en viktig finansieringskilde til disse innvesteringene.

Kommunedirektøren vurderer samlet at dagens organisering gir den beste balansen mellom samfunnsoppdrag, kommunal styring, økonomi og langsiktig utvikling. Blå Grotte anbefales derfor videreført som kommunalt kulturhus, samtidig som det arbeides videre med økt aktivitet, egeninntjening, samarbeid og bedre utnyttelse av kulturhusets ressurser.

Vedlegg

- 1 Svar på spørsmål om status og konsekvenser for spillemidler for anlegg 49370 - Blå Grotte.pdf
- 2 Kulturhus og organisasjonsform
- 3 Blå_Grotte_sammenligning_av_driftsmodeller 1

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Å skape rom - kunst og kultur i en liten verdensby, kommunedelplan for kultur i
- Fredrikstad 2019-2030 (heretter omtalt som kulturplanen)
- 2025/21045 Fredrikstad kino med kiosk etablert som et aksjeselskap
- 2024/8246 Blå Grotte - om mulige alternativer til dagens drift
- 2016/13038 Mulighetsstudie kulturhuset Blå Grotte og St. Croix
- 2006/8439 Blå Grotte – Driftsmodell
- Bodø kommune, saksnummer 76/2026 Stormen konserthus – organisering og drift
- Bærum kommune, saksnummer 2025/8370 Bærum Kulturhus – prinsipper for drift med vurdering av konkurranseutsetting

Saksopplysninger

Historisk utvikling og samfunnsoppdrag

Blå Grotte ble etablert gjennom ombygging av tidligere kinolokaler i perioden 2004–2006, med mål om å være lokal hovedscene. Da planene om en fylkesscene ble avsluttet i 2015, ble det lagt til grunn at det fortsatt var behov for en regional kulturarena. Mulighetsstudien fra 2016 la derfor til grunn at Blå Grotte skulle videreutvikles med en utvidet lokal og regional funksjon.

Kulturhuset gir publikum tilgang til et bredt spekter av kunst- og kulturuttrykk og gir lokale aktører tilgang til scene, teknisk utstyr og produksjonskompetanse. Bruken omfatter profesjonelle aktører, lokale lag og foreninger, barne- og ungdomsteatre og turnerende nasjonale produksjoner. Verdien kan derfor ikke bare måles i billettinntekter og utleie. Blå Grotte er også en del av produksjonsgrunnlaget for det lokale og regionale kulturlivet. Kulturplanen legger til grunn at kommunale kulturhus skal være åpne og tilgjengelige møteplasser, gi rom for ulike kulturuttrykk og bidra til et mangfoldig kulturtilbud. Blå Grotte skal gi plass til produksjoner som kan ha vanskelig for å få visningstid på andre arenaer.

Organisering

Blå grotte er i dag organisert som en avdeling i Virksomhet kultur, tilhørende kommuneområde Samfunn og byutvikling. Blå Grotte har ti ansatte fordelt på om lag 6,74 årsverk og bruker kommunale støttefunksjoner innen lønn og personal, økonomi, IKT, merkantile tjenester, renhold og byggdrift.

Tidligere utredningsarbeid

I 2024 gjennomførte kommunen markedsdialog og juridiske, økonomiske og personalmessige vurderinger av alternativ drift. Dialogen viste liten interesse for å overta virksomheten med ansatte og øvrige forpliktelser. Kommunedirektøren anbefalte derfor at det ikke ble startet en anbudsprosess.

Utredningen synliggjorde et sentralt dilemma: Lavere krav til innhold gir en ekstern driver større kommersiell frihet, men reduserer kommunens styring av kulturhuset. Dersom samfunnsoppdraget og bredden skal videreføres, vil behovet for offentlig finansiering derfor i stor grad bestå.

Organisering av kulturhus i Norge

Av 130 kulturhus som rapporterte organisasjonsform til Norske kulturhus i 2026, var 100 kommunale enheter, 12 kommunale foretak og 11 aksjeselskaper. Kommunale enheter og kommunale foretak utgjorde dermed 112 av 130 kulturhus.

De 11 kulturhusene registrert som aksjeselskaper er Arendal Kulturhus, Askim Kulturhus, Drammen Scener, Granvin kulturhus, Grieghallen, Ibsenhuset, Kolben kulturhus, Narvik Kulturhus, Normoria, Olavshallen og Oslo Konserthus. Oversikten viser organisasjonsform, men ikke hvem som eier aksjene. Flere er knyttet til større byer, regionale institusjoner eller virksomheter med flere scener og funksjoner, og er ikke uten videre sammenlignbare med Blå Grotte.

Erfaringer fra Stormen i Bodø og Bærum Kulturhus

Stormen konserthus i Bodø er vesentlig større enn Blå Grotte. Stormen hadde i 2026 35 ansatte fordelt på 31,2 årsverk, en samlet budsjetttramme på om lag 58,5 millioner kroner og et kommunalt tilskudd på om lag 18 millioner kroner. Etter en omfattende vurdering av flere organisasjonsformer ble Stormen videreført som kommunalt foretak.

Bodø skilte mellom organisasjonsform og forbedring av drift. Kommunen anbefalte tydeligere eierstyring, kommunalt FDVU-ansvar, gjennomgang av bemanning og kostnader og sterkere samarbeid med kulturaktører. Eksisterende modell ble vurdert å gi best balanse mellom samfunnsoppdrag, inntekter og styring.

Bærum vurderte drift med og uten krav til kulturprofil. Markedskontakten viste at det ikke var reell interesse for utleie med slike krav. Offentlig drift ble videreført med vekt på kommunens kulturansvar, kulturhusets formål og muligheten til å legge til rette for lokalt kulturliv.

Begge virksomhetene har større driftsgrunnlag enn Blå Grotte og bedre forutsetninger for å bære egne administrative funksjoner. Erfaringene viser at også større kulturhus har valgt å hente forbedringer gjennom drift, styring og samarbeid framfor overgang til aksjeselskap.

Økonomi

Blå grotte har de siste årene hatt årlige utgifter på mellom 6,5 millioner kroner og 7,8 millioner kroner. Inntektene har variert fra 4,4 millioner kroner til 5,3 millioner kroner. Noe som betyr at kulturhuset har belastet kommunens økonomi med mellom 2,1 millioner kroner til 2,9 millioner kroner årlig.

Driftsår	Utgifter	Totale inntekter	Netto regnskap
2022	6 554	4 414	-2 140
2023	7 111	4 618	-2 870
2024	7 782	5 187	-2 848
2025	7 799	5 274	-2 525
2026 – budsjett	9 126	7 574	-1 552

Årlige FDV-kostnader for driften av Blå Grotte belastes teknisk drift og er derfor ikke inkludert som del av utgiftene i tabellen. FDV kostandene pr år beløper seg til

- 2022: 1,063 mnok
- 2023: 0,536 mnok
- 2024: 0,451 mnok
- 2025: 0,534 mnok

Blå Grotte har mottatt tilsagn om spillemidler til oppgradering av kulturhuset. Spillemidler er offentlige investeringstilskudd finansiert gjennom overskuddet fra Norsk Tipping og kan

tildeles kulturarenaer som oppfyller fastsatte vilkår om formål, eierskap og bruk. Østfold fylkeskommune forvalter ordningen og vurderer om vilkårene for tildeling og videre utbetaling er oppfylt.

Det er gitt tilsagn om 8,4 millioner kroner i spillemidler til oppgradering av Blå Grotte, hvorav 7,14 millioner kroner er utbetalt.

Spillemidlene er gitt med klare vilkår knyttet til kulturformål, offentlig kontroll og bruk av bygget som kulturarena. Endringer i eierskap eller driftsform må godkjennes av fylkeskommunen. Dersom vilkårene ikke lenger anses oppfylt, kan allerede utbetalte spillemidler kreves tilbake. Et kommunalt eid aksjeselskap kan ikke uten videre regnes som spillemiddelberettiget.

Forbedringspotensial innenfor dagens modell

Videreføring av dagens organisering betyr ikke at virksomheten skal videreføres uendret. Bar- og kioskdirften ble overtatt fra Fredrikstad kino av Blå Grotte 1. april 2026, og gir bedre mulighet til å utvikle publikumsrettede tjenester og beholde inntektene i virksomheten.

Aktuelle utviklingsområder kan være:

- videreutvikling av programmering og publikumsarbeid
- økt dagtidsbruk til konferanser, seminarer og møter
- hyppgere bruk av huset i perioder med lav aktivitet
- tettere samarbeid med lokale og regionale kulturaktører
- ressurs- eller programgruppe med relevante samarbeidspartnere
- styrket markedsføring og synlighet
- utvidet samarbeid med Quality Hotel Fredrikstad
- tydeligere oppgavefordeling mellom byggdrift, sceneteknikk og kjerneoppgaver
- gjennomgang av kompetanse, oppgavefordeling og faste og variable ressurser

Kommunedirektøren vurderer at det også kan være hensiktsmessig å benytte kommunens egne fagmiljøer innen tjenesteutvikling og virksomhetsutvikling i det videre arbeidet med Blå Grotte. Dette kan bidra med analyser og forbedringsarbeid knyttet til drift, ressursutnyttelse, publikumsutvikling, samarbeid og organisering av oppgaver, og gi virksomheten tilgang til nye perspektiver uten at det gjennomføres organisatoriske endringer.

Samlet vurderes det å være et utviklingspotensial innenfor dagens organisasjonsform som kan bidra til økt aktivitet, større publikumsgrunnlag, bedre ressursutnyttelse og styrket egeninntjening, samtidig som kommunen beholder muligheten til å sikre tilgjengelighet, mangfold og kulturhusets regionale funksjon.

Vurdering av fire ulike organisasjonsmodeller

Kommunedirektøren har vurdert i alt fire ulike modeller for organisering av kulturhuset.

Modellene er vurdert opp mot en mot kriterier som belyser hvilke konsekvenser de ulike organisasjonsformene kan få for blant annet politisk styring, oppfølging av kulturloven, tilbud til barn og unge, lokale kulturaktører, økonomi, investeringer og kommunens rolle som eier.

De fire modellene er:

1. Kommunal drift (dagens modell)
Blå Grotte drives som en del av Fredrikstad kommune og inngår i kommunens ordinære styrings-, økonomi- og støttesystemer.
2. Kommunalt AS med kulturformål

Blå Grotte organiseres som et heleid kommunalt aksjeselskap med kulturfaglige og kulturpolitiske mål fastsatt gjennom vedtekter, eierstrategi og eierstyring.

3. Kommunalt AS med kommersielle mål

Blå Grotte organiseres som et heleid kommunalt aksjeselskap med større vekt på inntektsutvikling, lønnsomhet og markedsmessig drift.

4. Eksternt kommersielt AS

Blå Grotte organiseres som et aksjeselskap utenfor kommunens organisasjon.

De fire modellene er vurdert ut fra følgende vurderingskriterier:

a) Politisk styring

Kommunal drift gir mulighet for styring gjennom budsjett, planer og administrative linjer. Et kommunalt AS med eller uten kulturformål styres gjennom vedtekter, eierstrategi og eierstyring og det er styret som er ansvarlig for daglig drift og for å gjøre strategiske valg knyttet til virksomheten. Ved en overgang til ekstern kommersiell drift har kommunen svært liten mulighet til styring.

b) Samfunnsoppdrag etter kulturloven

Kommunal drift gir størst sikkerhet for at kulturhusets samfunnsoppdrag oppfylles i tråd med kulturloven og kommunens kulturpolitiske mål. Gjennom direkte styring kan kommunen prioritere aktiviteter og tilbud som ikke nødvendigvis er kommersielt lønnsomme, men som har stor verdi for innbyggere, frivillighet og kulturliv. I et kommunalt AS kan dette ivaretas gjennom vedtekter, finansiering og aktiv eierstyring. Dersom selskapet derimot gis tydelige kommersielle mål, kan det oppstå press for å prioritere aktiviteter med høyere inntjening. Ved ekstern kommersiell drift vil ivaretagelse av samfunnsoppdraget i liten grad kunne påvirkes.

c) Barn, unge og frivillighet

Kommunal drift gir gode muligheter til å prioritere tilbud til barn, unge og frivilligheten gjennom politiske vedtak og økonomiske prioriteringer. I et kommunalt AS med kulturformål kan slike mål også ivaretas gjennom vedtekter og finansiering. Dersom virksomheten får sterkere kommersielle føringer, er det en risiko for at aktiviteter med lav betalingsvilje eller begrenset inntjeningspotensial blir nedprioritert. Ved ekstern kommersiell drift vil omfang og vilkår for slike tilbud i stor grad avhenge av eiers prioriteringer.

d) Lokale kulturaktører

Kommunal drift gir mulighet til å prioritere lokale kulturaktører som en del av kommunens kulturpolitikk. Dette kan bidra til aktivitet, kompetansebygging og utvikling av det lokale kulturlivet. Et kommunalt AS med kulturformål kan også ivareta dette gjennom eierstyring og tydelige forventninger. Med økt kommersielt fokus kan det bli større vekt på arrangementer med høy publikumstilstrømning og betalingsvilje, noe som kan redusere handlingsrommet for lokale aktører. Ved ekstern drift vil tilgang, priser og prioriteringer styres av eier.

e) Profesjonelle produksjoner og regional rolle

Blå Grotte har en viktig funksjon som regional kulturarena og vertskap for profesjonelle produksjoner. Kommunal drift gir størst mulighet til å prioritere denne rollen gjennom kommunale investeringer og strategiske valg. I et kommunalt AS med kulturformål kan rollen videreføres gjennom vedtekter og eierstyring. Et selskap med sterkere kommersielle mål kan i større grad prioritere arrangementer med høy lønnsomhet fremfor kulturpolitiske hensyn. Ved ekstern kommersiell drift vil satsingen på profesjonelle produksjoner avhenge av markedsgrunnlag og lønnsomhetsvurderinger.

f) Spillemidler

Kommunal drift gir tilgang til enkelte tilskudds- og finansierungsordninger som ikke nødvendigvis er tilgjengelige for kommersielle aktører. I et kommunalt AS må mulighetene for spillemidler og andre offentlige tilskudd vurderes nærmere i hvert enkelt tilfelle. For kommunale AS med kommersielle mål eller ekstern kommersiell drift vil tilgangen til slike ordninger normalt være utelukket.

g) Støttefunksjoner og stordriftsfordeler

Som del av kommunen benytter Blå Grotte eksisterende støttefunksjoner innen økonomi, HR, IKT, innkjøp og juridiske tjenester. Dette gir stordriftsfordeler og begrenser administrative kostnader. Ved etablering av et kommunalt AS må flere slike funksjoner etableres eller kjøpes inn, noe som kan gi økte kostnader. Ved ekstern kommersiell drift vil omfanget av støttefunksjoner avhenge av driftsaktørens organisering og størrelse.

h) Administrasjon og selskapskostnader

Kommunal drift innebærer at administrasjon og styring skjer innenfor eksisterende organisasjon. Et kommunalt AS vil ha kostnader knyttet til styrehonorarer, regnskap, revisjon, selskapsadministrasjon og arbeidsgiveransvar. Selv om slike kostnader varierer, vil de normalt være høyere enn i dagens modell. Ved ekstern drift vil eier måtte håndtere dette.

i) Investeringsansvar

Ved kommunal drift ligger investeringsansvaret direkte hos kommunen. I et kommunalt aksjeselskap vil investeringsansvaret i praksis ligge hos selskapet, men kommunen vil som eier fortsatt måtte ta stilling til finansiering av større investeringer. Ved ekstern kommersiell drift vil investeringsansvaret fullt og helt ligge hos eier.

j) Kommunens ansvar og rolle

Kommunens rolle varierer mellom modellene. Ved kommunal drift har kommunen ansvar for styring, drift og finansiering. I et kommunalt aksjeselskap utøves rollen gjennom eierstyring og finansiering. Ved ekstern kommersiell drift vil kommunens rolle være marginalisert.

Se vedlegg 1 for en skjematisk fremstilling.

Relevante bestemmelser

Saken berører særlig kulturloven, kommuneloven, aksjeloven og arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. I tillegg er vilkårene for spillemidler, kommunens kulturplan og regler om offentlige anskaffelser og offentlig støtte relevante dersom driften skilles ut eller overlates til en ekstern aktør.

Kulturloven fastsetter kommunens ansvar for å legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, kvalitet, profesjonalitet og deltakelse. Loven bestemmer ikke hvilken organisasjonsform kommunen skal bruke.

Ved overgang til aksjeselskap vil aksjelovens regler om styre, eierstyring, egenkapital og forsvarlig drift gjelde. Dersom ansatte og aktivitet overføres til en ny juridisk enhet, vil arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse komme til anvendelse.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Blå Grotte er møteplass og arena for profesjonelle produksjoner, lokale kulturaktører, frivillighet og barn og unge. Tilgang til en profesjonell scene gir mulighet både til å oppleve kultur og delta som utøver eller arrangør.

Folkehelseundersøkelsen viser at kultur og natur er blant nærmiljøfaktorene som betyr mest for trivsel i Fredrikstad. En modell med sterkere krav til kommersielt resultat kan gi mindre rom for aktiviteter med lav betalingsevne eller høy økonomisk risiko. Dette kan særlig påvirke lokale lag og foreninger, barne- og ungdomsteater og smalere kulturuttrykk. Kommersielle

arrangementer kan samtidig bidra med publikum og inntekter. Det sentrale er å opprettholde en balanse mellom inntektsaktivitet og samfunnsoppdraget.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser for drifts- og investeringsbudsjettet

En utskilling vil etablere en ny juridisk enhet med egne kostnader til styre, revisjon, regnskap, selskapsadministrasjon og arbeidsgiverfunksjoner. Disse kostnadene inngår i dag i kommunens samlede organisasjon. Foreløpige beregninger viser at disse kostnadene kan utgjøre om lag 1,5–2 millioner kroner årlig, inkludert husleie. For en virksomhet med 6,74 årsverk vil dette utgjøre en betydelig andel av det samlede budsjettet.

Kommuneområde Samfunn og byutvikling har i dag et inntektskrav knyttet til Blå Grotte på 2 millioner kroner. Ved en utskilling til kommunalt eller eksternt aksjeselskap må kommuneområdets økonomiske rammer styrkes tilsvarende.

Blå Grotte har mottatt tilsagn om 8,4 millioner kroner i spillemidler, hvorav 7,14 millioner kroner allerede er utbetalt. Endringer i eierskap, organisering eller bruk kan påvirke grunnlaget for tildelingen og må godkjennes av fylkeskommunen. Dersom vilkårene ikke lenger anses oppfylt, kan kommunen risikere krav om hel eller delvis tilbakebetaling av allerede utbetalte spillemidler.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Blå Grotte er kommunens viktigste arena for profesjonelle produksjoner, lokale kulturaktører, frivillighet samt barne- og ungdomskultur. Kulturhuset fungerer både som visningsarena, møteplass og produksjonsarena for det lokale og regionale kulturlivet.

Valg av organisasjonsform påvirker kommunens mulighet til å styre virksomheten og følge opp kulturpolitiske mål. En organisering med sterkere kommersielle føringer kan påvirke prioriteringen mellom kulturpolitiske hensyn og aktiviteter med høyt inntektsgrunnlag. Kulturhuset har også betydning for byliv, attraktivitet og opplevelsesnæring gjennom konserter, forestillinger, festivaler, konferanser og andre arrangementer som trekker publikum til sentrum. Blå Grotte bidrar dermed til aktivitet, samarbeid og verdiskaping i lokalt kulturliv og næringsliv.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Blå Grotte holder til i et eksisterende bygg med kulturhistorisk verdi. Organisasjonsformen påvirker ikke byggets vernestatus eller de krav som gjelder for vedlikehold, oppgraderinger og fysiske endringer.

Eventuelle investeringer og oppgraderinger må planlegges og gjennomføres i dialog med kulturminnemyndighetene. Saken vurderes ikke å ha vesentlige konsekvenser for utslipp av klimagasser, naturmangfold, jordvern eller andre miljøforhold utover ordinær forvaltning og vedlikehold av eksisterende bygningsmasse.

Ansattes medbestemmelse

Som del av arbeidet med å utrede alternative organisasjonsformer er det gjennomført flere drøftingsmøter med tillitsvalgte og vernetjenesten, senest 12. august 2026. Møtet omhandlet organisasjonsalternativer, samfunnsoppdrag, økonomiske og personalmessige konsekvenser, virksomhetens størrelse og kommunale støttefunksjoner.

Tillitsvalgte la vekt på behovet for et helhetlig beslutningsgrunnlag og tydelig informasjon til de ansatte.

Vurdert for uttalelser i rådene

Sendes til ungdomsrådet for uttalelse.

Vurdering

Kommunedirektøren har vurdert fire ulike modeller for organisering av Blå Grotte. Den viser at alle modellene kan benyttes, men at de gir ulike forutsetninger for styring, oppfølging av samfunnsoppdraget, økonomi, investeringer og kommunens rolle som eier.

Blå Grotte er både et kulturhus og et kulturpolitisk virkemiddel. Kulturhuset har en sentral rolle som arena for profesjonelle produksjoner, lokale kulturaktører, frivillighet samt barn og unge. Valg av organisasjonsform påvirker derfor ikke bare drift og økonomi, men også kommunens mulighet til å følge opp målsettingene i kommunens kulturpolitikk og kulturplanen i Fredrikstad.

Utredningen viser at etablering av et aksjeselskap i seg selv ikke gir dokumenterte gevinster i form av lavere kostnader, reduserte investeringsbehov eller økte inntekter. Samtidig vil en utskilling innebære egne kostnader til blant annet styre, revisjon, regnskap og selskapsadministrasjon.

Investeringsbehovene ved Blå Grotte består uavhengig av organisasjonsform. Det samme gjelder behovet for å avklare videre oppfølging av spillemiddelprosjektet. Endringer i organisering kan påvirke grunnlaget for spillemidler og må vurderes opp mot gjeldende spillemidlevilkår.

Kommunedirektøren vurderer samlet at dagens organisering gir den mest hensiktsmessige balansen mellom samfunnsoppdrag, kommunal styring, økonomi og langsiktig utvikling. Samtidig vurderes det å være et betydelig utviklingspotensial innenfor dagens modell gjennom styrket drift, bedre ressursutnyttelse, økt aktivitet og økt egeninntjening.

Alternative løsninger

Kommunalt AS med kulturformål

Modellen kan ivareta kulturhusets samfunnsoppdrag gjennom vedtekter, eierstyring og kommunal finansiering. Samtidig vil den medføre økte administrative kostnader og et mer indirekte styringssystem enn dagens modell.

Kommunalt AS med kommersielle mål

Modellen kan gi sterkere fokus på inntektsutvikling og kommersiell drift, men innebærer økt risiko for at kulturpolitiske mål, frivillighet, lokale kulturaktører og tilbud til barn og unge blir nedprioritert. Modellen kan også skape usikkerhet knyttet til spillemidlevilkårene og muligheten for å motta eller beholde spillemidler.

Eksternt kommersielt AS

Modellen gir minst kommunal styring og størst avhengighet av markedet. Markedsdialogen i 2024 viste begrenset interesse for å overta driften med krav til kulturpolitisk innhold. En slik modell vil derfor enten kunne kreve fortsatt betydelig kommunal finansiering eller innebære redusert oppfølging av kulturhusets samfunnsoppdrag. Modellen vil samtidig normalt utelukke grunnlag for spillemidler.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at dagens organisering av Blå Grotte som kommunalt kulturhus gir den beste balansen mellom samfunnsoppdrag, politisk styring, økonomi og langsiktig utvikling.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at Blå Grotte videreføres innenfor dagens organisasjonsform, samtidig som det arbeides målrettet med økt aktivitet, bedre ressursutnyttelse, styrket egeninntjening og tettere samarbeid med lokale og regionale aktører.

FREDRIKSTAD KOMMUNE
Postboks 1405
1602 FREDRIKSTAD

Vår ref.: 2024/19391-14

Deres ref.:

Dato: 03.02.2026

Svar på spørsmål om status og konsekvenser for spillemidler for anlegg 49370 - Blå Grotte

Vi viser til brev av 12. januar 2026 om vedtak i Fredrikstad kommune om at det ikke skal investeres i Blå Grotte i kommende budsjettperiode: 2026, 2027 og 2028.

Blå Grotte ble tildelt kr 8.400.000 i spillemidler i 2018 og har fått utbetalt kr 7.140.000 av tildelt beløp. Dere opplyser at prosjektet har startet opp, men at det er en rekke tiltak som ikke er gjennomført, og at det pr i dag er investert kr 20.756.473 inklusive merverdiavgift. Prosjektet har fått innvilget utsettelse på å levere rapport i påvente av politiske vedtak om investeringer.

Nå foreligger vedtaket og Fredrikstad kommune har bedt om vurdering av eventuelle konsekvenser for tildelingen av spillemidler.

For denne vurderingen er det følgende retningsgivende dokument som må følges;

- Tildelingsbrev til Fredrikstad kommune med vilkår for tilskuddet
- Retningslinjer for tilskudd til kulturarenaer (fram til og med 2024)
- Retningslinjer for tilskudd til kulturarenaer (fra og med 2025)
- Sentrale retningslinjer for forvaltning av desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg
- Pengespilloven.

Ifølge retningslinjene som var gjeldende på søknadstidspunktet, nye retningslinjer gjeldende fra 2025, og sentrale retningslinjer om forvaltning av midlene, kan fylkeskommunen trekke tilbake deler av tilskuddet dersom det gjøres store endringer i prosjektet, eller at den faktiske kostnaden er lavere enn først beregnet, eller at det gjøres endringer i driften.

Salg, deling eller overføring av drift skal ikke skje uten skriftlig godkjenning fra Østfold fylkeskommune. I tillegg ligger det et krav om at lokalene/anvendte spillemidler skal benyttes til kulturformål i minst 20 år. Spørsmålet som stilles må deles inn i to svar;

REGI kultur og idrett

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Besøksadresse: Oscar Pedersens vei 39, 1721 SARPSBORG

Telefon: 69 11 70 00

E-post: post@ofk.no

Internett: www.ofk.no

Org.nr.: 930580694

1. Vurdering om tilsagnet må trekkes tilbake/avkortes fordi det er vedtatt at det ikke skal settes av midler til videre investeringer og prosjektet dermed ikke blir gjennomført som planlagt.
2. Vurdering om endring av drift i lokalene etter at tiltaket er gjennomført kan få konsekvenser for tildelte og utbetalte midler.

Dersom det ikke gjøres endringer i vedtaket om at det ikke skal settes av midler til investeringer til prosjektet i 2026, 2027 og 2028, innen 31.12.2026, vil det ikke bli gitt ytterligere utsettelse på rapportering, og ber vi om at det sendes inn sluttrapport på prosjektet. Både sentrale og regionale retningslinjer er tydelige på at rapport skal sendes inn senest 3 år etter at tilsagnet er gitt, og Fredrikstad kommune har tidligere fått utsettelse for å sikre videre framdrift.

Spillemidlene dekker inntil 1/3 av påløpte kostnader eksklusive merverdiavgift, og størrelsen på avkortningen avhenger av hvor mye av tiltaket som er gjennomført i henhold til søknad. Forutsettes det at påløpte kostnader oppgitt av Fredrikstad kommune er kostnader direkte knyttet til prosjektet, vil avkortningen være ca kr 2,8 mill av totale tilsagnet på kr 8,4 mill. Fredrikstad kommune må da betale tilbake ca kr 1,6 av utbetalt tilskudd.

Kommunen har mulighet til å søke på nytt på spillemidler knyttet til Blå Grotte på et senere tidspunkt, men ikke til samme prosjekt før det har gått 10 år fra tilsagnet er gitt.

Det er lagt inn begrensninger i nasjonale og regionale retningslinjer om hvem som kan søke om tilskudd. Et grunnleggende prinsipp er at tilskudd i form av spillemidler ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eieformer, eller dannes om til fortjeneste for private eiere. Dette vil være retningsgivende for å vurdere om endring i drift av lokalene kan påvirke tilsagnet.

Er endringene av en slik karakter at den nye driftsformen vil ha mulighet til å søke om spillemidler til kulturarena, vil endringen ikke påvirke tilsagnet, se retningslinjene for tilskudd til kulturarenaer i Østfold kap. 5. Husk likevel at kulturarenaen skal benyttes til kulturformål i minst 20 år fra spillemidler blir anvendt, noe som må sikres og framkomme av avtaler.

Er endringene av en slik karakter at en evt. ny driftsform ikke vil være søknadsberettiget, skal Østfold fylkeskommune vurdere om tilskuddet skal trekkes tilbake. Vurdering av tilbaketrekking vil være relatert til antall år som har gått siden tiltaket ble gjennomført. Arenaen skal benyttes til kulturformål i minst 20 år. Blir det ny driftsform etter 15 år, er det 5/20 av tilskuddet som kan trekkes tilbake. Fylkeskommunen kan ha et visst rom for skjønnsutøvelse, som vil være større når nedskrivningstiden på 20 år nærmer seg slutten. Det er fylkeskommunen sitt ansvar som regional forvalter, å sikre at spillemidlene blir benyttet innenfor lovbestemt formål.

Oppsummering av svarene:

- Østfold fylkeskommune kan ikke gi ytterligere utsettelse og ber om sluttrapport hvis ikke vedtaket om investeringer i Blå Grotte endres innen 31.12.2026. Reservert

tilskudd trekkes tilbake med virkning fra 31.12.2026, med mindre nye opplysninger blir oversendt fra Fredrikstad kommune innen denne dato.

- Det vil bli gjort avkortninger og eventuelt stilt krav om tilbakebetaling av utbetalte tilskuddsmidler basert på regnskap og sluttrapport som Fredrikstad kommune må levere. Frist for å levere sluttrapport settes til 31.01.2027.
- Utbetalte spillemidler vil bli krevd tilbakebetalt dersom det etableres ny driftsform på Blå Grotte som ikke er søknadsberettiget på spillemidler til kulturarenaer.

Kommunen må i utgangspunktet selv vurdere de aktuelle alternativene for driftsform opp mot regelverket og i lys av det som formidles ovenfor. Da det kan finnes flere mulige løsninger på problemstillingen, kan ikke fylkeskommunen svare konkret hvordan man vil stille seg til ethvert alternativ, utover det som står skrevet i dette brevet. Hvis kommunen har noen helt konkrete løsninger/alternativer som vurderes som aktuelle, kan fylkeskommunen være behjelpelig med å vurdere disse. Vi ber i så fall kommunen om å være så konkrete som mulig i sin redegjørelse for alternativene, da dette vil legge til rette for konkrete svar.

Vi ser fram til videre dialog og avklaringer i 2026, og ber om at Fredrikstad kommune holder Østfold fylkeskommune oppdatert på saken.

Vennlig hilsen

Toril Mølmen

Solveig Rinaldo Dannevig
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rita Astridsdotter Brudalen

Navn på hus	Eierforhold
Arendal Kulturhus	AS
Alles Kulturhus	Stiftelse
Alta kultursal	Kommunal enhet
Arktisk kultursenter	Kommunal enhet
Asker kulturhus	Kommunal enhet
Askim Kulturhus	AS
Aukra kulturhus	Kommunal enhet
Austrått Fort	Kommunal enhet
Bakkenteigen kulturhus	Kommunal enhet
Bjugn kulturhus Ørland kultursenter	KF
Blå Grotte	Kommunal enhet
Bruket kulturhus	Kommunal enhet
Brygga kultursal Halden	Kommunal enhet
Buen kulturhus	Kommunal enhet
Bærum Kulturhus	Annet (vennligst spesifiser)
Bølgen kulturhus	KF
Bømlo kulturhus KF	KF
DRAMMEN SCENER AS	AS
Egersund kino og kulturhus	Kommunal enhet
Elverum kulturhus	Kommunal enhet
Fagernes kulturhus	Kommunal enhet
Festiviteten kino- og kulturhus	Kommunal enhet
Festiviteten konserthus	KF
Festiviteten kulturhus	Kommunal enhet
Flekkefjord Kultursenter Spira	Kommunal enhet
Florø Kulturhus	Kommunal enhet
Folkets Hus	Kommunal enhet
Fosnavåg konsertus	Kommunal enhet
Frøya kulturhus	Kommunal enhet
Fyrverkeriet kulturhus	Kommunal enhet
Førdehuset	Kommunal enhet
Gjerdrum kulturhus	Kommunal enhet
Gjøvik Kino og Scene KF	KF
Granvin kulturhus	AS
Griegghallen AS	AS
Grimstad Kulturhus	KF
Gullbring kulturhus	Kommunal enhet
Hadeland kultursal	Kommunal enhet
Halti kulturscene	Kommunal enhet
Hamar kulturhus	Kommunal enhet
Harstad Kulturhus	Annet (vennligst spesifiser)
Hjertnes Kulturhus	Kommunal enhet
Hovden grendehus og Bykle samfunnshus	Kommunal enhet
Hurtigrutens Hus Vesterålen kulturhus	Kommunal enhet
Ibsenhuset as	AS
Ingebrigt Davik-huset	KF
Istindportalen v/Istind Arrangement	Kommunal enhet
Karmøy kulturhus	Kommunal enhet
Kilden Teater og Konserthus	Annet (vennligst spesifiser)
Kimen kulturhus	Kommunal enhet
Kolben kulturhus	AS
Kongsberg Musikkteater	Kommunal enhet
KulturArena Aurskog-Høland	Kommunal enhet
Kulturarena Namsos	Kommunal enhet

Kulturbadet	Kommunal enhet
Kulturfabrikken Sortland	KF
Kulturhuset Banken	Kommunal enhet
Kulturhuset Finnsnes	Kommunal enhet
Kulturhuset i Suldal	Kommunal enhet
Kulturhuset Kuben	Kommunal enhet
Kulturhuset Trivselshagen	Kommunal enhet
Kultuverket Flammen	Kommunal enhet
Kvinesdal Kulturhus	Kommunal enhet
Kvinnherad kultursenter	Kommunal enhet
Lier Kulturscene	Kommunal enhet
Lillestrøm kultursenter	Stiftelse
Lofoten kulturhus	KF
Longyarbyen Kulturhus	Kommunal enhet
Lyngdal kulturhus	Kommunal enhet
Lørenskog hus	Kommunal enhet
Meieriet Frekhaug	Kommunal enhet
Meieriet kultursenter	Kommunal enhet
Melhus rådhus	Kommunal enhet
Milepelen kulturhus	Kommunal enhet
Modum kulturhus	Kommunal enhet
Mosjøen Kulturhus	Kommunal enhet
Narvik Kulturhus	AS
Nordfjordhallen Idretts- og Kulturarena	Kommunal enhet
Normoria AS	AS
Notodden kulturhus, Bok & Blueshuset	Kommunal enhet
Olavshallen	AS
Operahuset Nordfjord	Kommunal enhet
Oppdal Kulturhus	Kommunal enhet
Orkland kulturhus	Kommunal enhet
Oseana	KF
Oslo Konserthus	AS
Otta Kulturhus	Kommunal enhet
Panorama Kulturhus	Kommunal enhet
Parken kulturhus	Kommunal enhet
Randaberg kulturscene	Kommunal enhet
Rauma kulturhus	Kommunal enhet
Risørhuset	Kommunal enhet
Rommen Scene & Voldsløkka Scene	Kommunal enhet
Rådhuset	Kommunal enhet
Rådhuset Kongsvinger	Kommunal enhet
Sandnes kunst- og kulturhus	Kommunal enhet
Sarpsborg scene	Kommunal enhet
Sekkefabrikken kulturhus	Kommunal enhet
Sjøborg kulturhus	Kommunal enhet
Skakke SA	Annet (vennligst spesifiser)
Smia	Kommunal enhet
Sogndal kulturhus	Kommunal enhet
Sola kulturhus	Kommunal enhet
St.Croix-huset	Kommunal enhet
Steinkjer kulturhus	Kommunal enhet
Stord Kulturhus	Kommunal enhet
STORFJORD KULTURHUS SA	Annet (vennligst spesifiser)
Stormen Konserthus	KF
Storstova	Kommunal enhet

Stryn kulturhus	Kommunal enhet
Støren Kulturhus	Kommunal enhet
Sunndal kulturhus	Kommunal enhet
Surnadal kulturhus	Kommunal enhet
Sykkylven kulturhus	Kommunal enhet
Tokenstua	Kommunal enhet
Tynset Kulturhus	Kommunal enhet
Tysværtunet kulturhus	Kommunal enhet
Ullensaker kulturhus	Kommunal enhet
Utgard Fleirbrukshus	Kommunal enhet
Vennesla Kulturhus	Kommunal enhet
Vestby kulturkvartal	Kommunal enhet
Vinjehuset	Kommunal enhet
Voss kulturhus	Kommunal enhet
Vågå kulturhus	Kommunal enhet
Ælvespeilet	Kommunal enhet
Ørland Kultursenter	Kommunal enhet
Ørland kultursenter og Bjugn Kulturhus	KF
Ørsta kulturhus	Kommunal enhet
Ål kulturhus	Kommunal enhet
Ås kulturhus	Kommunal enhet

Vedlegg - Blå Grotte - sammenligning av organisasjonsmodeller

Kortfattet vurdering av fire organisasjonsmodeller. Formuleringene viser hovedforskjellene og må leses sammen med det øvrige beslutningsgrunnlaget.

Vurderingstema	1. Kommunal drift (dagens modell)	2. Kommunalt AS med kulturformål	3. Kommunalt AS med kommersielle mål	4. Eksternt kommersielt AS
a) Politisk styring	Direkte gjennom budsjett, planer og administrativ linje.	Indirekte gjennom vedtekter, eierstrategi, generalforsamling og styrevalg.	Indirekte gjennom vedtekter, eierstrategi, generalforsamling og styrevalg, men kommersielle mål får større vekt.	Begrenset.
b) Samfunnsoppdrag etter kulturloven	Best ivarettatt gjennom direkte politisk og administrativ styring.	Kan sikres gjennom formål, finansiering og aktiv eierstyring.	Kan sikres gjennom formål, finansiering og aktiv eierstyring, men må balanseres mot krav til inntekter og lønnsomhet.	Begrenset.
c) Barn, unge og frivillighet	Kan prioriteres gjennom vedtak og økonomiske rammer.	Kan sikres gjennom formål, eierkrav og finansiering.	Kan sikres gjennom formål, eierkrav og finansiering, men risiko for lavere prioritet dersom tilbudene gir svak inntjening.	Avhenger av selskapets prioriteringer.
d) Lokale kulturaktører	Kan prioriteres som del av kommunens kulturpolitikk.	Kan sikres gjennom eierkrav og finansiering.	Kan sikres gjennom eierkrav og finansiering, men tilgang og vilkår vurderes sterkere mot inntekt og kapasitet.	Priser og prioriteringer fastsettes av selskapet.
e) Profesjonelle produksjoner og regional rolle	Kan prioriteres gjennom strategi, samarbeid og investeringer.	Kan videreføres gjennom formål, eierstyring og finansiering.	Kan videreføres gjennom formål, eierstyring og finansiering, men vurderes i større grad ut fra marked og lønnsomhet.	Avhenger av selskapets strategi og kommersielle grunnlag.
f) Spillemidler og tilskudd	Best tilgang til relevante offentlige ordninger.	Må avklares for den enkelte ordning.	Utelukket.	Utelukket.
g) Støttefunksjoner og stordriftsfordeler	Bruker kommunens økonomi-, HR-, IKT-, innkjøps- og juridiske tjenester.	Må etablere eller kjøpe støttefunksjoner.	Må etablere eller kjøpe støttefunksjoner.	Må etablere eller kjøpe støttefunksjoner.
h) Administrasjon og selskapskostnader	Inngår i kommunens eksisterende organisasjon.	Nye kostnader til styre, regnskap, revisjon og selskapsadministrasjon.	Nye kostnader til styre, regnskap, revisjon og selskapsadministrasjon.	Nye kostnader til styre, regnskap, revisjon og selskapsadministrasjon.
i) Investeringsansvar	Kommunen beslutter og finansierer investeringer.	Selskapet har ansvaret, men kommunen må normalt ta stilling til kapital, lån eller garantier.	Selskapet har ansvaret, men kommunen må normalt ta stilling til kapital, lån eller garantier.	Ligger hos eksterne eier.
j) Kommunens ansvar og rolle	Fullt ansvar for styring, drift, arbeidsgiverfunksjon, finansiering og investeringer.	Eierrolle med oppfølging gjennom generalforsamling, eierstyring og finansiering.	Eierrolle med oppfølging gjennom generalforsamling, eierstyring og finansiering, men med større vekt på økonomiske resultater.	Begrenset.

Fredrikstad ungdomsråds vedtak 05.10.2026:

Fredrikstad ungdomsråds behandling:

Råd for personer med funksjonsnedsettelses vedtak 06.10.2026:

Råd for personer med funksjonsnedsettelses behandling:

Eldrerådets vedtak 06.10.2026:

Eldrerådets behandling:

Helseutvalgets vedtak 07.10.2026:

Helseutvalgets behandling:

Saksnr.: 2025/19854
Dokumentnr.: 42
Løpenr.: 293583/2026
Klassering: L12

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fredrikstad ungdomsråd	05.10.2026	22/26
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	06.10.2026	20/26
Eldrerådet	06.10.2026	19/26
Helseutvalget	07.10.2026	29/26
Samfunnsutvalget	07.10.2026	31/26
Teknisk utvalg	07.10.2026	31/26
Oppvekstutvalget	07.10.2026	23/26
Planutvalget	08.10.2026	100/26
Formannskapet	15.10.2026	
Bystyret	22.10.2026	

Kommuneplanens samfunnsdel 2026 - 2038

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2026–2038 legges ut til offentlig ettersyn og sendes ut på høring med en frist på 6 uker.

Sammendrag

Råd og utvalg *uttaler* seg i saken.

Kommuneplanens samfunnsdel er Fredrikstads overordnede plan for samfunnsutviklingen fram mot 2038. Planforslaget beskriver de viktigste utfordringene Fredrikstadsamfunnet står overfor, og hvilke mål det skal arbeides mot de neste tolv årene.

Ny kommuneplan for perioden 2026–2038 vil erstatte gjeldende den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030).

Forslaget bygger på vedtatt planprogram, kommunens kunnskapsgrunnlag og medvirkning fra innbyggere, organisasjoner, næringsliv og offentlige aktører. Planarbeidet har identifisert sentrale samfunnsflokke knyttet til blant annet befolkningsutvikling, arbeidskraft, utenforskap, økonomisk bærekraft, klima og arealbruk. På bakgrunn av disse er det formulert nye mål for ønsket samfunnsutvikling. Arealstrategien viser hvordan overordnet arealbruk kan bidra til å nå målene.

Planforslaget løfter fram samfunnssikkerhet og beredskap i tillegg til regionalt samarbeid som gjennomgående temaer. Samtidig legger planen vekt på at flere av utfordringene fordrer langsiktig samarbeid og felles innsats. Dette gjenspeiles i forslaget til ny visjon: «Sammen løfter vi Fredrikstad».

Kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi skal være retningsgivende for kommunens planlegging, prioriteringer og utvikling fram mot 2038.

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget gir en tydelig retning for ønsket samfunnsutvikling og et godt grunnlag for langsiktige prioriteringer og samarbeid for å kunne nå felles mål innenfor sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftige rammer.

Vedlegg

- 1 Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2026 -2038 med arealstrategi
- 2 Samlede innspill til ny samfunnsdel
- 3 Kunnskapsgrunnlag
- 4 Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2038

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kommuneplanens samfunnsdel 2018–2030

Saksopplysninger

Råd og utvalg uttaler seg i saken.

Planstrategien, vedtatt i juni 2024 (PS125/24), slo fast at kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi skal rulleres i perioden. Planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel 2026–2038 ble vedtatt av bystyret i desember 2025 (PS222/25).

Medvirkning

Det er gjennomført medvirkning gjennom alle kommunens råd og utvalg, nettside og QR-koder, aktiviteter «der folk er», åpent møte og åpent digitalt møte, samt fysisk postkasse.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er den overordnede planen for all planlegging i Fredrikstad kommune. Samfunnsplanen med arealstrategi er ikke juridisk bindende, men legger føringer for alle andre planer i kommunen. Den skal vise ønsket retning for samfunnsutviklingen, og sette langsiktige utviklingsmål for Fredrikstadsamfunnet. Kommuneplanen har en tidshorisont på minimum 12 år. Ny kommuneplan for perioden 2026-2038 vil erstatte den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030).

Evalueringen av gjeldende kommuneplan for 2018 – 2030 viste behov for å oppdatere utfordringsbildet og etablere en mer strukturert og etterprøvbar målstruktur som lettere kan integreres i kommunens styringssystem.

Kommuneplanens samfunnsdel setter mål for Fredrikstadsamfunnet fram mot 2038. Planen følges opp gjennom kommunens plan- og styringssystem. Kommunens fireårige økonomiplan, med årlig budsjett, er definert som kommuneplanens handlingsdel. Handlingsdelen viser prioriteringene på kort sikt.

Planforslaget er utarbeidet med utgangspunkt i vedtatt planprogram, kommunens kunnskapsgrunnlag og innspill fra innbyggere og samfunnsaktører.

Arbeidet er kunnskapsbasert. Utgangspunktet er kommunens største utfordringer, som er samlet i samfunnsflokke. På bakgrunn av samfunnsflokene er det formulert mål for ønsket samfunnsutvikling fram mot 2038.

Planforslaget bygger videre på de etablerte innsatsområdene «Å leve», «Å skape» og «Å møte framtiden». Disse er koblet til de overordnede bærekraftsområdene.

Visjonen som foreslås i planforslaget er «Sammen løfter vi Fredrikstad til et bedre sted å leve, å skape og å møte framtiden»

Tabellen under viser sammenhengen mellom innsatsområder og målene i planen.

Innsatsområde	Mål
Sosial Bærekraft: Å leve	Barna først
	Fredrikstad prioriterer barn og unges oppvekstvilkår. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Alle barn skal ha like muligheter til deltakelse, utvikling og mestring, uavhengig av funksjonsevne. Flere barn og unge vokser opp med trygge rammer og opplever mestring, tilhørighet og god livskvalitet – uavhengig av sosial bakgrunn. Barn og unge med sammensatte og omfattende behov får tidlig, koordinert og helhetlig oppfølging. Forskjeller i oppvekstvilkår er redusert. Flere gjennomfører utdanning, bor trygt og deltar i fritids- og kulturaktiviteter. Færre barn vokser opp i vedvarende lavinntekt eller utenforskap.
	Helsefremmende og inkluderende samfunn
	Innbyggerne har gode forutsetninger for å mestre hverdagen og tar ansvar for egen helse og livskvalitet gjennom hele livsløpet. Flere deltar i samfunnet gjennom arbeid og utdanning, kultur- og fritidsliv, og færre står varig utenfor. Sosiale forskjeller i helse, livskvalitet og deltakelse reduseres, og universell utforming sikrer like muligheter uavhengig av økonomi, bakgrunn eller funksjonsevne.

Innsatsområde	Mål
Økonomisk Bærekraft: Å skape	Høy sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet
	Fredrikstad har høy sysselsetting og flere deltar i arbeid gjennom hele yrkeslivet. Arbeidslivet er inkluderende, og flere går fra utenforskap til arbeid, utdanning eller arbeidsrettet aktivitet.
	Omstillingsdyktig næringsliv og økt verdiskaping
	Fredrikstad legger til rette for et konkurransedyktig, innovativt og omstillingsdyktig næringsliv som skaper verdier, arbeidsplasser og bidrar til lavutslippssamfunnet. Kommunen og regionen er attraktive for etablering, investeringer og kompetanse
	Bærekraftig kommuneøkonomi
	Fredrikstad har en bærekraftig kommuneøkonomi som gir handlingsrom for gode og forsvarlige tjenester, nødvendige investeringer og langsiktige og ansvarlige prioriteringer. Gjennom felles innsats mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillighet møter Fredrikstadsamfunnet demografiske endringer, press på tjenester og behovet for forebygging og omstilling. Innbyggerne bruker i større grad egne ressurser og tar ansvar for eget liv. Frivilligheten og lokalsamfunnene spiller en viktig rolle ved å skape fellesskap og støtte.

Innsatsområde	Mål
---------------	-----

Miljømessig Bærekraft: A møte fremtiden	Redusere globale klimaendringer
	Bruken av fossil energi er kraftig redusert gjennom utslippsfri og effektiv energibruk, økt lokal energiproduksjon, styrket energiinfrastruktur og arealplanlegging. Fredrikstad bidrar til målet om netto null-utslipp. Klimagassutslippene reduseres betydelig, samtidig som resterende utslipp kompenseres gjennom karbonfangst og –lagring, både ved industrielle løsninger og gjennom opptak i natur. Sirkulære og ressursbesparende løsninger bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet.
	Bevare og styrke naturmangfold og jordvern
	Viktige naturtyper og leveområder bevares, og sammenhengende naturområder opprettholdes. Svekkede naturverdier restaureres. Fredrikstad sikrer og bevarer dyrket og dyrkbar mark.

Arealstrategien

Arealstrategien beskriver hvordan kommuneplanens arealdel skal bidra til å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap, samt å nå de syv hovedmålene i samfunnsdelen. Arealstrategien peker ut hensyn og prinsipper som skal legges til grunn i videre planlegging, og gir retning for framtidig arbeid med kommuneplanens arealdel.

Oppfølging av arealstrategien skal skje på alle plannivåer, det vil si i kommuneplanens arealdel, områdereguleringer og detaljreguleringer.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Arealutviklingen skal bidra til et trygt samfunn gjennom bevisst arealbruk, klimatilpasning og sikring av kritisk infrastruktur. Dette ivaretas ved å styre utbygging bort fra risikoutsatte områder og innarbeide oppdatert kunnskap om naturfare og klimaendringer. Planlegging av arealbruk og kritisk infrastruktur gjøres i samarbeid med nabokommuner og regionale myndigheter.

Barna først

Barn og unges oppvekstvilkår skal prioriteres i arealplanleggingen. Dette ivaretas ved å legge til rette for barn og unges medvirkning i planprosesser. Videre må arealer til barnehager, skoler, leke- og aktivitetsområder, samt trygge og sammenhengende forbindelser i nærmiljøet sikres

Helsefremmende og inkluderende samfunn

Arealutviklingen skal fremme helse, inkludering og deltakelse gjennom gode bomiljøer, møteplasser og tilgang til tjenester og natur. Dette ivaretas ved å legge til rette for et variert boligtilbud, aktive transportformer, grønne områder og universelt utformede møteplasser.

Høy sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet

Fredrikstad skal ha tilstrekkelige og attraktive arealer for næringsutvikling og arbeidsplasser. Dette ivaretas ved å sikre og videreutvikle næringsarealer og lokalisere virksomheter etter ABC-prinsippet.

Omstillingsdyktig næringsliv og økt verdiskaping

Fredrikstad skal legge til rette for et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv som bidrar til verdiskaping og klimaomstilling. Dette ivaretas ved å legge til rette for sirkulære løsninger og samordne areal- og næringsutvikling regionalt.

Bærekraftig kommuneøkonomi

Arealutviklingen skal bidra til attraktivitet, effektiv ressursbruk og en bærekraftig kommunal økonomi. Dette ivaretas gjennom fortetting med kvalitet og transformasjon i prioriterte områder og effektiv utnyttelse av infrastruktur.

Redusere globale klimaendringer

Klima- og energihensyn skal være premissgivende for arealutviklingen. Dette ivaretas gjennom arealbruk som reduserer transportbehov, legger til rette for fornybar energi og fremmer sirkulære og klimavennlige løsninger.

Bevare og styrke naturmangfold og jordvern

Naturmangfold, økosystemer og jordressurser skal ligge til grunn for arealutviklingen. Dette ivaretas ved å unngå nedbygging av verdifulle natur- og landbruksområder og sikre sammenhengende grønne og blå strukturer.

Strategisk illustrasjonskart

Illustrasjonskartet viser eksisterende og framtidige næringsarealer. Videre viser det byområdet og et nytt bestemmelsesområde på Sellebakk. Kartet viser også markaområdene og arealer med inngrepsfri natur.

Relevante bestemmelser

Plan- og bygningsloven § 1 – 1

Plan- og bygningsloven § 11 – 14.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Samfunnsplanen skal bidra til å styrke Fredrikstadsamfunnets sosiale bærekraft, fram mot 2038. Sosial bærekraft kobles til planens innsatsområde «Å leve».

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Målene i samfunnsdelen skal være førende for all annen planlegging i kommunen, og være førende gjennom styringssystemet.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Samfunnsplanen skal bidra til en mer bærekraftig kommuneøkonomi og økonomisk bærekraft for hele Fredrikstadsamfunnet.

Økonomisk bærekraft kobles til planens innsatsområde «Å skape».

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Samfunnsplanen skal styrke den miljømessige bærekraften i Fredrikstad. Det kobles til innsatsområdet: «Å møte framtiden».

Ansattes medbestemmelse

Planforslaget er utarbeidet av kommuneplangruppen, med representanter for alle kommuneområder.

Vurdert for uttalelser i rådene

Kommuneplanens samfunnsdel angår alle, og skal gjennom samtlige råd og utvalg på vei til bystyret.

Vurdering

Forslag til ny kommuneplan setter nye mål for Fredrikstadsamfunnet. Målene er godt forankret i kunnskap og svarer på de samfunnsflokene planarbeidet har avdekket. Forslaget til arealstrategi viser hvordan arealbruk skal bidra til å nå målene.

Samfunnsflokene er sammensatte utfordringer som må møtes fra flere sider, samtidig og over tid. Planforslaget beskriver de viktigste utfordringene Fredrikstadsamfunnet står overfor fram mot 2038. Utfordringene kan ikke løses av kommunen alene, men krever innsats og samarbeid mellom innbyggere, frivillighet, næringsliv og offentlige aktører, både innenfor og utenfor kommunegrensene.

På denne bakgrunn har planforslaget også to gjennomgående temaer: samfunnssikkerhet og beredskap samt regionalt samarbeid. Dette er perspektiver som berører alle innsatsområdene i planen og som vil være viktige for samfunnsutviklingen i årene framover.

Det er videre utarbeidet forslag til nye mål innenfor innsatsområdene «Å leve», «Å skape» og «Å møte framtiden» i Fredrikstad. Innsatsområdene er direkte koblet til de overordnede bærekraftsområdene,

Målene henger godt sammen med den foreslåtte visjonen: «*Sammen løfter vi Fredrikstad til et bedre sted å leve, å skape og å møte framtiden.*» Visjonen understreker at utviklingen av Fredrikstadsamfunnet er et felles ansvar, og at flere av målene forutsetter bidrag fra mange aktører og virkemidler som ligger utenfor kommunens direkte kontroll.

Arealstrategien er knyttet direkte opp mot hovedmålene i samfunnsdelen og understøtter disse på en god måte.

Sellebakk foreslås som nytt bestemmelsesområde. På østsiden av Glomma planlegges det samlet sett for 3 – 4000 boenheter. Sellebakk har et godt kollektivtilbud og en sentral plassering på østsiden. Det bør derfor legges til rette for en utvikling av Sellebakk som setter stedet i stand til å betjene et økende antall innbyggere i nærområdet.

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget beskriver de viktigste samfunnsflokene Fredrikstad står overfor, og at de foreslåtte målene gir en tydelig retning for utviklingen av Fredrikstadsamfunnet fram mot 2038. Planen gir et godt grunnlag for langsiktige prioriteringer og for et bredt samarbeid om å møte utfordringene innenfor bærekraftige rammer.

Alternative løsninger

Planen legges ikke ut til offentlig ettersyn og sendes heller ikke ut på høring.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2026–2038 legges ut til offentlig ettersyn og sendes på ut høring med en frist på 6 uker.

Forslag til
**Kommuneplanens
samfunnsdel** 2026–2038

Innhold

Sammen løfter vi Fredrikstad

Slik leser du planen

Noen fakta om Fredrikstad

Innspill til planarbeidet

Samfunnsflokke i Fredrikstad

Bærekraftig utvikling

Samfunnsikkerhet og beredskap

Regionalt samarbeid

Å leve i Fredrikstad

Å skape i Fredrikstad

Å møte framtiden i Fredrikstad

Kommuneplanens rolle i plansystemet

Arealstrategi

Samfunnssikkerhet og beredskap

Barna først

Helsefremmende og inkluderende samfunn

Høy sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet

Omstillingsdyktig næringsliv og økt verdiskaping

Bærekraftig kommuneøkonomi

Redusere globale klimaendringer

Bevare og styrke naturmangfold og jordvern

Illustrasjon av eksisterende og framtidige næringsarealer

Ordliste

Sammen løfter vi Fredrikstad

Kommuneplanens samfunnsdel er hele Fredrikstadsamfunnets plan for utviklingen fram mot 2038. Her setter vi langsiktige mål for hvordan vi ønsker at Fredrikstad skal utvikle seg. Det handler om hvordan det er å leve her, hvordan vi skaper verdier og muligheter, og hvordan vi sammen møter framtiden.

Målene må vi bygge videre på alt det gode vi har i dag. Fredrikstad har mange kvaliteter: Vi har «nærhet til alt»: Til skjærgård og marka, unike naturkvaliteter, elva og Glommastien, Gamlebyen og flere store nye utviklingsområder. Vi har et variert næringsliv, en sentral beliggenhet og er tett knyttet til utviklingen i Nedre Glomma og Østfold.

Kultur- og organisasjonslivet står sterkt i Fredrikstad, og vi har mange gode boområder, både i bysentrum og i lokalsamfunnene.

Samtidig står Fredrikstad overfor viktige valg om hvordan vi skal utvikle kommunen i årene framover. Fredrikstad har lange tradisjoner for å arbeide med bærekraft, og det er også rammen for samfunnsplanen. Vi må utvikle samfunnet slik at vi ivaretar både mennesker, miljø og økonomi – og finner gode løsninger der disse hensynene møtes.

Det blir flere eldre, samtidig som antall barn og unge holder seg relativt stabilt. Forskjellene mellom folk øker, og flere barn, unge og voksne opplever å stå utenfor fellesskapet. Klima- og naturutfordringene krever nye løsninger, og behovet for kompetanse, omstilling og inkludering i arbeids- og samfunnslivet er stort.

Dette er komplekse og sammensatte utfordringer som ikke kan løses av kommunen alene. De krever samarbeid mellom innbyggere, frivillighet, næringsliv og offentlige aktører – og på tvers av fagområder og kommunegrenser. Skal vi lykkes, må vi løfte i fellesskap.

Sammen løfter vi Fredrikstad ved å støtte hver innbygger i å ta ansvar for eget liv, egenmestring og utvikling. Vi løfter også Fredrikstad ved å være det gode laget rundt barn og unge i oppveksten. Sammen skal vi gi barn og unge ferdigheter og kompetanse slik at de gjennomfører videregående skole og får gode forutsetninger for å lykkes i voksenlivet. Gjennom samarbeid og innovasjon skal vi utvikle helsetjenester som møter framtidens behov.

Samfunnsplanen peker ut retningen for utviklingen av Fredrikstad, og legger rammene for de valgene vi som samfunn tar videre: Kommune, sivilsamfunn, næringsliv og organisasjoner. Derfor har vi også mål som ikke kommunen alene har virkemidler for å nå.

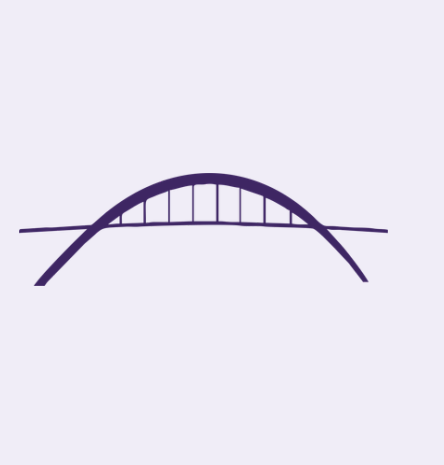
Det er dette vi mener når vi sier:

Sammen løfter vi Fredrikstad.

Foto: Fredrikstad kommune

Slik leser du planen

Om planen

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Dette er samfunnsdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel er Fredrikstads overordnede plan for samfunnsutviklingen fram mot 2038. Planen beskriver utfordringene Fredrikstadsamfunnet står overfor og målene for den ønskede utviklingen de neste tolv årene.

Planen er ikke juridisk bindende, men skal gi retning for kommunens planlegging og prioriteringer. Den skal også være et felles grunnlag for samarbeid mellom kommunen, innbyggere, næringsliv, frivillighet og andre samfunnsaktører.

Slik er planen bygget opp

Planen er utarbeidet med utgangspunkt i vedtatt planprogram, kommunens kunnskapsgrunnlag og innspill fra innbyggere og samfunnsaktører. Innledningen beskriver planens utgangspunkt og hva vi legger i visjonen «Sammen løfter vi Fredrikstad».

Deretter presenteres fakta om Fredrikstad i dag og innspillene som har kommet fra innbyggere, organisasjoner og andre samfunnsaktører. På bakgrunn av dette beskrives de viktigste samfunnsflokene i Fredrikstad.

Samfunnsflokene viser utfordringer og dilemmaer som henger sammen og påvirker hverandre. De skal bidra til en felles forståelse av hva Fredrikstadsamfunnet må håndtere framover, men inneholder ikke egne mål eller løsninger.

Videre beskriver planen hva bærekraftig utvikling betyr i Fredrikstad. Deretter følger målene for ønsket samfunnsutvikling fram mot 2038, fordelt på innsatsområdene Å leve, Å skape og Å møte framtiden. Samfunnssikkerhet og beredskap og regionalt samarbeid er to gjennomgående hensyn som skal legges til grunn i arbeidet med å nå målene.

Kapitlet Fra retning til valg beskriver hvordan samfunnsdelen skal brukes som grunnlag for videre planlegging, prioriteringer og styring. Til slutt følger arealstrategien.

Om arealstrategien

Arealstrategien viser hvordan arealbruk kan bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Arealstrategien er kommunens overordnede strategi for arealutvikling. Den peker ut hensyn og prinsipper som skal legges til grunn i videre planlegging, og gir retning for framtidig arbeid med kommuneplanens arealdel.

I motsetning til kommuneplanens arealdel er ikke arealstrategien juridisk bindende, men skal bidra til at mål og arealutvikling trekker i samme retning.

Noen fakta om Fredrikstad

86243 innbyggere i 2026, og nær 94 000 forventes i 2038.

Barn og unge i 2038 forventes å være omtrent som i dag samlet sett, mens antallet innbyggere 65 år og eldre øker med om lag 5 700 personer.

137 nasjonaliteter er representert i Fredrikstad, og ca 23 prosent av innbyggerne har innvandrerbakgrunn .

26 prosent har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mens 33 prosent har minst fire års høyere utdanning .

96 prosent trives i Fredrikstad.

Det er store forskjeller mellom områder, blant annet når det gjelder utdanningsnivå, sysselsetting og inntekt.

En sykepleier har råd til å kjøpe 39 prosent av boligene

Fredrikstad er universitets- og høyskoleby, med campus for Høgskolen i Østfold.

61,3 prosent av arbeidsstyrken er sysselsatt. Fredrikstad har 34 268 arbeidsplasser og over 10 000 pendler inn til Fredrikstad, mens over 16 000 pendler ut.

Fredrikstad har et variert næringsliv med mange arbeidsplasser innen industri, handel, bygg og anlegg, besøksnæringer og forretningstjenester.

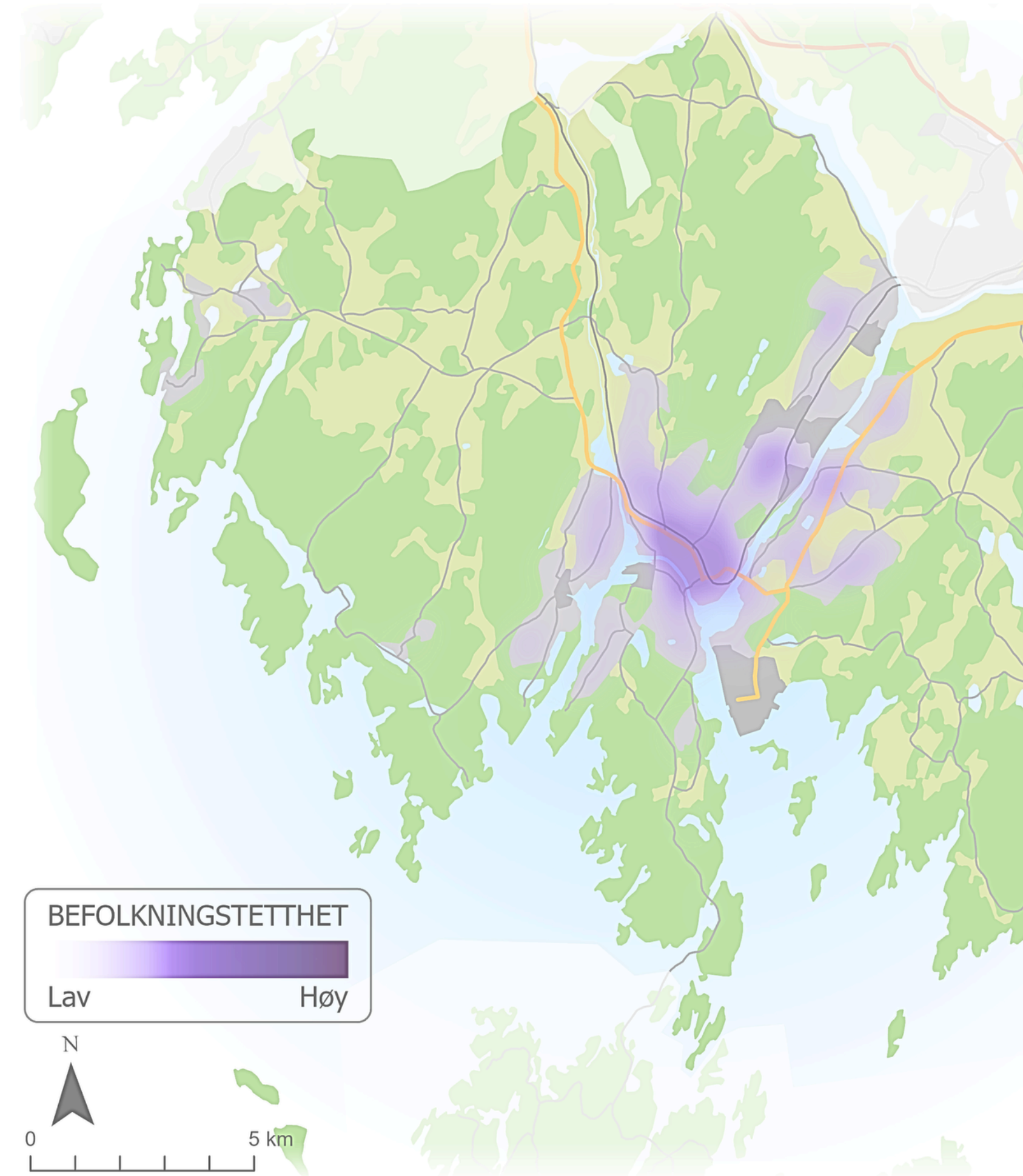
Øra-området er et nasjonalt tyngdepunkt for sirkulær økonomi og gjenvinning.

Fredrikstad har betydelige naturverdier knyttet til Oslofjorden, Glomma, skogområder, våtmarker, kulturlandskap og bynære naturområder.

58 prosent av innbyggerne har tilgang til rekreasjonsarealer innenfor 200 meter fra bolig, og det er stort nettverk av kyststi og turveier.

Byfergene er gratis og frakter om lag 1,5 millioner passasjerer årlig.

Fredrikstad og Sarpsborg er Norges sjette største sammenhengende byområde. Byvekstavtale og Bypakke Nedre Glomma skal gjøre det enklere å komme seg fram, med særlig vekt på gange, sykling og kollektivtransport.

Innspill til planarbeidet

Fredrikstad er en by med mange kvaliteter som innbyggerne verdsetter høyt, og som gir et godt grunnlag for videre utvikling.

Gjennom arbeidet med samfunnsdelen har kommunen fått inn rundt 85 innspill fra innbyggere, organisasjoner og andre aktører. Innspillene gir et tydelig bilde av hva folk opplever som styrker ved Fredrikstad i dag – og hva de ønsker å ta vare på.

Mange trekker fram fellesskapet som noe av det viktigste. Fredrikstad beskrives som en by med «joviale og trivelige folk», «en avslappet stemning» og «et nært og uformelt fellesskap». Flere peker på at det er en by der det er lett å bli kjent og lett å engasjere seg, og at det finnes ildsjeler og små miljøer som skaper aktivitet fordi noen bryr seg.

Frivilligheten løftes fram som en bærebjelke i lokalsamfunnet. Det pekes på nær hundre idrettslag, speider, korps og foreninger og et stort engasjement som gir gode arenaer for barn, unge og voksne. For mange er dette avgjørende for deltakelse, tilhørighet og livskvalitet.

Byens fysiske kvaliteter går igjen i innspillene. Elva trekkes fram som noe som binder byen sammen, og Gamlebyen, bysentrum og områdene langs elva beskrives som viktige identitetsbærere. Flere peker på at Fredrikstad har korte avstander, er en hyggelig by å være i, og at nærheten til sjø, skog og natur gir gode muligheter for rekreasjon og opplevelser i hverdagen.

Foto: Trine Sirnes

Innspill til planarbeidet

Ungdom trekker blant annet fram viktigheten av gode møteplasser, som for eksempel St.Croix-huset. De ønsker seg flere steder der de kan møtes, være sammen og skape noe. De beskriver hvor viktig det er å ha arenaer der de ikke bare deltar, men kan bidra og bli hørt.

Innspillene viser også en stolthet over byens potensial. Mange peker på at Fredrikstad har alle forutsetninger for fortsatt å være en attraktiv by å bo i, med sin beliggenhet, nærhet til natur og gode nærmiljøer som sterke fortrinn.

Samtidig er det et tydelig budskap: Dette er kvaliteter som må tas vare på. Fellesskapene, engasjementet og det som gjør byen levende, oppleves som verdifulle – og som noe det er viktig å bygge videre på.

Innspillene peker også på bekymringer og behov for endring. Mange er opptatt av økende forskjeller, utenforskap og press på tjenester. Andre løfter fram behovet for flere arbeidsplasser, bedre tilrettelegging for unge og sterkere satsing på klima og miljø. Flere peker også på at det kan være krevende å finne gode løsninger når utfordringene går på tvers av fagområder og kommunegrenser.

Kunnskapsgrunnlaget bekrefter dette bildet. Utfordringene er sammensatte, og det som skjer på ett område får konsekvenser på flere andre. Det er disse sammenhengene som danner bakteppet for samfunnsflokene i Fredrikstad.

Foto: Trine Sirnes

Samfunnsfloker i Fredrikstad

Flere utfordringer preger utviklingen i Fredrikstad - utfordringer som ikke kan løses med ett tiltak alene, eller innenfor ett fagområde, fordi årsakene og virkningene er sammensatte. Dette omtaler vi som samfunnsfloker. De henger tett sammen og påvirker hverandre. Når forhold på ett område endrer seg, får det ofte konsekvenser på flere andre.

Det er særlig fire slike områder som er viktige for utviklingen i Fredrikstad framover. Hvordan vi håndterer dem, vil ha stor betydning for hvordan Fredrikstad utvikler seg i årene framover.

Økende utenforskap og forskjeller som forsterker hverandre

Fredrikstad har store folkehelse- og levekårsutfordringer. Forskjeller i levekår, helse, utdanning og deltakelse oppstår ikke hver for seg. De påvirker og forsterker hverandre gjennom livsløpet og kan gå i arv mellom generasjoner. Dette gjør utenforskap til en av de mest sammensatte og krevende samfunnsutfordringene i Fredrikstad.

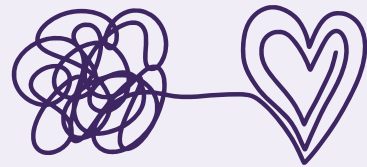
Flere barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. Skadelig bruk og avhengighet av rusmidler, særlig alkohol, er et betydelig folkehelseproblem. Psykiske helseutfordringer og rusrelaterte problemer blant unge øker, og behovet for helsetjenester knyttet til psykisk helse og rus blant unge har økt de siste årene.

Mange voksne står over tid utenfor arbeid og utdanning, og for enkelte grupper er risikoen for utenforskap særlig høy. Flere barn og unge har sammensatte utfordringer og behov for omfattende og langvarige tjenester.

Utfordringen ligger i hvordan disse forholdene påvirker hverandre. Lavekår påvirker helse, helse påvirker muligheten til å gjennomføre utdanning, delta i arbeidslivet og etablere seg i en trygg bolig. Manglende deltakelse kan igjen forsterke økonomiske og sosiale forskjeller og øke risikoen for varig utenforskap.

Mange av utfordringene oppstår tidlig i livet og kan få konsekvenser gjennom hele livsløpet. Forebygging og tidlig innsats er nødvendig, men resultatene kommer gjerne først på lengre sikt. Når utfordringer ikke forebygges eller fanges opp tidlig, kan det føre til større behov for helse-, omsorgs- og velferdstjenester senere i livet. Dette utfordrer både den enkelte og samfunnets evne til å sikre tilstrekkelig arbeidskraft, sosial bærekraft og gode velferdstjenester i framtiden.

Samfunnsfloker i Fredrikstad

Flere eldre, økende behov – og sterkere konkurranse om arbeidskraft

Eldre er en sammensatt gruppe, med ulike ressurser, behov og muligheter til å delta og bidra i samfunnet. Samtidig vil andelen eldre i befolkningen øke betydelig i årene framover, mens veksten i den yrkesaktive delen av befolkningen er lavere.

Dette fører til en dobbel utfordring: Behovet for tjenester øker, samtidig som tilgangen på arbeidskraft og ressurser blir mer presset.

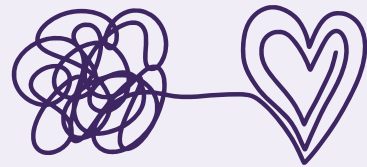
I praksis betyr dette økt konkurranse om arbeidskraft, både i kommunen og i samfunnet ellers. Samtidig vil etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester øke.

For Fredrikstad forsterkes dette av levekårsutfordringene. Når en del av befolkningen står utenfor arbeid, påvirker det både rekruttering til arbeidslivet og behov for andre, sosiale tjenester. Det vil bli krevende å opprettholde både kapasitet og kvalitet over tid.

Framtidens velferdssamfunn må være bærekraftig. Mange eldre vil i årene framover leve lange, aktive liv og ha ressurser til å mestre hverdagen og delta i samfunnet. Samtidig utfordrer den demografiske utviklingen forventningene til kommunens rolle.

Etter hvert som behovet for tjenester øker og konkurransen om arbeidskraft tilspisser seg, blir innbyggernes egne ressurser, nettverk og mestringsevne stadig viktigere. Et bærekraftig velferdssamfunn forutsetter at innbyggerne, så langt de har mulighet, tar ansvar for eget liv og helse. Det krever endringer i forventningene til kommunens rolle fra å være den som løser oppgaver, til å være en støttespiller som mobiliserer innbyggernes egne ressurser, nettverk og mestringsevne.

Samfunnsfloker i Fredrikstad

Ønske om vekst – og hensynet til klima og natur

Fredrikstad skal utvikle seg videre, med flere innbyggere og flere arbeidsplasser. Samtidig skal kommunen bidra til å redusere klimagassutslipp og ta vare på natur og miljø.

Dette skaper dilemma. Arealene skal gi plass til boliger, næring og infrastruktur – samtidig som natur, jordbruksarealer og miljøverdier skal ivaretas.

Valg av arealbruk, transportløsninger og utbyggingsmønster har stor betydning for både klimautslipp, naturmangfold og hvordan det er å leve i kommunen.

Utfordringen ligger i at hensynene ofte trekker i ulike retninger. Valg som gir utvikling ett sted, kan gi økte utslipp eller tap av natur et annet. Samtidig er beslutningene langsiktige og vanskelig å endre i etterkant.

.

Foto: Walter Schöffthaler

Når ansvar er delt – og utfordringene henger sammen

Mange av utfordringene Fredrikstad står i går på tvers av fagområder, sektorer og kommunegrenser.

På flere områder er ansvar og virkemidler fordelt mellom ulike aktører og forvaltningsnivåer. Dette gjelder blant annet innen arbeidsliv og næringsutvikling, transport og infrastruktur, klima og arealbruk, folkehelse og beredskap.

Når utfordringer henger sammen på tvers av områder, samtidig som ansvaret er delt, blir det mer krevende å finne løsninger som virker godt samlet. Tiltak på ett område kan få konsekvenser på andre områder, og det kan være vanskelig å skape en felles retning og prioritering.

Utfordringen handler derfor ikke bare om hva som skal gjøres, men om hvordan innsatsen samordnes. Evnen til å samarbeide og se helhet blir avgjørende for å få til gode løsninger.

Å se sammenhengene

Økende utenforskap forsterker presset på tjenester og påvirker tilgangen på arbeidskraft. Demografiske endringer forsterker behovet for prioriteringer. Arealvalg påvirker miljø, klima, helse og næringsutvikling. Hvordan vi samordner innsatsen, påvirker hva vi faktisk får til.

Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling betyr å skape et godt samfunn i dag, uten å svekke livsgrunnlaget for dem som kommer etter oss. Det handler om å bruke ressursene klokt, ta vare på naturen og sørge for at alle kan ha trygge og gode liv.

Kommuneplanens innsatsområder bygger på de tre dimensjonene av bærekraft og viser hva bærekraft betyr i Fredrikstad.

Å leve

Sosial bærekraft handler om innbyggernes mulighet til å leve gode liv, oppleve tilhørighet og delta i samfunnet.

Å skape

Økonomisk bærekraft handler både om hvordan hele Fredrikstadsamfunnet skaper verdier og arbeidsplasser som gir grunnlag for velferd og utvikling over tid, og om en bærekraftig kommuneøkonomi.

Å møte framtiden

Miljømessig bærekraft handler om å møte menneskenes behov uten å forringe naturgrunnlaget eller klimaet som framtidige generasjoner er avhengige av.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap er ett av to gjennomgående hensyn som skal legges til grunn i arbeidet med å nå målene i denne planen.

Fredrikstadsamfunnet står overfor et mer sammensatt og uforutsigbart risiko- og sårbarhetsbilde. Klimaendringer og naturhendelser, en mer uforutsigbar sikkerhetspolitisk situasjon, digitale trusler og økende avhengighet mellom samfunnets funksjoner kan få store konsekvenser lokalt. Hendelser som oppstår utenfor kommunegrensen, kan raskt påvirke innbyggernes trygghet, kommunens tjenester, kritisk infrastruktur og næringslivets rammevilkår.

Klimaendringene er en viktig del av dette risikobildet. Mer ekstremvær og økt fare for flom, overvann, skred og erosjon kan ramme boliger, transportårer, vann- og avløpssystemer og andre samfunnsfunksjoner. Sårbarhet i energiforsyning, svikt i andre forsyninger, digitale angrep, sabotasje og andre alvorlige hendelser kan forsterke hverandre. Forebygging av klimaendringer, klimatilpasning og beredskap må derfor ses i sammenheng. Fredrikstad skal være best mulig forberedt på å forebygge, håndtere og lære av kriser og uønskede hendelser.

Kommunen har en viktig rolle i å forebygge og håndtere kriser, opprettholde nødvendige tjenester og samordne samfunnssikkerhetsarbeidet lokalt. Et mer sammensatt risikobilde og økt avhengighet mellom samfunnets funksjoner gjør denne rollen viktigere enn tidligere.

Kommunen skal bidra til økt kunnskap om egenberedskap og legge til rette for samarbeid, øvelser og samvirke mellom aktørene som har ansvar når kriser oppstår.

Trygge lokalsamfunn der mennesker kjenner hverandre, deltar i fellesskapet og har tillit til hverandre, står ofte sterkere når alvorlige hendelser rammer. Egenberedskap, samhold og tillit er viktige beredskapsressurser.

Utfordringene stopper ikke ved kommunegrensen. Naturhendelser, forsyningssvikt, digitale angrep og bortfall av kritisk infrastruktur kan ramme flere kommuner samtidig. Fredrikstad skal derfor samarbeide med nabokommuner, fylkeskommunen, Statsforvalteren, statlige myndigheter, næringsliv og frivillighet om forebygging, beredskap og håndtering av felles utfordringer.

Regionalt samarbeid

Felles utfordringer krever felles løsninger. Regionalt samarbeid er derfor det andre gjennomgående hensynet i denne planen.

Fredrikstad er del av et regionalt bo- og arbeidsmarked. Hva som skjer i én kommune påvirker ofte innbyggere, næringsliv, transport, tjenester og samfunnssikkerhet i flere kommuner. Mange av framtidens utfordringer og muligheter kan derfor ikke håndteres av Fredrikstad alene.

Fredrikstad skal bidra til en helhetlig utvikling av regionen gjennom samarbeid om samfunnssikkerhet og beredskap, klima og miljø, arealbruk, transport, næringsutvikling, kompetanse og folkehelse. Interkommunale løsninger skal brukes når oppgaver kan løses bedre sammen enn hver for seg. Samarbeidet skal bidra til bedre ressursutnyttelse, sterkere fagmiljøer og tjenester av høy kvalitet.

Et tett samarbeid med nabokommuner, fylkeskommunen, næringsliv og utdanningsinstitusjoner er viktig for å utvikle framtidens arbeidsplasser, sikre tilgang på kompetanse og styrke verdiskapingen i regionen.

Arealbruk og transport må ses i sammenheng. Fredrikstad skal bidra til regional samordning av arealbruk og transportsystemer som styrker byene og lokalsamfunnene, reduserer transportbehovet og ivaretar klima, natur og samfunnssikkerhet.

Bypakkesamarbeidet bidrar til å utvikle et transportsystem som gjør det enklere å reise miljøvennlig, styrker framkommeligheten og knytter bo- og arbeidsmarkedet i regionen tettere sammen.

Å leve i Fredrikstad

Sosial bærekraft

Å leve i Fredrikstad

Barna først

Fredrikstad prioriterer barn og unges oppvekstvilkår. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Alle barn skal ha like muligheter til deltakelse, utvikling og mestring, uavhengig av funksjonsevne.

Flere barn og unge vokser opp med trygge rammer og opplever mestring, tilhørighet og god livskvalitet – uavhengig av sosial bakgrunn. Barn og unge med sammensatte og omfattende behov for tidlig, koordinert og helhetlig oppfølging.

Forskjeller i oppvekstvilkår er redusert. Flere gjennomfører utdanning, bor trygt og deltar i fritids- og kulturaktiviteter. Færre barn vokser opp i vedvarende lavinntekt eller utenforskap.

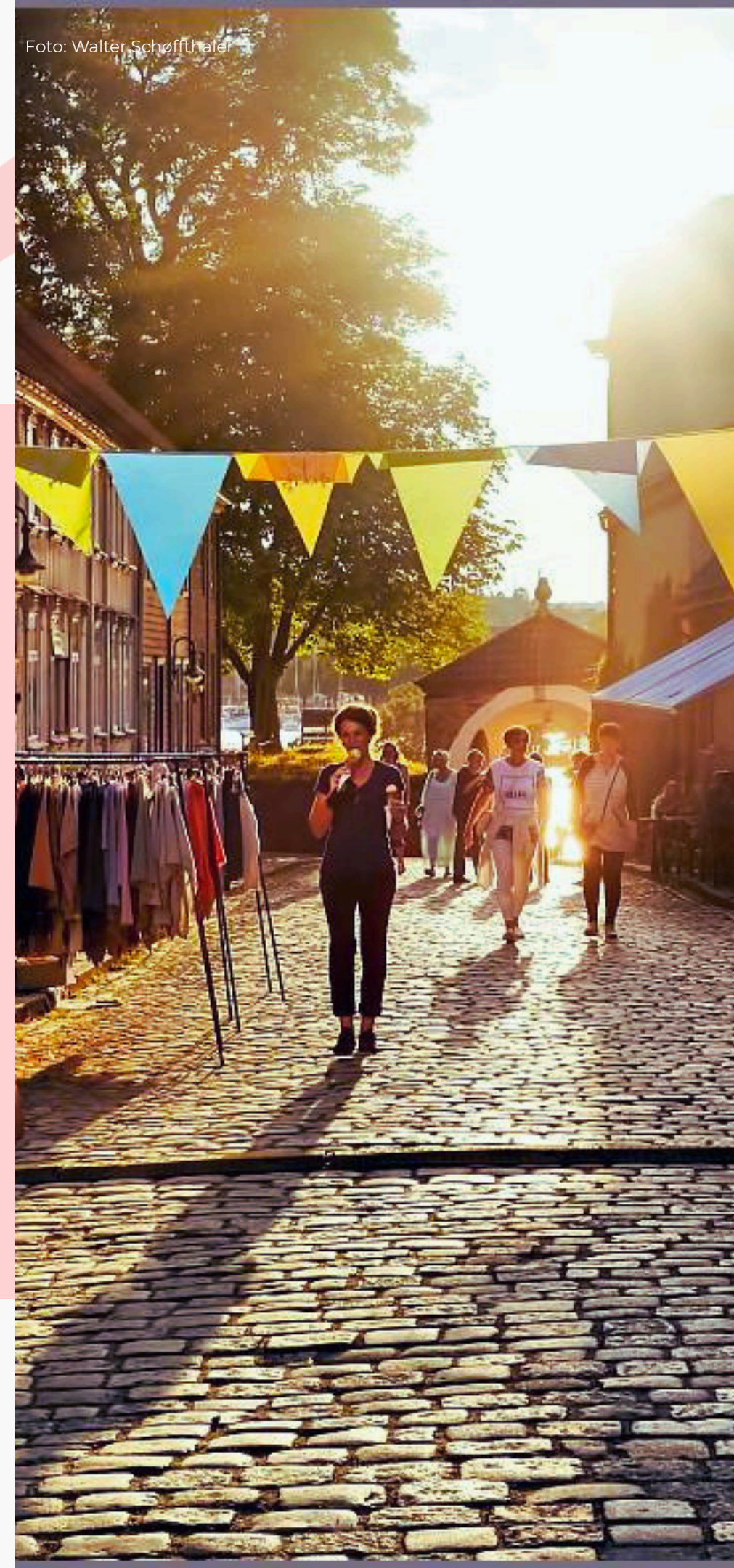
Helsefremmende samfunn og inkluderende samfunn

Innbyggerne har gode forutsetninger for å mestre hverdagen og tar ansvar for egen helse og livskvalitet gjennom hele livsløpet.

Flere deltar i samfunnet gjennom arbeid og utdanning, kultur- og fritidsliv, og færre står varig utenfor.

Sosiale forskjeller i helse, livskvalitet og deltakelse reduseres, og universell utforming sikrer like muligheter uavhengig av økonomi, bakgrunn eller funksjonsevne.

Foto: Walter Schöffthaler

Å skape i Fredrikstad

Økonomisk bærekraft

Å skape i Fredrikstad

Høy sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet

Fredrikstad har høy sysselsetting og flere deltar i arbeid gjennom hele yrkeslivet.

Arbeidslivet er inkluderende, og flere går fra utenforskap til arbeid, utdanning eller arbeidsrettet aktivitet.

Omstillingsdyktig næringsliv og økt verdiskaping

Fredrikstad legger til rette for et konkurransedyktig, innovativt og omstillingsdyktig næringsliv som skaper verdier, arbeidsplasser og bidrar til lavutslippssamfunnet. Kommunen og regionen er attraktive for etablering, investeringer og kompetanse.

Bærekraftig kommuneøkonomi

Fredrikstad har en bærekraftig kommuneøkonomi som gir handlingsrom for gode og forsvarlige tjenester, nødvendige investeringer og langsiktige og ansvarlige prioriteringer.

Gjennom felles innsats mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillighet møter Fredrikstadsamfunnet demografiske endringer, press på tjenester og behovet for forebygging og omstilling. Innbyggerne bruker i større grad egne ressurser og tar ansvar for eget liv. Frivilligheten og lokalsamfunnene spiller en viktig rolle ved å skape fellesskap og støtte.

Foto: BEWI / Impulse Media

Å møte framtiden i Fredrikstad

Miljømessig bærekraft

Å møte framtiden i Fredrikstad

Redusere globale klimaendringer

Bruken av fossil energi er kraftig redusert gjennom utslippsfri og effektiv energibruk, økt lokal energiproduksjon, styrket energiinfrastruktur og arealplanlegging.

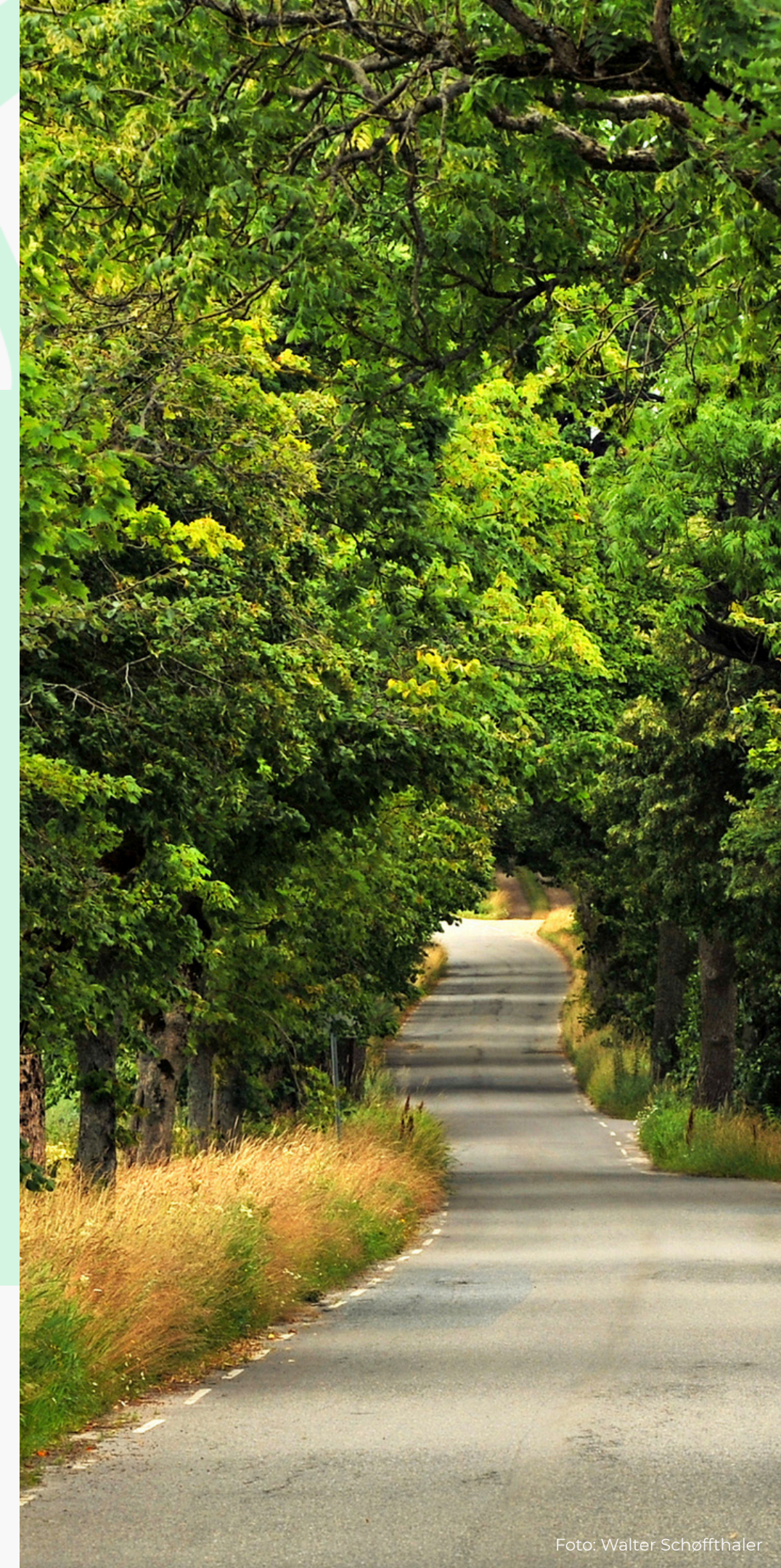
Fredrikstad bidrar til målet om netto null-utslipp. Klimagassutslippene reduseres betydelig, samtidig som resterende utslipp kompenseres gjennom karbonfangst og -lagring, både ved industrielle løsninger og gjennom opptak i natur.

Sirkulære og ressursbesparende løsninger bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet.

Bevare og styrke naturmangfold og jordvern

Viktige naturtyper og leveområder bevares, og sammenhengende naturområder opprettholdes. Svekkede naturverdier restaureres.

Fredrikstad sikrer og bevarer dyrket og dyrkbar mark.

Kommuneplanens rolle i plansystemet

Samfunnsdelen viser hvilken retning vi ønsker at Fredrikstad skal utvikle seg i fram mot 2038. Den er kommunens overordnede plan for samfunnsutviklingen og legger føringer for kommunens videre planlegging.

Målene i samfunnsdelen følges opp gjennom kommunedelplaner, temaplaner, tjenester og kommunens øvrige plan- og styringssystem.

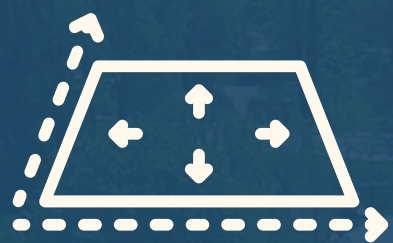
Prioriteringene gjøres i de årlige handlings- og økonomiplanene. Det er her retningen blir til konkrete valg – hva vi bruker penger på, hva vi velger å satse på, og hva vi må prioritere ned. Det er disse valgene, år for år, som samlet avgjør den langsiktige utviklingen.

Men kommunen kan ikke nå målene alene. Utviklingen av Fredrikstad skjer i samspill mellom innbyggere, frivillighet, næringsliv og offentlige aktører, lokalt, regionalt og nasjonalt. Hvordan vi lykkes, avhenger av at flere løfter sammen. Samfunnsdelen er derfor også et felles grunnlag for samarbeid og innsats i hele Fredrikstadsamfunnet.

Fra retning til valg

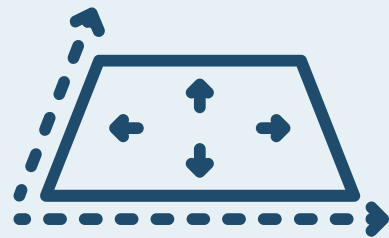
- **Hva er utfordringene og hvilke planer trenger vi?**
Planstrategi
- **Hvilken utvikling ønsker vi?**
Kommuneplanens samfunnsdel
- **Hvordan skal målene følges opp?**
Kommunedelplaner og temaplaner
- **Hva prioriterer vi de neste fire årene?**
Handlings- og økonomiplan
- **Hvordan gjennomfører vi?**
Kommunens tjenester og virksomheter
- **Hva oppnådde vi siste år?**
Kommunens årsrapport

Arealstrategi

Arealstrategien

Arealstrategien viser hvordan arealbruk kan bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Arealstrategien er kommunens overordnede strategi for arealutvikling. Den peker ut hensyn og prinsipper som skal legges til grunn i videre planlegging, og gir retning for framtidig arbeid med kommuneplanens arealdel.

I motsetning til kommuneplanens arealdel er ikke arealstrategien juridisk bindende, men den skal bidra til at mål og arealutvikling trekker i samme retning.

Den angir retning for utvikling av boliger, næringsområder og infrastruktur, og for hvordan vi legger til rette for gode, inkluderende lokalsamfunn og effektive transportløsninger. Samtidig skal den bidra til å balansere behovet for utvikling med hensynet til natur og miljø.

Areal er en begrenset ressurs. Hvordan vi disponerer arealene, har derfor stor betydning for utviklingen i kommunen over tid. Hvilke områder som bevares, påvirker naturverdier og livskvalitet for innbyggerne, samt muligheter for næringsutvikling. Gjennom arealstrategien kobles målene i samfunnsdelen til overordnet arealbruk. Den tydeliggjør hvordan arealdisponering skal bidra til å nå samfunnsmålene, og gjør arealvalg til en sentral del av oppfølgingen av planen.

Kommunens handlingsrom påvirkes samtidig av nasjonale og regionale føringer, som statlige planretningslinjer, regionale planer og avtaler som berører areal og transport. Arealstrategien må derfor forholde seg til disse rammene, samtidig som den tydeliggjør kommunens egne prioriteringer.

Valg av arealbruk har langsiktige konsekvenser og er ofte krevende å endre i ettertid. Derfor er arealstrategien et viktig verktøy for å følge opp samfunnsdelen i praksis, og for å styre utviklingen av Fredrikstad over tid.

Plan- og bygningsloven

§ 1-1. Lovens formål

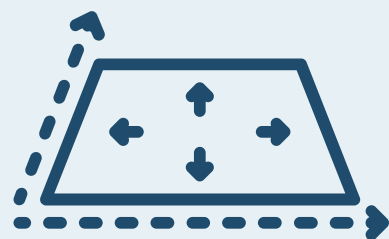
Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. For boliger skal prinsippet om universell utforming ivaretas gjennom krav til tilgjengelighet

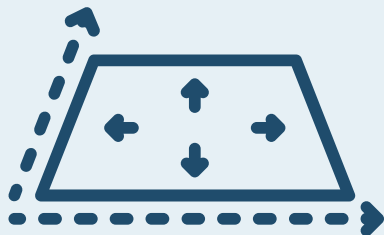
Samfunnssikkerhet og beredskap

Fredrikstadsamfunnet står overfor et mer sammensatt og uforutsigbart risiko- og sårbarhetsbilde. Klimaendringer og naturhendelser, en mer uforutsigbar sikkerhetspolitisk situasjon, digitale trusler og økende avhengighet mellom samfunnets funksjoner kan få store konsekvenser lokalt.

Derfor skal vi:

- ▶ Legge oppdatert kunnskap om naturfare og klimaendringer til grunn for all arealplanlegging.
- ▶ Prioritere fortetting og transformasjon i områder med lav risiko og god infrastruktur.
- ▶ Planlegge bebyggelse og infrastruktur slik at de tåler framtidige klimaendringer.
- ▶ Sikre arealer og hensynssoner rundt viktige infrastrukturanlegg som vannforsyning, avløp, energiforsyning, transport og elektronisk kommunikasjon.
- ▶ Planlegge arealbruk og kritisk infrastruktur i samarbeid med nabokommuner og regionale myndigheter.

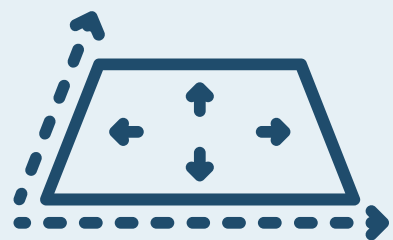
Barna først

Barn og unges oppvekstvilkår prioriteres i arealplanleggingen. Vi må sikre tilgjengelig areal til lovpålagte oppgaver som barnehage, skole og annen sosial infrastruktur. Alle skal ha tilgang til kultur, idrett, fritidsaktiviteter og møteplasser i nærmiljøet.

Derfor skal vi:

- ▶ Sikre tilgang til leke-, aktivitets- og naturområder.
- ▶ Sikre tilstrekkelig areal til barnehage, skole og annen sosial infrastruktur.
- ▶ Unngå netto tap av arealer for barn og unges lek, opphold og aktivitet.
- ▶ Sikre at barn og unge medvirker systematisk og tidlig i planprosesser.
- ▶ Prioritere barn og unges hverdagsmobilitet gjennom trygge og sammenhengende forbindelser i nærmiljøet.

Helsefremmende og inkluderende samfunn

Det legges til rette for trygge og varierte møteplasser, byrom og kulturarenaer som fremmer sosial inkludering, fysisk aktivitet og fellesskap på tvers av alder, bakgrunn og funksjonsevne. Arealutviklingen skal også til rette for god tilgang til utdanning, tjenester og arbeidsplasser.

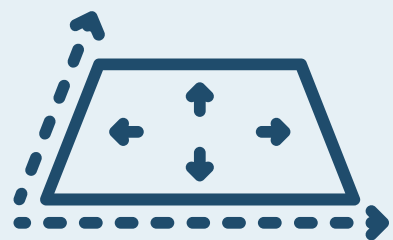
Derfor skal vi:

- ▶ Gi alle mulighet til å medvirke systematisk og tidlig i planprosesser.
- ▶ Legge til rette for gange, sykling og kollektivtransport.
- ▶ Legge til rette for mangfoldige og inkluderende bomiljøer med en variert boligsammensetning.
- ▶ Bruke vårt handlingsrom for etablering av boliger til prioriterte målgrupper, herunder vanskeligstilte på boligmarkedet, ungdom, eldre og personer med behov for tilrettelagte boliger.
- ▶ Sikre at alle har god tilgang til et grønt- eller nærturområde.
- ▶ Sikre og styrke tilgang til kyst-, skog- og naturområder for alle gjennom god forvaltning av natur og friluftsverdier.
- ▶ Sikre at alle har tilgang til stille områder.

Å leve i Fredrikstad

Høy sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet

Det finnes tilstrekkelig med arealer for både kunnskapsbaserte næringer, industri, og grønn teknologi.

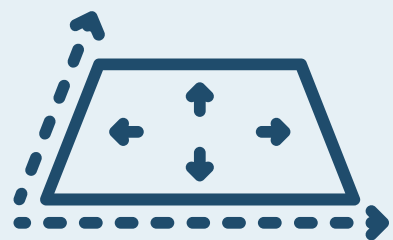
Derfor skal vi:

- ▶ Sikre oppdatert og kjent kunnskap om tilgjengelige næringsarealer.
- ▶ Optimalisere utnyttelsen av eksisterende og nye næringsarealer.
- ▶ Sikre uregulerte næringsområder gjennom regulering.
- ▶ Lokalisere rett virksomhet på rett plass (ABC-prinsippet) for å redusere transportbehov og sikre god tilgjengelighet til arbeidsplasser.

Å skape i Fredrikstad

Omstillingsdyktig næringsliv og økt verdiskaping

Fredrikstad skal legge til rette for et konkurransedyktig næringsliv som skaper arbeidsplasser, verdiskaping og bidrar til klimaomstilling. Arealutviklingen skal understøtte bærekraftig ressursbruk, sirkulære verdikjeder og framtidens næringsliv.

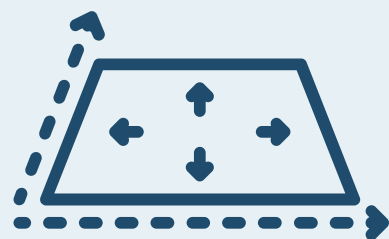
Derfor skal vi:

- ▶ Prioritere arealer som legger til rette for framtidsrettet næringsutvikling og økt verdiskaping.
- ▶ Legge til rette for sirkulære verdikjeder, industriell symbiose og effektiv ressursutnyttelse.
- ▶ Løse regionale areal- og næringsbehov skal på tvers av kommunegrensene.

Å skape i Fredrikstad

Bærekraftig kommuneøkonomi

Et levende og attraktivt byområde med et variert boligtilbud stimulerer til nyetableringer, økt verdiskaping, skatteinntekter og flere arbeidsplasser.

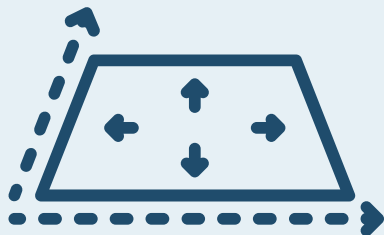
Derfor skal vi:

- ▶ Ivareta og løfte fram det som særpreger Fredrikstad; landskapet, elva og kulturmiljøene i byutviklingen. Et rikt kulturliv skal brukes som ressurser for identitet, tilhørighet og attraktiv stedsutvikling.
- ▶ Ivareta befolkningens trivsel og helse i en mer konsentrert bystruktur gjennom kvalitetskrav til arkitektur og utforming av nærmiljøet.
- ▶ Opprettholde mål om fordeling av boligbyggingen med 60 prosent i byområdet, 30 prosent i tettstedet og 10 prosent i lokalsentrene.
- ▶ Sikre effektiv utnyttelse av teknisk infrastruktur gjennom redusert arealbruk per innbygger.
- ▶ Sikre at barnehager, skoler og annen sosial infrastruktur tilpasses kommunens demografi.

Å skape i Fredrikstad

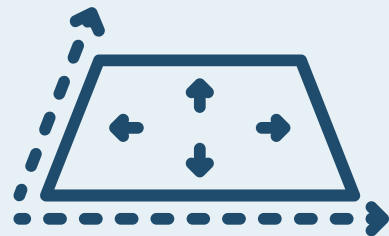
Redusere globale klimaendringer

For å bidra til klimaomstillingen, legges klima- og energiløsninger til grunn i arealplanleggingen.

Derfor skal vi:

- ▶ Legge til rette for arealbruk som bidrar til at flere går, sykler og bruker kollektivtransport.
- ▶ Legge til rette for energiinfrastruktur, utnyttelse av overskuddsenergi, økt lokal energiproduksjon og energilagring.
- ▶ Legge klimagassvurderinger og -beregninger til grunn i arealplanleggingen.
- ▶ Legge til rette for sirkulære løsninger gjennom for eksempel gjenbruk av bygg og materialer og sirkulær massehåndtering.
- ▶ Prioritere løsninger som gir lave utslipp i bygge- og anleggsfasen.

Bevare og styrke naturmangfold og jordvern

Naturmangfold og økosystemtjenester skal ligge til grunn for arealutviklingen.

Derfor skal vi:

- ▶ Bevare og styrke sammenhengende naturområder.
- ▶ Sikre myr og andre viktige karbonlagre mot nedbygging.
- ▶ Forvalte kystsonen og marine naturverdier slik at økologiske funksjoner opprettholdes og styrkes.
- ▶ Sikre naturverdier med et oppdatert plangrunnlag.
- ▶ Sikre dyrket og dyrkbar mark i Fredrikstad mot omdisponering. Unntak kan vurderes for teknisk infrastruktur av stor samfunnsmessig nytte.

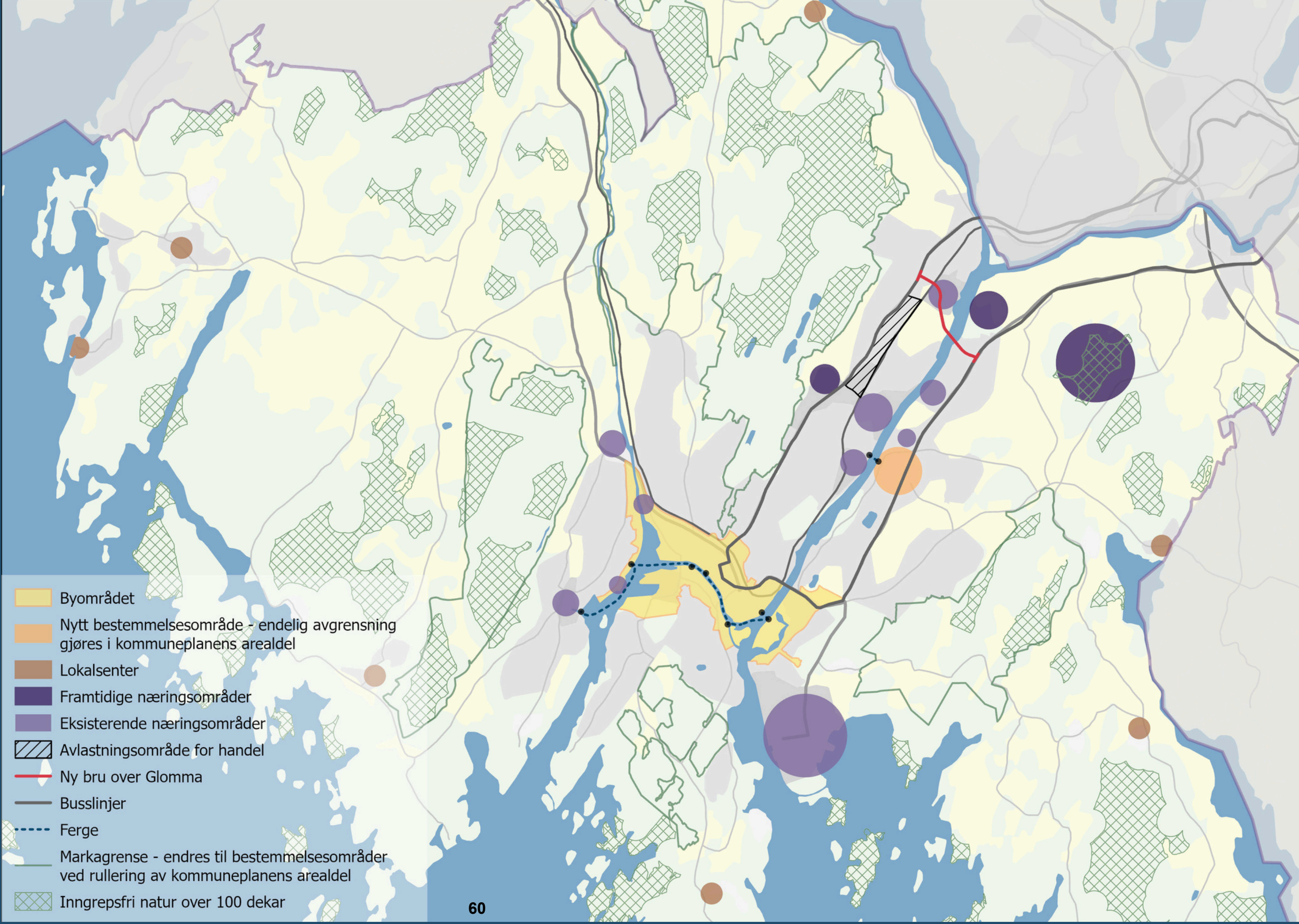
Å møte framtiden i Fredrikstad

Illustrasjonskartet viser eksisterende og framtidige næringsarealer. Fergerutene i Fredrikstad og bussrutene med høyest frekvens langs Glomma er lagt inn. Kartet viser også byområdet, lokalsentra og forslag til nytt bestemmelsesområde på Sellebakk.

Videre viser kartet markaområdene og arealer med inngrepsfri natur.

Kartet er ikke juridisk bindende.

Ordliste

- **ABC-prinsippet:** Et prinsipp for å plassere virksomheter der de passer best ut fra hvor mange som arbeider eller besøker stedet, behovet for transport og mulighetene for å gå, sykle eller reise kollektivt.
- **Arealdel:** Den juridisk bindende delen av kommuneplanen. Den bestemmer hva ulike områder kan brukes til, for eksempel boliger, næring, veier, landbruk eller natur.
- **Arealstrategi:** En arealstrategi er et styringsverktøy som viser hvordan kommunen ønsker å bruke sine arealer for å nå mål i samfunnsdelen.
- **Bypakke:** Et samarbeid om finansiering og gjennomføring av tiltak for veier, kollektivtransport, sykling og gange i et byområde.
- **Byvekstavtale:** En avtale mellom staten, fylkeskommunen og kommunene om arealbruk og transport. Målet er blant annet at flere skal gå, sykle og reise kollektivt.
- **Bærekraft:** Bærekraft handler om å dekke dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.. Det er en helhetlig tilnærming som omfatter miljømessige, økonomiske og sosiale aspekter.
- **Egenberedskap:** Det innbyggerne selv gjør for å kunne klare seg i en periode dersom for eksempel strøm, vann, kommunikasjon eller andre viktige tjenester blir borte.
- **Folkehelse:** Befolkningens helse og hvordan den fordeler seg i befolkningen.
- **Fortetting:** Å bygge flere boliger eller arbeidsplasser i områder som allerede er utbygd, i stedet for å ta i bruk nye områder.
- **Handlingsdel:** Kommuneplanens skal ha en handlingsdel som sier hvordan planen skal følges opp. Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. For Fredrikstad kommune er dette budsjett- og økonomiplan, hvor tiltak og ressurser prioriteres for de påfølgende fire årene.
- **Hensynssone:** Et område på et plankart der det må tas særlige hensyn, for eksempel på grunn av flomfare, naturverdier, kulturminner eller viktig infrastruktur.
- **Hverdagsmobilitet:** Hvordan mennesker kommer seg til og fra skole, arbeid, fritidsaktiviteter og andre daglige gjøremål.

Ordliste

- **Industriell symbiose:** Samarbeid der avfall, materialer eller overskuddsenergi fra én virksomhet brukes som ressurs av en annen.
- **Karbonfangst:** Å fange karbondioksid før det slippes ut i atmosfæren, og lagre det på en sikker måte.
- **Klimagassutslipp:** Utslipp til luft av klimagasser, det vil si gasser som påvirker atmosfærens evne til å holde på varmen (drivhuseffekten) og dermed klodens klima. Eksempler på slike gasser er karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O).
- **Klimatilpasning:** Tilpasse samfunn, infrastruktur og natur til de endringene i klima som allerede skjer eller forventes å komme. Det betyr å redusere sårbarhet og øke motstandsdyktighet mot konsekvenser av klimaendringer.
- **Kommuneplan:** Kommuneplanen er kommunens overordnede plan for samfunnsutvikling og arealbruk. Etter plan- og bygningsloven skal alle kommuner ha en samlet kommuneplan som består av en samfunnsdel og en arealdel. Planen skal gi langsiktige mål og strategier for utviklingen av kommunen og legge føringer for hvordan arealene skal brukes.
- **Kommunedelplan:** En plan for et bestemt tema eller geografisk område. Kommunedelplaner følger opp kommuneplanen og utarbeides etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.
- **Kritisk infrastruktur:** Anlegg og systemer som samfunnet er avhengig av, for eksempel strøm, vann, avløp, veier, transport og elektronisk kommunikasjon.
- **Lavutslippssamfunnet:** Et samfunn hvor klimagassutslippene er redusert for å motvirke skadelige virkninger av global oppvarming. I lavutslippssamfunnet er klimagassutslippene redusert med 90-95 prosent i forhold til 1990-nivå gjennom omstilling av energi, transport, næringsliv og forbruk.
- **Medvirkning:** Innbyggeres, organisasjoners og andre aktørers mulighet til å påvirke planer og beslutninger.
- **Naturmangfold:** Variasjon av alt liv i naturen, inkludert mangfoldet av arter, genetisk variasjon innen arter og ulike naturtyper og økosystemer. Naturmangfoldet er grunnlaget for velfungerende økosystemer og de tjenestene naturen gir oss, som rent vann, pollinering og klimaregulering.
- **Netto null-utslipp:** At utslipp av klimagasser reduseres så mye som mulig, og at resterende utslipp balanseres gjennom tiltak som fanger eller binder en tilsvarende mengde klimagasser.

Ordliste

- **Omdisponering:** Å bestemme at et område skal brukes til noe annet enn tidligere, for eksempel å bruke jordbruksareal til boliger, veier eller næring.
- **Plangrunnlag:** Kart, kunnskap, regler og tidligere planer som brukes som grunnlag for kommunens planlegging.
- **Planprogram:** Beskriver rammer for arbeidet med en ny plan. Det er et krav i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 når det skal utarbeides planer med vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Det er en "plan for planen", som sikrer en strukturert og transparent planprosess.
- **Planstrategi:** Et lovpålagt dokument som alle kommuner (og fylkeskommuner) i Norge skal utarbeide minst én gang i hver valgperiode, i henhold til plan- og bygningsloven. Den skal vedtas senest ett år etter hvert kommunevalg. Planstrategien skal gjøre rede for kommunens planbehov for den kommende politiske perioden, basert på utfordringene kommunen står overfor. Planstrategien skal ta stilling til om kommuneplanen (hele eller deler) skal rulleres.
- **Rullering:** Oppdatere eller revidere en plan eller strategi i forhold til endrede forhold eller ny kunnskap. Det innebærer å se over eksisterende planer og gjøre justeringer, innenfor overordnede rammer.
- **Samfunnsdel:** Den delen av kommuneplanen som beskriver kommunens langsiktige utfordringer, mål og ønskede utvikling.
- **Samfunnsfloke:** En sammensatt samfunnsutfordring med flere årsaker, som berører mange områder og ikke kan løses med ett enkelt tiltak eller av én aktør alene.
- **Samvirke:** At flere aktører samarbeider og koordinerer innsatsen sin, særlig ved kriser og alvorlige hendelser.
- **Sirkulære verdikjeder:** Måter å produsere og bruke varer på der materialer repareres, brukes på nytt eller gjenvinnes, slik at minst mulig går til spille.
- **Sirkulær økonomi:** Et virkemiddel for å nå klima-, miljø- og naturmål og samtidig bidra til økt verdiskaping og konkurranseevne. Sirkulære aktiviteter skal bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av naturressurser og produkter, i et giftfritt kretsløp, der minst mulig ressurser går tapt.
- **Sosial infrastruktur:** Bygninger, steder og tjenester som innbyggerne trenger i hverdagen, for eksempel barnehager, skoler, helsetjenester og møteplasser.

Ordliste

- **Sosial ulikhet i helse:** Med sosial ulikhet i helse menes det at ulikhet i faktorer som utdanning, yrke og inntekt, gir systematiske forskjeller i helse, levekår, levevaner og forventet levealder. Sosial ulikhet i helse handler ikke bare om forskjellen mellom de som har det best og de som har det dårligst, men kan beskrives som en “gradient” påvirket av blant annet utdanningslengde og inntektsnivå.
- **Strategi:** En strategi beskriver veien til målet – hvilke veivalg eller endringer må prioriteres for å nå målet.
- **Stille områder:** Allment tilgjengelige uteoppholdsarealer med gode støyforhold. Arealer av en viss størrelse som etter sin funksjon er egnet for hvile, rekreasjon, lek og aktiviteter for ulike aldersgrupper. Et stille uteoppholdsareal har støynivå som ikke overskrider fastsatte grenseverdier.
- **Universell utforming:** Utforming av omgivelser, produkter og tjenester slik at de kan brukes av flest mulig uten behov for særskilt tilpasning.
- **Temaplan:** En plan for et bestemt tema eller fagområde. Temaplaner følger opp kommuneplanen, men utarbeides ikke etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.
- **Totalforsvaret:** Samarbeidet mellom sivile myndigheter, kommuner, næringsliv, frivillige og Forsvaret for å forebygge og håndtere alvorlige kriser og krig.
- **Transformasjon:** Å endre bruken av et allerede utbygd område, for eksempel å gjøre et tidligere industriområde om til boliger, arbeidsplasser eller møteplasser.
- **Utenforskap:** Manglende deltakelse og tilhørighet i samfunnsliv, utdanning, arbeid eller fellesskap.
- **Økosystemtjenester:** De goder og tjenester naturen gir mennesker, som mat, ren luft og vann, karbonlagring, flomdemping, pollinering og naturopplevelser.

Id	Hva er det beste med Fredrikstad – for deg?	Hva er viktigst for deg når vi utvikler framtidens Fredrikstad?	Hva burde være annerledes i Fredrikstad om 10–12 år?	Hva håper du vi har fått til i Fredrikstad om 10–12 år?	Hva skal til for at alle skal trives i Fredrikstad?	Hva trenger Fredrikstad for at folk skal føle seg trygge i framtida?
1	Fritidstilbudet og mulighetene	Sikkerhet, bærekraft og muligheter for barn og unge	Kommunens økonomiske situasjon	Arena Fredrikstad, på riktig vis	At vi fortsetter å utvikle og å støtte fritidstilbudene og aktivitetene	Et politi som forebygger og er tilstede i byen.
2						
3	Korte avstander, sykle, marka, elva, kysten	Å plalegge for neste generasjoner	Flere parker og færre biler.	Ikke ny togforbindelse til Oslo	At det er idrett og fritidsaktiviteter for alle	Bedre bomberom
4	Renslighet og trygghet	Samfunnet	Budsjett prioriteringer og sette folket først. Billig bolig	Ja håper det	Det er fin by med fine folk	Sikre sentrum og forebygge kriminalitet
5	Jeg liker Fredrikstad, liker kjøpsenter	At barna mine får jobber, trives på skolen, fotball, svømme	Litt mer venner og familie som flytter til Fredrikstad Jeg finne ikke jobb			Ike mer politi
6	Fint å gå tur i byen langs vannet, parkene	Utseende, miljø, parker, leke mulighet for barn	Mindre gjenger som går rundt, mer leke tilbud for barn	Mer leke muligheter for barn.	Bra tur områder, vedlikehold i sentrum	Mindre rus, mer vakter som er mer synlig
7	Parkene, naturområdene, promenaden langs elva, dammene	At det føles mer som en storby, at det er attraktivt å bo her og at folk skal flytte hit. Å få vekk stygge/falleferdig bygg	Pene bygg, restaurering. Mindre tomme tomter	At det føles mer som en storby. At området trosvikstranda/Evjekaia blir fiksa litt opp i		Mindre rus
8	Byens beliggenhet.	En bærekraftig kommune til nytte for innbyggerne.	En sunn og bærekraftig kommuneøkonomi.	At alle lovpålagte tjenester blir levert på en god og bærekraftig måte.	Sunn kommuneøkonomi og lav kriminalitet.	Lav kriminalitet, sunn kommuneøkonomi og kontroll på innvandring.
9	Allsidig kultur og restaurant liv, men heller penger inn mot helse og omsorg enn kultur.	Få all med, at ikke noen skal falle utenfor av barn og unge = idrett, leksehjelp for de som trenger det, gratis sfo for de med lavinntekt og kanskje lenger enn fjerde klasse	Ikke fler innvandrere hit,	Bedre integrerings kvalitet, lære norsk får seg jobb	Alle må rydde i økonomien sin, bruke St.croix huset flere møteplasser med trygge norske voksne som integrerer alle som faller utenfor ikke bare utlendinger	Politi i gatene

10	Alt brygga mennesket fotballen marka , glommastien utbedringa er meget bra, lys, stolpejakta,	Gratisparkering i byen, Kortids og for alle hele tiden	Bygge Torvbyen for å styrke sentrum		Beholde brygge promenaden og kultur og restauranter, beholde FFK i Tippeligaen	Politi i gatene ikke sitte i jilen
11	Fin by,rent og pent,trygt,koslige folk,fine tilbud	At det fortsatt er Trygt ,fine tilbud,ikke så dyrt,rent ,at setrum ikke bare blir kjøpesenter men beholder de lokale butikkene	Mere gratis tilbud,utviklig i sentrum ikke bare kjøpesenter, at man kan bevare feks cafer osv	Beholde sentrums butikker,kafeer, trygghet	Trygghet,trivsel ,bevare sentrum som et samlingsted for kaffer , slik det er nå Kansje mere tilbud for ungdom ,fotball,spill konkurranser få ungdommen på bedre veier, et samlingsted med folk som er utdannet, så ungdom slipper å gå på kjøpesentre å henge	Mere synlig politi, vektere synligere,
12	Ferge	Å holde soner til barn og eldre		Mindre høy bygg, bedre transport	Holde public transport	Foreldrene tar mer ansvar om ungdom
13	Bryggeoromenaden, gratis ferge	Unngå høyhusbebyggrlse, oasse på å beholde grønntarealer og småhusbebyggelse	Bedre økonpmi	Høyere andel av befolkningen i jobb	Trygt samfunn med liten kriminalitet, der folk stoler på hverandre	Sørge for at ungdom ikke faller utenfor og begynner med kriminalitet og vold. Bedre integrering av innvandrere.
14	Byferga. Gamlebyen. Ffk. Folka.	En by for folk. En grønnere by. Ikke biler.	En grønnere by.	En grønnere by.	Involvering. Arenaer for å møtes.	
15	Vannkanten, promenaden	Bedre samferdsel	Mindre bil i sentrum	Mindre bil i sentrum, bedre kollektivtilbud	Dårlig spørsmål, ikke alle kan trives	Sterke næringsliv
16	Beliggenheten mellom Oslo og Sverige ved elva Onsøy og Hvaler, og det er gamlebyen	Ta vare på sentrum og at vi er mange eldre som vil gjerne leve godt.	Satse på sentrum og mer gode krakker med ryggstøtte og langs elva	Sentrum må leve, værste ødelegger	Helt topp her også bli eldre,	Jeg føler meg trygg, men har vært syk så helsevesenet er supert og er glad i trygghetsalarmen den får meg til å føle meg trygg. Og hjemmehjelp. Hjelp der de bor.

17	Brygga, sentrum og Fredrikstadmarka. Nærhet til alt!	Bevare gågata og sentrum.	Riksvei 109, feil at det ikke blir 4 felt! Flere tar nok buss, men slettes ikke alle! Utjevning av sosiale forskjeller i levekårssoner.	Arena Fredrikstad, ny videregående skole og godt tilrettelagt tilbud for de eldre. En «grønn», fin by for mennesker i alle aldre hvor det er lett å leve godt!	Alle innbyggere må bidra litt selv! Fredrikstad folk er «joviale» og det skal vi fortsette med. Alle bør selv ønske å bli integrert i byen og bli en del av fellesskapet.	Gi informasjon om byutviklingen. Bruk penger riktig på barn, unge og aldrende personer. Synlig politi i sentrum. Tilrettelegging for alle aldersgrupper skaper trygghet.
18	Gamlebyen	Att ikke gågata dør ut	Vet ikke	Vet ikke	God by miljø	Tryggere i byen
19	Bussmuligheter. Byfølelse, men ikke alt for stort heller.	Mer byfølelse. Ting som skjer for unge i sentrum. At cafeer og spisesteder i sentrum holdes oppe!	Mer leiligheter i sentrum, at spisesteder lever. Mer storbyfølelse.	Trygt bysentrum	Åpent sosialt miljø. Tiltak for det.	Kontroll på sentrum
20	Folka. Nærheten til sjøen. Fint vær.	At vi tar vare på de unge og gir de en god start. Bevare møteplasser.	Færre biler. Flere folk i sentrum. Fortetting. Mindre uteforskrap.	Flere fritidsklubber. Flere møteplasser. Kommunale bygg som bibliotek er åpen på søndager. Flere som koordinerer tiltak for inkludering og frivillighet	Da må folk ha et sted å møtes. Det må bli lettere å få samlet interessgrupper. Vi må ta i bruke teknologi.	Flere som arbeider forebyggende. Flere møteplasser som er gratis.
21	Treffe kjente, i trygge omgivelser.	Legge til rette med samlingspunkt	Bofellesskap for eldre.	Gondoler mellom Fredrikstad og Sarpsborg, tilnærmer som i Romania ved Svartehavet, eventuelt hurtigbåt på elva	Gode boforhold, bynært.	Trygg økonomi og ikke for mange arbeidsløse grupper i byen.
22	Det er byen min, her er jeg født og blir til jeg forlater denne verden	At byen blir en trygg by å bo i for alle	Håper at sentrum har kommet tilbake til byen, med andre ord ikke et «sentrum» på Kråkerøy	At fortetting av byens sentrum har stoppet	At alle blir tatt godt vare på	At kommunen klarer å dekke befolkningens behov
23	Nærhet til sjølivet.	Gode tjenester til innbyggerne. For egen del er gode oppvekstvilkår viktig.	Bedre tjenester til de eldre og flere nærmiljøarenaer for barn og unge.	Tydeligere prioritering på barn og unge, som kommer alle innbyggere til gode.	En kommune som prioriterer universelle tjenester og ansatte i «første-linje».	Mer politinærvær og flere i første-linje.
24	Grønt arealer og elv	At sentrum blir ivaretatt	Legge tilrette for sykler, og samtidig lett fremkommelig for biler også.		Integrering og samhold	Slå hardt ned på kriminelle, og sørge for at alle følger norske lover

25	At byen er stor nok til at det er et godt utvalg av butikker, spisesteder og kulturtilbud, men samtidig liten nok til at det er korte avstander og rolige boligstrøk.	Fokus på barn og unge; kvalitet på skoler og barnehager	Bedre kollektivtilbud	Enda bedre tilbud i sentrum med kafeer, restauranter og kulturtilbud.	Få ned arbeidsledigheten	
26	Menneskene og nærheten til sjøen	Menneskene i sentrum: Fokus på barnehager, skoler, idrettsanlegg, eldreomsorg	Skoler med bedre økonomi	Skoler med bedre økonomi	Gode aktivitetstilbud - særlig idrettsanlegg med tilstrekkelig kapasitet	Politikere som er mindre opptatt av fillesaker og symbolpolitikk, og mer opptatt av at Fredrikstad ikke skal bli en glemt avkrok i Østfold
27	Gratis ferge, liten bykjerne, god beliggenhet i forhold til både sjø og skog,	Flerbruk av arenaer, ungdomsrettet utvikling, beholde historie, bruke gammelt enn å bygge nytt, gi midler til arenaer for ungdom og kultur.	Sentral Høgskole i bykjernen (f.eks torvbykvartalet), beholde grøntområder, nybygg burde ha flerbruks potensiale, samlet bykjerne med sentrum og Kråkerøy	Videreutviklet Værste og Jotne området, sentral Høgskole i bykjernen, satsing på møteplasser for unge,	Grøntområder, en felles bykjerne med sentrum og Kråkerøy, god kollektivtransport,	Utbedring av bomberom/tilfluktsrom, god kollektivtransport, drikkevann og strøm
28	Hyggelige mennesker, fin sommer, bra turmuligheter	Tatt min alder (82) i betraktning, god eldreomsorg. Gode skoler for de kommende generasjoner	Flere grønne lunger i sentrum	Mere småhusbebyggelse	Alle kan ikke trives, men det er viktig å føle at vi blir hørt og blir tatt vare på av de som styrer kommunen.	Ikke flytt politistasjonen ut av sentrum. Intensiver arbeidet mot rus og kriminalitet. Støtt frivillige organisasjoner.
29	Byen og skjærgården	Skoler, gjør grunnskolen til Fredrikstad sitt fortrinn! Da kommer tilflytting og attraktiviteten.	Bedre skoler.	Norges beste grunnskoler		
30	Sommerby, elva, nærhet til Hvaler, FFK, Gamlebyen, stolt historie	Nærings- og boattraktivitet. Infrastruktur	Bedre infrastruktur. Sikre næringslivet mht etablering og rammevilkår	Det samme som i punkt 3	Samlende politikk og retning. Lite ledighet og nye arbeidsplasser	Forutsigbarhet mht til økonomi og arbeidsliv

31	Närheten till allt, natur, högskola, Oslo & Sverige	Tror att ett samarbeite med högskolan för att få ökt studentlivet. Samtidigt är det väl också inne nu med "bostads attraktivitet"	Det är jag inte nog insatt i för att kunna ge ett bra svar. Men tror att vägar samt gång och cykelvägar runt om staden hade behövt ett rejält lyft	Allt ovanstående	Omöjligt att svara på.	Den globala otryggheten är väl ganska hög generellt. Så det första jag tänkte var beredskap, men tror också på en satsning till pre/on boarding-processer till högskola/näringsliv.
32	Koselig by med utnyttelse av elva, supert med gratis byferger, og korte avstander for ferdsel til fots	Implementere bærekraftige og nytenkende løsninger som er Sirkulærhovedstaden Fredrikstad verdig	Noen flere grønne arealer i sentrum hadde vært fint	Implementert bærekraftige og nytenkende løsninger, og hadde vært kult om Fredrikstad ble en by å se til for fremtidens grønnere byer	Jobbe for å redusere forskjeller, da det forekommer en del «fattigdom» (for norsk skala i hvert fall i Fredrikstad leste jeg om en liten tid tilbake	Mindre dop og rus for enkelte, da det virker å være litt av det i Fredrikstad også. Mye snusing og røyking her også for så vidt, som antageligvis ikke gjør så mange utrygge, men kunne gjerne sett en nedgang på slikt synes jeg. Men folk velger jo det selv (selv om pris og avgifter kan påvirke), og kort vei til Sverige spiller kanskje også en rolle..
33	Elva og elvepromenaden, Gamlebyen, utbyggingen av Værsteområdet, alle restaurantene, Isegran, kort vei til sjøen og marka.	At det blir holdt av plass til grøntområder, krakker, spesialbutikker, litt trimapparater med trær/busker rundt så det blir triveligere å trene enn et åpent område som på Dampskipsbrygga.	At Trosvikstranda/Holmenområdet er ferdig utbygd.	At Trosvikstranda/Holmenområdet er ferdig utbygd.	At vi får mer grøntområder og sitteplasser som gjør det koselig å ferdes i byen.	Flere hjertestartere med bedre skilting om hvor de er , mer sikring av kaikantene, mer synlig vakthold/politi pga mye narko-omsetning med påfølgende kriminalitet.
34	Sommerby, ferga til Gamlebyen, for meg - god kollektivtransport	Skoler, gode barneskoler og ungdomsskoler. Nytt og moderne bibliotek	Skolene i dag forfaller. Håper det satses mer der.	Nytt bibliotek (man ser både i Oslo og Sarpsborg at biblioteket brukes aktivt av ungdom, barn og voksne)	God aldersblanding. Beholde mye av den gamle bebyggelsen. Fredrikstad vil miste attraksjonen som turistby hvis byen består av mest ny bebyggelse	Gode skoler og barnehager. At eldre tas hånd om. Ønsker flere omsorgsboliger

35	Nærhet til marka Busstilbudet på 109	Prioritere oppvekst og utdanning Eldreomsorg Prioritering av grønne transportmidler (gange, sykkel og buss) Gjøre sentrum mer tilgjengelig med grønne transportmidler	Mindre bilbassert Flere barnehageplasser Bedre skoler og utdanning Mer verdig eldreomsorg	Lavere arbeidsledighet og høyere utdanningsnivå Under 50% bil i transportmiddelfordeling Bedre tilrettelagt for gang, sykkel og buss	Ingen må føle seg utenfor og alle må få lov til å delta i samfunnet Økt kunnskap	Fokus på Universell utforming Kriseberedskap
36	Elva, nærhet til Hvaler	Bred tilgang på jobbmuligheter. Alle bør kunne finne arbeid i fredrikstad. Forutsigbarhet og tilrettelegging for bedrifter er et must.	Oppgraderte skoler på alle trinn. Veisituasjonen må opp fra knestående. Broer osv.	Vei på europeisk og forutsigbart nivå. Skoler og generell utbygging må fokusere på tilflytting av annet enn pensjonister i dyre leiligheter.	Trygghet fra gjenger og kriminalitet. Forutsigbarhet og tilrettelegging for familier. Tilgang på jobb og fritidsaktiviteter for alle.	Opprydding blant kriminelle. Altfor lite ressurser tilgjengelig når narkotika og kriminalitet ikke etterforskes. Læreren må være sjefen i klasserommet.
37	Mangfold av folk og tilbud, f.eks. bra bibliotek. Kino, kulturskolen, Gamle byen, restauranter	Miljø, arbeidsplasser, at Fredrikstad beholder et unikt uttrykk	Å få Glomma og Vesterelva ren igjen. Gerne enda bedre tilrettelegging for sykkel/offentlig transport	At elvene og dermed Oslo fjorden/Skagerrak har blitt så rene at man faktisk har lyst å bade der. Bra liv under vann! At Fredrikstad tiltrekker seg flere gründere og at folk som bor her trives godt.	Respekt for hverandre - Gode møteplasser hvor man ikke må konsumere/betale for adgang. Et variert tilbud som kan treffe på tvers av inntektsgrenser og miljøer	Gode (sykkel-)veier, fokus på bra skolemiljø og rask tverrfaglig innsats for barn som er i fare med å falle utenfor
38	Sommer og aktiviteter langs brygga, og i byen for øvrig.	Gode bymiljø og bomiljø. Ivareta eksisterende bomiljøer og byggestil. Ikke mere av uheldig utforming av boliger, som bryter med nabolaget - f.eks 'kassene' på gamle stadion, som ikke står i stil med bebyggelsen for øvrig. Utforming må sikres når Trosvik stranda skal utbygges, ivareta profil mot elva.	Bedre sikring og skilling mellom biltrafikk og gående/syklende. Godt tilrettelagte møteplasser, der Stortorvet har gode muligheter mens Nygårdsplassen er eksempel på møteplass som ikke fungerer.	Gode bomiljø også for barnefamilier, ikke bare for pensjonister.	Gode bomiljø. Aktiviteter for barn og unge. Tilrettelegging for barnefamilier.	Godt skille mellom biler og andre trafikanter. God synlighet, og god belysning på kvelds- og nattetider.

39		Flere parker, flere og tryggere sykkelstier, bedre friidretsanlegg, flere og større naturområder, sterkere naturvern, og en god kommuneøkonomi.	Kommune økonomien bør bli bedre, bedre skoler	Bedre kommuneøkonomi, skoler som fungerer for alle, flere paker, gode sykkelstier	Bedre skoler, flere jobber.	Mindre fattigdom, flere naturområder
40		Gode sykkel- og gangveier i sentrum og utover. Fine parkområder med mulighet for å sitte ned og lekeplasser for barn.	Bedre og tryggere sykkelveier både i sentrum og ut i boligområder. Gågate med liv!		Trygge og gode barnehager, skoler, nok arbeidsplasser og en by for alle. Åpne plasser for lek og rekreasjon.	

Id	Frivillig å svare: skriv inn navn eller organisasjon du representerer	Hva er viktigst for deg når vi planlegger framtidas Fredrikstad?	Hva gjør Fredrikstad til et godt sted å leve i dag – og hva bør være annerledes i 2040 for å gjøre det enda bedre?	Hvilke utfordringer og hensyn må vi klare å håndtere samtidig fram mot 2040 for at Fredrikstad skal utvikle seg på en god måte?	Hva trenger Fredrikstad for at folk skal føle seg trygge i 2040?
1	Bordvert: Vegard	At vi inkluderer det gudommelige aspektet i folks bevissthet. Som han er generell oversikt over hva som er riktig og galt. Da vil vi få det beste grunnlaget for å ta de riktige beslutningene. Det demokratiske aspektet. Planlegger for en trygg alderdom - så man kan bo trygt hjemme. Det er få arbeidsplasser. Vi må tiltrekke oss flere og vi blir stadig eldre. Hvordan skal vi handtere så mange eldre som skal bevege seg i sentrum. Vi hører om nedbygging av aldershjem og skoler pga av økonomi. Handlingsregelen på 3% kan økes til 4%. 4% handlingsregel er riktigere. Staten skylder alle kommunen disse pengene som er holdt tilbake. Disse pengene kunne hindret mange nedleggelser. Den ene prosent er en mulighet for kommunene.	Det som er bra er mangfoldet. Det moderne og det gamle. Værste og Gamlebyen. En fantastisk kyst. Det er veldig mange som pendler i dag. Det bør være en lettere forbindelse mellom politikken og bedrifter. En annen avgiftspolitikk for bedriftseiere og innovatører. Færre avgifter. Mer samhandling mellom kommune og frivillighet. Mer regional samhandling. Det bør være mer penger til frivilligheten. Mer samarbeide med frivilligheten. Vi må få til flere ting sammen. Frivillige organisasjoner må samarbeide mer og vi må legge til rette for dette. Flere arenaer for å møtes. Vi må utnytte de frivillige ressursene bedre.	Vi blir dobbelt så mange over 80. Vi må ha flere generasjonsmøter. Vi må utløse det potensialet som eldre/pensjonister representere som ressurser i samfunnet. Vi må integrere de åndelige aspektet for å balansere og løse utfordringer mennesker har i seg selv. Enkle forløsningsmetoder kan hjelpe folk i stor grad. Om man kan få inn det ånedelige aspektet i tidlig aldre. Det kan løse konflikter. Personer som har opplevd kamphandlinger i tidligere liv får utløp for dette livet. Forløsningsarbeid og enkle forløsningsmetoder vil kunne hjelpe på dette. Tanketerapi, rosenderapi og soneterapi. Vi må se på fysiologisk og biologisk alder. Kollektiv bevissthet påvirker hvordan man lever sitt liv. Fokuser mer på positiv fysiologisk alder.	Gode generasjonsmøter. Vi må forene ulike aldersgrupper. Samle på tvers av generasjoner.
2	Bordvert: Pernille	Folkevalgte har alltid rett Arbeidsplasser tilrettelegge for, verdiskapning, næringslivet, utvide næringsarealer, sirkulære, hele spekteret, lokke de tilbake, legge til rette for både nyskapende grundere, Barnefamilier, spredt boligbygging, som folk har råd til, praktiske, hus og hage med skolekapasitet og skolestruktur og barnehage. godt omdømme, om at det er bra å bo, tiltrekke barnefamilier. Unge fertile kvinner, stabil befolkning, studenter har lite sosialt nettverk som de har vanskelig å treffe andre. Møtetilbud for studentene, men hvordan de kan bli mer attraktive. satse på integrering og forebygge ungdomskriminalitet - mangfoldige bomiljøer,	Allsidigheten er bra, vi savner ingenting. Føler oss trygge men det er episoder, Stor nok til å være by men liten nok til å være hyggelig. Alternative mestringsarenaer: som e-sport f.eks. Komme seg inn boligmarkedet med nybygg. legge til rette for både nyskapende grundere,	Mer næringsarealer opp mot grønne verdier Integrering - de som allerede er her først og så eventuelt åpne for å ta i mor fler Eldrebølgen - de kan bo sammen i motsetning til mangfoldige bomiljøer fordi det er mer effektivt for å motta helsehjelp.	Samhold i lokalsamfunnet. Mer synlig politi, forutsigbarhet for tjenestytingen, god eldreomsorg, hverdags trygghet, lokalsamfunnet ditt, Mer fellesområder inne og ute, mangfoldige bygg og leiligheter, for de som bor der. naboskap. Samfunnsberedskap: tilfluktsrommene, ikke skremselspropaganda men likevel viktig. Næringspolitikken, beskytte arbeidsplassen.
3	Bordvert: Marianne	Fellesskap og mange ulike arenaer for fellesskap.	Fremtidspositivisme. Nærsynthet trygge nærmiljøer. Generasjoner møtes. Tiltak i nærmiljøene! Den gode byen. Det gode arbeidslivet. Løkka. Plassene	Økonomisk og miljømessig bærekraft. Sosial boligpolitikk. variasjon i boligtilbudet. Deleøkonomi. Eksempel Trondheim åpne opp for kreative løsninger. Økende ungdomskriminalitet, OG samtidig sikre at ungdom ikke flytter ut av kommunene. Unge voksne. Utfordringer må hanskes med! Kollektivtilbud.	Økonomisk forutsigbarhet - framtidsrettet. stabilitet. Tilhørighet, gode arbeidsplasser. Det sosiale limet rom for alle. Utenforskap mangfold og inkludering. Langsiktighet, modige politikere. Tilhørighet politikere, administrasjon og næringsliv i fellesskap. Ikke kjernekraft.
4	Bordvert: Anna	ta være på grønt areal og marka; skape miljø med mindre forurensing; skape helhetlig bybilde: sentrum og Storbyen og sykehus er tomt, Væreste full i gang; ikke bygge i våtområdet; bolig til eldre som de har råd til og sentralt til forskjellige service, slik at de kan slippe å kjøre bil og tilrettelagt til transport muligheter; dobbelt spor til Oslo; økonomisk tilgjengelige bolig; sørge for at utenforskap blir mindre; en by som dekker hverdagslig behov til alle type folk, en jobb å jobbe med og en bolig å bo i; en by som attraktiv til både unge og eldre; bysentrum som fungerer til alle aldersgruppe; servicetilbudet er viktig slik at innbyggere handler her i byen og ikke i Sverige.	Godt nå: marka, elva, gamlebyen, gratis ferge, flotte badeplasser; mye godt grep for å skape godt byliv; Litteraturhuset, elvepromenaden; I 2040: Enda mer bilfritt, mer liv i gatene i sentrum i hverdagene, ikke bare helgene; mer kontinentalt/europeisk tilbud, uformelle steder; bedre kollektivt transport; liv helt fra Gamlebyen, Cicignon fram til Værste; godt tilrettelagt på gjestebåtplasser og egen båtplasser og generelt godt båtliv er veldig viktig; bedre tømmestasjon til båter	eldrebølge; skape godt tilbud til eldre samtidig passe godt på ressursene; flere prosjekter som Mama Cicignon der alle aldersgruppe kan bo sammen; flere turister i Fredrikstad i hele året, ikke bare sommeren; byggekostnader er en utfordring; pris på råværer; utbygging og naturhensyn problematik; folk har mindre råd å eie eiendom, det må håndteres; bygges billigere	håndtere kriminalitetforebygging; det blir flere gammel så trenger vi flere omsorgsbygg, god kontroll på folk som jobber i helseomsorg så de som tar være på eldre er pålitelige; kommunen må være godt egnet for å levere alle service som det skulle og kan ha god kontroll; stop alle krigen; digital kompetanse bygges opp, digital utenforskap håndteres;
5	Bordvert: Guro	Først: Hvilket F ønsker vi? Hvem skal bo her? Ønsker vi "Florida"? Yngre? Flytte tilbake. Bedre grunnskoler enn Oslo, bredde i fritidsaktiviteter for alle aldre (konkurrerer med Drammen, Lillestrøm, Ski). Poenget med det å samles. Må være sikker på at jeg møter noen jeg har noe til felles med. Tilrettelagt i storbyen, hva er samlingspunktene i Fredrikstad? Kan være så mye. Scene, kunsthåndverk. Barneteater: Vi er gode i dag - finnes stort potensiale i inkludering. Sport er mer tilgjengelig. Rom og steder der man kan samles. Ikke bare shopping. Grønt og hyggelig. Lokalsamfunnene og nærmiljøene rundt skolene. Møtested lokalt. Sentrum trekker for mye - eks Trara som er for nære byen (bortsett fra idretten på skolen). Initiativ for at skolen kan åpnes. Ikke låste dører. Bygge for framtiden. Fortauene brede nok og rommene store nok. ikke bygge for nå. Eks dimensjonere skolene og offentlige rom. (Skjønner at det også er kost-nytte-nå. Men kan bli dyrt etterpå).	Bra i dag: Tilgjengelig. Lett å komme steder. Butikker er spredt. Arbeidsplassene er spredt over flere steder i byen. Effektiv - vet hvor alt er - enten gangavstand eller kjøre-avstand. (Men vi er ikke sikre på hvordan det er for de som bor lenger unna sentrum). Det er veldig fint her. Bybildet er blitt veldig fint, sammenliknet med før. 20-25 år siden. Gjør mye for opplevelsen. Innflytter - velkomment - eksemplifisert med dansemiljøet. Føltes verdsatt. Enda bedre: Må få bukt med ungdomskriminaliteten. Fanges opp tidlig. Bedre på integrering, føle at man er en del av noe. Alle må bli verdsatt for det de er. Rettferdig behandling - ikke det samme som at alle blir likt behandles. Ikke en løsning for alle. Deltakelsen her i dag et bilde. Økende forskjeller generelt er ille. (trenger ikke fler idioter i eliten) Skoletilbud går feil vei. Legger ned skoler. Det blir flere private skoler. (VGS) Litt overgang /overlapp til neste spørsmål.	Økt demokratisk deltakelse. Engasjement, heie fram flere ulike stemmer. Dra fram suksesshistorer og folk fra ulike deler av samfunnet som har lykkes. Håndtere forskjeller og sørge for inkludering. Værste blir "hvit getto" Samarbeid med kommunene rundt. Ikke bare Fredrikstad. Bussforbindelser til flere deler av Fredrikstad, utkanten. Skal vi få flere til ikke å bruke bil må kollektiv bli bedre. Skal man klare seg uten bil generelt, ikke minst eldre. Tidligere hadde vi minibusser som gikk og supplerte de største bussene. (eks Bjørndalen- Kråkerøy. Tok opp folk der de sto.) Mindre størrelser på bussen. Delingsøkonomi - ting flere har behov for. Mer tilrettelagt for deling. Alle har en av hvert. Vet ikke helt hvordan. Ala Skattkammeret. Mer av den type løsninger. Samle innovasjonen i samfunnet. De innovative folka. Vi trenger å utvikle nye løsninger på de mange problemene. Annerledes problemer. Mer kulturnæring i 2040 (Grønn næring den også - lite utslipp! :-)) De store fasene i livet blir verdsatt av kommunen /det offentlige. Eks "fødselspakke" i Finland.	Mer synlig politi i gatene + nærhet til sentrum. Feil retning at politiet flytter vekk. / er flyttet til Grålum. Nærhet til det vi trenger. // Tilfluktsrom med dekning til alle. Som kan brukes til annet. Flerbruk. Se til Finland. // Kultur er også beredskap // (Tror ikke Nato-nærvær nødvendigvis er bra på Borg havn og Rygge mtp å være terrormål.
6	Digitalt møte, anonymt innpsill	Oppvekst og helse. Det trengs mere penger inn i helse og oppvekst . Forebygge for at ungdom som faller ut . Og flere stillinger i skole og helse skaper mer arbeidsplasser i Fredrikstad kommune	Godt sted og være så er det sjøen	Utsatte leveområder Og skolene for og få alle igjennom til utdanning og trivsel	Miljøene

7	Innspill fra Digital folkemøte 15.04.26 - referert Vegard Anda	Det helt overordnet er at det må være plass for alle i byen. Det må være en by for alle. Både gjennom byutvikling og sentrumsområder. Det begynner å bli tett i sentrum og det er dyrt. Det må være boliger for alle. Innbyggerne må kunne være med å påvirke så det blir flere bydelshus eller samfunnshus. Politikerne snakker mye om frivillighet og man må skille mellom de frivillige de ideell sektor. Man man få til flere større samarbeid med frivillighet og ideell sektor. Det er overganger som kan utnyttes bedre. Flere kan samarbeide og man bør ikke tilby mye av de samme tilbudene. Vi trenger mere samskaping for mindre utenforskap og mindre fattigdom. Yngre trenger tid og trygghet for alle. En by med rom for alle. De som er 55+ med innvandrerbakgrunn er glemt. Mange har begrenset språk og begrenset med ressurser til å komme seg til og fra møtesteder. Mange har landsbruksbakgrunn og kunne bidratt eller deltatt i et prosjekt som kunne vært igangsatt for denne gruppen. Det mangler tiltak og mange trenger samvær. Mange blir fort hjelpetrengende. De trenger å komme seg i aktivitet. De kunne trengt en jordlapp og et tiltak for å komme i aktivitet. Det viktigste kommunen må være opptatt av er barn og oppvekst. Straks de begynner på ungdomsskolen så blir det grupperinger og ofte blir det norsk eller innvandrergrupperinger. Det er flere områder med levekårsutfordringer og mange fra disse områdene trenger å oppleve det andre barn og ungdom opplever. Man trenger tiltak for å skaffe jobb til de gruppene som sliter med språk og arbeid. Veldig mange trenger veiledning for hvordan de kan leve bedre. Det finnes midler i veiledningstjenester. Vi trenger et system som kan tilby de som trenger det mer. De barna som har utfordringer, spesielt i ungdomsskolen, trenger mere oppfølging der hvor foreldrene har svakt språk. Ungdom kan ikke være tolker i samtaler som handler om seg selv. Vi trenger flere arbeidsplasser og integreringa må skje på arbeidsplassen. Folk må lære seg "kodene" som skjer ved en arbeidsplass. Mange organisasjoner driver med forskjellige ting og man har forskjellige rammer. Men vi må samarbeide sammen for å lykkes med integreringen. Det er vanskelig å fylle kravene til stillinger og vi har ingen plass for de. Vi trenger flere plasser for arbeidstrening. Vi trenger et bedre system for integrering i samarbeid med NAV og kommune. Inkludering og arbeidsplasser. Vi trenger samskappingsarenaer. Kunne vi få med i teksten til samfunnsplan at vi gjør noe innovative grep som vil interessere næringslivet. Mange har arbeidsevne og delvis kompetanse, men mange mangler språk. Det er ikke kompatibelt. Sosial bærekraft blir viktigere og viktigere. Flere må komme i aktivitet for skape trygghet	Det er mye fint med Fredrikstad. Skal vi gjøre det bedre i framtiden så må vi se på menneskene i denne byen og de må kartlegges hver for seg. Det er store forskjeller. Vi må kartlegge ulike grupperinger bedre. Vi må inkludere alle for unngå parrallellsamfunn. Vi må se på alternative boligmodeller. Prisene er høye. De som trenger en bedre bolig har ikke råd til dette. Ungdommer må justeres for å treffe framtidas krav. Vi må ha tiltak og gjøre noe grep for å motvirke arven til mange av de som har foreldre som ikke er aktive i dag. Vi har ikke koblet foreldrene til samfunnet og de bidrar ikke. Barna deres vil arve disse holdningene. Boliger er attraktive for eldre som vil flytte fra Oslo. Vi må øke attraktiviteten for de som kan bosette seg som er yngre i arbeidsfør alder. Fredrikstad har veldig mye - vi har skog og sjø. Byen er sentral mot Flyplass og ungdom. Det er skoleplasser og barnehageplasser til alle. Det er veier tilrettelagt for friluftaktiviteter. Vi ligger veldig fint til geografisk. Det er vakre omgivelser som må ivaretas. Det er blitt en elveby. Den har tatt vare på gamle arealer som Gamlebyen og Isegran. Kort vei til sentrale strøk. Det har vært veldig homogent, men små forskjeller. Det veldig mange sier når de kommer til Fredrikstad er at det jovialt og at det ikke er så stor forskjell på hvermandsen og direktøren. Det er en avslappet stemning. Det er et godt kjennetegn. Vi er litt "nedpå". Vi har mange kommunale bygg som står tomme. Nydelig bygg. Hva om kommunen gjør om disse byggene til boliger for vanskeligstilte. Det er noen sykehjem som f.eks kan bygges om til spesialboliger. Fram mot 2040 trenger vi gode tiltak/boligprosjekter som kan testes gjennom kommunen.	Utfordringen ligger i å omsette gode tanker til handling. Vi må sette samarbeid med gode aktører i system. Vi må få flere til å bli engasjer i samfunnet. Søke mer statlige midler. Samarbeide med med næringslivet. Vi trenger å kunne varsle innbyggerne på nye måter, som f.eks gjennom SMS.	Vi må klare å bygge ned forskjeller, istedet for at de skal bli økte forskjeller.
8	Digitalt møte, innspill fra Yngve Nygaard Leder Seniornett Fredrikstad	Et aldersvennlig, raus og inkluderende bysamfunn i kontinuerlig utvikling. En by hvor man både evner å skape nye urbane kunnskapsbaserte arbeidsplasser og nye attraktive boliger samtidig som man tar vare på de beste fortidsminnene gjennom Værste, Gamlebyen, Bastionfestningen og Isegran mm.	Mangfoldet av aktiviteter, kulturtilbud og naturopplevelser (elva, marka og skjærgården). Videre en kontinuerlig byutvikling og modernisering, men hvor man også evner å tar vare på plankebyens historie. Det som kan bli bedre er et modernisert kollektivknutepunkt, oppgradering og modernisering av biblioteket og en revitalisering av gågata for å skape mer liv og aktivitet i sentrum.	Skal vi løse demografifloka og realisere «bo TRYGT hjemme» reformen må vi få til systematisk samhandling og samskaping mellom kommuner og organisert frivillighet. Innen 2040 blir vi dobbelt så mange over 80 år, og ressursmangel gjør at politikere og andre skyver stadig flere oppgaver over på frivilligheten og pårørende. Da må forholdene legges tilrette gjennom bedre koordinering, samhandling og basisfinansiering. Samtidig må det tas i bruk gode verktøy for oppgavedeling i helse- og omsorgstjenestene (type Nyby), som kan knytte sammen behov med ledige ressurser. I hver vår isolerte silo får vi ikke til så mye, men ved systematisk samhandling og samskaping kan vi løfte Fredrikstad og få til veldig mye på en effektiv og bærekraftig måte 	Sammen iverksette «bo trygt hjemme» tiltak for alle med behov for det, etablere trygge nærområder og sosial møteplasser samt ha nok politi og vektere i gatene for å bekjempe organisert kriminalitet.

Id	Råd/utvalg	Hva er det beste med Fredrikstad?	Hvor vil vi være om 10-12 år?• Folkehelse, sosial ulikhet og utenforskap• Demografi• Økonomi• Klima og miljø• Areal og mobilitet• Regionalt samarbeid• Samfunnssikker
1	Planutvalget	Allsidigheten! En liten nok kommune til å være hyggelig, men stor nok til å være en kommune Ad bruken av bilder i presentasjonen - setter fredrikstad på kartet slik vi ønsker å fremstå. Det er dette vi ønsker å bygge videre på. Småhus idyllen, ikke de firkantede blokkene. Folka er det beste med Fredrikstad. En helt annen relasjonell væremåte her enn andre steder! Lett å komme i kontakt	-Bedre overordnet byplanlegging som hensyntar innbyggerne, istedet for sak-til sak -Gode uteplasser i sentrum og bydelssentra der man kan være og gjøre ting uten å bruke penger -Forpliktende langsiktige planer som går over mer enn 4 år/valgperiode -Vern av bynær natur og etablering av ny grønnstruktur i nye områder. -Vern av eldre verneverdig arkitektur og bymiljøer -Et godt utbygget og pålitelig kollektivtilbud
2	RFF	Natur og bykvaliteter: Kombinasjonen av flott natur og en ikke for tettbygd by. Frivilligheten: Sterk og omfattende frivillighet i Fredrikstad. Frivilligheten burde løftes mer frem, fordi den både skaper tilhørighet og motvirker utenforskap.	Medvirkning og rettigheter: Reell medvirkning for personer med nedsatt funksjonsevne må være på plass. Det skal bli selvsagt at mennesker får medvirke i avgjørelser som har stor betydning i eget liv. Dette gjelder også innvandrere, elever og arbeidstakere.CRPD må ligge til grunn for planlegging: Ny samfunnsplan for Fredrikstad bør tydelig forholde seg til CRPD. Arbeid og utenforskap: Flere funksjonshemmede må inn i arbeid. Det må synliggjøres at arbeid motvirker utenforskap, og er helsebringende og positivt på mange måter. Tidlig innsats er veldig viktig. Bruk av barnepsykologer og oppfølging og avlastning må inn i planen. Universell utforming Universell utforming må være grunnleggende og systematisk, i all planlegging - ikke «ekstraavgifter» i etterkant. Det er bra for alle! Integrering og økonomi Økonomi må ses som en del av samfunnsdeltakelsen. Styrking av økonomi hos utsatte grupper er viktig for integrering. Fra ord til handling Planen må settes ut i praksis. Forebygging av utenforskap • Planen må beskrive hvordan man systematisk kan “redde” folk fra utenforskapet. • Det handler ikke nødvendigvis om store kostnader. • Førsteprioritet: tiltak som kan «redde noen» – det har stor verdi både for samfunnet og for den enkelte. Frivilligheten som mål og metode Frivillighet er både et nåværende fortrinn og et framtidsmål: • Frivilligheten er avgjørende for å: - o motvirke utenforskap - o bidra til inkludering og tilhørighet - o støtte mennesker som sliter

3	Helseutvalget	•Økologisk godt sted å være, det er fint her med fine hus •Vi er uformelle og "nedpå" - fellesskap •Beliggenhet, skogen og kysten. Vi har bra butikker og det vi trenger. Kulturlivet •Beliggenhet, elva •Spenstig ny visjon •Folka - det andre har vi fått. Folka er vi og utvikler. Når vi er på vårt beste er vi gode! •Et godt sted å bo- ikke for stort, oversiktlig, og mulighet til å bruke byen, marka og kysten innen kort tid. Det må vi bruke for å promotere oss utad. Turistdestinasjon for friluftsliv. Tidligere vår og lengre grønt. •Flere små drivverdige byenheter - en rekke sentra med 100 meters byer med korte ansvar. Disse må vi tilrettelegge for. Mange differensierte små sentra som fungerer byutviklingsenheter. •Ligger nært Sverige •Det har bodd folk her i flere tusen år, vi trives. •Folkesjela - de som flytter hit vitner om å bli godt tatt imot, møtt med vennlighet. •Mangfoldet av muligheter - vi kan gjøre alt innenfor egen by. Alt fra ide til produksjon. Vi må fortsette å legge opp til industri/arbeidsplasser som gjør at produksjon også skjer her - i Fredrikstad.	Folkehelse, sosial ulikhet og utenforskap o Områdeløft i levekårsutsatte områder o Bekymring for sosial ulikhet. Vi har segregert oss - det må vi finne veien ut av. Dette må være politisk prioritet nummer 1. Sosial ulikhet må vi jobbe med. En ting er å mangle penger, men det å stå utenfor arbeid er også sosialt ekskluderende. Kommunen må legge til rett for flere private arbeidsplasser. Kan gå på bekostning av andre mål (for eksempel klima? Jfr viken park) o Vi er enda bedre på å utnytte kunnskapen vi har til å gjøre gode valg, og samarbeide på tvers av politiske grenser. Vi kan bli bedre på å framsnakke hverandre. Bruke tall og data vi har, for å sette inn tiltakene der det trengs. Vi må få mer selvtillit. Vi må snakke oss opp og være stolt av oss. Vi har alle oppskrifter ofre å lykkes, og stå sammen om dette. Demografi o Er vi rigget for så mange innbyggere i 2038? Vi må bygge helsetilbudene parallelt og ha tiltaksplaner for eldre og uføre Økonomi o Bruka elva som ressurs Klima og miljø o Fortsatt ha flotte og dyrkbare hager. Vi kan bli «Den økologiske byen» i Norge – deleøkonomi. o Forurensning og avløp - vi har en død Oslofjord, og Glomma har med seg mye som krever at vi må være sammen om å rense fjorden. Bra at vi bygger renseanlegg på Øra som tar ut nitrogen. Areal og mobilitet o Redd for boligutbyggingen med disse kassene. Og: Ikke fortette mer, det går ut over hus med store tomter og store hager. Vi (politikere) må være tydeligere på hva vi mener og høre på innspill som kommer, vi må ha attraktive boliger for alle aldersgrupper. o Utnytte elva enda mer som transportåre o Hvem skal vi tiltrekke oss som tilflyttere? o La bydelene/bysentre/lokalsamfunnene bestå og utvikle seg. Vi er ikke ferdig med småkommunene. Videreutvikle småsentrene. Gir god tilhørighet, dyrke stedenes egen karakter og dyrke forskjellen/identiteten. Vi må få Fritidsturisme - det er så mye fint man kan gjøre her, og mye bra natur. Det må vi utnytte til en opplevelsesbasert turisme. SÅ må vi jobbe mer med 100-meters byene; det må bli tettere og kortere vei til alt i lokalsamfunnene/tettstedene. - bli mindre bilbasert. Vi må bli enda bedre på å utnytte kunnskap, slik at vi kan ta gode valg. Vi må samarbeide om gode politiske løsninger framover. Regionalt samarbeid o Tenke større regionalt og samarbeid med Sarpsborg Samfunnssikkerhet og beredskap o Trenger økt beredskap på sykehjem, omsorgsboliger og oppgradere tilfluktsrom. Utarbeidede og ajourføre evakueringsplaner o Strategi for lokal matberedskap o Vi må bygge opp mennesker. Det er vanskelig å vite hva vi skal forberede oss på. Vi må være mer fantasifulle om hva som kan være farer.
4	Ungdomsrådet	Mangfoldet; kulturer og mennesker Tilbudet for unge, kultur: Det er mye å finne på miljøet Korte avstander St.Croixhuset Fredrikstad har en fin størrelse og gode fritidstilbud for unge Alt er nært, trenger ikke dra langt, Størrelsen på byen: Ikke for stor og ikke for liten Fine områder i og rundt byen; brygga, Glomma Brygga om sommeren. Kysten. Slevik og Hankø Idyll-festivalen	Folkehelse, sosial ulikhet og utenforskap: Økt innenforskap, mindre sosial ulikhet. Fredrikstad kommune ser verdien i demokratiske og forebyggende arenaer for unge, der de kan senke skuldrene og sosialisere på tvers av ulikheter. Tiltak mot utenforskap og for god folkehelse som fungerer, og kan hjelpe alle som trenger det. Vi må inkludere flere – få ned utenforskap, se menneskene som en ressurs. Få flere unge i jobb. De mange unge uten jobb må rekrutteres Bli en attraktiv by å bo i, med gode skoler, gode tjenester og gode jobber. Forfallet i sentrum må bort – så vi kan være stolte over byen vår, og å vise den fram. Økonomi: Økt innenforskap, og flere i jobb. Alle som kan, skal ha en jobb å gå til. Bedre kommuneøkonomi, og lønnsomme økonomiske prioriteringer. Ansvarlig bruk av hver krone, for eksempel med skolestruktur. Konkurransedyktige offentlige tjenester. Et sterkt næringsliv som gir mange jobber. Få inn skatteinntekter. Klima og miljø: Vi skal ha flotte grøntarealer, med et stort biologisk mangfold Regionalt samarbeid: Enda tettere samarbeid med nabokommuner om store kommunale tjenester, samarbeide med andre kommuner. Samfunnssikkerhet og beredskap: Samfunnssikkerhet og beredskap må få mer fokus. Vi må få digital suverenitet og økt teknologisk beredskap. Vi må jobbe på tvers – se bredden. Gjøre det trygt å vandre i byen, skape et inkluderende sentrum
5	Teknisk utvalg	Folka elva sommeren beliggenhet gratis ferge Fergene Veumbekken Bryggepromenaden korte avstander kompakt kommune nærhet til Sverige Gamlebyen mange badeplasser Glommastien Dammene og marka Fine turområder Store rekreasjonsmuligheter Fredrikstadmarka Klimaet Korte avstander til ting vi trenger; skole, butikker, nærmiljø.	Bedre kollektivtransport i hele kommunen! Knytte sammen periferien med buss Alle skal ha like muligheter, uansett funksjonsnedsettelse eller hvor man bor Mindre ulikheter innad i kommunen i 2038: Vi klarer å gjøre noe med utenforskap, flere i arbeid, flere fritidsklubber - også i periferien. Attraktivt næringsliv mer fokus på frivillighet Styrke lokalsamfunnene i nærmiljøene - de gjør en veldig god jobb. Tettere samarbeid med omkringliggende kommuner, kanskje sammenslåing Mindre barnefattigdom Bedre på beredskap, at kommunikasjonen kommer bedre ut og bevisstheten er høyere enn i dag. Flere alternative bofellesskap - blandet for eldre, folk med funksjonsnedsettelse og vanlige folk. Flere barn! Mer fokus på heldøgns omsorgsplasser (slik som i Moss) - isteden for sykehjemsplasser. Folk må få velge selv hvor de vil bo. Mer satsing på kultur

6	Samfunnsutvalget	Hele pakken: Brygga, og vannet som går ut i den flotte skjærgården Flott by og utvikling, natur og matjord Glomma Marka Nærhet til alt man trenger	Vi må ihvertfall være der sammen, for å få samfunnet til å henge i hop. Det ser alle - På tvers av politiske skillelinjer. Ordet "Sammen" er alltid fint (viser til visjonen). Kommunens lovmessige ansvar for tjenester fordrer at vi har det store blikket. Vi har barn som lever i fattigdom i Fredrikstad. Det er noe av det viktigste vi må jobbe med. Det er grunnleggende feil at barn vokser opp i fattigdom i rike Norge. Om ti år: Antallet barn i fattige familier er betydelig lavere enn i dag. Alt annet bidrar til dette målet: arbeidsplasser og arealutvikling, og økonomi. "der barn og unge lykkes". Barna er til syvende og sist viktigst. I 2038: Kommunen og næringslivet sitter sammen og takker hverandre for at vi har klart å sysselsette alle som har vært ledige lenge, og alle flyktninger som bor her. Så må vi få slutt på barnefattigdommen. Det må vi løse! Kommunen driver best og billigst mulig de tjenestene den skal levere (og konsentrerer seg om det), og bidrar til økonomisk bærekraft.
7	Oppvekstutvalget	Menneskene - vi skaper Fredrikstad! Folka FFK og Stjernen Elva - livsnerven i Fredrikstad Nærheten til havet - geografien Gamlebyen Allsidigheten Stort utviklingspotensiale av byen og kommunen: Ingen har så store arealer så tett på sentrum som Fredrikstad! Ingen har en havn som Øra. Den er unik, Stor nok som kommune og samtidig er byen liten nok til å være koselig Det er så mange muligheter i Fredrikstad. Nærhet til alle offentlige tilbud Unike områder tett på byen feks Værste og havn som gir store muligheter. Kort vei til alt, byen rommer alt, utviklingsmulighetene.	Demokratisk grunnbjelke er viktig i fremtiden: Det bygger fellesskap og samhold - og dette er svært viktig også med tanke på samfunnssikkerhet og beredskap. Knapphet på areal og utnyttelsen av det samme. Vi har et stort ansvar for å overlevere verden til neste generasjon. Samfunnssikkerhet og beredskap – ikke bare det forsvarsmessige og det militære. Det viktigste er den demokratiske grunnberedskapen hos alle. Jo flere som lever i utenforskap, jo mindre demokratisk styrke har vi for de store spørsmålene og de store prøvelsene som kan komme for oss som samfunn. Vi må ha evne til å styrke ytringsfrihet, demokrati og fellesskapet. Dette er mye viktigere enn vi tenker på. Det er ikke tanks som skal redde oss, men oss! Verdien i at vi kjenner hverandre, har et samhold og et samfunn som fungerer – da må vi ha folk med, og ikke i utenforskap. DEMOS Fredrikstad er viktig – vi må fortsette å bygge de demokratiske musklene. Valgfag i skolene – dette er kjempebra, Viktig med demokratiske muskler bygges i skolen Vi må hjelpe de barna som faller utenfor – vi har det bare så bra som barna våre har det! Havn blir bare viktigere framover. Her er det fantastiske muligheter.
8	Eldrerådet	Mangfoldet, nærhet til alt, lokalsamfunnene, kort vei fra den ene kanten av kommunen til den andre, kort vei til kontinentet. Kort vei til alt: Kysten, turområder, øyene. Gamlebyen. Bryggepromenaden. Fredrikstad har - over årene – snudd «bakgaten»; nå er elva en ressurs! Vi er «den lille verdensbyen»; «lille Venezia» Glommastien Folk som vil skape arbeidsplasser Boliger for de over 65 år. Det er relativt lave boligpriser på eneboliger, for småbarnsfamilier	Trygt å ferdes i byen, og boliger til alle. Mer aldersvennlig by, og blandede bo-områder – ikke «eldregettoer». Bedre kommunikasjon på tvers av generasjonene! «Boliggjøring» i eldreomsorgen. Universell utforming av veier og gater Trygt å ferdes i byen, boliger til alle. Samfunnssikkerhet og beredskap er styrket, også ved at vi har sterkere lokalsamfunn. Det er viktig at vi styrker kontakten mellom folk, de uformelle nettverkene og møteplassene. Samfunnssikkerhet handler mye om at vi kjenner hverandre og tar vare på hverandre. Da er møteplassene i hverdagen svært viktige. De formelle og uformelle ; lag og foreninger, kirker osv. Vi trenger en større lojalitet i samfunnet - mindre egoisme og i større grad fellesskapstankegang. Vi trenger å skape en større lojalitet mellom mennesker; mot byen og hverandre – det vil gi økt bærekraft. Vi må skape noe for de unge så de også er lojale mot byen; Støtter hverandre, respekterer hverandre. Demokratiet må styrkes. Vi må bli bedre på inkludering, og på å la folk få bruke sine ressurser. Byen må bli lettere tilgjengelig, for alle. Både byen og boliger! Lokalsamfunnene må styrkes. vi trenger utbygging flere steder enn bare sentrum Vi må minske utenforskap, la folk få jobbe med de ressursene de har. Styrke integrering. Flere arbeidsplasser Ny bro over Glomma, som er riktig dimensjonert Bedre infrastruktur Er vi rigget for å ta imot flyktninger fra krig? Er vi rigget for eldrebølgen?

Fredrikstad 25.03.2026

Innspill til ny samfunnsplan – kunsten og kulturens plass i den overordnede samfunnsutviklingen.

Dansekunst i Østfold- regionalt kompetansesenter for dans ønsker å gi sine innspill til arbeidet med ny samfunnsplan, med særlig vekt på kunsten og kulturens rolle.

Den nye samfunnsplanen skal være overordnet og ikke inneholde detaljerte strategier. Samtidig er det avgjørende at den tydelig fastsetter ambisjonsnivå og retning for viktige samfunnsområder. I denne sammenhengen vil vi understreke betydningen av at kunst- og kulturfeltet gis en tydelig og sentral plass, minst på nivå med forrige plan.

Den nye kulturloven stiller skjerpede krav til kommunal planlegging på kulturfeltet. Loven tydeliggjør at kommuner skal ha oversikt over status og utviklingsbehov, og fastsette overordnede mål for kunst- og kultursektoren i sitt planverk. Dette innebærer en integrert visjon og gode planer for kunsten og kulturen rammevilkår, som en essensiell del av den langsiktige og bærekraftige samfunnsutviklingen.

Kulturloven understreker det offentliges ansvar for å fremme et åpent og opplyst ordskifte, samt sikre bred tilgang til kunst- og kulturopplevelser. Derfor bør prinsippet om amlengdes avstand og ambisjonen om at alle skal kunne delta i kulturlivet og oppleve et mangfold av uttrykk, forankres tydelig i samfunnsplanens målstruktur. Slik sikrer vi en samfunnsutvikling som ikke bare er tuftet på økonomiske og materielle hensyn, men også på ytringsfrihet, deltakelse og kulturell mangfold.

I lys av de foreslåtte hovedtemaene i planarbeidet vil vi særlig peke på at kulturfeltet har en viktig rolle innenfor flere av disse:

Folkelshelse, sosial ulikhet og utenforskap:

Kunst- og kulturlivet spiller en viktig rolle i utviklingen av et inkluderende og bærekraftig samfunn. Deltakelse i kulturaktiviteter kan styrke både tilhørighet, mestring og livskvalitet, og er et betydningsfullt virkemiddel i arbeidet med å motvirke sosial ulikhet og utenforskap.

Demografi:

Samtidig er et aktivt og relevant kulturliv avgjørende for å gjøre kommunen attraktiv – både for dem som allerede bor her og for dem vi ønsker å tiltrekke oss. Et mangfoldig kulturtilbud bidrar til at mennesker i ulike livsfaser finner sin plass og ønsker å bli værende.

Økonomi og verdiskaping/Ljma og miljø:

Kunst og kultur er også en drivkraft for verdiskaping. Kreative næringer vokser, skaper arbeidsplasser og tilfører lokalsamfunnet både innovasjon og nye perspektiver. På samme tid kan kulturfeltet bidra til det grønne skiftet, blant annet gjennom gjenbruk, deling av ressurser og transformasjon av eksisterende bygg – men også ved å påvirke holdninger og skape engasjement gjennom kunstneriske uttrykk.

Arealbruk og mobilitet:

I utviklingen av byer og steder spiller kultur en sentral rolle. Kulturarenaer, møteplasser og kulturmiljøer er med på å skape liv, identitet og tilhørighet, og bidrar til levende og attraktive omgivelser.

Regionalt samarbeid:

Videre gir samarbeid på tvers av kommunegrensene, blant annet gjennom regionale planer i Østfold, gode muligheter for å styrke kulturens rolle og utvikle et mer helhetlig og robust tilbud til innbyggerne.

Samlet sett er det derfor viktig at samfunnsplanen anerkjenner både bredden i behovene og de store mulighetene som ligger i kunst- og kulturlivet.

Dansekunst i Østfold | Tlf. 90858801 | post@dansiostfold.no | www.dansiostfold.no | Org.nr: 998924723

Det er samtidig viktig at samfunnsplanen anerkjenner bredden og variasjonen i kunst og kulturlivet. Kulturinstitusjoner spiller videre en sentral rolle som bærebjelker i infrastrukturen, med kompetanse, produksjon og formidling av høy kvalitet. Parallelt er det frie kunst- og kulturfeltet avgjørende for utvikling, nyskaping og mangfold.

For å sikre et levende og dynamisk kulturliv er det derfor viktig at kommunen legger til rette for begge disse delene av feltet. Dette innebærer blant annet å opprettholde og videreutvikle forutsigbare rammer for kulturinstitusjoner, samtidig som det sikres gode og tilgjengelige og tilstrekkelige søknadsbaserte finansieringsordninger for det frie feltet og den enkelte kunstner og hans ofte sammensatte kunstneriske virksomhet.

Videre vil vi understreke betydningen av sterke kompetansemiljøer og kompetansesentre i kommunen. Slike miljøer bidrar som gode møteplasser, faglige knutepunkt for utveksling og utvikling, nettverksbygging og profesjonalisering av ulike deler av kunst- og kulturfeltet. De fungerer også som bindeledd mellom det frie feltet, institusjoner og offentlig sektor. De utvikler og sikrer kvalitet i samhandling og samarbeid og på sikt blir de forutsigbare og bærekraftige strukturer.

Forrige samfunnsplan var tydelig og ambisios på kunsten og kulturens vegne, og dette har vært en styrke for kommunens utvikling og attraktivitet. Det er viktig at denne ambisjonen videreføres i ny plan.

Avslutningsvis vil vi være tydelige på at kulturens rolle må forankres i samfunnsplanens overordnede mål. Uten en slik forankring risikerer man at kultur nedprioriteres i videre planarbeid. Med en tydelig plass i målstrukturen forpliktes kommunen til å følge opp med konkrete prioriteringer, tiltak og ressursbruk i kommunedelerplaner og temaplaner.

Med vennlig hilsen

Katja Høysa og **Kristine Karåla Øren**
daglig leder styreleder

Dansekunst i Østfold

Dansekunst i Østfold | Tlf. 90858801 | post@dansiostfold.no | www.dansiostfold.no | Org.nr: 998924723

Innspill fra NFU Nedre Glomma til ny samfunnsplan for Fredrikstad 2026–2038

Til: Fredrikstad kommune ved Hege Marie Edvardsen.

Fra: NFU Nedre Glomma

Innspill til ny samfunnsplan for Fredrikstad 2026–2038

NFU Nedre Glomma ønsker å gi innspill til arbeidet med ny samfunnsplan. Vårt hovedbudskap er at kommunen må sikre at mennesker med utviklingshemming /funksjonshemming får likeverdige muligheter til å leve, delta og bidra i Fredrikstadsamfunnet. Dette er en av de mest grunnleggende samfunnsutfordringene kommunen står overfor. Grunnleggende fordi menneskesynet som fordrer dette, også er grunnlaget for et inkluderende og mangfoldig samfunn på andre områder.

1. CRPD må være et grunnlag for samfunnsplanen

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) må ligge til grunn for samfunnsplanen. CRPD er ikke et sektorregelverk, men et samfunnsrettet menneskerettslig rammeverk som forplikter kommunen til å sikre likeverd, deltakelse og ikke-diskriminering på alle samfunnsområder. CRPD ble inkorporert i menneskerettsloven 1.januar 2026. CRPD slår fast at mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne delta i samfunnet på lik linje med andre, ha reell valgfrihet i hvor og hvordan de bor, ha tilgang til utdanning, arbeid, kultur, fritid og politiske prosesser, og motta tjenester som fremmer selvbestemmelse og inkludering.

Samfunnsplanen er kommunens øverste styringsdokument og skal sette retning for alle andre planer. Derfor må CRPD være et grunnleggende premiss i planens mål, strategier og prioriteringer. Uten dette risikerer kommunen å videreføre strukturer som skaper utenforskap og ulikhet. Med CRPD som grunnlag kan Fredrikstad utvikle en samfunnsplan som bygger på menneskerettigheter, sosial bærekraft og likeverdige muligheter for alle innbyggere. [Veiledning til FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne \(CRPD\)](#) | [Bufdir](#)

2.Utenforskap blant mennesker med utviklingshemming/funksjonshemming må inn som en sentral samfunnsutfordring

Mennesker med utviklingshemming er blant gruppene i Norge med **aller høyest risiko for utenforskap**. Dette gjelder innen:

utdanning og læring

arbeid og aktivitet

bolig og nærmiljø

helse og levekår

sosial deltakelse og fritid

politisk og demokratisk deltakelse

Dette er ikke sektorproblemer – det er **samfunnsproblemer**. Derfor må utenforskap for personer med utviklingshemming inn som et **eget tema i samfunnsplanens utfordringsbilde**.

I møte med framtidens utfordringer er mennesker med utviklingshemming/funksjonshemming en stor ressurs, det er mange hender og hoder som idag står utenfor arbeidslivet og samfunnsdeltakelsen.

3. Behov for et særskilt faktagrunnlag om utviklingshemmedes/ funksjonshemmedes levekår og deltakelse

Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for samfunnsplanen (oppdatert 15. mars 2026) er omfattende og grundig på mange områder, men det mangler helt sentral kunnskap om **utviklingshemmedes/funksjonshemmedes levekår, deltakelse og framtidige behov**.

Dokumentet beskriver utviklingstrekk innen demografi, sosial ulikhet, helse, frivillighet, kultur, økonomi, boligmarked, klima og infrastruktur. Men **ingen steder omtales utviklingshemmede/funksjonshemmede som gruppe**, til tross for at de har en av de høyeste risikoene for utenforskap i Fredrikstad.

Dette innebærer at kommunen i dag **ikke har oversikt over**:

hvor mange personer med utviklingshemming /funksjonshemming som bor i Fredrikstad

hvor mange som trenger bolig nå

hvor mange som vil trenge bolig de neste 10–20 årene

hvor mange som står uten arbeid eller aktivitet

deltakelse i kultur, idrett og frivillighet

helseutfordringer og tilgang til tjenester

sosial deltakelse og risiko for isolasjon

hvordan levekår og deltakelse varierer mellom bydeler

For å sikre at samfunnsplanen blir treffsikker og inkluderende, må kommunen utvikle et **særskilt faktagrunnlag** som omfatter:

leveskår og livskvalitet

boligbehov og framtidige prognoser

arbeid, aktivitet og sysselsetting

helse og tjenestebehov

sosial deltakelse og risiko for utenforskap

tilgjengelighet og universell utforming

overganger mellom oppvekst, voksenliv og alderdom

Et slikt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å kunne identifisere utfordringer, sette mål og utvikle tiltak som faktisk treffer en av kommunens mest sårbare grupper.

4. Arealstrategien må sikre valgfrihet og inkludering

Arealstrategien er en integrert del av samfunnsplanen. Den må sikre at mennesker med utviklingshemming /funksjonshemming :

kan bo i **selvvalgt bolig**, ikke kun i store samlokaliserte enheter

har tilgang til inkluderende nærmiljøer

har kort vei til tjenester, aktivitet og sosial deltakelse

ikke skyves ut av sentrale områder på grunn av arealpress

Arealpolitikk er avgjørende for å motvirke utenforskap.

5. Samfunnsplanen må ha mål og indikatorer som gjelder alle – også utviklingshemmede /funksjonshemmede

Vi foreslår at samfunnsplanen inkluderer mål og indikatorer for:

deltakelse i arbeid og aktivitet

sosial deltakelse og inkludering

tilgang til universelt utformede tjenester og møteplasser

valgfrihet i bolig

opplevd livskvalitet og tilhørighet

indikatorer for utenforskap og sosial isolasjon

Dette gjør at utviklingshemmede /funksjonshemmede ikke blir usynlige i styringssystemet.

6. Et inkluderende Fredrikstad er et bedre Fredrikstad

Samfunnsplanen skal peke ut retning for hele kommunen. Da må den også sikre at **alle** innbyggere – også de som ofte faller utenfor – får mulighet til å delta, bidra og leve gode liv.

Å redusere utenforskap blant mennesker med utviklingshemming er en investering i:

sosial bærekraft

folkehelse

demokrati

tillit

felleskap

Dette bør være en tydelig del av samfunnsplanens visjon og målstruktur.

NFU Nedre Glomma ønsker å bidra konstruktivt i arbeidet med samfunnsplanen. Vi jobber for å medvirke aktivt i prosessen videre, tusen takk for viktige innspill til aktuelle tidsperioder for dette. Vi stiller gjerne opp i dialogmøter, medvirkningsprosesser og videre arbeid.

mvh

Karianne Hjørnevik Nes

Kunnskapsgrunnlag for planlegging i Fredrikstad

13.september 2026

Innhold

Innledning.....	2
Sammendrag	2
1 Befolkningsutviklingen 2025	3
1.1 Befolknings sammensetningen	3
1.2 Fruktbarhet.....	3
1.3 Flytting	4
1.4 Innvandrere i Fredrikstad: 137 ulike nasjonaliteter	4
1.5 Forventet befolkningsutvikling	6
2 Bærekraft i Fredrikstadsamfunnet	7
2.1 Sosial bærekraft.....	7
2.1.1: Sosial ulikhet og folkehelse	7
2.1.2: Kultur, idrett og frivillighet.....	10
2.2 Økonomisk bærekraft.....	12
2.2.1 Næringsutvikling og verdiskaping.....	12
2.2.2 Utenforskap	14
2.2.3 Kommuneorganisasjonens bærekraft.....	15
2.2.4 Teknisk infrastruktur og kommunalteknikk	16
2.3 Miljømessig bærekraft.....	17
2.3.1 Klima	17
2.3.2 Energi	19
2.3.3 Sirkulær økonomi.....	20
2.3.4 Areal	21
2.3.5 Støy og luftkvalitet	23
2.3.6 Natur	24
Vedlegg 1: Befolkningsprognose	26
Vedlegg 2: Helseteknologi.....	30

Innledning

Kunnskapsgrunnlaget gir et faktabasert bilde av Fredrikstadsamfunnet, som grunnlag for planlegging, vurderinger og prioriteringer.

Det gir en oversikt over befolkningen og sentrale utviklingstrekk innenfor de tre overordnede bærekraftsområdene:

- Sosial bærekraft
- Økonomisk bærekraft
- Miljømessig bærekraft

Kunnskapsgrunnlaget er dynamisk og oppdateres regelmessig med ny statistikk, forskning og lokale data. Det viser rammene kommunen planlegger innenfor.

Sammendrag

Kunnskapsgrunnlaget viser et samfunn i vekst, men også utviklingstrekk som utfordrer den sosiale, økonomiske og miljømessige bærekraften.

- Fredrikstad hadde 86 243 innbyggere ved inngangen til 2026. Veksten var den svakeste siden 2005. Fredrikstad har færre unge voksne enn landet, og 22,7 prosent av innbyggerne har innvandrerbakgrunn.
- Framskrivningene viser fortsatt vekst, men i lavere takt, til 93 735 innbyggere ved utgangen av 2038. Det blir særlig flere eldre, noe som øker behovet for helse- og omsorgstjenester. Samtidig forventes en vekst i antall barn i barnehagealder.
- Fredrikstad har store og vedvarende forskjeller i levekår. Andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt er høy, mens gjennomføringen i videregående opplæring har økt og ligger samlet over landsgjennomsnittet.
- Den økonomiske bærekraften utfordres av lav sysselsetting, omfattende og langvarig utenforskap, lav skatteinngang og økende utgiftsbehov. I 2025 var sysselsettingsandelen 61,9 prosent, mot 68,2 prosent nasjonalt.
- Flere eldre, mangel på helsepersonell, flere barn med omfattende og sammensatte behov og begrenset økonomisk handlingsrom utfordrer kommunens tjenester og kapasitet.
- Klimagassutslippene er redusert med 22,6 prosent siden 2016, men den årlige reduksjonstakten må tredobles for å nå klimamålet for 2030. Begrenset tilgang på grønn energi og kapasitet i strømmettet er barrierer for klimaomstilling og næringsutvikling.
- Øra industriområde er et nasjonalt viktig knutepunkt for sirkulær ressursutnyttelse.
- Arealutviklingen omfatter mål for transport og boligbygging og hensyn til jordvern og natur. Oslofjorden er i alvorlig miljøtilstand, og flere naturtyper og arter er utsatt.

1 Befolkningsutviklingen 2025

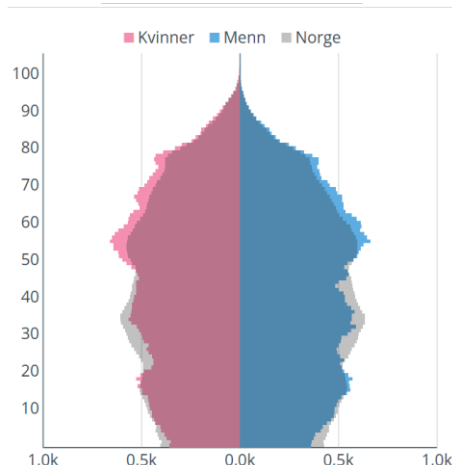
Den 1. januar 2026 hadde Fredrikstad 86 243 innbyggere. Det var 381 flere enn året før og den svakeste befolkningsveksten siden 2005. Befolkningsveksten i 2025 skyldtes netto tilflytting på 461 personer. I alt ble det født 717 barn. Samtidig døde det 86 flere personer enn det ble født. Samlet ga dette en vekst på 381 innbyggere.

Ved utgangen av andre kvartal 2026 hadde Fredrikstad 86 459 innbyggere. I første halvår flyttet 1 800 personer til kommunen, mens 1 617 flyttet ut. Nettoflyttingen var dermed 183 personer. I samme periode ble det født 391 barn, og fødselsoverskuddet var 33 personer.

1.1 Befolkningssammensetningen

Befolkningspyramiden viser aldersfordelingen, for en gitt tidsperiode. Her ser vi gjennomsnittet for perioden 2024–2026.

Figur 1: Antall innbyggere etter kjønn og alder i Fredrikstad (2024-2026). Skyggen viser hvordan fordelingen på kjønn og alder er i Norge. Kilde: Telemarksforskning.

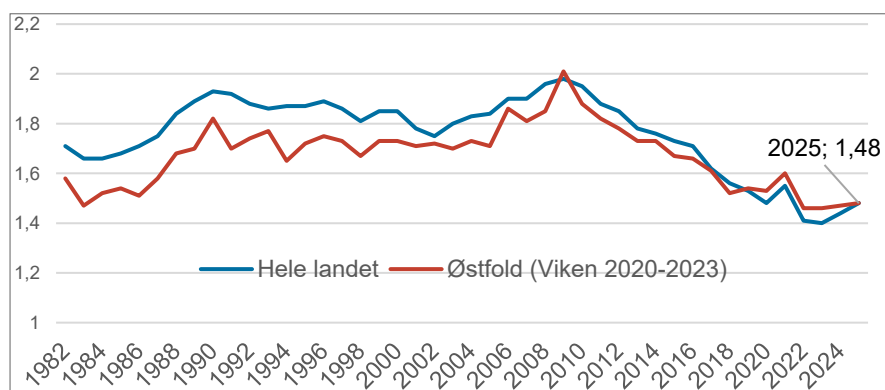
Fredrikstad har en høyere andel eldre, og en lavere andel unge voksne enn landet forøvrig.

Befolkningens sammensetning får betydning for antall fødte i kommunen. Færre kvinner i fruktbar alder er med på å trekke fødselstallene ned.

1.2 Fruktbarhet

SSB måler samlet fruktbarhet (SFT) som gjennomsnittet av antall barn hver kvinne får, i alderen 15–45 år.

Figur 2: Utviklingen i samlet fruktbarhet fra 1982 til 2025, for Østfold (Viken fra 2020) og for landet. Kilde: SSB.

I 2023 var det samlede fruktbarhetstallet det laveste som noen gang er målt i Norge: 1,40 barn per kvinne. I 2025 var fruktbarhetstallet 1,48 både i Østfold og i landet som helhet.

Gjennomsnittsalderen for førstegangsfødende har økt over mange år, men var uendret på 30,4 år i 2024 og 2025. Fruktbarhetstallet påvirkes også av når kvinner får barn. Dersom flere velger å få barn senere i livet, kan det samlede antallet barn per kvinne bli høyere enn det de årlige tallene viser.

Statistikk for hele den fruktbare perioden viser også en nedgang over tid. Kvinner født i 1979 fikk i gjennomsnitt 1,9 barn. For kvinner født før 1970 var tallet over 2 barn per kvinne.

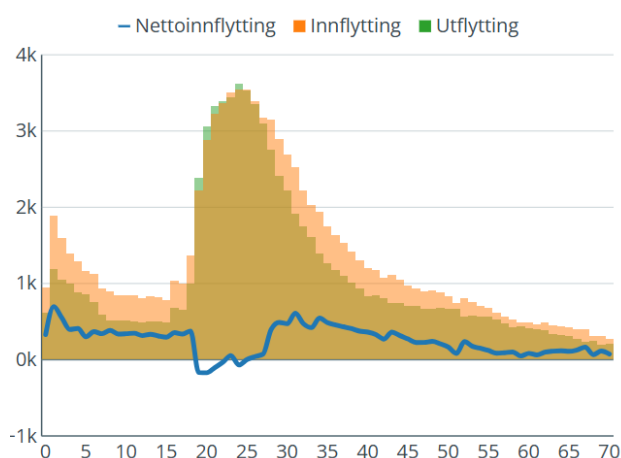
1.3 Flytting

Befolkningsveksten i Fredrikstad er drevet av tilflytting, både fra utlandet og fra andre kommuner. De største flyttebevegelsene til og fra Fredrikstad er mellom Fredrikstad og Sarpsborg, fulgt av flyttinger til og fra Oslo, Halden og Moss.

I 2025 flyttet 4 250 personer til Fredrikstad, mens 3 789 flyttet ut. Nettoflyttingen var dermed 461 personer.

Innvandringen fra Ukraina bidro til høyere befolkningsvekst i 2022 og 2023. I 2025 sank antallet ukrainere i Fredrikstad med 88 personer. Fredrikstad har bosatt færre ukrainere enn landet sett i forhold til folketallet.

Figur 3: Inn- og utflytting og nettoflytting etter alder til Fredrikstad i perioden 2000-2025. Antall personer. Kilde: Telemarksforskning.

De fleste som flytter til eller fra Fredrikstad er mellom 20 og 30 år. Ser vi bare på flytting mellom norske kommuner, taper Fredrikstad innbyggere i alderen 20–25 år, men har netto tilflytting i de øvrige aldersgruppene.

Nettoinnvandringen har bidratt til en yngre befolkningssammensetning, fordi de fleste som innvandrer er barn eller unge voksne.

Fredrikstad har også netto tilflytting av eldre (60+). Etter toppårene 2020 og 2021 gikk nettoflyttingen i denne aldersgruppen ned, men økte igjen i 2025 til 113 personer. Det kan tyde på en ny vekst i tilflyttingen blant eldre.

1.4 Innvandrere i Fredrikstad: 137 ulike nasjonaliteter

Ved inngangen til 2026 hadde 19 598 personer i Fredrikstad innvandrerbakgrunn¹. Det tilsvarer 22,7 prosent av befolkningen, mot 21,8 prosent på landsbasis.

Veksten i denne gruppen sto for 88,5 prosent av befolkningsveksten i kommunen i 2025.

¹ Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Figur 4: Befolkningsutviklingen 2015-2026, Fredrikstad. Innvandrerbefolkningen og norskfødte med innvandrerforeldre, og befolkningen for øvrig. Kilde: SSB.

Fredrikstad har en høyere andel innbyggere med bakgrunn fra land i Asia, Afrika, Sør-Amerika og Europa utenfor EU/EFTA enn landet som helhet. Denne gruppen utgjør 16,5 prosent av befolkningen i Fredrikstad, mot 13,7 prosent på landsbasis.

I 2025 var det registrert innbyggere med bakgrunn fra 137 ulike nasjoner i Fredrikstad. Tabellen under viser de 20 største gruppene.

Tabell 1: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad. De 20 største nasjonalitetene. Kilde: SSB.

Irak	2 450
Somalia	1 820
Syria	1 699
Polen	1 618
Kosovo	919
Sverige	799
Bosnia-Hercegovina	679
Iran	648
Afghanistan	573
Ukraina	544
Litauen	468
Eritrea	442
Russland	343
Thailand	339
Tyskland	326
Serbia	299
Filippinene	292
Danmark	279
Pakistan	201
Vietnam	198

Den største innvandrerguppen i Fredrikstad har bakgrunn fra Irak (2 450 personer). Deretter følger Somalia (1 820), Syria (1 699) og Polen (1 618).

Det er også en betydelig gruppe med bakgrunn fra våre nordiske naboland. Til sammen 1 356 personer har bakgrunn fra Sverige, Danmark, Finland og Island.

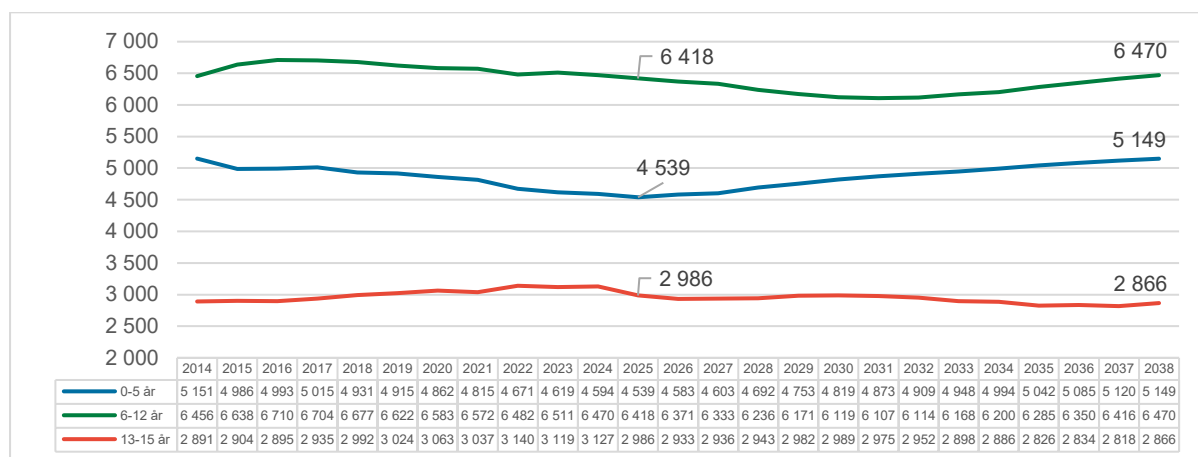
1.5 Forventet befolkningsutvikling

Befolkningsframskrivingene viser at folketallet i Fredrikstad vil fortsette å øke i årene framover, men med lavere veksttakt enn tidligere. Antallet innbyggere over 65 år øker betydelig, samtidig som det blir flere barn i barnehagealder. Ved utgangen av 2038 er folketallet framskrevet til 93 735 innbyggere.

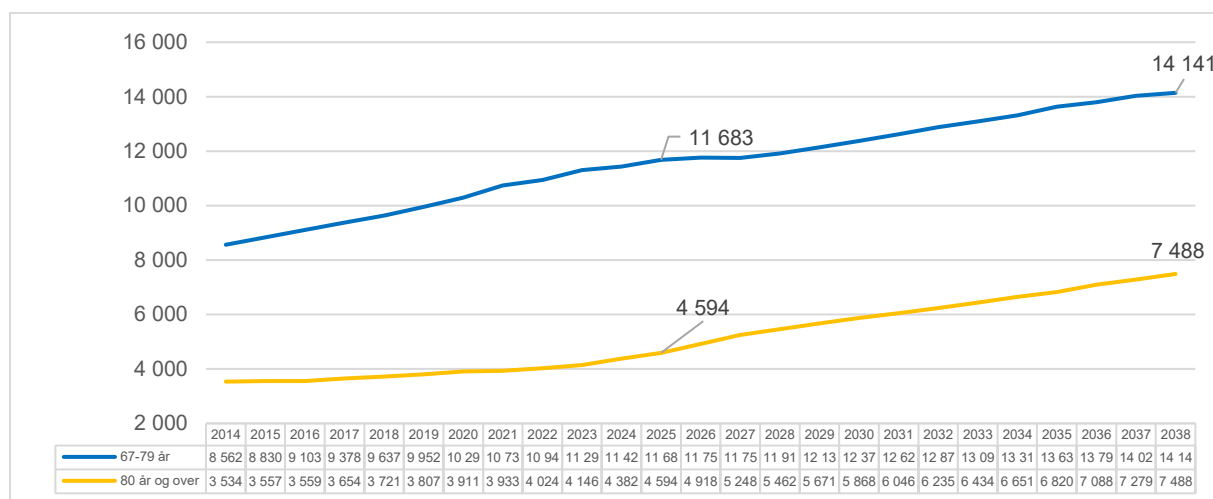
Utviklingen vil påvirke kommunens behov for tjenester innen helse og omsorg, barnehage og oppvekst.

Befolkningsframskrivninger er usikre. Utviklingen vil blant annet avhenge av flytting, innvandring, fødselstall og levealder. Flere detaljer og nærmere omtale av forutsetningene finnes i vedlegg.

Figur 5: Antall barn og unge i Fredrikstad 2014–2038, statistikk og prognose. Alle tall er per 31.12. Kilde: KOMPAS/SSB.

Figur 6: Antall personer 67 år og over i Fredrikstad 2014-2038, statistikk og prognose. Alle tall er per 31.12. Kilde: KOMPAS/SSB.

2 Bærekraft i Fredrikstadsamfunnet

I dette kapitlet presenteres status på de tre overordnede bærekraftsområdene sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft (inkludert klima).

2.1 Sosial bærekraft

Sosial bærekraft handler om befolkningens helse og levekår. Dette kapitlet omtaler folkehelse, sosial ulikhet, forebygging og helsetjenester, i tillegg til betydningen av kultur, idrett og frivillighet.

2.1.1: Sosial ulikhet og folkehelse

Folkehelse og sosial ulikhet er sentrale temaer innen sosial bærekraft. Sosial ulikhet i helse er et overordnet perspektiv i alt kommunen gjør, både i planlegging, drift og gjennom særskilte tiltak.

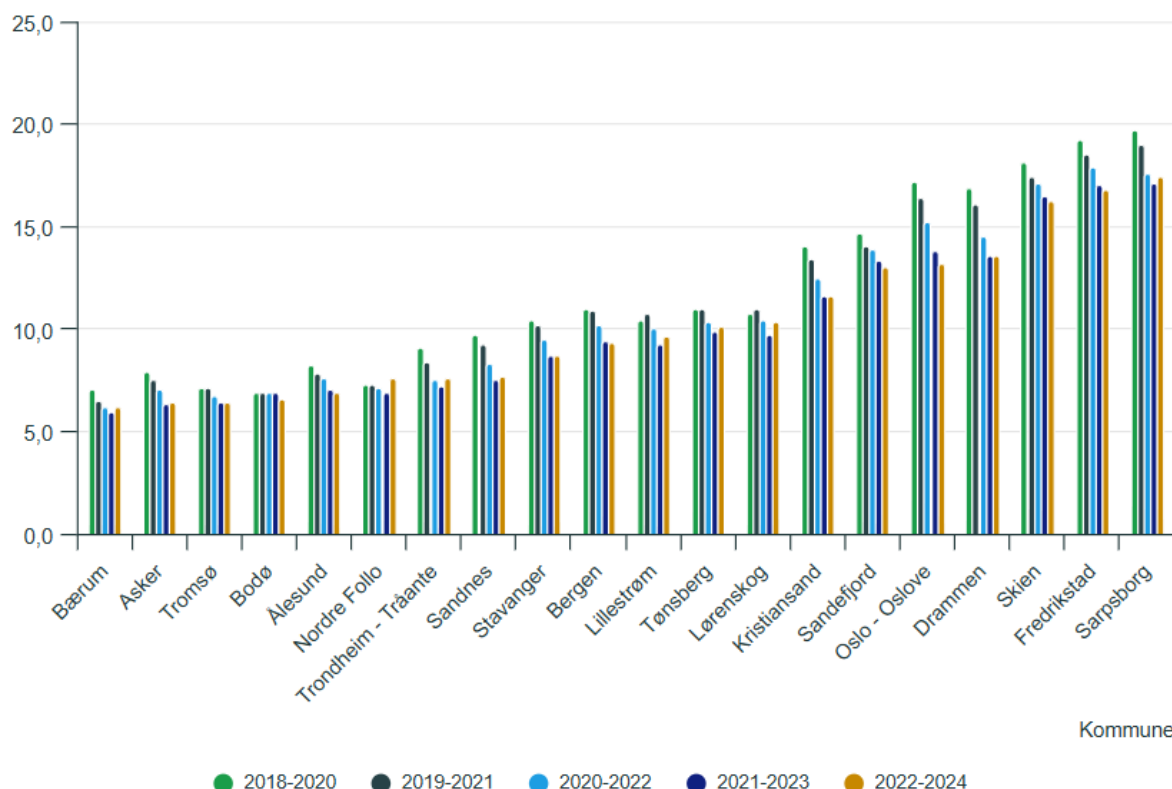
Kommunens levekårskartlegging fra 2024 (med tallgrunnlag fra 2022) viser fortsatt store utfordringer knyttet til sosial bærekraft i Fredrikstad. Inntektsforskjellene har aldri vært større. Det samme gjelder forskjellene i andelen innbyggere med høyere utdanning. Andelen barn som lever i lavinntektshusholdninger har gått ned både for kommunen samlet og i de fleste områdene. Likevel er det fortsatt syv områder i Fredrikstad der mer enn 30 prosent av barna lever i lavinntektshusholdninger.

Andelen barn som lever i husholdninger med vedvarende lav inntekt har gått ned både i Fredrikstad og på landsbasis. Unntaket er 2025, da andelen økte nasjonalt. Dette henger sammen med at mange ukrainske flyktninger da hadde bodd i landet i mer enn tre år.

Nedgangen de siste årene henger blant annet sammen med økt barnetrygd og endringer i beregningsgrunnlaget for økonomisk sosialhjelp. Endringene har ført til at flere familier mottar sosialhjelp, noe som midlertidig løfter enkelte familier over lavinntektsgrensen.

Til tross for en nedgang fra 17 til 16,8 prosent i perioden 2022–2024, er andelen barn som lever i husholdninger med vedvarende lav inntekt fortsatt høy. Til sammenligning var andelen 10,2 prosent på landsbasis.

Figur 7: Barn under 18 år med vedvarende lav husholdningsinntekt (EU60), utvalgte kommuner¹, 2018–2020 til 2022–2024. Prosent. Kilde: SSB.

¹ De 20 største kommunene ut fra antall barn i populasjonen 2022-2024

En annen viktig indikator for sosial bærekraft er andelen som fullfører videregående opplæring. Gjennomføringsgraden har økt i Fredrikstad de siste årene. Ved siste måling fullførte 83 prosent med studie- eller yrkeskompetanse innen fem eller seks år, mot 85 prosent året før. Tilsvarende andel for hele landet var 82 prosent.

Gjennomføringsgraden er også høyere enn landsgjennomsnittet blant innvandrere. Ved siste måling fullførte 69 prosent i Fredrikstad, mot 65 prosent på landsbasis. Ser vi på gjennomsnittet for perioden 2022–2024, fullførte 74 prosent av innvandrerne i Fredrikstad videregående opplæring, mot 66 prosent på landsbasis.

Også blant norskfødte med innvandrerforeldre er gjennomføringsgraden høyere enn i landet som helhet. I perioden 2022–2024 fullførte 88 prosent i Fredrikstad, mot 82 prosent nasjonalt.

Gjennomføringsgraden varierer med foreldrenes utdanningsnivå. Det er flest som fullfører når foreldrene har høyere utdanning. I perioden 2022–2024 var andelen 90 prosent både i Fredrikstad og på landsbasis.

Blant ungdom med foreldre som har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, er gjennomføringsgraden høyere i Fredrikstad enn i landet som helhet. Fredrikstad lå under landsgjennomsnittet fram til 2017, men har ligget over siden 2018. I perioden 2022–2024 fullførte 67 prosent i Fredrikstad, mot 63 prosent nasjonalt.

Dette er særlig viktig for Fredrikstad, fordi en større andel av befolkningen har grunnskole som høyeste fullførte utdanning enn i landet som helhet. Andelen er 26,8 prosent i Fredrikstad, mot 23,1 prosent nasjonalt.

Folkehelseundersøkelsen i Østfold

Folkehelseundersøkelsen i Østfold fra 2025 utfyller bildet fra levekårskartleggingen og folkehelseoversikten. Nesten 96 prosent av deltakerne i Fredrikstad svarte at de trives i stor eller noen grad i nærmiljøet sitt. Nærmere 90 prosent oppga god tilgang til natur og grøntarealer, og 80 prosent var fornøyd med kulturtilbudet. Samtidig svarte nærmere 30 prosent at det var forholdsvis eller svært vanskelig å få pengene til å strekke til i det daglige, mot 21 prosent i 2021. Videre oppga 18 prosent psykiske plager, en økning på 3,7 prosentpoeng siden 2021. De yngste aldersgruppene skiller seg negativt ut når det gjelder psykisk helse, ensomhet og tilfredshet med livet, mens framtidstro viser et motsatt mønster.

Folkehelseoversikten viser også at innbyggerne i Fredrikstad kommune i stor grad er fornøyd med lokalmiljøene sine, og opplever god tilgang til blant annet idrettstilbud, kulturtilbud og natur- og friluftsområder. Dette er positive forhold som gir et godt grunnlag for videre utvikling.

Undersøkelsen hadde en svarprosent på 37,3 prosent i Fredrikstad. Personer med høyere utdanning er overrepresentert blant deltakerne, mens personer med grunnskoleutdanning, personer utenfor arbeidslivet, leietakere og personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert. Resultatene må derfor tolkes med dette forbeholdet.

Levekårskartleggingen og folkehelseoversikten utfyller hverandre. Sammen gir de et helhetsbilde av kommunen og viser at sosial ulikhet i helse, levekårsutfordringer og opphopning av dette i noen områder, er blant kommunens største samfunnsutfordringer.

Oppsummert kan det trekkes fram at:

- Det er store forskjeller i levekår innad i kommunen. Forskjellene er relativt stabile over tid.
- Svært høy andel barn i lavinntektshusholdninger.
- Høy andel uføre.
- Økt gjennomføring i videregående opplæring, men store forskjeller mellom grupper.
- Innbyggerne er i stor grad fornøyd med lokalmiljøet sitt.
- Ungdomsskoleelever opplever utfordringer med mistrivsel og vansker med å passe inn.
- Det er en høyere forekomst enn landsgjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt av en rekke sykdommer som kan relateres til livsstil og helserelatert atferd.

Den samlede utviklingen peker mot utfordringer knyttet til både sosial og økonomisk bærekraft i Fredrikstad. Lavekår og folkehelse påvirkes av forhold som utvikles over lang tid, og som berører flere sektorer og samfunnsområder. Utviklingen formes i et samspill mellom offentlige tjenester, frivillighet, næringsliv og lokalsamfunn.

Befolkningsutvikling og helse- og omsorgstjenester

Fredrikstad står, i likhet med de fleste av landets kommuner, overfor en utvikling med flere eldre innbyggere og økende behov for helse- og omsorgstjenester. Samtidig vil utviklingen i demens og mangel på helsepersonell påvirke kapasitet og oppgavefordeling i tjenestene.

Kommunens inntektsutvikling og framtidige tjenestebehov kan gi økt press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Aktuelle nasjonale kunnskapsgrunnlag og føringer

Flere nasjonale planer, meldinger og utredninger peker på de samme utfordringene som Fredrikstad står overfor. Dette gjelder blant annet flere eldre, økende behov for helse- og omsorgstjenester, mangel på helsepersonell, behov for prioriteringer i tjenestene og betydningen av forebygging. Perspektivmeldingen, Nasjonal helse- og samhandlingsplan

2024–2027, Helsepersonellplan 2040 og flere offentlige utredninger peker på at utviklingen vil utfordre både kommuneøkonomien og tilgangen på arbeidskraft i årene framover².

Forebygging blant eldre

Forebygging blant eldre handler om livskvalitet, helse og gode leveår. Forebygging blant eldre reduserer ikke nødvendigvis presset på helse- og omsorgstjenestene, særlig ikke i kommunene. Formålet er først og fremst å bidra til flere gode leveår.

Kommunens ressurser og muligheter til å arbeide med brede helsefremmende og forebyggende tiltak kan ha betydning for innbyggernes helse og for framtidige behov for helse- og omsorgstjenester.

Fastleger

De fleste fastleger har kommunale oppgaver som helsestasjonslege, skolelege eller tilsynslege på sykehjem. Kommunens fastleger treffer innbyggerne fra vugge til grav og samhandler med hele kommunens helse- og omsorgstjeneste.

Fastlegen er navet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. De fleste som kommer til fastlegen, blir behandlet hos fastlegen.

Fredrikstad hadde i 2024 flest fastlegekonsultasjoner blant ASSS-kommunene, med 771 konsultasjoner per 1 000 innbyggere. Gjennomsnittet for ASSS-kommunene var 746, mens laveste registrerte nivå var 714. Indikatoren sier noe om bruken av fastlegetjenesten og kan ses i sammenheng med både helsetilstand, tilgjengelighet til tjenesten og belastning på primærhelsetjenesten. Alle innbyggere i Fredrikstad hadde fastlege i 2025.

2.1.2. Kultur, idrett og frivillighet

Kultur, idrett og frivillighet gir muligheter for deltakelse, fellesskap og aktivitet. De bidrar til livskvalitet, tilhørighet og mestring i hverdagen. Fredrikstad har betydelige levekårsutfordringer og store forskjeller mellom områder. Samtidig rapporterer innbyggerne høy tilfredshet med lokalmiljøet og god tilgang til kultur-, idretts- og friluftstilbud.

Kultur

Kulturlivet bidrar til fellesskap, identitet og læring, og gir møteplasser som senker terskelen for deltakelse. Kulturtilbud kan bidra til sosial inkludering ved å være tilgjengelige for mange og uavhengige av kommersielle interesser.

² Ny nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester ble lansert av Helsedirektoratet i 2025. Det er vedtatt at de skal legges til grunn som overordnede kriterier for prioritering i Fredrikstad kommunes helse- og omsorgstjenester.

Relevante nasjonale kunnskapsgrunnlag og føringer omfatter blant annet:

- [Perspektivmeldingen 2024 – Regjeringen.no](#)
- [Demensplan 2025 – Et mer demensvennlig samfunn](#)
- [NOU 2025: 8 Folkehelse – verdier, kunnskap og prioritering](#)
- [NOU 2023:4 Tid for handling](#)
- [Meldt. St. 9 Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024- 2027](#)
- [NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen, 28. mai 2026](#)
- [Meld. St. 11 Helsepersonellplan 2040](#)
- [NOU 2026: 10 Fellesskolen – Bærebjelken i framtidens samfunn](#)

Det er viktig å følge med på hvem som bruker kulturtilbudene, og om det er systematiske forskjeller mellom grupper eller områder. Slike forskjeller kan blant annet være knyttet til inntekt, utdanning eller hvor folk bor.

Den nye kulturloven tydeliggjør kommunenes ansvar for å ha oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet som grunnlag for planlegging³. Kultur skal inngå tydelig i kommunale planer, og mål og strategier skal bygge på tilgjengelig kunnskap.

Kultur har betydning for flere sider av bærekraftig utvikling. Deltakelse i kulturaktiviteter henger sammen med helse, læring og livskvalitet, særlig for barn, unge og eldre. Kultur bidrar også til møteplasser, frivillig engasjement og lokal sysselsetting. Kulturarenaer som bibliotek og kulturhus inngår i arbeidet med klima, byutvikling og demokratisk deltakelse.

Kulturskolen er en viktig inngang til kunst og kultur for barn og unge. Deltakelsen sier noe om tilgjengelighet, sosial utjevning og muligheten til å oppleve læring, mestring og tilhørighet. Deltakelsen er vanligvis lavere blant barn og unge fra familier med lavere inntekt og utdanning.

Idrett og fysisk aktivitet

Idrett og fysisk aktivitet har betydning for helse, trivsel og sosial deltakelse. Fredrikstad har høyere forekomst enn landsgjennomsnittet av flere livsstilsrelaterte helseutfordringer. Fysisk aktivitet kan bidra til mestring, tilhørighet og gode nærmiljø. Det er derfor viktig å følge utviklingen i aktivitetsnivået over tid og se om det er forskjeller mellom grupper eller områder.

Tilgang til anlegg, nærmiljøarenaer og organiserte tilbud for barn og unge kan påvirke både aktivitetsnivå og sosial deltakelse.

Fredrikstad kommune gjennomførte en omfattende kartlegging av fysisk aktivitet i 2022. Undersøkelsen viser at kommunen har et aktivt idrettsliv, men ønsker å få «flere mennesker, mer aktive, enda oftere» i tråd med nasjonale anbefalinger. Rapporten viser at mange innbyggere er fysisk aktive, men at aktivitetsnivået varierer betydelig mellom aldersgrupper, utdanningsnivå og geografiske områder.

Frivillighet

Frivilligheten er en viktig ressurs i lokalsamfunnsutviklingen og bidrar til aktivitet, støtte og engasjement i mange deler av befolkningen. Frivillige organisasjoner, lag og foreninger skaper møteplasser og bidrar til å mobilisere lokale ressurser. Rekruttering, kapasitet og geografiske forskjeller i deltakelse er forhold som kan påvirke frivillighetens bærekraft over tid.

Tilgangen på data er begrenset, men enkelte indikatorer kan gi informasjon om utviklingstrekk, deltakelse og geografiske variasjoner.

Fredrikstad vedtok en frivillighetsstrategi i 2024. Den viser blant annet at frivilligheten er bred, men ulikt fordelt mellom områder og felt. Frivillighetsstrategien løfter fram behov for bedre kartlegging og samhandling mellom kommunen og frivilligheten.

Nasjonalt utførte nordmenn frivillig arbeid tilsvarende nær 200 milliarder kroner i 2022–2023, og kunst, kultur og idrett er blant områdene med størst frivillig innsats.

Frivilligheten er en viktig ressurs, men er også sårbar for utfordringer knyttet til rekruttering og kapasitet. En stabil eller økende frivillig innsats i Fredrikstad vil styrke lokalsamfunn,

³ Det finnes foreløpig ikke standardisert veiledningsmaterieell for kommunene

møteplasser og inkluderingsarbeid. En nedgang, eller store geografiske forskjeller, kan indikere økt sårbarhet og behov for målrettet støtte.

2.2 Økonomisk bærekraft

Fredrikstad har svært høy andel barn i lavinntekt og vedvarende lavinntekt, og store geografiske forskjeller i levekår. Tilknytning til arbeidslivet er viktig for både kommunens økonomiske og sosiale bærekraft. Høy sysselsetting bidrar til mindre økonomiske forskjeller, høyere skatteinntekter til kommunen og bedre folkehelse.

Veksten i antall sysselsatte har over tid vært svakere enn befolkningsveksten, noe som utfordrer bærekraften på lengre sikt.

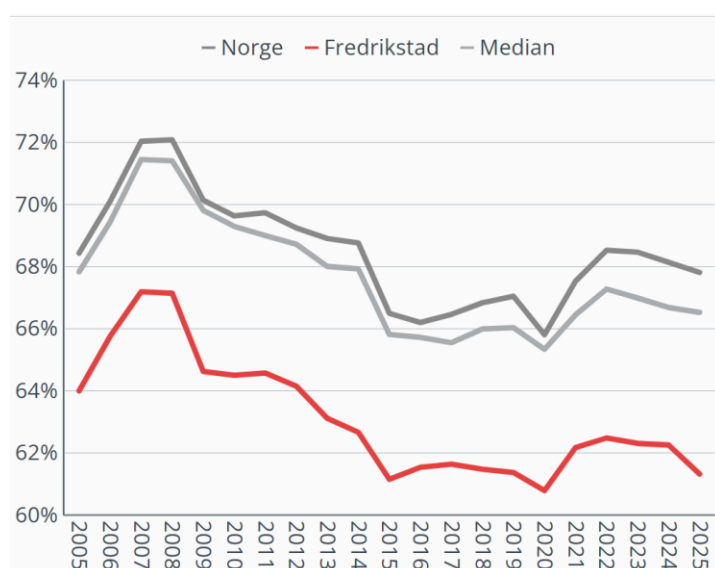
2.2.1 Næringsutvikling og verdiskaping

Økonomisk bærekraft handler ikke bare om sysselsetting og kommuneøkonomi, men også om samfunnets evne til å skape verdier, arbeidsplasser og inntekter over tid. Næringslivets verdiskaping danner grunnlaget for lønninger, investeringer, skatteinntekter og finansiering av velferdstjenester.

Arbeidsmarkedet i Fredrikstad går utover kommunegrensene, slik det er for mange kommuner. Sysselsatte etter bosted er derfor en viktig indikator for Fredrikstadsamfunnet. Den viser hvor mange av Fredrikstads innbyggere i yrkesaktiv alder (15-74 år) som er sysselsatt – uavhengig av hvor arbeidsplassen ligger.

Fredrikstad har hatt lavere sysselsettingsandel enn landsgjennomsnittet i alle år siden 2004, og avstanden til landsgjennomsnittet har økt. Ved utgangen av 2025 var sysselsettingsandelen 61,9 prosent i Fredrikstad, mot 68,2 prosent i landet. Sysselsettingsandelen i Fredrikstad er lavere enn landsgjennomsnittet også når det korrigeres for alders- og kjønns sammensetningen.

Figur 8: Prosentvis andel sysselsatte i befolkningen mellom 15 og 74 år i Fredrikstad og Norge, og medianverdien for kommunene. Kilde: Telemarksforskning, regional analyse.

Arbeidsledigheten i Fredrikstad har vært relativt stabil gjennom 2026. Ifølge NAV var 3,1 prosent av arbeidsstyrken registrert som helt ledige i juli 2026, tilsvarende 1 294 personer.

Fredrikstad er en del av et regionalt arbeidsmarked. Andelen sysselsatte bosatt i Fredrikstad som pendler ut av kommunen, økte fra 25 prosent i 2000 til 41 prosent i 2025. I 2025 var det 5 740 flere som pendlet ut fra Fredrikstad enn inn. Utviklingen viser at arbeidsmarkedet i Fredrikstad er blitt stadig mer integrert med arbeidsmarkedet utenfor kommunen. Sarpsborg er den klart viktigste kommunen for pendling både til og fra Fredrikstad. Det var også betydelig utpendling til Oslo og Moss.

Regional analyse viser en positiv sammenheng mellom arbeidsplassvekst og flytting. Sammenhengen er tydeligere når utviklingen vurderes over lengre perioder og på regionnivå enn når enkeltkommuner og enkeltår vurderes. Arbeidsplassutviklingen både i egen kommune og i kommuner det pendles til, har derfor betydning for flyttingen til Fredrikstad.

Tilgangen på arbeidskraft vil påvirkes av den demografiske utviklingen. Fredrikstad har flere sysselsatte bosatt i kommunen enn arbeidsplasser lokalisert i kommunen.

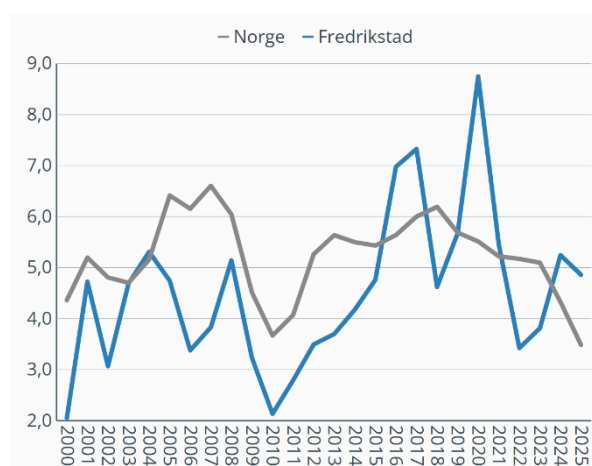
Tilgang på arbeidskraft og kompetanse blir stadig viktigere for næringslivets utvikling. Samtidig som andelen eldre øker, øker behovet for kompetanse innen blant annet helse, teknologi, grønn omstilling og kunnskapsintensive tjenester. Evnen til å tiltrekke, utvikle og beholde arbeidskraft vil ha stor betydning for framtidig verdiskaping og sysselsetting.

Boligmarkedet

Bolig er en grunnleggende forutsetning for helse, trygghet og deltakelse, og er derfor tett knyttet til sosial bærekraft og levekårsutvikling. “Bolig og arbeid” er ett av innsatsområdene i kommunedelplanen for folkehelse og levekår.

Boligbygging, befolkningsvekst og bostedsattraktivitet henger sammen, men årsaksforholdene er ikke entydige. Et attraktivt sted kan tiltrekke seg innbyggere og skape grunnlag for boligbygging. Samtidig kan tilgang på boliger bidra til at flere kan flytte til kommunen. Regional analyse viser at det er en tydelig statistisk sammenheng mellom boligbygging og bostedsattraktivitet, særlig i pressområder med forventet befolkningsvekst.

Figur 9: Antall fullførte boliger per 1 000 innbyggere i Fredrikstad og Norge. Kilde: Telemarksforskning.

Fredrikstad har hatt lavere boligbyggingstakt enn landsgjennomsnittet i de fleste årene etter 2000. De siste årene har utviklingen vært sterkere.

I 2025 ble det ferdigstilt 417 boliger i Fredrikstad, tilsvarende 4,9 boliger per 1000 innbyggere. Det var høyere enn landsgjennomsnittet på 3,5 boliger per 1000 innbyggere. Fredrikstad har hatt høyere boligbyggingstakt enn landet i årene 2016, 2017, 2024 og 2025.

Boligbyggingen har de siste årene bidratt positivt til kommunens bostedsattraktivitet, ifølge Telemarksforskning.

Boligprisene i Fredrikstad ligger over landsgjennomsnittet. Målt som gjennomsnittlig kvadratmeterpris for eneboliger økte prisnivået relativt til landet fram til 2022. Da var boligprisene i Fredrikstad 112 prosent av landsgjennomsnittet. Etter dette har de relative

boligprisene falt noe. I 2025 var boligprisene i Fredrikstad 107 prosent av landsgjennomsnittet.

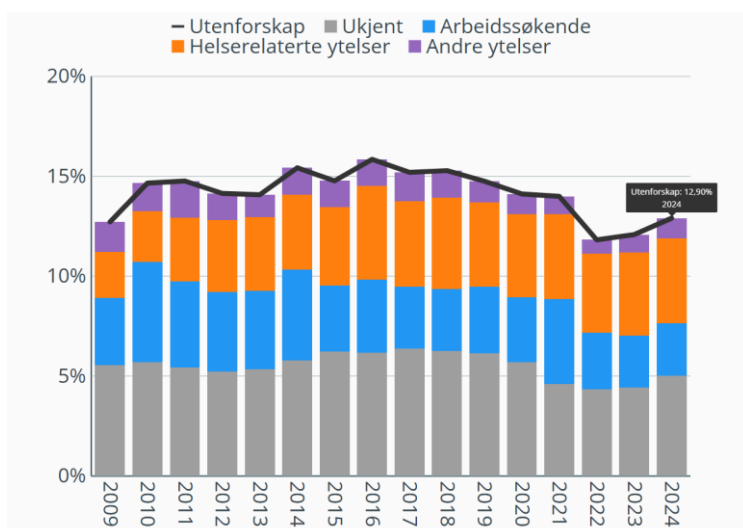
Sykepleierindeksen viser hvor stor andel av de omsatte boligene en enslig sykepleier kan kjøpe. I Fredrikstad var andelen 39 prosent i 2025, ifølge Eiendom Norge. Tilgjengeligheten i boligmarkedet har betydning for kommunens og næringslivets mulighet til å tiltrekke og beholde arbeidskraft.

Sammen med utviklingen i sysselsetting, arbeidsplasser og befolkning gir boligbyggingen, boligprisene og tilgjengeligheten i boligmarkedet et viktig bilde av de langsiktige rammebetingelsene for økonomisk bærekraft i Fredrikstad.

2.2.2 Utenforskap

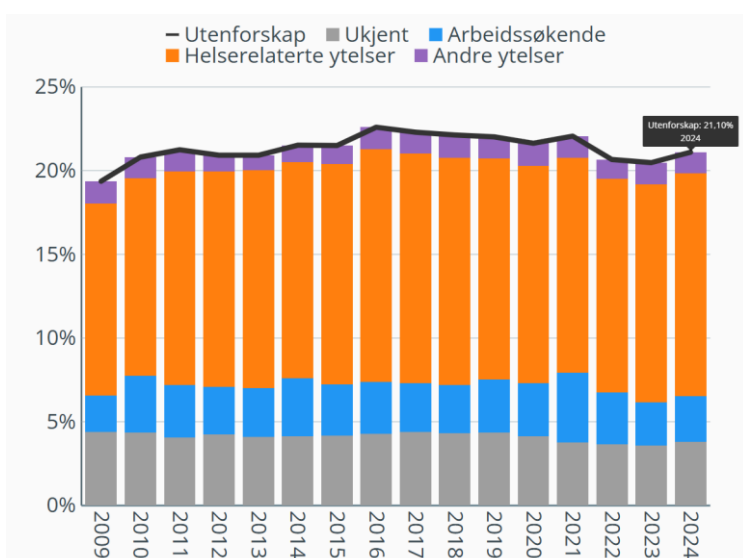
I 2024 stod nær 1 800 unge i alderen 15 – 29 år utenfor arbeid og ordinær utdanning i Fredrikstad. Dette tilsvarer 12,9 prosent av aldersgruppen. Andelen gikk ned fra midten av 2010-tallet, men har økt noe igjen de siste årene.

Figur 10: Personer i ulike underkategorier av utenforskap i Fredrikstad, 15-29 år. Kilde: Telemarksforskning.

Selv om utenforskapet er høyere i de eldre aldersgruppene, omfatter det nær 1 800 unge voksne i Fredrikstad.

Figur 11: Personer i ulike underkategorier av utenforskap i Fredrikstad, 15-66 år. Kilde: Telemarksforskning.

I aldersgruppen 15 – 66 år omfattet utenforskapet 11 691 personer i 2024, tilsvarende 21,1 prosent av befolkningen.

Andelen er høyere enn landsgjennomsnittet i alle aldersgrupper.

To av tre personer i utenforskap hadde vært utenfor arbeid og utdanning i minst to år, noe som viser at en stor del av utenforskapet er langvarig.

2.2.3 Kommuneorganisasjonens bærekraft

Fredrikstad kommune har langt lavere skatteinngang og bruttoinntekt per innbygger enn landet. Nivået har vært stabilt de senere årene. Kommunen kompenseres delvis gjennom inntektssystemet, men overføringene tar ikke i tilstrekkelig grad hensyn til kommunens utfordringer, særlig innen levekår. Kommuneøkonomien har vært under sterkt press, og en rekke innsparingstiltak er satt i verk.

Utfordringer med budsjettstyring og redusert økonomisk handlingsrom forsterkes av økende sosiale forskjeller.

Press på oppveksttjenestene

Oppveksttjenestene er under stort press. Høye levekårsutfordringer, flere barn med omfattende og sammensatte behov og store variasjoner i behovet for tilrettelegging skaper et vedvarende press på mange av tjenestene.

Barnevernsreformen, stortingsmeldingen *Tro på framtida – uansett bakgrunn* og nasjonale krav til tidlig innsats, forebygging, internkontroll og tverrfaglig samarbeid stiller tydelige forventninger til kommunene. Dette viser behovet for en robust kommuneorganisasjon, med sterke grunnleggende tjenester og samarbeid på tvers av fagområder og sektorer.

Utgiftene til helsetjenester vokser

KS' demografimodell, basert på beregninger fra Teknisk beregningsutvalg (TBU), viser at Fredrikstad vil få en betydelig økning i utgiftsbehovet innen pleie og omsorg og kommunehelse i årene 2026–2029.

Veksten drives særlig av en aldrende befolkning, endrede forventninger til tjenestene og mer komplekse pasient- og brukerforløp på tvers av fagområder og forvaltningsnivåer.

Beregningene viser en årlig økning i utgiftsbehovet til pleie og omsorg på mellom 62 og 79 millioner kroner⁴. For kommunehelse øker utgiftsbehovet med 5–6 millioner kroner per år.

Ansatte i helse- og omsorgstjenester, oppgavedeling og kompetanse

Helsepersonellkommisjonen og Perspektivmeldingen viser til et stramt arbeidsmarked framover. Nasjonalt anslås det at helse- og omsorgssektoren vil trenge over 180 000 flere ansatte innen 2060. Helsepersonellet er helse- og omsorgstjenestens ryggrad.

Bedre oppgavedeling kan bidra til at fagfolk brukes mer effektivt, styrke det tverrfaglige samarbeidet og gi mer robuste fagmiljøer. WHO definerer oppgavedeling som en «rasjonell omfordeling av oppgaver blant helsepersonell», med mål om bedre dekning og bedre bruk av tilgjengelige ressurser. Dette krever at kommunen har oversikt over tjenestebehovene og hvilken kompetanse og bemanning som trengs i dag og i framtiden.

Helseteknologi

Helseteknologi omfatter velferdsteknologi og e-helse. Begrepet dekker teknologiske metoder, materialer og utstyr som brukes i planlegging, organisering, gjennomføring, dokumentasjon, evaluering, ledelse og videreutvikling av kunnskapsbasert helsehjelp. Helsehjelp omfatter også tiltak rettet mot befolkningen, annen forebygging og egenomsorg.

⁴ Kilde: TBU. Pleie- og omsorg. Utgiftsbehovet øker med:

- ca. 62 mill. kr i 2026
- ca. 75 mill. kr i 2027
- ca. 79 mill. kr i 2028
- ca. 65 mill. kr i 2029

Helseteknologi er et viktig satsingsområde for å løse kommunens oppgaver på en mindre ressurskrevende måte. Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024–2027 legger vekt på kommunenes ansvar for digitalisering av helse- og velferdstjenestene.

Bystyret vedtok 14. juni 2024 Strategi for helseteknologi. Digitalt førstevalg⁵.

Helseteknologi gir kommunen muligheter til å omstille tjenestene. Samtidig viser undersøkelser at innføring av helse- og velferdsteknologi ikke nødvendigvis gir innsparinger i driften. Det er derfor viktig å følge med på om teknologien faktisk gir økt trygghet, kvalitet og mestring for innbyggerne.

Kommunens løsninger omfatter trygghetsalarm og lokaliseringsteknologi, elektronisk medisineringsstøtte og digitalt tilsyn. Se vedlegg 2 for flere detaljer.

2.2.4 Teknisk infrastruktur og kommunalteknikk

Kommunens tekniske infrastruktur – bygg, vei- og mobilitetssystem, vann- og avløpsnett samt nærmiljøanlegg – utgjør en vesentlig del av kommunens økonomiske grunnlag.

Investeringer, vedlikehold og drift påvirker tjenestekvalitet, samfunnssikkerhet og økonomisk risiko over tid. Tilstanden på infrastrukturen gir et bilde av kommunens evne til å forvalte verdier langsiktig og kostnadseffektivt.

Kommunale bygg

God tilstand i skoler, barnehager, helsebygg og andre formålsbygg er avgjørende for sikker drift og stabile tjenesteleveranser.

Nasjonale kartlegginger viser et betydelig vedlikeholdsetterslep i norske kommuner, og samme utvikling er relevant for Fredrikstad. En landsdekkende kartlegging fra 2025 viser at om lag 35 % av kommunale bygg i Norge er vurdert som utilfredsstillende eller i dårlig tilstand. Dette illustrerer omfanget av utfordringsbildet også lokalt.

Vei, mobilitet og transportinfrastruktur

Kommunen drifter et omfattende veinett og infrastruktur for myke trafikanter. I 2026 omfatter dette omtrent 460 km kommunal kjørevei og rundt 115 km gang- og sykkelveier.

De siste årene er det gjennomført tiltak som har styrket tilgjengelighet og sikkerhet for gående og syklende, men deler av veinettet har fortsatt behov for fornyelse og forbedret drenering for å tåle økende nedbørsmengder.

Vannforsyning og avløp

Drikkevannskvaliteten i Fredrikstad tilfredsstiller kravene i drikkevannsforskriften i normal drift. Økt forekomst av kraftig nedbør gir imidlertid større belastning på overvanns- og avløpssystemene.

Hovedplan vann og avløp 2023–2043 prioriterer fornyelse av ledningsnett, reduksjon av lekkasjer og klimatilpasningstiltak for å ivareta driftssikkerhet og miljøhensyn.

Nærmiljøanlegg og rekreasjon

Parker, turstier, lekeplasser og aktivitetsområder er en del av kommunens infrastruktur og bidrar til både folkehelse og attraktive lokalsamfunn.

⁵ Strategien har tre mål:

1. Helse- og velferdsteknologi gir bedre kvalitet i tjenestene.
2. Helse- og velferdsteknologi bidrar til livsmestring og forebygging, slik at framtidige tjenestebehov utsettes.
3. Helse- og velferdsteknologi sikrer effektiv drift og bedre bruk av ressurser.

Tilgjengelighet varierer mellom områder, og enkelte levekårssoner har lavere tilgang til rekreasjonsarealer enn andre. Kommunedelplan for folkehelse og levekår (2023–2030) legger vekt på å styrke slike nærmiljøkvaliteter.

2.3 Miljømessig bærekraft

Miljømessig bærekraft omhandler både klimautfordringene og utfordringene knyttet til miljø, som areal, jord- og skogbruk og biologisk mangfold.

2.3.1 Klima

I kommunedelplan for klima 2019-2030 er det vedtatt ambisiøse mål som skal bidra til at vi globalt holder oss innenfor 1,5°C-målet:

- Innen 2030 skal klimagassutslippene være redusert med minst 60 prosent, sammenliknet med 2016.
- Fredrikstad skal bidra til at Østfoldregionen oppnår netto null klimagassutslipp innen 2050 ved både kraftig å redusere utslippene og øke CO₂-opptakene i Fredrikstad.
- Fredrikstad skal bidra til å oppnå det globale lavutslippssamfunnet innen 2050.

Utslippene innenfor Fredrikstad kommunes grenser var beregnet til 256 000 tonn CO₂e i 2024. Utslippene har gått ned med 22,6 prosent siden 2016. Dette tilsvarer 75 000 tonn CO₂e. I perioden er utslippene redusert i alle sektorer unntatt i sjøfart. Utslippskutt i denne sektoren er avhengig av rammevilkår utenfor kommunens handlingsrom.

Den største reduksjonen i perioden fra 2016 finner vi innen veitrafikk. Her har utslippene gått ned med 33 prosent, eller 34 000 tonn CO₂e, i perioden 2016–2024. Utslippene fra personbiler er redusert med 45 prosent. For varebiler og tunge kjøretøy er reduksjonen henholdsvis 11 og 7 prosent. Reduksjonene innen veitrafikk står for halvparten av den samlede utslippsreduksjonen i perioden.

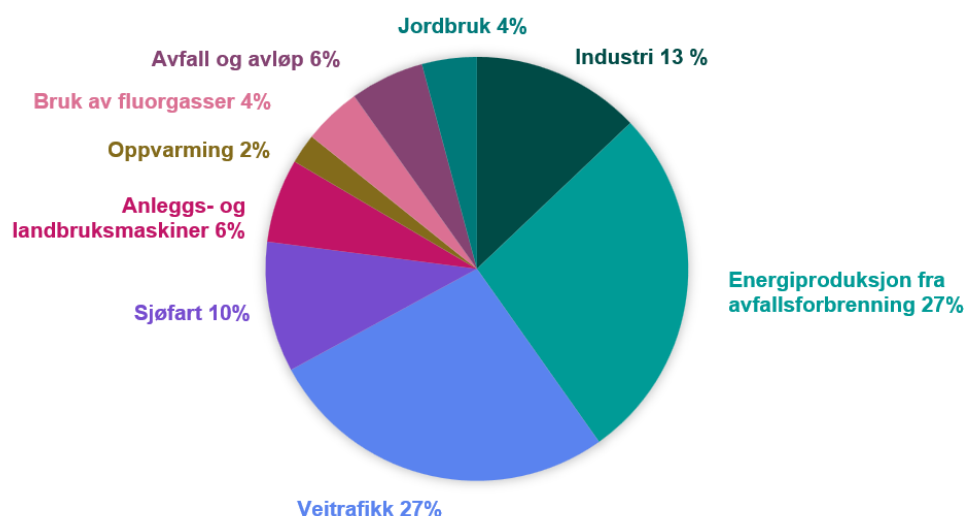
Utslippene fra industri har blitt redusert med 31 prosent i perioden 2016–2024⁶. Forbrenning av avfall står for 27 prosent av utslippene i Fredrikstad. Energien som gjenvinnes fra avfallsforbrenningen på Øra, brukes i industrien og til fjernvarme⁷. Så lenge noe avfall må sluttbehandles ved forbrenning, er dette en god løsning på Øra på grunn av den høye energiutnyttelsen. Karbonfangst er det eneste alternativet for å redusere utslippene betydelig.

Figuren under viser de ulike sektorenes andel av utslippene i 2024.

⁶ Utslippsreduksjonen skyldes primært elektrifisering hos gipsprodusenten Gyproc.

⁷ Ca. 70 prosent av energien som gjenvinnes fra avfallsforbrenning på Øra benyttes i industrien i form av høyverdig damp, og ca. 30 prosent til fjernvarme i form av varmtvann til oppvarming av bygg. Kombinasjonen gir energibehov hele døgnet og året og fører dermed til en svært god utnyttelse av energi fra avfallsforbrenningen, i motsetning til de fleste andre anlegg i Norge

Figur 12: Samlede klimagassutslipp i 2024, fordelt på sektorer.

Kilde: Miljødirektoratet (2026), bearbejdet av Fredrikstad kommune.

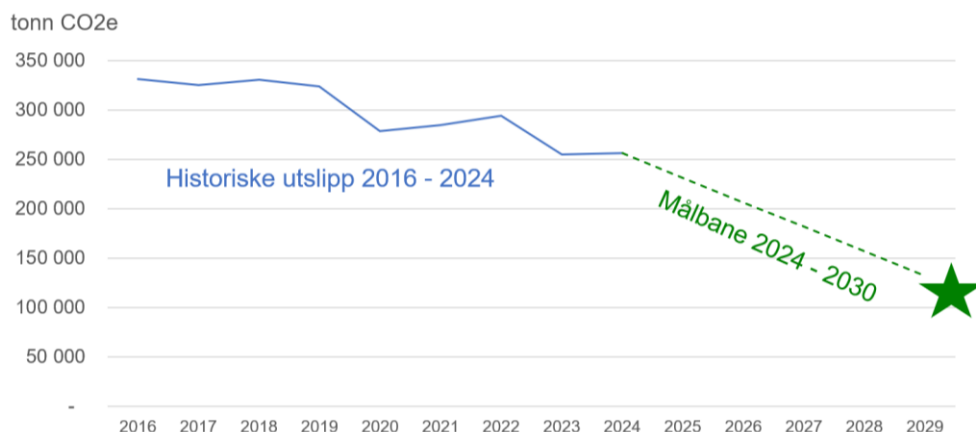
I perioden 2025-2030 må utslippene reduseres med ytterligere omtrent 124 000 tonn CO₂e for å nå klimamålet i 2030.

Dette innebærer en nødvendig gjennomsnittlig årlig takt i kuttene på 25 000 tonn CO₂e. Taktene i utslippskuttene må dermed tredobles i forhold til gjennomsnittlig årlig reduksjonstakt i perioden 2016-2024.

To barrierer mot større og raskere utslippsreduksjoner er at industribedriftene ikke har tilgang til tilstrekkelige mengder grønn energi, og at det er begrensninger i strømmettet. Karbonfangst og -lagring ved avfallsforbrenningsanleggene vil være Fredrikstads største enkelttiltak for å kutte direkte klimagassutslipp. Det jobbes for å realisere tiltaket, men mangelfulle støtteordninger og utfordringer i avfallsmarkedet gjør det vanskelig å gjennomføre før 2030. Utfordringene i avfallsmarkedet truer også anleggenes lønnsomhet i 2026.

Disse forholdene forsinket klimaomstillingen. Tidsvinduet for å nå Fredrikstads klimamål for 2030 er i ferd med å lukkes. Figuren under illustrerer historiske utslipp fra referanseåret og kuttbanen for å kunne nå klimamålet for 2030.

Figur 13: Utvikling i samlede klimagassutslipp i Fredrikstad.

Kilde: Miljødirektoratet (2026), bearbejdet av Fredrikstad kommune.

Kraftfulle klimatiltak vil kreve beslutninger og investeringer fra private aktører og vedtak eller virkemidler på nasjonalt nivå.

Kommunen har ulike roller og virkemidler som kan bidra til å redusere klimagassutslippene. Dette omfatter blant annet differensierte bompenger, parkeringspolitikk og andre insentiver for nullutslippskjøretøy, tilrettelegging for mer effektiv logistikk, klimakrav i anskaffelser, påvirkning overfor nasjonale myndigheter og stortingsrepresentanter, samarbeid med regionale aktører og nettselskaper, samt dialog med industrivirksomhetene.

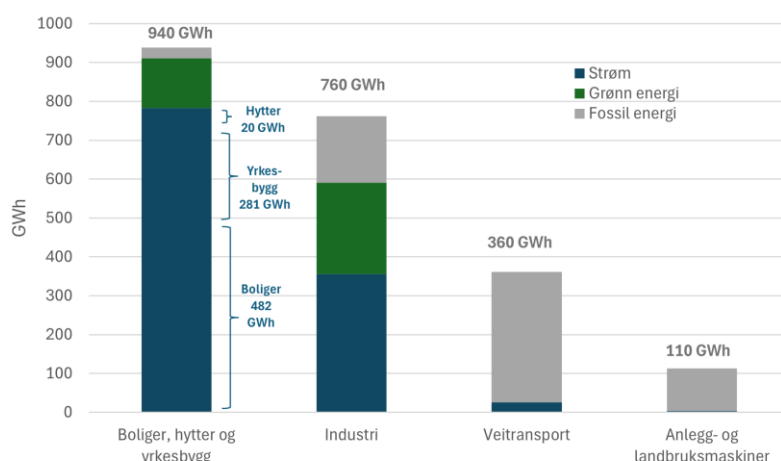
Tilgang på grønn energi og lokal energiproduksjon framheves som viktige forutsetninger for å kunne gjennomføre klimatiltak i industrien. Kommunen kan bidra gjennom tilrettelegging for nødvendig energinfrastruktur og lokal energiproduksjon.

2.3.2 Energi

Fredrikstad har i dag et totalt energiforbruk på om lag 2 200 GWh. Det er boliger, yrkesbygg og hytter som har det største forbruket med ca. 940 GWh. Denne kategorien inkluderer også våningshus i jordbruket.

Industrien har et forbruk på ca. 760 GWh, mens energiforbruket til veitransport og anleggs- og landbruksmaskiner utgjør henholdsvis ca. 360 og ca. 110 GWh.

Figur 14: Energiforbruk fordelt på sektorer og energityper i 2022. Kilde: Energiutredningen for søndre Østfold.

Det produseres ca. 350 GWh energi, i form av strøm, damp og varmtvann⁸. Det er altså et stort gap mellom energiforbruk og -produksjon i dagens Fredrikstad.

Gapet mellom forbruk og produksjon gjelder i enda større grad om man avgrenser til strøm. I den kaldeste perioden er gapet aller størst. For Nedre Glomma samlet er det elektriske maksimale effektbehovet mer enn åtte ganger så stort som vinterproduksjonen i Sarpsborgs elvekraftverk.

Intensjonen med en slik sammenstilling er ikke å peke på at det bør være balanse mellom forbruk og produksjon av energi på kommunenivå. På grunn av geografisk beliggenhet og naturgitte forhold, er Fredrikstad avhengig av å få overført energi fra andre områder.

⁸ Produksjonen av biodiesel hos Adesso Bioproducts AS er holdt utenom beregningen

Manglende tilgang på fornybar eller annen grønn energi er en betydelig trussel mot næringsutvikling, bevaring og etablering av nye arbeidsplasser i Fredrikstad.

Samtidig representerer manglende tilgang på fornybar eller annen grønn energi den største barrieren mot klimaomstillingen og mulighetene for å nå våre ambisiøse lokale, regionale og nasjonale klimamål. Det er store mengder fossil energi som må erstattes av grønn energi dersom vi skal nå klimamålene.

Når gapet mellom energiforbruk og -produksjon skal reduseres, kan dette delvis gjøres gjennom energi- og effekteffektivisering, ta uutnyttede energiresurser i bruk, samt produsere ny fornybar energi på allerede bebygde arealer. Men for å få tilgang på tilstrekkelige mengder energi, må det også produseres ny fornybar energi på andre typer arealer. Slik produksjon vil kunne komme i konflikt med andre samfunnshensyn. Å ikke produsere mer strøm i Fredrikstad innebærer i praksis at det må gjøres arealinngrep til kraftproduksjon andre steder.

Energi fra avfallsforbrenning

Energi fra to avfallsforbrenningsanlegg står for den største delen av energiproduksjonen som brukes lokalt.

Kapasiteten er planlagt prioritert til vekst i fjernvarme til husholdninger og tjenesteytende næringer, noe som vil redusere industriens tilgang på damp fra avfallsforbrenning.

Sammen med varslet forbud mot fossil energi til dampproduksjon øker dette industriens behov for strøm eller annen grønn energi.

Det finnes også overskuddsenergi kunne utnyttes bedre i fjernvarmesystemet, men flere barrierer gjør dette krevende i praksis

2.3.3 Sirkulær økonomi

Det finnes ikke én entydig definisjon på sirkulær økonomi. I handlingsplanen for sirkulær økonomi beskriver staten begrepet slik: «*Sirkulære aktiviteter skal bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av naturressurser og produkter, i et giftfritt kretsløp, der minst mulig ressurser går tapt.*»

Sirkulær økonomi er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å nå klima-, miljø- og naturmål. Samtidig kan den bidra til økt verdiskaping og konkurranseevne over tid.

Sirkulær økonomi er en sentral forutsetning for Fredrikstads klimamål om at vi skal bidra til å oppnå det globale lavutslippssamfunnet.

Verdens naturressurser er under økt press. Derfor må ressursene brukes mer effektivt, slik at behovet for å ta ut nye ressurser reduseres. Sirkulær økonomi bidrar til dette gjennom blant annet lengre levetid for produkter, økt materialgjenvinning, mindre sløsing og redusert behov for uttak av nye ikke-fornybare ressurser. Dette kan igjen redusere klima- og miljøfotavtrykket.

Øra industriområde er et nasjonalt viktig knutepunkt for sirkulær ressursutnyttelse. Her brukes reststrømmer fra én virksomhet som råvarer eller innsatsfaktorer i en annen. Dette har gitt grunnlag for flere etablerte industrielle symbioser. Utviklingen er støttet av fagmiljøer som NORSUS, NCCE og Høgskolen i Østfold, som har bidratt med analyser, metodikk og dokumentasjon.

En undersøkelse fra NORSUS⁹ viser at det i 2021 ble tatt imot og håndtert om lag 520 000 tonn avfall på Øra. Hoveddelen, om lag 390 000 tonn, ble sendt videre som resirkulert materiale til virksomheter utenfor området. Øra mottok avfall tilsvarende om lag 50 prosent av de nasjonale avfallsressursene innen glass, metall, kasserte kjøretøy og batterier. Dette viser at Øra har en viktig rolle i håndteringen av avfallsressurser i Norge.

⁹ Norsk institutt for bærekraftsforskning

Det skjer også en betydelig intern utveksling av avfallsressurser på Øra¹⁰.

Også utenfor Øra tar virksomheter i Fredrikstad i bruk ombruk, reparasjon, deling og andre sirkulære forretningsmodeller. Utviklingen går i retning av økt materialgjenvinning, større bruk av sekundære råvarer og mer effektiv utnyttelse av eksisterende ressurser. Dette inngår i et regionalt innovasjonsmiljø med kompetanse og erfaring innen sirkulære prosesser.

Kommunen er en del av dette gjennom rollene som planlegger, innkjøper og samfunnsutvikler. Rollene påvirker hvordan arealer forvaltes, hvilke varer og tjenester som anskaffes og hvordan samhandlingen med næringslivet skjer.

Kommunen har også en sentral rolle i å legge til rette for at innbyggernes avfall kan forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes. Fredrikstad kommune skal bidra til å nå egne, nasjonale og europeiske mål. EUs mål omfatter alt husholdningsavfall og husholdningslignende næringsavfall.

Ambisjonene er at 60 prosent forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes innen 2030. Innen 2035 er målet 65 prosent.

For enkelte materialfraksjoner er mottak og sortering pålagt kommunen gjennom forskrift. De overordnede målene omfatter i tillegg grovavfall, som møbler, sportsutstyr og husholdningsartikler. Her er det et betydelig potensial for ombruk.

2.3.4 Areal

Høsten 2024 inngikk Fredrikstad kommune sammen med Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune en tiårig byvekstavtale med staten. Avtalens overordnede mål er nullvekstmålet for personbiltrafikken, og hovedindikatoren for dette er byindeksen.

Byindeksen for Nedre Glomma består av 29 registreringspunkter langs fylkes- og riksveier, og det er kjøretøy kortere enn 5,6 m som inngår i tallgrunnlaget.

Med inngåelsen av byvekstavtalen er 2023 nytt referanseår for nullvekstmålet. Byindeksen skal måles som et «tre års glidende gjennomsnitt» mot referanseåret. Inntil dette er mulig i 2028, må den tilgjengelige perioden måles opp mot referanseåret. Byindeksen viser en nedgang på 0,1 prosent i trafikkmengde fra 2023 til 2025 i Nedre Glomma.

Fergetilbudet, som bidrar til at flere reiser kollektivt, bidrar også til å redusere klimagassutslippene fra transport. Antall reisende med fergene var i 2025 nesten 1,5 millioner.

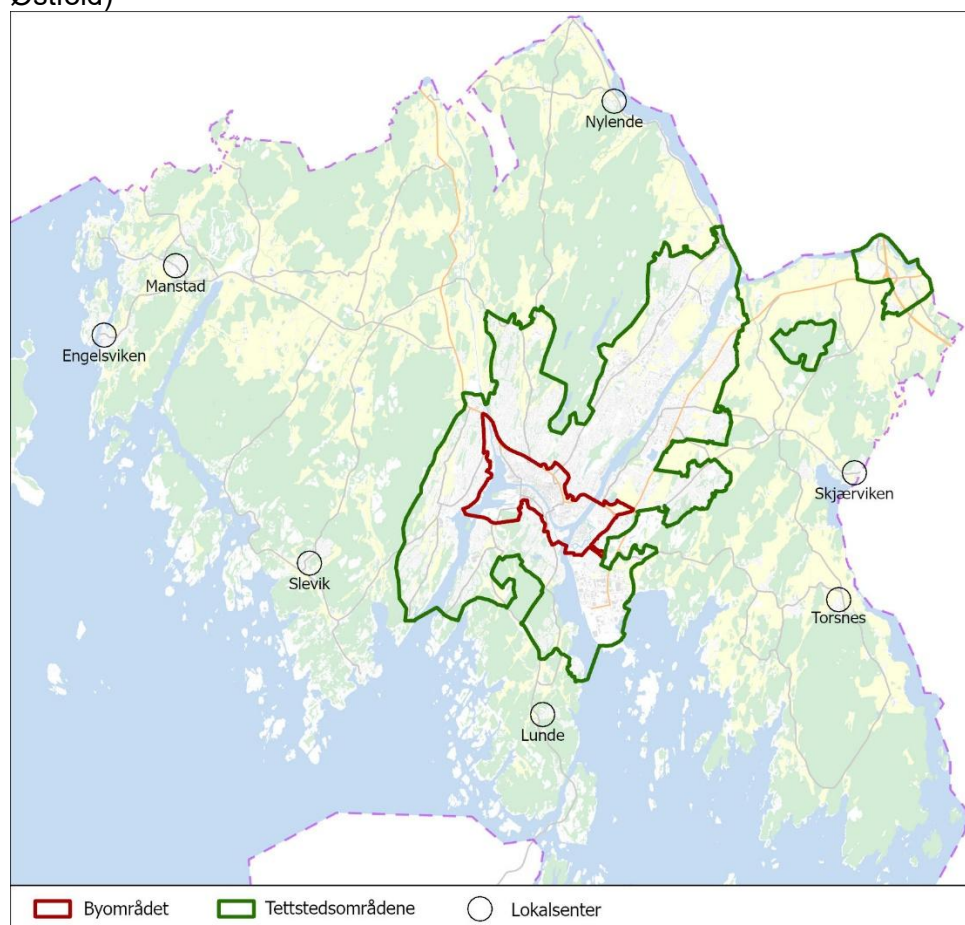
Boligbygging

For å redusere det framtidige behovet for transport, og oppnå målet om nullvekst i persontransporten, er det gjennom arealplanen vedtatt en målsetting om at 60 prosent av årlig boligbygging skal skje i byområdet, 30 prosent i tettstedet og 10 prosent i lokalsentrene.

Det kan være store variasjoner mellom enkeltår. For å se utviklingstrenden bedre, bruker vi et treårs glidende gjennomsnitt. For 2023-2025 var andelen boligbygging i byområdet 31,8 prosent, mens andelen boligbygging i tettstedet og lokalsentrene var på henholdsvis 61,4 og 6,8 prosent.

¹⁰ I 2021 var den største ressursstrømmen ca. 24 000 tonn jernsulfat fra Kronos til Kemira. Gyproc mottok samme år ca. 14 000 tonn resirkulert råvare fra Gipsgjenvinning på Øra.

Kartet under viser byområdet, tettstedet og lokalsenter (gitt i gjeldende fylkesplan for Østfold)

Gjennomgangen av kommunens planer for boligbygging viser (per juni 2025) et potensial for en ny-boligproduksjon på 5 886 enheter i perioden, og 6 845 enheter etter planperioden. Av de nær 5 900 enhetene i perioden er 3 586 ferdig regulert. Og av de som antas å komme etter planperioden (dvs. etter 2037) er det 3 265 enheter som er ferdig regulert.

Potensialet for boligbygging i Fredrikstad er høyt, og høyere i planperioden enn behovet som framskrevet befolkningsvekst for 2025-2037 tilsier.

Boligbygggeprognosen viser hvilke muligheter som finnes for nybygging av boliger, og hvor de ligger. Som nevnt over får det betydning for hvor i kommunen befolkningsveksten antas å komme.

Selv om de fleste boligene som inngår i boligbygggeprognosen er leiligheter, vil eneboliger fortsatt utgjøre den største andelen av boligmassen i Fredrikstad, også dersom de planlagte boligene blir bygget.

Tabell 2: Boligtyper i dag og i boligbyggeprognosen. Kilde: KOMPAS.

Boligtyper per 31.12 2025 (statistikk) og 2038 (framskrevet). Kilde: KOMPAS	2025		2038	
Frittliggende enebolig eller våningshus	19 078	47 %	19 032	43 %
Hus i kjede, rekke-/terasse-hus, vertikaldelt tomannsbolig	5 231	13 %	5 747	13 %
Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	6 912	17 %	7 670	17 %
Blokk, leiegård e.l.	7 082	18 %	10 327	23 %
Forretningsgård, bygg for felleleshusholdning e.l.	1 947	5 %	1 922	4 %
Total boligmengde	40 250	100 %	44 697	100 %

Boligbyggeprognosen viser hvilke muligheter som finnes for nybygging av boliger, og hvor de ligger. Den har betydning for befolkningsprognosen fordi den påvirker hvor i kommunen framtidig befolkningsvekst antas å komme.

Landbruk

Stortinget vedtok i 2023 at den årlige nasjonale omdisponeringen av dyrka mark ikke skal overstige 2 000 dekar. Målet skal nås gradvis innen 2030.

Klimaet, jordsmonnet og topografien i Fredrikstad gir gode forutsetninger for landbruksdrift. Jordbruksproduksjonen i kommunen har betydning både regionalt og nasjonalt, og er viktig for framtidig matproduksjon.

I norsk sammenheng har Fredrikstad gode klimatiske vilkår og lang vekstsesong. Kommunen har i overkant av 67 000 dekar dyrka mark, tilsvarende om lag 23 prosent av kommunens totale areal. Nær 90 prosent av arealet brukes til korndyrking, mye av dette til matkorn. Som tommelfingerregel kan man regne 1 000 brød per dekar kornareal per år. I tillegg produseres kjøtt, kylling, melk, egg og noe grønnsaker.

Hvert år omdisponeres fulldyrka jord til formål som på kort og mellomlang sikt har høyere økonomisk avkastning enn matproduksjon. Dette omfatter blant annet infrastruktur, bolig, industri og annen næring, ridebaner og parkeringsplasser.

Fulldyrka jord, og særlig jord som er egnet til korn- og grønnsaksproduksjon, er en begrenset og ikke-fornybar ressurs. På nasjonalt nivå utgjør dyrka mark om lag 3 prosent av landarealet, og bare rundt 1 prosent er egnet til produksjon av matkorn.

Regjeringen og Stortinget har vedtatt flere nasjonale jordvernsstrategier og har som mål å redusere nedbyggingen av dyrka mark. Samtidig gjør økt geopolitisk uro, sårbare forsyningskjeder og klimarelaterte endringer den globale matproduksjonen og verdensmarkedet for mat mindre forutsigbart.

Matproduksjonen og matjorda i Fredrikstad er en del av den nasjonale beredskapen og matsikkerheten, samtidig som den er grunnlag for lokal matproduksjon.

Det var en klar økning i avgangen av dyrka og dyrkbar mark i 2024, fra 52 dekar i 2023 til 218,5 dekar i 2024. Avgangen i 2024 var i hovedsak knyttet til reguleringsplanene for Viken Park og Gretnes Sundløkka. I 2025 var det registrert 2 dekar i avgang av dyrka og dyrkbar mark¹¹.

2.3.5 Støy og luftkvalitet

Både støy og luftforurensning er miljøfaktorer som kan påvirke folks helse. I 2025 bodde nesten hver 4. innbygger (23,4 prosent) i støyutsatt område.

¹¹ KOSTRA viser 117 dekar for 2024. Tallet er for lavt fordi ikke all avgang av dyrka og dyrkbar mark ble rapportert inn. Det korrigerte tallet er 218,5 dekar. For 2025 viser KOSTRA 2 dekar, fordelt på 1 dekar dyrka jord og 1 dekar dyrkbar jord.

Ved planlegging av nye boliger er det krav om at det ikke skal bygges i områder sterkt påvirket av støy.

Deler av kommunen er også påvirket av luftforurensning, og deler av Fredrikstad sentrum ligger i rød sone i luftsonekartet.

Vedfyring og veitrafikk er, ifølge Miljødirektoratet, de største lokale kildene til luftforurensning i Fredrikstad. Kommunen overvåker luftkvaliteten gjennom to målestasjoner. I perioder med høy luftforurensning fra veitrafikk iverksetter veieierne tiltak for å redusere utslippene.

Kommunen samarbeider med de ansvarlige aktørene for å sikre at luftkvaliteten holder seg innenfor de helsebaserte grenseverdiene i forurensningsforskriften.

2.3.6 Natur

Kystsonen fra svenskegrensen og rundt Oslofjorden har særpregede geologiske og klimatiske forhold som gir grunnlag for et rikt og unikt biologisk mangfold.

Kystsonen i Fredrikstad har mange naturtyper som vurderes som truet, og flere arter som kun finnes i dette området står på rødlista. Det gjør kommunen viktig for bevaring av naturverdier i regionen.

Naturmangfold og sårbarhet

Fredrikstad har et variert naturmangfold med våtmarker, skog-, kyst- og jordbruksområder. Mange truede naturtyper og rødlistede arter finnes særlig langs kystsonen. Den store variasjonen i geologi og naturtyper gjør området viktig for økologiske funksjoner både lokalt og regionalt.

Kommunen har registrert over 580 naturtypelokaliteter av høy verdi og flere utvalgte naturtyper, som slåttemark, kystlynghei og hule eiker. Det er registrert rundt 400 rødlistede arter og to prioriterte arter: eremitt og dvergålegras. I tillegg finnes 34 verneområder, og randsoner rundt disse krever særlig hensyn i arealplanleggingen.

Kystsonen og Oslofjorden

Oslofjorden er i en alvorlig miljøtilstand, preget av tap av arter og økologiske funksjoner. For Fredrikstad innebærer dette nedgang i viktige naturtyper og arter som torsk, stortare og ålegras. Tilstanden påvirker naturmangfold, friluftsliv og økologiske prosesser.

Kommunens lange kystlinje og store skjærgård omfatter leveområder for en rekke marine arter. Ålegrasenger, tareskog og bløtbunnsområder er særlig sårbare for fysiske inngrep og økende miljøbelastning, og må forvaltes etter nasjonale og lokale føringer.

Vann, vassdrag og påvirkninger

Urban avrenning bidrar til forurensning i bekker, elver og Glomma, som transporterer næringsstoffer og miljøgifter videre ut i Oslofjorden.

Overvann kan blant annet inneholde veistøv, kloakkoverløp, mikroplast fra kunstgressbaner, forsøpling og landbruksavrenning. Vannforekomstene skal oppnå god økologisk tilstand gjennom reduksjon av utslipp og forbedrede overvannsløsninger.

Vannkvaliteten på kommunens badeplasser overvåkes jevnlig gjennom sommersesongen.

Våtmarker og myrer

Våtmarkene i Fredrikstad er særlig utsatt for nedbygging og hydrologiske inngrep. Av 78 myrer er kun 6 intakte, 5 delvis redusert og resten forsvunnet.

Våtmarker lagrer karbon, demper flom og har høy betydning for vannrensing og biologisk mangfold. Restaurering av myr og våtmark – som gjenfukting og stenging av grøfter – kan bidra til å gjenopprette økologiske funksjoner og styrke artsmangfoldet.

Vedlegg 1: Befolkningsprognose

Fredrikstad kommune utarbeider årlig egne befolkningsprognoser i KOMPAS¹². Siste versjon er fra 1. august 2026, med 2026 som startår og 2025 som siste statistikkår.

Forutsetninger i årets befolkningsprognose:

- Fredrikstad har mange muligheter for nye boliger, og flere områder i kommunen står overfor generasjonsskifter.
- SSB forventer fortsatt sentralisering, og at flyttestrømmen til sentrale byer fortsetter.
- Oslos boligmarked gir press på kommunene omkring.
- Fredrikstad vokser i all hovedsak som følge av tilflytting.
- Fruktbarheten har økt noe det siste året, og det forventes en moderat økning i fruktbarhet over perioden 2026-2038 (SSB).
- Innvandringen til Norge har avtatt i det siste, og det forventes lavere innvandring i tiden som kommer (SSB).
- Telemarksforsknings scenarier basert på kommunens attraktivitet tilsier fortsatt vekst, dersom kommunens attraktivitet fortsetter slik den har vært de siste 10 år.

Mange nye boenheter er klare for bygging

Fredrikstad går regelmessig gjennom alle planlagte og kjente muligheter for ny boligbygging for den neste 12-års planperioden. Resultatet av gjennomgangen; boligbyggeprognosen, inngår som en viktig premiss i befolkningsprognosen. Boligbyggeprognosen har betydning for hvor veksten kommer, innad i kommunen.

Generasjonsskifter

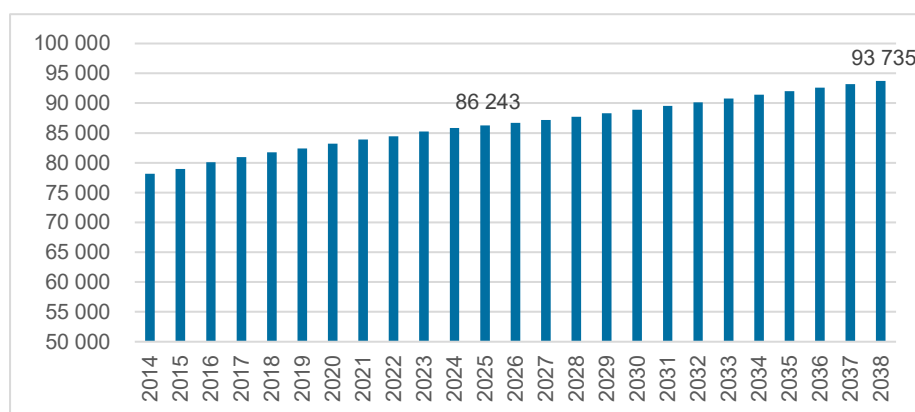
Ut fra befolkningens alderssammensetning og sammensetningen av boliger peker følgende områder seg ut for generasjonsskifter: Slevik, Torsnes, Lunde og Nylende.

Forventet utvikling

Prognosen for 2026-2038 gir en befolkningsvekst fram til 2038 på i alt 8,7 prosent, i snitt 0,6 prosent per år. Dette ligger noe over SSBs hovedalternativ (MMMM), som har en vekst på 0,5 prosent for samme periode.

Nettoflyttingen til Fredrikstad har gått ned de siste årene, og det samme har fruktbarheten. Dette er det tatt hensyn til i den nye prognosen.

Figur V1.1: Antall innbyggere i Fredrikstad 2014–2038, statistikk og prognose. Tall per 31.12. Kilde: KOMPAS/SSB.

Ved utgangen av 2038 forventes det å være 93 735 innbyggere i Fredrikstad, om lag 7 500 flere enn ved utgangen av 2025.

¹² KOMPAS står for Kommunenes plan- og styringssystem, som brukes av de største kommunene i Norge.

Utviklingen for de yngste aldersgruppene

Usikkerheten er størst for de yngste aldersgruppene, og langt mer usikker enn utviklingen for de eldste, fordi:

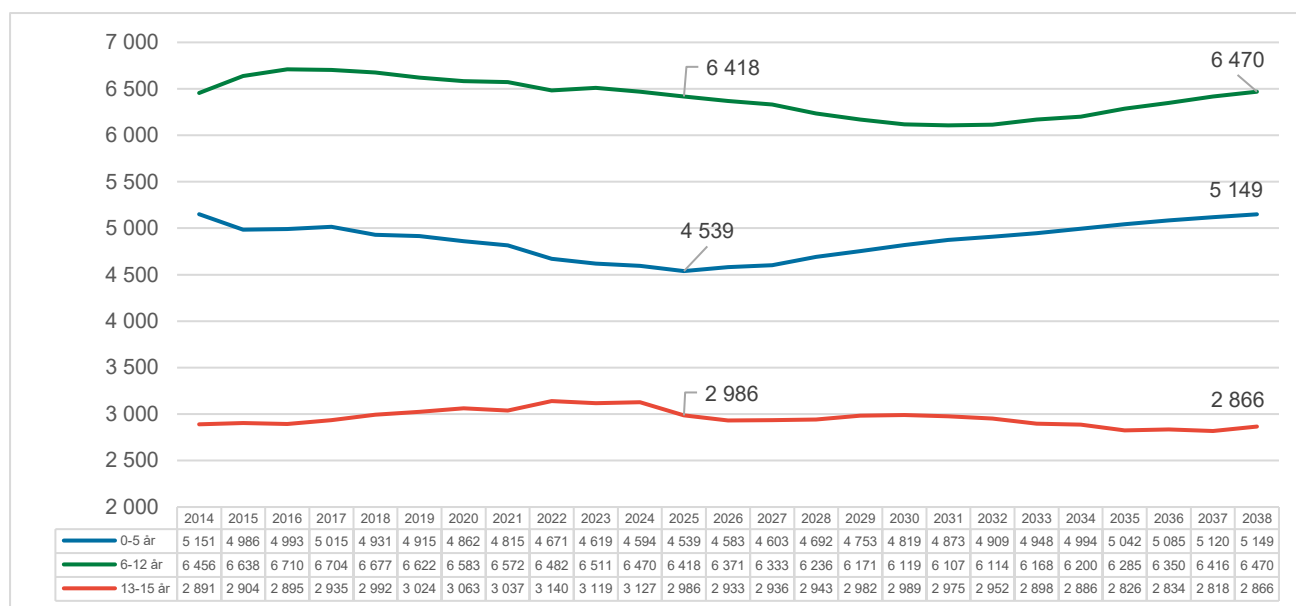
1. Flere barn og unge flytter, og flyttebevegelsene er usikre. Det kan også komme endringer i sekundærflyktningers muligheter for å flytte på seg. Prognosen tar ikke hensyn til det. Dersom det blir restriksjoner vil det påvirke tilflyttingen til Fredrikstad, og dermed også befolkningsutviklingen for barn og unge.
2. Utviklingen forutsetter at økningen i samlet fruktbarhet¹³ fortsetter, fra 1,46 i 2026 til 1,59 barn per kvinne mot slutten av perioden. Endringer i fruktbarhet får svært stor betydning for antall barn og unge.

For den yngste aldersgruppen (0-5 år) forventes det en økning på like over 600 barn fram mot utgangen av 2038.

Det er ventet en liten nedgang for aldersgruppen 6-12 år fram til 2032, før det igjen blir en økning utover i perioden.

For aldersgruppen 13-15 år ventes det en liten nedgang i inneværende år, før antallet stiger fram ut 2030. For hele perioden ventes det å kunne bli 120 færre unge i denne aldersgruppen.

Figur V1.2: Antall barn og unge i Fredrikstad 2014–2038, statistikk og prognose. Alle tall er per 31.12.
Kilde: KOMPAS/SSB.

Utviklingen for de eldste aldersgruppene

For de eldste aldersgruppene er det langt mindre usikkerhet enn for de yngste. Den største usikkerheten kan ligge i om flyttemønsteret vil endres, slik at flere eldre flytter på seg enn før. Prognosen tar ikke hensyn til eventuelle slike endringer.

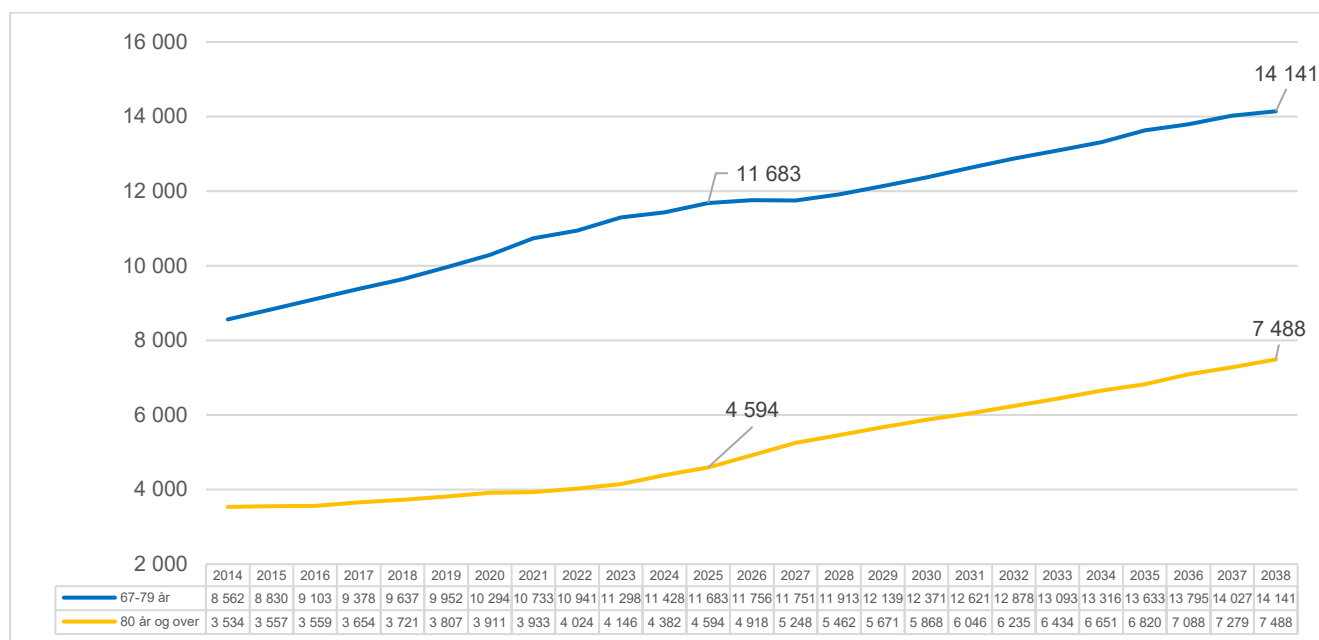
Synkende fruktbarhet, kombinert med høyere levealder og store barnekull som nå blir gamle gjør at befolkningen i Norge eldes. Dette ser vi også i Fredrikstad.

¹³ Samlet fruktbarhet, SFT, måler antall barn en kvinne får i gjennomsnitt, i løpet av sin fruktbare alder. Tallet er følsomt for når kvinnene velger å få barn, og vil synke i perioder med stigende alder på førstegangs fødende.

Det var forventet at antallet eldre (65 år og eldre) skulle bli høyere enn antallet yngre (0–19 år) i løpet av 2026. Men med den svake befolkningsveksten i 2025 passerte Fredrikstad krysningspunktet i 2025. Dette var litt tidligere enn SSB forventer for landet, men senere enn for andre, mindre sentrale kommuner – for flere av disse var dette historiske skiftet for lengst passert.

Ved inngangen til 2026 var det 11 683 personer mellom 67-79 år i Fredrikstad, og 4 594 personer som er 80 år og over. Det vil bli en sterk vekst i begge disse aldersgruppene, og det vil bli om lag 5 350 flere eldre som er 67 år og over, fram mot utgangen av 2038. Den største veksten kommer for gruppen som er 80 år og over.

Figur V1.3: Antall personer 67 år og over i Fredrikstad 2014–2038, statistikk og prognose. Alle tall er per 31.12. Kilde: KOMPAS/SSB.

Samlet tabell for aldersgruppene på neste side.

Tabell V1.1: Folkemengde 2014–2025 og befolkningsprognose for Fredrikstad 2026–2038. Tall per 31.12. Kilde: KOMPAS/SSB.

Statistikk 2014 til og med 2025 (ved utgangen av året)

Alder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	771	746	798	772	763	735	710	748	670	713	715	729
1-2	1 646	1 622	1 601	1 655	1 634	1 610	1 572	1 516	1 514	1 474	1 442	1 472
3-5	2 734	2 618	2 594	2 588	2 534	2 570	2 580	2 551	2 487	2 432	2 437	2 338
6-12	6 456	6 638	6 710	6 704	6 677	6 622	6 583	6 572	6 482	6 511	6 470	6 418
13-15	2 891	2 904	2 895	2 935	2 992	3 024	3 063	3 037	3 140	3 119	3 127	2 986
16-18	3 095	3 039	3 082	3 033	3 078	3 027	3 078	3 116	3 174	3 255	3 197	3 247
19-44	25 448	25 599	25 938	26 011	26 045	26 111	26 223	26 486	26 632	26 804	27 087	27 222
45-66	23 022	23 414	23 841	24 247	24 691	24 927	25 179	25 200	25 380	25 478	25 577	25 554
67-79	8 562	8 830	9 103	9 378	9 637	9 952	10 294	10 733	10 941	11 298	11 428	11 683
80-89	2 902	2 932	2 940	3 045	3 111	3 147	3 247	3 259	3 366	3 477	3 712	3 906
90+	632	625	619	609	610	660	664	674	658	669	670	688
SUM	78 159	78 967	80 121	80 977	81 772	82 385	83 193	83 892	84 444	85 230	85 862	86 243

Prognose for 2026 til og med 2038 (ved utgangen av året)

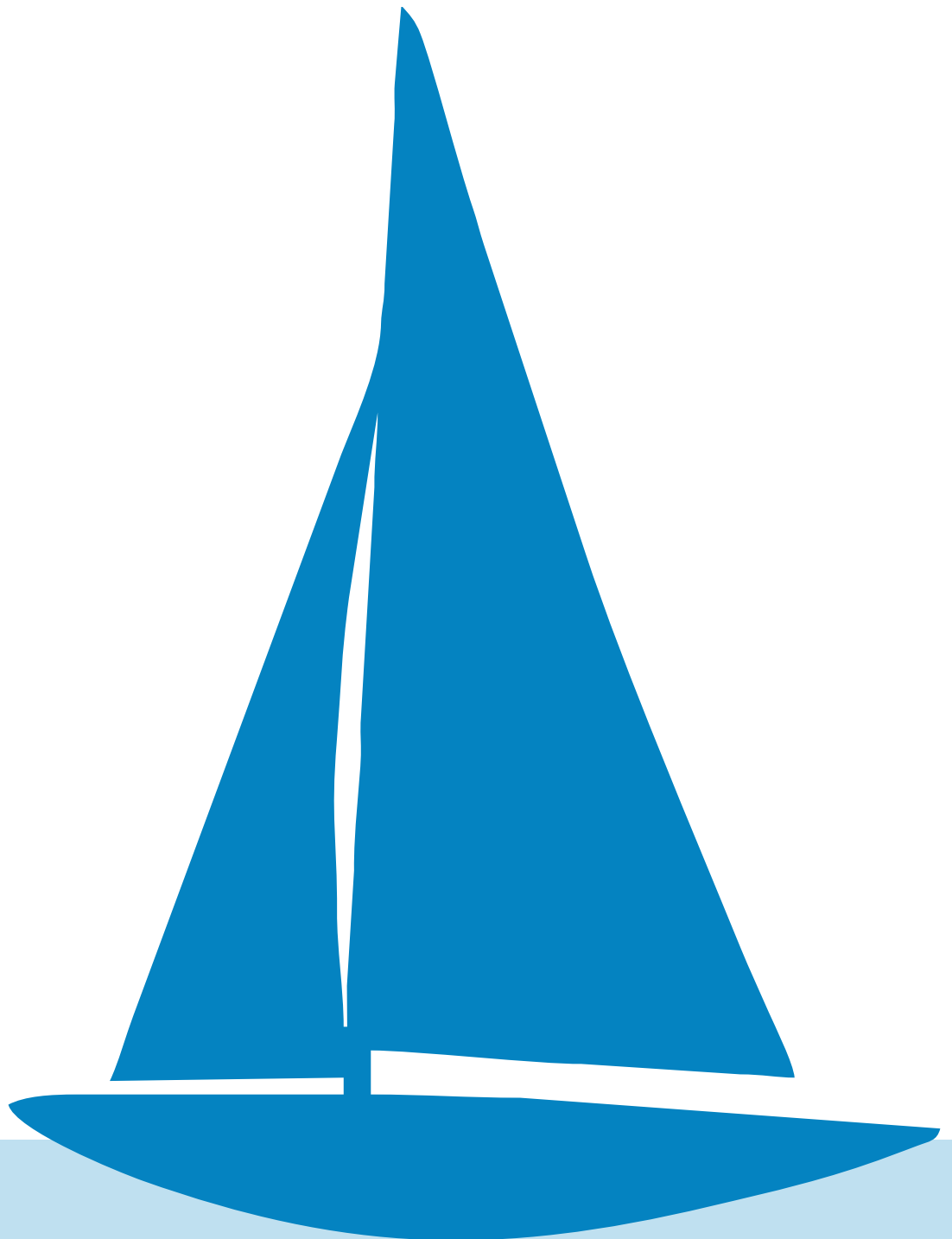
Alder	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
0	753	758	763	768	775	782	790	798	808	817	820	822	823
1-2	1 491	1 536	1 564	1 576	1 586	1 599	1 612	1 626	1 643	1 660	1 678	1 688	1 693
3-5	2 339	2 309	2 365	2 409	2 458	2 492	2 507	2 524	2 543	2 565	2 587	2 610	2 633
6-12	6 371	6 333	6 236	6 171	6 119	6 107	6 114	6 168	6 200	6 285	6 350	6 416	6 470
13-15	2 933	2 936	2 943	2 982	2 989	2 975	2 952	2 898	2 886	2 826	2 834	2 818	2 866
16-18	3 225	3 215	3 107	3 063	3 072	3 082	3 120	3 128	3 118	3 099	3 050	3 040	2 986
19-44	27 314	27 433	27 598	27 707	27 808	27 875	27 920	27 975	28 015	28 058	28 096	28 119	28 128
45-66	25 571	25 656	25 772	25 828	25 870	25 953	26 027	26 138	26 222	26 252	26 317	26 363	26 503
67-79	11 756	11 751	11 913	12 139	12 371	12 621	12 878	13 093	13 316	13 633	13 795	14 027	14 141
80-89	4 226	4 538	4 733	4 921	5 082	5 249	5 391	5 540	5 668	5 754	5 898	5 974	6 130
90+	692	710	729	750	786	797	844	894	983	1 066	1 190	1 305	1 358
SUM	86 673	87 178	87 727	88 310	88 917	89 532	90 152	90 780	91 402	92 018	92 612	93 185	93 735

Vedlegg 2: Helseteknologi

Helseteknologi utgjør en avgjørende mulighet for å omstille kommunens tjenester til morgendagens utfordringer. Samtidig viser undersøkelser at innføring av helse- og velferdsteknologi ikke nødvendigvis gir innsparinger i driften.

Det er viktig å følge med på hvordan teknologien virker, og om den faktisk gir økt trygghet, kvalitet og mestring for innbyggerne. Dette kan vi måle ved å følge veksten i antall:

- Tjeneste Trygghetsalarm og Lokaliseringsteknologi
 - Fredrikstad etablerte våren 2021 en teknisk løsning for mobil trygghetsalarm med GPS på den velferdsteknologiske plattformen, som nå inngår i kommunens tjenester. Denne teknologien kan bidra til å øke tryggheten til personer som bor hjemme, og da særlig personer med demens.
 - Helsevakten er respons-senter-tjenesten for mottak og respons på hendelser utløst av helseteknologien. Senteret gjør en faglig vurdering av hendelsen, og operatørene iverksetter tiltak og dokumenterer.
- Elektronisk medisineringsstøtte
 - Elektroniske medisindispensere varsler når medisin skal tas og gjør den riktige dosen tilgjengelig for brukeren. Dersom medisinen ikke blir tatt innen et gitt tidsrom, blir pårørende eller hjemmetjenesten varslet. Dermed kan en slik legemiddelhåndtering bidra til at enda flere kan bli boende hjemme lenger og være selvhjulpne. Fredrikstad kommune startet innføringen av medisindispensere høsten 2020, og fortsetter utrulling.
- Digitalt tilsyn.
 - Digitale tilsyn er teknologibasert tilsyn ved bruk av sensorikk eller kamerateknologi. Disse løsningene kan gi oppfølgende personell et varsel dersom det oppstår situasjoner som krever oppfølging, og kan i mange tilfeller erstatte kontinuerlig eller periodisk manuelt tilsyn. Digitale tilsyn kan gi brukere større grad av trygghet, egenmestring og privatliv, samtidig som det kan gi økt utnyttelse av kommunens helsefaglige personell.

Planprogram – Kommuneplanens samfunnsdel 2026-2038

Innhold

Premisser for planarbeidet.....	2
Formål med planarbeidet	3
Nasjonale føringer	3
Regionale føringer	8
Lokale føringer	9
Sentrale problemstillinger i planarbeidet.....	11
Temaer til drøfting	14
 Planprosess	 19
Organisering	19
Framdrift	19
 Medvirkning.....	 20
 Utredningsbehov i planprosessen.....	 21
Kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av planen	21
 Ordliste	 22

Premisser for planarbeidet

Fredrikstad bystyre vedtok den 14. juni 2024, i planstrategi for Fredrikstad kommune for 2024-2027, at kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi skal rulleres i perioden.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er hjemlet i plan- og bygningsloven:

«§ 11-2. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.»

Kommuneplanens samfunnsdel er den overordnede planen for all planlegging i Fredrikstad kommune. Den skal peke ut en ønsket retning for samfunnsutviklingen, og sette langsiktige utviklingsmål for Fredrikstadsamfunnet. Kommuneplanen har en tidshorisont på minimum 12 år.

Kommunens fireårige handlingsprogram med årlige budsjetter er definert som kommuneplanens handlingsdel. Handlingsdelen viser prioriteringene på kort sikt.

Gjeldende kommuneplan, samfunnsdelen, ble vedtatt av bystyret i mai 2018, for perioden 2018–2032.

Arealstrategien er kommunens overordnede prinsipper for framtidig arealutvikling. Den skal vise koblingen mellom de overordnede samfunnsmålene og kommuneplanens arealdel. Oppfølging av arealstrategien skal skje på alle plannivåer, det vil si i kommuneplanens arealdel, områdereguleringer og detaljreguleringer. Den skal også følges opp i dispensasjons- og byggesaksbehandlingen. Med arealstrategien i samfunnsplanen fra 2018 fikk kommunen sin første arealstrategi.

Vedtatt planstrategi legger rammer for rulleringen slik (side 16):

«Foreslått rullering tar utgangspunkt i forenklet rullering av dagens plan, samt tilpasning av arealstrategien for å sikre en bærekraftig arealpolitikk i kommunen. Arealstrategien er bindeleddet mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Samfunnsplanen med arealstrategi legger føringer for en framtidig rullering av kommuneplanens arealdel.»

Og videre (side 5):

«Ved rullering av kommuneplanens samfunnsdel bør planens mål og strategier få en klarere retning, og en bedre målstruktur som lettere kan følges opp i kommunens øvrige plansystem.

En bedre målstruktur vil også kunne gjøre det enklere å synliggjøre hvordan kommunens prioriteringer i handlingsprogram og budsjett henger sammen med overordnede mål og ønsket retning for samfunnsutviklingen. Kommunen er i ferd med å innføre et nytt styringssystem, Framsikt, og med det en helhetlig gjennomgang av kommunens plansystem. Dette vil sees i sammenheng med rullering av samfunnsdelens mål og strategier.

En rullering med tilpasning av arealstrategien i gjeldende samfunnsdel, kan bidra til å sikre en bærekraftig arealpolitikk i kommunen, og en bedre sammenheng med kommuneplanens arealdel, og framtidige rulleringer av denne.»

Fredrikstad kommune - Planstrategi for Fredrikstad kommune 2024-2027

Formål med planarbeidet

Hensikten med å revidere samfunnsdelen av kommuneplanen er å sikre at dokumentet forblir oppdatert, relevant og godt egnet som et strategisk styringsverktøy – både administrativt og politisk – for å lede kommunen i ønsket retning.

Planen skal bygge på kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030. Evaluering av gjeldende kommuneplan (2018–2030) viser at planens struktur, særlig koblingen til overordnede bærekraftselementer, i stor grad har fungert etter hensikten. Samtidig avdekkes det et behov for å oppdatere utfordringsbildet, slik at det bedre reflekterer dagens situasjon.

Videre viser evalueringen at målformuleringene i den nåværende planen ikke er tilstrekkelig konsistente eller presise. De er i liten grad tilpasset dagens kontekst og gir ikke tydelige styringssignaler. Planen mangler også klare prioriteringer, noe som gjør det vanskelig å identifisere hvilke utfordringer som er mest presserende, og hva som bør løses først. I tillegg har det vært utfordringer med å koble planen til kommunens øvrige planverk og styringssystemer.

På bakgrunn av dette er det et mål at en revidert samfunnsdel skal:

- Gi en tydeligere retning for ønsket samfunnsutvikling
- Etablere en mer strukturert og etterprøvbart målstruktur som lettere kan integreres i kommunens plansystem
- Bidra til en bærekraftig arealpolitikk og styrke sammenhengen med kommuneplanens arealdel og fremtidige rulleringer av denne

Kommuneplanens samfunnsdel skal sette tydelige mål for Fredrikstadsamfunnet. Den skal ikke romme strategier. Strategier (veien til målet) kommer i oppfølgende planer, som kommunedelplaner og temaplaner.

Nasjonale føringer

I tillegg til bestemmelsen i Plan- og bygningsloven §11 gjelder:

1. [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no.](#)
2. [Forventningsbrev til kommunene 2025 | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Begge er nærmere omtalt i vedtatt planstrategi.

Nasjonale forventninger til kommunal planlegging legger i stor grad vekt på FNs bærekraftsmål og de nasjonale klima- og miljømålene. Samfunnssikkerhet og beredskap har også kommet inn som viktige tema.

Perspektivmeldingen ([Meld. St. 31 \(2023–2024\) - regjeringen.no](#)) viser en framtidig mangel på arbeidskraft, spesielt innen helse og omsorg. [NOU 2023: 4 Tid for handling – Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste](#) viser at personalressurser i helsetjenestene er - og i økende grad vil være - en betydelig utfordring i tiden framover. Utredningen er et viktig kunnskapsgrunnlag for planlegging av personalressurser i årene framover.

Kommisjonen la frem tiltak på 6 ulike områder; mer effektiv organisering og samhandling, bedre bruk av tilgjengelig kompetanse gjennom god oppgavedeling, bedre arbeidstidsordninger, utdanning og kompetanseutvikling, prioriteringer og reduksjon av mindre viktige og til dels økende tjenester, og digitalisering og teknologisk utvikling

Ny nasjonal veileder ble lansert av Helsedirektoratet den 10.4.2025. Det er en prosessveileder som anbefaler bruk av prioriteringskriteriene: nytte, ressurs og alvorlighet, bruk av styringsinformasjon og tilrettelegging for god prioriteringspraksis på politisk, administrativt og klinisk nivå. Veilederen har til hensikt å bidra til mer systematisk og kunnskapsbasert prioriteringsarbeid.

[Prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester - Helsedirektoratet](#)

Lov om Folkehelsearbeid

§ 1. Formål

Formålet med denne loven er å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder livskvalitet og gode sosiale og miljømessige forhold, og som utjevner sosiale helseforskjeller.

Loven skal bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen, og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig, systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid.

§ 4. Kommunens ansvar

Kommunen skal

- a. fremme befolkningens helse og livskvalitet
- b. fremme gode sosiale og miljømessige forhold
- c. bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse
- d. bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller
- e. bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen.

Ansvar etter første ledd skal ivaretas innenfor de oppgavene og med de virkemidlene kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. I forbindelse med handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn [...].

§ 6. Mål og planlegging

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer og hvordan kommunen kan møte disse, bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette mål, strategier, handlinger og prioriteringer for å møte kommunens folkehelseutfordringer.

[Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\) - Kapittel 2 Kommunens ansvar - Lovdata](#)

Lov om vassdrag og grunnvann (Vannressursloven)

Vannressursloven har som formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig og bærekraftig bruk og forvaltning av Norges vannressurser, både overflatevann (vassdrag) og grunnvann.

Formål: Å beskytte vannressurser mot skade og sikre god forvaltning til beste for miljø, samfunn og fremtidige generasjoner.

Virkeområde: Gjelder alle vassdrag og grunnvann, inkludert kunstige vannløp og magasiner som står i forbindelse med naturlige vannsystemer.

Konsesjonsplikt: Tiltak som kan påvirke vannføring, vannstand eller vannkvalitet krever tillatelse fra myndighetene (f.eks. NVE).

Aktsomhetsplikt: Alle har ansvar for å unngå skade på vannressurser, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak.

Vern: Loven inneholder bestemmelser om vernede vassdrag og nasjonale laksevassdrag.

Grunnvann: Regulerer også uttak og bruk av grunnvann, med krav om konsesjon ved større inngrep

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-11-24-82>

Naturavtalen

Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold ble vedtatt 19. desember 2022 under FNs konvensjon om biologisk mangfold. Naturavtalen har som mål å stoppe og reversere tapet av natur og økosystemer. Avtalen setter globale mål for å bevare naturen, oppnå bærekraftig forvaltning og bruk og bekjempe årsakene til nedbygging og forringelse av økosystemer. En nasjonal handlingsplan for natur er utarbeidet.

Meld. St. 35 (2023–2024) - regjeringen.no

30-prosentsmålet: Verne 30 prosent av all natur på land innen 2030. Vi skal også verne eller bevare 30 prosent av verdens hav, innsjøer og elver. Den forrige globale naturavtalen, vedtatt i 2010, hadde vern på 17 prosent som mål. Dette målet ble aldri oppfylt.

Restaurering: 30 prosent av all natur som er delvis ødelagt skal være restaurert innen 2030.

Parisavtalen og Klimaloven

For å redusere de negative effektene av klimaendringene, ble verdenssamfunnet gjennom Parisavtalen fra 2015 enige om å begrense den globale oppvarmingen til godt under 2 grader, og helst under 1,5 grader, i forhold til førindustriell tid. Avtalen forplikter landene til å sette seg stadig mer ambisiøse mål for utslippskutt og rapportere om fremgangen.

Klimaloven er en norsk lov som slår fast Norges internasjonale forpliktelser i tråd med Parisavtalen. Gjennom klimaloven er det fastsatt et mål om å kutte klimagassutslipp med minst 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivået, samt å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Lavutslippssamfunnet innebærer at klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 90 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990.

Stortinget har nylig (juni 2025) vedtatt endringer i klimaloven om klimamål for 2035. Målet er at klimagassutslippene i 2035 reduseres med minst 70-75 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990.

[Lov om klimamål \(klimaloven\) - Lovdata](#)

Kulturlova

Ny kulturlov ble vedtatt 1. juli 2025. Kulturlovens nye bestemmelser legger vekt på krav til kommunal planlegging for feltet. Kommuner og fylkeskommuner må nå utarbeide en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov for kulturfeltet. De skal fastsette overordnede mål og strategier for kultursektoren i arbeidet med planer, etter plan- og bygningslova kapittel 8 og 11. Dette innebærer at kulturfeltet får en tydeligere plass i kommunal planlegging og må integreres i langsiktige strategier.

Loven skal legge til rette for et åpent og opplyst offentlig ordskifte gjennom å fastlegge offentlige styresmakters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturaktiviteter i tråd med prinsippet om armlengdes avstand, slik at alle kan få tilgang til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

[Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd \(kulturlova\) - - Lovdata](#)

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet ble fastsatt 24.01.2025. Retningslinjene erstatter *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging*. De nye planretningslinjene vektlegger ulike natur- og kulturverdier i betydelig større grad enn tilfellet er i tidligere planretningslinjer.

[Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet - Lovdata](#)

«Formålet med retningslinjene er å sikre en samordnet og bærekraftig bolig-, areal- og transportplanlegging og bidra til mer effektive planprosesser. Regional og kommunal planlegging er viktige virkemidler for å følge opp bærekraftsmålene og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser på natur-, klima- og miljøområdet. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Planleggingen skal samtidig bidra til reduserte klimagassutslipp, et klimatilpasset samfunn og ivaretagelse av kulturmiljø og naturmangfold, samt redusere tapet av dyrket mark, natur-, villrein- og friluftsområder og karbonrike arealer. Planleggingen skal også sikre at det innenfor det samiske reinbeiteområdet tas hensyn til reindriftens bruk av arealene.»

Statlige planretningslinjer for klima og energi

Statlige planretningslinjer for klima og energi har som formål å sikre at klima og energi vektlegges i planleggingen etter plan og bygningsloven og øvrig myndighetsutøvelse og virksomhet i staten, kommunene og fylkeskommunene. Hensynet til klima, natur og energi skal ha høy prioritet i sektorenes arbeid, og sees i sammenheng.

Statlige, regionale og kommunale organer skal i sin planlegging og enkeltvedtak legge til rette for:

- a) arealbruk og løsninger som reduserer klimagassutslippene, opprettholder arealenes evne til karbonopptak- og lagring og støtter omstilling til et lavutslippssamfunn

- b) effektiv og fleksibel energibruk
- c) utbygging av fornybar energi
- d) en sirkulær økonomi
- e) at samfunnet og økosystemene forberedes på og tilpasses et klima i endring

[Statlige planretningslinjer for klima og energi - Lovdata](#)

Statlige føringer samfunnssikkerhet og beredskap

Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen. Forberedt på kriser og krig.

Meldingen følger opp Totalberedskapskommisjonen sine hovedanbefalinger og inneholder over 100 ulike tiltak.

I Totalberedskapsmeldingen setter regjeringen retningen for en omlegging av den sivile delen av totalforsvaret og for den sivile motstandskraften. Regjeringen skal sørge for at det sivile samfunnet er forberedt på krise og krig, og utvikle et samfunn som understøtter militær innsats og som motstår sammensatte trusler.

Totalberedskapsmeldingen identifiseres tre hovedmål som ligger til grunn

- Et sivilt samfunn som er forberedt på krise og krig
- Et sivilt samfunn som motstår sammensatte trusler
- Et sivilt samfunn som understøtter militær innsats

Norges første nasjonale sikkerhetsstrategi ble lansert 8.5.2025. Strategien danner grunnlaget for hvilke politiske valg og prioriteringer Norge skal gjøre fremover. Hele samfunnet må bidra for å beskytte våre grunnleggende sikkerhetsinteresser: Offentlige myndigheter, næringslivet, fagbevegelsen, frivilligheten og hver enkelt av oss.

Den danner grunnlaget for hvilke politiske valg og prioriteringer Norge skal gjøre fremover og definerer hvilke nasjonale sikkerhetsinteresser vi skal fremme og forsvare.

[Nasjonal sikkerhetsstrategi - regjeringen.no](#)

Nasjonal helseberedskapsplan er oppdatert mai 2025 og erstatter den forrige utgaven av 2018. Den reviderte planen tar opp i seg erfaringene fra håndteringen av både pandemi og krig i Europa. Planen er det overordnede rammeverket for helse- og omsorgssektorens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Målsettingen for helseberedskap er å verne liv og helse og bidra til at befolkningen kan tilbys nødvendig helsehjelp og omsorgstjenester i krise og krig. Helseberedskapsplanen skal legge til rette for at helse- og omsorgssektoren kan nå denne målsettingen gjennom å forebygge og håndtere alle aspekter ved en krise og så raskt som mulig gjenopprette normalsituasjonen i etterkant. Helseberedskapen er en del av totalforsvaret i Norge.

[Å verne om liv og helse - Nasjonal Helseberedskapsplan](#)

Byvekstavgift

Byvekstavgiften for Nedre Glomma ble signert oktober 2024. Avtalen er tiårig (2024–2033) og legger grunnlaget for et forpliktende samarbeid mellom staten, Østfold fylkeskommune og Fredrikstad og Sarpsborg kommuner, der alle partene skal bidra innenfor sine ansvarsområder for å nå nullvekstmålet for personbiltrafikken. Avtalen sikrer Nedre Glomma 173,8 mill. 2024-kroner i statlige midler i året til tiltak som skal bidra til nullvekstmålet. De

konkrete prosjektene og tiltakene, som kan være innenfor både samferdsel/mobilitet, areal og parkering, fastsettes gjennom fireårige handlingsprogram som rulleres årlig.

Innenfor arealplanlegging stiller byvekstavtalen blant annet krav om:

- Nullvekstmålet skal forankres i kommunenes planverk, som i arealstrategi og kommuneplanens arealdel, og legges til grunn som en sentral føring i all arealplanlegging. Dette innebærer også en vurdering av tidligere avsatte utbyggingsområder ved rulling av kommuneplanens arealdel.
- I særlig attraktive utbyggingsområder som kan konkurrere med sentrumsutviklingen skal det utarbeides helhetlige planer som setter klare rammer for utbyggingsomfanget. Det skal sikres at den helhetlige planen bidrar til nullvekstmålet og at utviklingen av området prioriterer gange, sykkel og kollektivtrafikk.

[Her er byvekstavtalen - Bypakke Nedre Glomma](#)

Regionale føringer

Østfold fylkeskommune har utarbeidet forslag til nye regionale planer for Østfold. Planforalgene har vært på høring. Nye fylkesplaner skal være klare i juni 2026. Når de er vedtatt vil de erstatte fylkesplanen «Østfold mot 2050» ([Fylkesplan - Østfold mot 2050](#)).

De nye regionale planene som foreslås for Østfold er:

- Økt livskvalitet, deltagelse og likeverd
- Kompetanse og verdiskaping
- Areal og mobilitet

Regional vannforvaltningsplan

Dette er en plan som utarbeides for hver vannregion i Norge, og har som mål å:

- Sikre god miljøtilstand i elver, innsjøer, grunnvann og kystvann.
- Samordne innsats på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.
- Oppfylle kravene i vannforskriften, som bygger på EUs vanndirektiv.
- Identifisere påvirkninger på vannmiljøet og foreslå tiltak for å forbedre tilstanden.

Planene gjelder for 6-årsperioder, og oppdateres jevnlig – neste planperiode er 2028–2033.

[Regionale vannforvaltningsplaner 2022 - 2027 med tilhørende dokumenter: - Vannportalen](#)

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Dette er regjeringens strategi for å redde og forbedre miljøtilstanden i Oslofjorden, og inkluderer:

63 konkrete tiltak fordelt på 7 innsatsområder, bl.a.:

- Redusere utslipp fra avløp og jordbruk
- Bekjempe marin forsøpling og miljøgifter
- Restaurere naturverdier og sikre biologisk mangfold
- Bedre tilgang til strandsonen for friluftsliv

Planen gjelder frem til 2026, og er et svar på stortingsvedtak fra 2018.

Den krever bred innsats fra stat, kommuner, fylker og frivillige organisasjoner.

[Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv](#)

Lokale føringer

Fredrikstad kommune utarbeider og oppdaterer kunnskapsgrunnlaget for kommunens planlegging. Oppdatert kunnskapsgrunnlag ligger her:

- [Fredrikstad kommune - Kunnskapsgrunnlag for planlegging i Fredrikstad](#)

I tillegg til kunnskapsgrunnlaget vises det også til kommunens folkehelseoversikt og levekårskartlegginger, samt kommunens egen oversikt over boliger.

- [Folkehelseoversikten 2022](#)
- [Levekårskartlegging - Fredrikstad kommune](#)

Kommunedelplan for folkehelse og levekår

Folkehelsearbeidet i Fredrikstad er et overordnet og felles ansvar. Vi skal påvirke folkehelse og levekår i tråd med vedtatte planer, gjennom tjenester, tiltak og langsiktig samfunnsplanlegging. Dette speiles i planen gjennom fire innsatsområder, som forplikter på tvers av kommuneområdene. De fire innsatsområdene er:

- oppvekst – de ti første årene
- bolig og arbeid
- nærmiljø
- likeverdig tilgang til tjenester, helsefremming og forebygging

Målet for kommunens folkehelsearbeid er å redusere sosial ulikhet i helse, og øke livskvaliteten til alle innbyggere. Fredrikstad skal være et helsefremmende samfunn, der folk og lokalsamfunn i større grad kan påvirke egen helse og levekår, og skape rammene for et godt liv. Vi skal styrke positive ressurser for folks helse, og redusere hindringer og negative forhold.

[kommunedelplan-for-folkehelse-og-levekar-20232030.pdf](#)

Kommunedelplan bolig / boligpolitisk plan

Boligpolitikken er i sentrum av velferdsutviklingen og er et av de viktigste virkemidlene for å minske de sosiale skillelinjene i samfunnet. Boligpolitikken er en integrert del av arbeidet mot fattigdom, og det å bo trygt og godt øker innbyggernes velferd og mulighet til å mestre egne liv. Planen skal:

- Sikre en boligutvikling som bidrar til sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft
- Sikre en boligutvikling som bidrar til at Fredrikstad blir et attraktivt sted å bo
- Bidra til at alle skal bo trygt og godt
- Flere skal eie egen bolig
- Færre skal være bostedsløse
- Bidra til vesentlig bedre dekning av studentboliger i byen
- Bidra til en enklere vei inn i boligmarkedet
- Bidra til at eldre kan bli boende lenger i egen, egnet bolig
- Bidra til at kommunen er en mer attraktiv og profesjonell samarbeidspartner

Boligplan for Fredrikstad kommune

Arbeidet med boligplanen forventes å komme til politisk behandling våren 2026. Planen skal erstatte tidligere Boligsosial handlingsplan 2014-2017 og Kommunedelplan for bolig / boligpolitisk plan. Fram til vedtak av ny plan, er det vedtatte planer som gjelder. Temaplan for bolig har et utfyllende kunnskapsgrunnlag bestående av rammebetingelser og

utfordringsbilde samt en mer inngående beskrivelse av det boligsosiale arbeidet i Fredrikstad. Til sist kommer en handlingsdel, som beskriver innsatsområder, strategier og oppdrag. Prioriteringene i boligplanen bygger for øvrig på føringene fra kommuneplanen og de ulike vedtatte kommunedelplanene og temaplanene.

Kommunedelplan for naturmangfold i Fredrikstad kommune

Kommunedelplanen er en strategisk plan som legger føringer for hvordan naturverdiene i Fredrikstad skal forvaltes og utvikles. Kommunen står overfor betydelige utfordringer og har et stort ansvar for å ta vare på det omkringliggende naturmiljøet. For å sikre en bærekraftig forvaltning over tid, er det avgjørende at både myndigheter og brukere har god kjennskap til hvilke naturressurser som finnes, og hvordan disse best kan ivaretas.

Planen fastsetter følgende overordnede mål:

- Styrke kunnskapen om og hensynet til naturmangfoldet i kommunen.
- Gjennomføre en arealplanlegging og en arealbruk som ivaretar naturområder og sammenhengen mellom dem.
- Sikre viltets mangfold og minimalisere konflikt mellom vilt og samfunn.
- Bekjempe og hindre spredning av uønskede fremmede arter.
- Ivareta livskraftige bestander av alle naturlig forekommende arter i Fredrikstad.

Kommunedelplan for klima – 2019-2030

Gjennom kommunedelplanen er følgende målsettinger vedtatt for Fredrikstadsamfunnet:

- Innen 2030 skal klimagassutslippene være redusert med minst 60 prosent, sammenliknet med 2016.
- Fredrikstad skal bidra til at Østfold-regionen oppnår netto null klimagassutslipp innen 2050 ved både kraftig å redusere utslippene og øke CO₂-opptakene i Fredrikstad.
- Fredrikstad skal bidra til å oppnå det globale lavutslippssamfunnet innen 2050.

Klimaplanen inneholder egne delmål og strategier innen mobilitet, bygg og ressursbruk.

Gjennom klimaplanen inviteres alle innbyggere og samfunnsaktører med i arbeidet vi sammen må gjøre for å lykkes i å begrense omfanget av klimaendringene - og skape et samfunn med minimale utslipp av klimagasser.

[Fredrikstad kommune - Kommunedelplan for klima 2019–2030](#)

Politiske føringer

Fra saksframlegget til sluttbehandling av kommuneplanens arealdel 2023-2035:

«Det er presisert i de foreslåtte bestemmelsene at handel utenfor byområdet skal dekke et lokalt behov, og at dagligvareforretninger skal være sentralt plassert i det enkelte lokalmiljø. Framtidige handelsetableringer bør bygge opp under ønsket utvikling av senterstruktur. Dette er særlig utfordrende i områder utenfor det definerte byområdet.

Kommunens senterstruktur er i dagens arealstrategi, og oppfølging av fylkesplan for Østfold, definert med et byområde, tettsted, og lokalsenter utenfor tettstedet. Det er behov for å se på en mer finmasket senterstruktur i tettstedet, for å sikre at framtidige etableringer bidrar til å trekke de ulike «bydelssentrene» i samme retning. Et slikt arbeid krever et godt kunnskapsgrunnlag og bred medvirkning. Kommunedirektøren

anbefaler at dette arbeidet startes opp som del av arbeid med ny arealstrategi, ved neste rullering av kommuneplanens samfunnsdel (...)»

Sentrale problemstillinger i planarbeidet

Oppdatert kunnskapsgrunnlag viser store utfordringer for Fredrikstadsamfunnet på alle bærekraftsområdene: Sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Sosial bærekraft

Folkehelseutfordringene er preget av store forskjeller i helse og livskvalitet. I Norge taper vi 170 000 leveår hvert år, på grunn av sosial ulikhet i helse. De vanligste sykdommene, som blant annet kreft og lunge-, hjerte- og karsykdommer, rammer i større grad innbyggere med lavere utdanning og inntekt.

Unge som har foreldre med lavere utdanning og inntekt, har statistisk sett større sannsynlighet for å ta mindre utdanning og få lavere inntekt. Forskjellene viser seg også i helseatferd, hvor de som har lang utdanning og god økonomi, lever lenger og har færre helseutfordringer.

Fredrikstad har nesten 25 prosent av personer i alderen 30–39 år grunnskole som høyeste fullførte utdanning, og forskjellen mellom levekårssonene er stor, varierende fra 12 til over 40 prosent med lav utdanning. I Norge handler fattigdom eller lavinntekt i stor grad om manglende muligheter til å delta i samfunnet på lik linje med andre. Det å ha en inntekt og levestandard som ligger betydelig lavere enn den generelle levestandarden i samfunnet, reduserer mulighetene for sosial deltakelse og et fullverdig liv.

Nasjonale tall viser at det de siste årene har vært en økning i selvrapporterte psykiske lidelser og at psykiske lidelser er tre-fire ganger mer utbredt blant barn av foreldre med lav inntekt. Disse forskjellene finner vi igjen når barna blir voksne.

Levekårskartleggingen viser at det er en geografisk opphopning av ressurser, belastninger og store levekårsforskjeller i Fredrikstad. I Fredrikstad kommune er det ikke et øst/vest-skille mellom bydeler, og bildet kan mer beskrives som en mosaikk. Det vil si at levekårssoner som ligger tett inntil hverandre, kan være svært ulike med tanke på utdanningsnivå, sysselsettingsgrad, barnefattigdom og boforhold

Å prioritere tidlige leveår er avgjørende for å påvirke folkehelse, levekår og økonomisk bærekraft i Fredrikstad.

Økonomisk bærekraft

Økonomiske utfordringer knyttet til budsjettstyring og redusert handlingsrom forsterkes av økende sosiale forskjeller, barnefattigdom og utenforskap – spesielt blant unge med funksjonsnedsettelse og lav utdanning. Disse forholdene påvirker folkehelsen negativt og bidrar til økt polarisering i samfunnet.

Overføringene som kommunen mottar gjennom inntektssystemet, tar ikke i tilstrekkelig grad hensyn til kommunens utfordringer, særlig innen levekår. Det gir kommunen utfordringer med å prioritere tidlig innsats, forebyggende arbeid, kultur, idrett og fritidsaktiviteter.

Det er også en utfordring at andelen av Fredrikstads befolkning som er sysselsatt ikke øker i takt med befolkningsveksten. Dette rammer både økonomisk og sosial bærekraft i kommunen.

Den demografiske utviklingen, med en økende andel eldre innbyggere, vil legge press på velferdstjenester og økonomisk bærekraft. Det vil trolig bli et større press på kommunale tjenester, og større behov for forventningsavklaringer.

Samtidig er flere områder i kommunen under utvikling, noe som på sikt også vil kunne endre behovene for ulike tjenestebygg. Ny samfunnsdel med arealstrategi vil søke å møte disse utfordringene. Avveininger mellom ulike behov bør synliggjøres, for eksempel evt. behov for større skoler, versus behov for videreutvikling av lokalmiljø og strukturer for mye trafikanter.

Miljømessig bærekraft

Kommunen skal ivareta klima- og naturhensyn i en krevende global kontekst.

Klimagassutslippene som oppstår innenfor Fredrikstads geografiske grenser er redusert med 22,5 prosent fra 2016 til 2023. Det er fortsatt langt igjen fram mot målet om å redusere utslippene med 60 prosent innen 2030.

I tråd med FN klimapanelers spesialrapport om 1,5 graders globale oppvarming, skal Fredrikstad bidra til at Østfoldregionen oppnår netto null klimagassutslipp innen 2050. For å få dette til, må vi både redusere utslippene betydelig og øke CO₂-opptaket. En stor del av dette handler om å fase ut fossil energi som må erstattes med grønne løsninger. Dessuten må naturens karbonlager ivaretas, og karbon må fanges fra industrianlegg, avfallsavbrenning, eller fra luften.

Økt press på arealer gir utfordringer med tanke på jordvern, naturmangfold og karbonbinding. Når naturområder bygges ned eller forringes, mister arter sine leveområder. Hele 9 av 10 truede arter på rødlista er rammet av slike inngrep. Det blir stadig viktigere at kommunen tar en aktiv og tydelig rolle på dette området, og klarer å mobilisere våre partnere i samfunnet til felles innsats.

Fredrikstad har et særlig ansvar for å ta vare på naturtyper i kystsonen. Antall truede arter påvirkes negativt av ulike faktorer. Arealbruksendringer er den klart viktigste påvirkningsfaktoren. I vår region gjelder dette særlig våtområder. Av totalt 78 myrer er det kun 6 som er intakte, 5 har redusert areal og resten er helt borte.

Intakte økosystemer er avgjørende for livsviktige tjenester som karbonlagring i myr, pollinering fra bier og luftfiltrering fra skog.

Temaer til drøfting

Ny samfunnsdel med arealstrategi skal møte de omtalte utfordringene.

Det vil kunne være målkonflikter mellom de ulike bærekraftselementene. Disse må drøftes i planarbeidet

Følgende hovedtemaer vil drøftes i arbeidet med ny plan:

- **Folkehelse, sosial ulikhet og utenforskap**
- **Demografi**
- **Økonomi**
- **Klima og miljø**
- **Arealbruk og mobilitet**
- **Regionalt samarbeid**
- **Samfunnssikkerhet og beredskap**

I løpet av planprosessen vil arbeidet med kunnskapsgrunnlag og medvirkning trolig gi nye aktuelle tema til endelig plan. Det er derfor rom for justeringer underveis i planarbeidet.

Under hvert hovedtema vil flere momenter drøftes, basert på de underliggende årsakene. Eksemplene er ment som illustrasjoner for temadiskusjoner som vil komme i planarbeidet. De er ikke uttømmende.

Folkehelse, sosial ulikhet og utenforskap	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Samfunnsstrukturer, lavt utdanningsnivå i befolkningen, økende sosial ulikhet, mm	Tidlig innsats, de ti første leveårene er viktig for å sikre gjennomføring av VGO og komme i arbeid. = hovedmål for sosial bærekraft Inkludering Ung utenforskap Skoleløpet: Hvordan kan flere gjennomføre skolegang, til og med videregående nivå? Arbeid og restarbeidsevne Barnefattigdom Geografiske levekårsforskjeller
Demografi	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Befolkningens sammensetning og samfunnsutviklingen (med høyere levealder, store generasjoner som nå blir eldre og lav fruktbarhet) Verdenssituasjonen, med krig Samfunnets økte sårbarhet for ulike former for angrep og sabotasje	Hvordan kan kommunen bli mer attraktiv for tilflytting av barnefamilier Hvordan styrke den eldre befolkningens evne til å klare seg selv lengre Samfunnsberedskap og forsyning i en urolig, og mer sårbar verden

Økonomi	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Samfunnsstrukturer, lavt utdanningsnivå i befolkningen, m.m Kommunens økonomi og “pukkelkostnader”: Kostnaden av å prioritere forebygging vil lønne på lang sikt, men gi en merkostnad (“pukkelkostnad”) på kort sikt. Kommunens inntekter er ikke tilstrekkelige for de økte behovene. Kommunen kompenseres ikke godt nok for dette i inntektssystemet for kommuner. Befolkningens sysselsettingsandel er lav – i forhold til resten av landet. Dette gjelder særlig for utsatte grupper. Det er observert en økning av alvorlige diagnoser, spesielt i skolealder, som utfordrer kommunens tjenester	Bærekraft: Økende behov for tjenester kombinert med svak kommuneøkonomi Økt press på kommunale tjenester, både som følge av demografiske endringer, og endringer som følge av flere med rettighetsbaserte krav. Behov for tjenestebygg i utviklingsområder, og ellers Hvordan kan vi best jobbe for å bevare og øke sysselsetting og arbeidsplasser i Fredrikstad? Hvordan videreutvikle framtidens arbeidsplasser og utdanne innbyggerne for dem?

Klima og miljø	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Menneskeskapte klimaendringer Naturmangfoldet er under sterkt press. Den største trusselen er endringer i arealbruk. Intakte økosystemer er avgjørende for livsviktige tjenester som karbonlagring i myr, pollinering fra bier og luftfiltrering fra skog. Når naturen svekkes, svekkes også disse økosystemenes funksjoner. Fragmentert ansvar for felles naturverdier («Allmenningens tragedie»).	Hvordan kan vi best bevare og legge til rette for økt biologisk mangfold for å ivareta økosystemtjenester? Hvordan kan vi få tilstrekkelig tilgang på grønn energi til klimaomstillingen? Press på naturverdier: Hva betyr det i Fredrikstad, og hvilke dilemmaer står vi overfor? Hvordan sikre en helhetlig, bærekraftig forvaltning av naturverdiene i hele kommunen?

Arealbruk og mobilitet	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Velstandsvekst med bilbasert arealplanlegging, byspredning og høy andel eneboliger. Lav bevissthet knyttet til arealressurser som knapphetsgode.	Boligbygging: Fortetting med kvalitet og framtidig behov for nye arealer til bolig. Næringsutvikling: Rett virksomhet på rett sted (ABC-prinsippet). Behov for nye

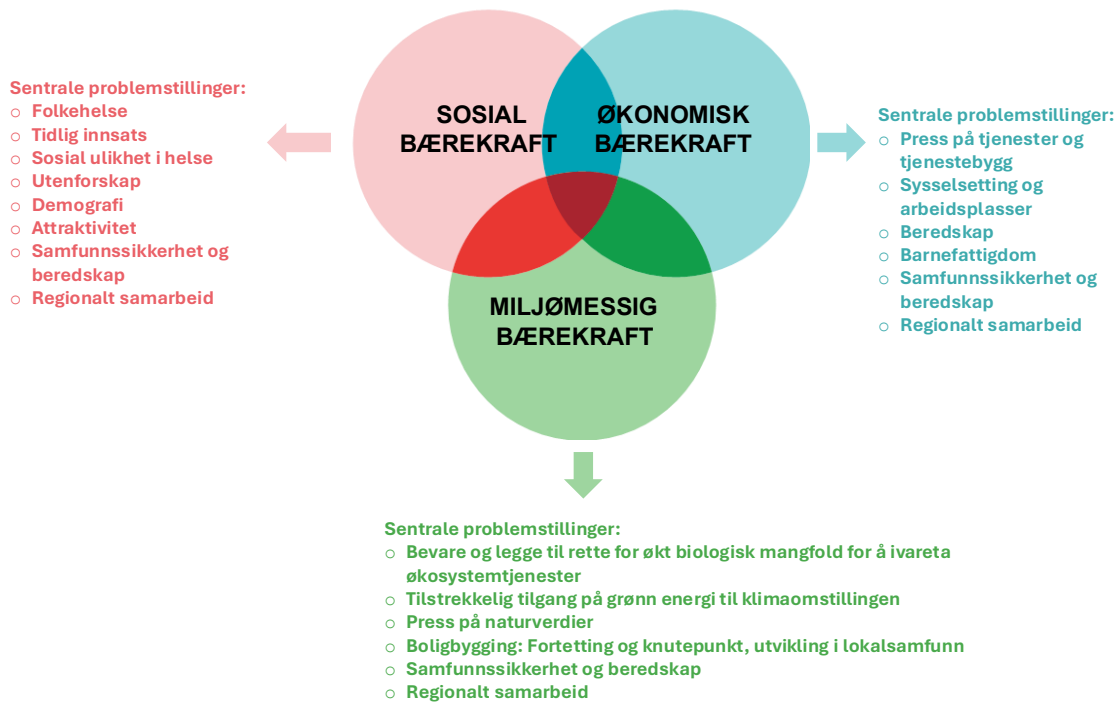
Utbygging som krever arealbruk og mer energi Viktige endringer i overordnede føringer siden vedtak av kommuneplanens samfunnsdel i 2018	næringsarealer og/eller en mer effektiv utnyttelse av eksisterende næringsarealer? Kommunens senterstruktur og levende i lokalsamfunn. Kan en endret senterstruktur bidra til styrket sosial bærekraft, mer effektiv arealbruk og å bygge opp under 0-vekst målet? Utbygging, transformasjon, vern og arealkonflikter. Gjennomgang av eksisterende planer. Utrede temaet arealnøytralitet.
---	--

Regionalt samarbeid	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Fredrikstad kommune er del av et større bo- og arbeidsmarkedsområde, del av Søndre Østfold, og samarbeider regionalt i flere fora – både i fylket og på tvers av fylker. Flere kommuner i Østfold og langs Oslofjorden har lignende utfordringer innen næringsutvikling, arealbruk, klima og folkehelse. Byvekstavtalen og nullvekstmålet krever regional forankring.	Hvordan kan vi styrke samarbeidet mellom kommunene for å nå felles mål? Regionalt samarbeid er viktig for alle de tre bærekraftsdimensjonene; miljø og klima, økonomi, og sosial bærekraft. Hvordan kan vi utvikle felles strategier og prosjekter som gjør regionen mer attraktiv for investeringer og arbeidsplasser? Hva skal til for at regionen lykkes med grønn omstilling og sirkulær økonomi gjennom felles initiativer? Hvordan kan vi etablere regionale partnerskap for kompetanseutvikling og utdanningstilbud som møter fremtidens behov? Hvordan kan vi samarbeide i arbeidet med arealstrategi?

Samfunnssikkerhet og beredskap	
<i>Underliggende årsaker</i>	<i>Eksempler til drøfting</i>
Vi har et urolig verdensbilde. Det er økende klimarisiko og sårbar infrastruktur (flom, ras, sabotasje mm). Kommunens evne til å forebygge og håndtere kriser blir stadig viktigere.	Hvordan kan vi støtte opp om samhold i samfunnet, som en beredskapsressurs? Ivaretagelse og sikring av kritisk infrastruktur, som drikkevann og transportårer, i samarbeid med relevante beredskapsaktører Matsikkerhet

	Samvirke og samarbeid med andre beredskapsaktører, både frivillige og statlige myndigheter - "totalforsvaret", der alle har en rolle for å bidra til et tryggere og mer robust samfunn. Ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i arealstrategien, med blant annet oppdatert kunnskap om naturfarer (som skred, flom, erosjon og overvann) og kritisk infrastruktur. Radikalisering og ekstremisme. Hvordan bidra til bedre egenberedskap hos befolkningen? Hvordan jobbe for bedre kontinuitetsplaner og flere beredskapsøvelser, i samarbeid med lokale og regionale beredskapsaktører?
--	--

Figuren illustrerer koblinger mellom temaene og de tre bærekraftselementene:

Ny visjon

Kommunens visjon viser hvor vi ønsker å være, når målene er nådd. Visjonen skal gi retning, noe å strekke oss etter, og inspirasjon til å jobbe for de langsiktige målene. Arbeidet med ny kommuneplan skal komme fram til en ny visjon fram mot 2038.

Fredrikstad kommunes visjon er i dag «Den lille verdensbyen». Den er koblet til bærekraftselementene på et overordnet nivå– illustrert slik:

Sosial bærekraft: Å leve i Fredrikstad

Økonomisk bærekraft: Å skape i Fredrikstad

Miljømessig bærekraft: Å møte framtiden i Fredrikstad

Planprosess

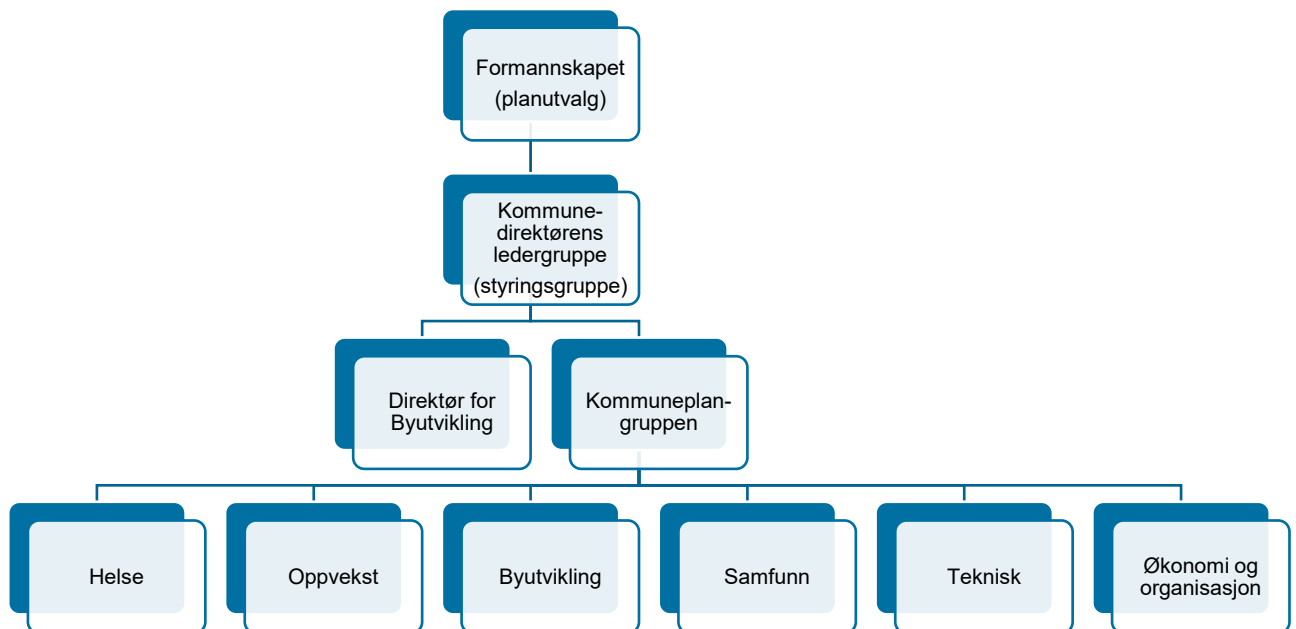
Organisering

Her beskrives arbeidet innad i kommunen. Involvering og medvirkning i planarbeidet kommer i kap.4.

Arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi organiseres som et tverrfaglig samarbeid, i linjeorganisasjonen.

Formannskapet er planutvalg for kommuneplanen. Kommunedirektørens ledergruppe er styringsgruppe.

Kommuneplangruppen er en administrativ arbeidsgruppe der alle kommuneområder deltar. Gruppen ledes fra Virksomhet kommuneplanlegging. Arbeidsgruppen rapporterer til direktør for Byutvikling, og til styringsgruppen.

Framdrift

Planarbeidet vil starte med at kommunedirektørens forslag til planprogram legges ut på offentlig høring. Med dette varsles det planoppstart.

Planarbeidet har følgende faser:

1. **Planprogram og kunnskapsgrunnlag:** Oppstart og arbeid med planprogram. Bystyret legger forslag til planprogram ut på offentlig høring/ettersyn. Administrasjonen innarbeider innspill, og kommunedirektør fremmer nytt forslag for Bystyret. Vedtatt planprogram legges til grunn for planarbeidet.

Det administrative arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for selve planarbeidet fortsetter. Herunder også kunnskapsgrunnlag for ny arealstrategi.

2. **Medvirkningsprosesser:** Kommunen får innspill til ny samfunnsplan og arealstrategi. Innspill drøftes med styringsgruppe og kommuneplanutvalg (kommunedirektørens ledergruppe og Formannskapet).
3. **Utarbeidelse av ny kommuneplan:** Vedtatt planprogram legges til grunn for planarbeidet. Kunnskapsgrunnlaget og innspill fra medvirkningsprosesser tas inn. I planforslaget. Bystyret legger forslag til ny kommuneplan, samfunnsdelen med arealstrategi, ut på offentlig høring/ettersyn. Administrasjonen innarbeider innspill, og kommunedirektør fremmer nytt forslag for Bystyret.

	Pro-sess	Med-virkning	Politisk behand-ling	Kvartal / år
Utarbeidelse av forslag til planprogram	X	X		2-3/25
Varsel om planoppstart: Planprogram legges ut på høring		X	X	3/25
Høring og offentlig ettersyn av planprogram		X	X	3-4/25
Regionalt samråd		X	X	3-4/25
Medvirkning i arbeid med planprogram		X		2-3/25
Vurdere innspill og bearbeide planprogram	X		X	4/25
Politisk fastsetting av planprogram			X	4/25
Utarbeidelse av planforslag	X	X		1-4/26
Medvirkning i planarbeidet	X	X		1-2/26
Regionalt samråd	X	X		1/26-4/26
Politisk vedtak om høring og offentlig ettersyn av forslag til ny plan			X	3/26
Høring og offentlig ettersyn av planforslaget		X		3-4/26
Vurdere innspill og bearbeide planforslag	X			3-4/26
Planen vedtas av bystyret			X	4/26

Medvirkning

Samfunnsplanen er Fredrikstadsamfunnets viktigste plan. Medvirkning sikrer eierskap til planen, og en bedre plan for alle.

Det må være en balanse mellom en god medvirkning og kommunens ressurser til rådighet. Vi må finne riktig ambisjonsnivå. Fredrikstad kommune skal ha for medvirkning i kommuneplanprosessen.

Metode:

Medvirkningen bør være kunnskapsbasert i størst mulig grad. Vi skal være tydelige på forhånd om hva vi inviterer til medvirkning på, og på hva deltakerne kan forvente.

Vi vil spisse medvirkning mot ulike fokusgrupper for medvirkning for forskjellige temaer, og i størst mulig grad bruke - og eventuelt videreutvikle - eksisterende kanaler.

Vi vil samarbeide på tvers og med frivilligheten. Ungdom, samt grupper som står utenfor samfunnet og opplever utenforskap, er særlig viktige grupper i medvirkningen

Oppsummert vil vi bruke følgende kanaler for medvirkning:

- Kommunens egne plattformer/kanaler (videreutvikling, og strategisk bruk)
 - Digitale plattformer
 - Servicetorget
 - Samarbeidsplattformer med næringslivet
 - Samarbeidsplattformer med høyskolen i Østfold
 - Opprette en postkasse (fysisk og digital) for innspill
- Eksisterende råd og utvalg:
 - Politiske utvalg
 - Råd for mangfold og inkludering
 - Eldrerådet
 - Ungdomsrådet
 - Råd for personer med nedsatt funksjonsevne
- Lokalsamfunnsutvalgene
- Frivilligsentralene
- Ideelle organisasjoner som kan representere de som er i utenforskap.
- Fokusgrupper for spissede problemstillinger
 - Vi vil rette konkrete, spissede spørsmål til utvalgte fokusgrupper (for eksempel 10. klassetrinn)
- Regionalt planforum
 - Østfold fylkeskommune arrangerer regionalt planforum hver annen uke. Vi vil be om at relevante aktører og nabokommuner inviteres inn til drøftinger.

Vi vil bruke allerede eksisterende arenaer for medvirkning (for eksempel tilknytning til aktiviteter innen områderettet arbeid, kultur og idrett). Det er også ønskelig å teste ut flere metoder for medvirkning, dersom det kan avsettes ressurser. Eksempler:

- Bruke spillteknologi
- Spørreundersøkelse
- Tilstedeværelse gjennom for eksempel «pop-up»-kontor, i gågata eller der folk samles.

Utredningsbehov i planprosessen

Fredrikstad kommune har mye god kompetanse å spille på i planarbeidet. I størst mulig grad benyttes eksisterende kunnskap og utredninger.

Behov for midler til konsulentttjenester for utredning av kommunens senterstruktur. Dette vil kreve ressurser i budsjettet for 2026

Kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av planen

Fredrikstad kommunes kunnskapsgrunnlag for planlegging vil oppdateres høsten 25, og våren 26, med ny statistikk og kunnskap som er viktig for planarbeidet.

Ny Folkehelseoversikt utarbeides i løpet av 2026.

Ordliste

Arealstrategi: En arealstrategi er et styringsverktøy som viser hvordan kommunen ønsker å bruke sine arealer for å nå mål i samfunnsdelen.

Bærekraft: Bærekraft handler om å dekke dagens behov uten å ødelegge for fremtidige generasjoner, slik at de også kan dekke sine behov. Det er en helhetlig tilnærming som omfatter miljømessige, økonomiske og sosiale aspekter.

- **Miljømessig bærekraft**

Å beskytte og bevare naturressurser, redusere forurensning, bevare biologisk mangfold og forvalte naturressurser på en ansvarlig måte.

Miljømessig bærekraft handler om å ivareta naturen og jordas økosystemer for å sikre at nåværende og fremtidige generasjoner kan dekke sine behov. Dette innebærer å redusere utslipp, bevare biologisk mangfold, og bruke naturressurser på en ansvarlig måte.

- **Økonomisk bærekraft**

Å skape verdier og økonomisk vekst på en måte som er bærekraftig på lang sikt, uten å skade miljøet eller samfunnet/sosiale forhold.

- **Sosial bærekraft**

Handler om å sikre at alle mennesker får et godt og likeverdig grunnlag for et anstendig liv. Det innebærer sosial rettferdighet i tilgangen til viktige lokale fasiliteter, som blant annet butikker, friluftsområder, helsesentre og skoler. Det handler om tilgjengelighet og mulighet til arbeid, og det handler om å være del av et levende nærmiljø og det å ha en trygg boligsituasjon. Dette innbefatter de fysiske rammene, som vedlikehold og kvalitet, og også det sosiale, som opplevelsen av tilhørighet, trygghet og sosial deltakelse.

Kommuneplan: Kommuneplanen er en langtidsplan og et handlingsprogram for kommunens arealer og utviklingen i kommunen. I henhold til [plan- og bygningsloven](#) skal alle kommuner drive en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommunen.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel:

- Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.
- Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene.

Økonomiplan (også kalt handlingsplan og budsjett) er kommuneplanens handlingsdel.

Mål: Et mål er en beskrivelse av en ønsket framtidig tilstand. Målet formuleres i presens (nåtid).

Planprogram: Beskriver rammer for arbeidet med en ny plan. Det er et krav i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 når det skal utarbeides planer med vesentlige virkninger for miljø og samfunn. I henhold til loven skal et planprogram vise

- Formål med planarbeidet
- Planens avgrensning og hovedtemaer
- Utredningsbehov

- Opplegg for medvirkning
- Framdriftsplan

Det er en "plan for planen", som sikrer en strukturert og transparent planprosess.

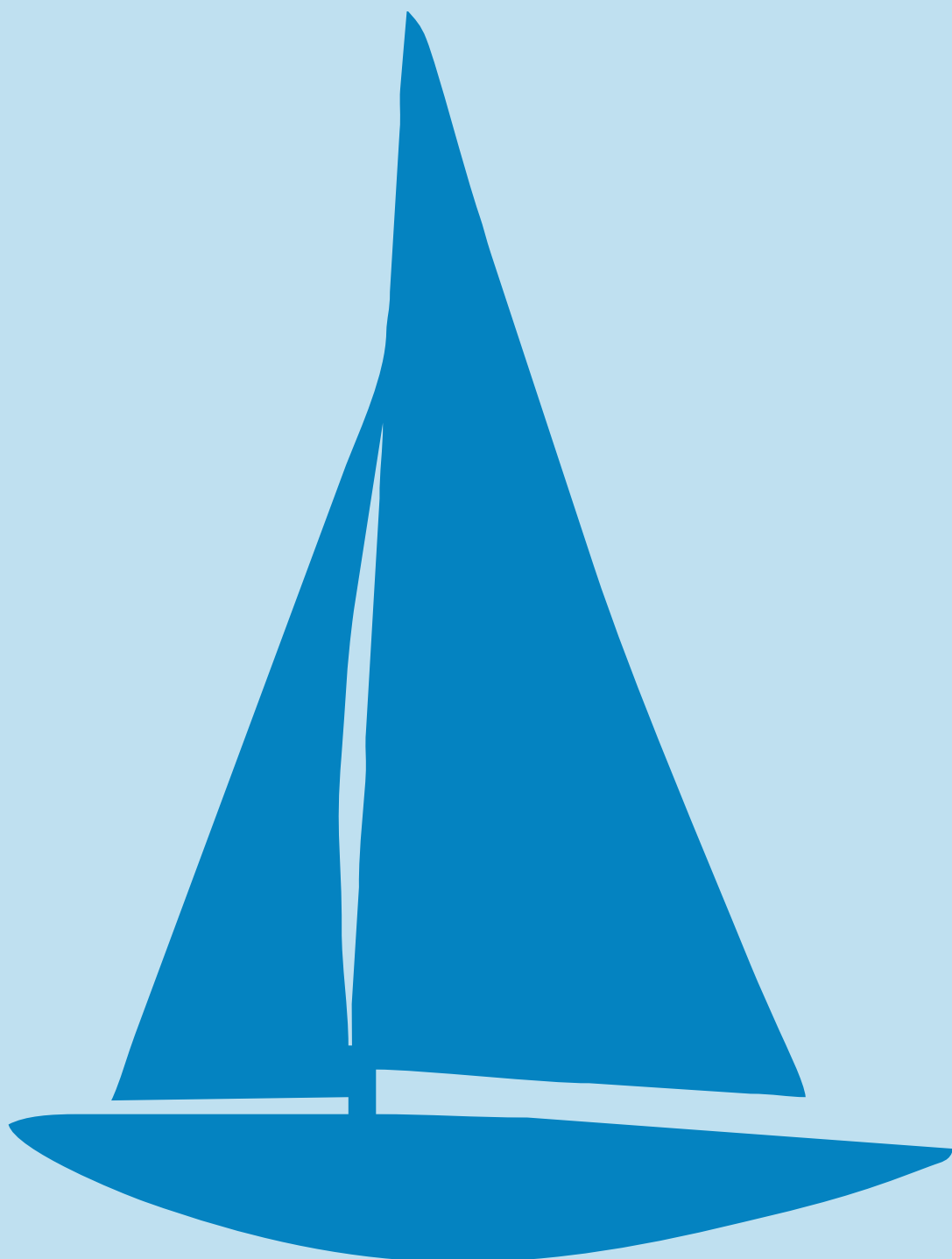
Planstrategi: Et lovpålagt dokument som alle kommuner (og fylkeskommuner) i Norge skal utarbeide minst én gang i hver valgperiode, i henhold til plan- og bygningsloven § 10-1. Den skal vedtas senest ett år etter hvert kommunevalg. Planstrategien skal gjøre rede for kommunens planbehov for den kommende politiske perioden, basert på utfordringene kommunen står overfor. Planstrategien skal ta stilling til om kommuneplanen (hele eller deler) skal rulleres.

Rullering: Oppdatere eller revidere en plan eller strategi i forhold til endrede forhold eller ny kunnskap. Det innebærer å se over eksisterende planer og gjøre justeringer, innenfor overordnede rammer

Sosial ulikhet i helse: Med sosial ulikhet i helse menes det at ulikhet i faktorer som utdanning, yrke og inntekt, gir systematiske forskjeller i helse, levekår, levevaner og forventet levealder. Sosial ulikhet i helse handler ikke bare om forskjellen mellom de som har det best og de som har det dårligst, men kan beskrives som en "gradient" påvirket av blant annet utdanningslengde og inntektsnivå.

Strategi: En strategi beskriver veien til målet – hvilke veivalg eller endringer må prioriteres for å nå målet.

Utenforskap: Utenforskap er et uttrykk som i dagligtale brukes om manglende sosial tilknytning til samfunnet rundt. Uttrykket beskriver en situasjon der enkeltmennesker eller grupper av mennesker står utenfor samfunnet, for eksempel at de ikke deltar i arbeidsliv eller tar utdanning, eller at de mangler språklig eller kulturell tilknytning til samfunnet ellers.

Råd for personer med funksjonsnedsettelses vedtak 06.10.2026:

Råd for personer med funksjonsnedsettelses behandling:

Saksnr.: 2026/4702
Dokumentnr.: 23
Løpenr.: 258837/2026
Klassering: D11

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	06.10.2026	23/26
Samfunnsutvalget	07.10.2026	32/26
Formannskapet	05.11.2026	
Bystyret	12.11.2026	

Investeringsbeslutning - Lisleby sentralidrettsanlegg

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Lisleby sentralidrettsanlegg utbedres som fremstilt i saken.
2. De økonomiske rammene for prosjektet Lisleby sentralidrettsanlegg settes til en kostnadsramme (P50) på 33,6 millioner kroner inklusive merverdiavgift, og en kostnadsramme (P85) på 39,8 millioner kroner inklusive merverdiavgift.
3. Prosjektet finansieres med låneopptak og innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2027-2030.
4. Forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader (FDVU-kostnader) anslått til en nettoøkning på cirka 30 000 kroner per år, prioriteres og innarbeides i kommende økonomiplan.

Sammendrag

Samfunnsutvalget uttaler seg i saken.

Lisleby sentralidrettsanlegg er Fredrikstad kommunes hovedanlegg for friidrett og den viktigste arenaen for trening, konkurranser og arrangementer innen friidrett i kommunen. Anlegget ble sist rehabilitert i 2003 og har nå passert forventet teknisk levetid. Gjennomførte tilstandsvurderinger viser omfattende slitasje på løpebaner, friidrettstekniske anlegg, dreneringssystemer og øvrige tekniske installasjoner. Dagens tilstand medfører redusert funksjonalitet, økt risiko for skader og begrensninger for trening, konkurranser og arrangementer.

Forprosjektet anbefaler en samlet rehabilitering som omfatter utskifting av kunststoffdekker, rehabilitering av friidrettstekniske anlegg, etablering av ny drenering og overvannshåndtering samt nødvendige sikrings- og riggtiltak. Tiltakene vil sikre et trygt, funksjonelt og fremtidsrettet anlegg som tilfredsstiller dagens krav til trening og konkurransevirkosomhet.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en styringsramme (P50) på 33,6 mill. kroner og en kostnadsramme (P85) på 39,8 mill. kroner inklusive merverdiavgift. I tillegg er det identifisert opsjoner med en samlet kostnad på 7,5 millioner kroner, som kan vurderes særskilt.

Dersom investeringsbeslutning fattes høsten 2026, planlegges prosjektet gjennomført i 2027 med ferdigstilling i november samme år. Rehabiliteringen vil bidra til å sikre kommunens hovedanlegg for friidrett for mange år framover, styrke folkehelsen, opprettholde et bredt aktivitetstilbud og legge til rette for regionale og nasjonale friidrettsarrangementer.

Kommunedirektøren vurderer at en utsettelse vil medføre ytterligere forfall, økt risiko for skader, redusert aktivitetstilbud og høyere framtidige rehabiliteringskostnader, og anbefaler derfor at investeringsbeslutning fattes.

Vedlegg

1 Illustrasjonsplan landskap

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen.

Saksopplysninger

Lisleby sentralidrettsanlegg er Fredrikstad kommunes hovedanlegg for friidrett og den viktigste arenaen for trening, konkurranser og større arrangementer innen friidrett i kommunen. Anlegget ble etablert på begynnelsen av 1950-tallet og består i dag av en åttefelts 400-meters løpebane, sprintbaner, hoppanlegg og kastanlegg for samtlige friidrettsøvelser.

Anlegget ble sist rehabilitert i 2003 og har nå passert normal teknisk levetid for kunststoffdekker. Tilstandsvurderinger og undersøkelser gjennomført i forbindelse med forprosjektet viser omfattende slitasje på løpebaner og tekniske anlegg. Kunststoffdekket har redusert friksjon, flere oppsprekninger og ujevnheter som følge av setningsskader.

Dreneringsforholdene er mangelfulle, og flere av anleggets friidrettstekniske installasjoner har betydelige vedlikeholds- og rehabiliteringsbehov. Dagens tilstand medfører redusert funksjonalitet, økt risiko for skader blant brukerne og begrenser anleggets mulighet til å tilfredsstille krav til trening, konkurranser og arrangementer.

Formålet med prosjektet er å rehabilitere Lisleby sentralidrettsanlegg slik at anlegget oppfyller gjeldende krav til sikkerhet, funksjonalitet og kvalitet. Tiltaket skal sikre et langsiktig og attraktivt friidrettstilbud for barn, unge og voksne i Fredrikstad, samt opprettholde kommunens mulighet til å arrangere regionale og nasjonale friidrettsarrangementer.

Dersom det ikke gjennomføres nødvendige investeringer i anlegget, vil dette på sikt kunne medføre at deler av anlegget ikke oppfyller kravene til konkurranse- og treningsvirksomhet. Konsekvensen vil være et redusert aktivitetstilbud for friidretten i Fredrikstad, med negative følger for både rekruttering, sportslig utvikling og muligheten til å arrangere stevner og større idrettsarrangementer.

Det ble våren 2026 gjennomført et forprosjekt som har kartlagt tilstand, behov og aktuelle løsninger for rehabilitering av anlegget. Forprosjektet konkluderer med at følgende tiltak er nødvendige for å opprettholde et fullverdig og operativt friidrettsanlegg på Lisleby:

- Utskifting av kunststoffdekker på løpebaner, sprintbaner, tilløpsbaner og øvrige arealer med syntetisk dekke.
- Rehabilitering og tilpasning av friidrettstekniske anlegg, herunder:
 - to diskoskastanlegg
 - kulestøtanlegg
 - spydkastanlegg
 - stavspranganlegg
 - to lengdehoppsanlegg med tilløpsbaner
 - to baner for 100 m hekk
 - vanngrav for hinderløp
- Masseutskiftning, etablering av ny drenering og forbedret overvannshåndtering basert på geotekniske undersøkelser.

- Nødvendige sikrings- og riggtiltak for en sikker og effektiv prosjektgjennomføring.
- Innkjøp av ny rensemaskin for rens og vedlikehold av nytt banedekke.

Tiltakene vurderes som nødvendige for å sikre anleggets funksjon, levetid og sikkerhet.

Oppgradering av byggene i tilknytning til sentralidrettsanlegget er ikke en del av denne investeringsbeslutningen. Det er heller ikke medtatt oppgradering av flomlys, dette da flomlysene er relativt nylig oppgradert, men det understrekes at lysene ikke oppfyller kravene for å arrangere seniormesterskap. Hvis det blir aktuelt å arrangere et slikt mesterskap i fremtiden må det tas stilling til om lyset må oppgraderes eller om det skal søkes dispensasjon fra gjeldende lyskrav.

Økonomi

På bakgrunn av kalkyler utarbeidet i forprosjektet og gjennomført usikkerhetsanalyse anbefales det at det vedtas en styringsramme (P50) på 33,6 millioner kroner inklusive merverdiavgift. Med avsatt reserve for identifisert usikkerhet anbefales en kostnadsramme (P85) på 39,8 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Opsjoner

Forprosjektet har identifisert enkelte tiltak som vurderes som ønskelige, men som ikke er nødvendige for å opprettholde et operativt friidrettsanlegg. Disse tiltakene presenteres derfor som opsjoner som det kan tas særskilt stilling til i investeringsbeslutningen.

Takoverbygg over tribune

Ved gjennomføring av seniornorgesmesterskap og tilsvarende arrangementer stilles det krav om takoverbygg over tribuneanlegget. Prosjektet legger derfor til rette for fremtidig etablering gjennom nødvendig fundamentering og teknisk klargjøring. Selve takoverbygget foreslås behandlet som en opsjon.

Lisleby sentralidrettsanlegg har ikke tidligere vært vertskap for arrangementer med slike krav, og det finnes i dag andre anlegg i regionen som er bedre tilrettelagt for denne typen mesterskap. Anleggets infrastruktur og parkeringskapasitet er også begrensende ved større arrangementer.

Estimert kostnad: 1,9 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Lyshare

Lyshare monteres langs innsiden av løpebanen og gir utøverne visuell støtte til å holde ønsket fart under trening og konkurranse.

Estimert kostnad: 0,8 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Ekstra tidtakingsbod

Ved større arrangementer kan det være behov for tidtakingsfasiliteter på begge langsidene av anlegget. Det finnes i dag én tidtakingsbod i eksisterende bygg. Prosjektet vil uansett legge til rette for fremtidig etablering, mens selve oppføringen av en ny bod vurderes som en opsjon. Alternativt kan midlertidige løsninger leies inn ved behov.

Estimert kostnad: 0,6 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Løst inventar

Deler av dagens friidrettsutstyr, herunder hekker og madrasser til hoppøvelser, tilfredsstillende ikke kravene som stilles ved større mesterskap og konkurranser. Dersom utstyret ikke anskaffes som en del av prosjektet, må det påregnes særskilte investeringer før eventuelle større arrangementer.

Estimert kostnad: 1,2 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Omlegging av gress til kunststoffdekke

Omlegging av eksisterende gressareal innenfor løpebanen i nordre del av anlegget til kunststoffdekke.

Estimert kostnad: 3 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Samlet kostnad for opsjonene er beregnet til 7,5 millioner kroner inklusive merverdiavgift. Dersom samtlige opsjoner inkluderes i prosjektet, øker styringsrammen (P50) til 41,1 millioner kroner inklusive merverdiavgift, mens kostnadsrammen (P85) øker til 47,3 millioner kroner inklusive merverdiavgift.

Referanseprosjekt

Samtidig som forprosjektet for Lisleby sentralidrettsanlegg har vært gjennomført, har Nordre Follo kommune rehabilitert Ski friidrettsanlegg. Prosjektet forventes ferdigstilt høsten 2026. Selv om anlegget i Ski er noe mindre enn Lisleby, gir prosjektet verdifulle erfaringstall som har vært benyttet som referanse og kvalitetssikring av kostnadsestimatene i forprosjektet.

Fremdrift

Ved investeringsbeslutning i oktober 2026 legges følgende fremdriftsplan til grunn:

Aktivitet	Periode
Ferdigstillelse av konkurransegrunnlag	November – desember 2026
Entrepriisekonkurranse	Januar – februar 2027
Kontraktsinngåelse og oppstart	Mars/april 2027
Gjennomføring	Mars/april – november 2027
Ferdigstillelse og overtakelse	November 2027

Relevante bestemmelser

Plan- og bygningsloven

Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr og andre relevante HMS-bestemmelser for deler av anlegget der dette er aktuelt.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Rehabilitering av Lisleby sentralidrettsanlegg vil ha positiv effekt på sosial bærekraft ved å sikre et trygt og inkluderende aktivitetstilbud for barn, unge og voksne. Tiltaket bidrar til økt fysisk aktivitet, bedre folkehelse, styrket frivillighet og opprettholdelse av viktige møteplasser og arrangementer. Uten rehabilitering vil anleggets funksjon gradvis svekkes, med risiko for redusert deltakelse, svekket rekruttering til friidretten og tap av sosialt fellesskap og arrangørkompetanse.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

De økonomiske rammene for prosjektet Lisleby sentralidrettsanlegg settes til en styringsramme (P50) på 33,6 millioner kroner inklusive merverdiavgift og en kostnadsramme (P85) på 39,8 millioner kroner inklusive merverdiavgift. 1 % av kalkulert entreprisekost settes av til kunstnerisk utsmykking i henhold til vedtatte retningslinjer. Det vil utgjøre om lag 0,23 millioner kroner inklusive merverdiavgift. Prosjektet forventer spillemiddeltilskudd for oppgradering, men det er per dags dato usikkert hvor mye tilskudd prosjektet vil bli tildelt.

Forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader (FDVU-kostnader) anslått til en nettoøkning på cirka 30 000 kroner per år.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Sentralidrettsanlegget benyttes på daglig basis av friidrettsgruppa til trening. Med et rehabilitert anlegg med fasiliteter for nasjonale mesterskap, skaper dette et grunnlag for å arrangere mesterskap på aldersbestemt nivå, og stevner av mer lokal og regional karakter. Dagens fasiliteter matcher ikke forventet nasjonal standard som vil være et premiss både for rekruttering og hindring av frafall i friidretten.

Arrangement og konkurranser skaper ringvirkninger ved overnattingsdøgn, bespisning, godt omdømme med mer. Tilreisende bidrar til inntekter for næringsliv og andre aktører i Fredrikstad.

I tillegg til friidrettsgruppa, benyttes også Sentralidrettsanlegget av andre idrettslag til alternativ trening. En rehabilitering av anlegget må også anses som en investering i folkehelse da anlegget også har høy bruksfrekvens blant mosjonister til både løping og gåing med lavere intensitet.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Rehabiliteringen vurderes å ha en samlet positiv effekt på kommunens miljømessige bærekraft. Tiltaket forlenger levetiden til et eksisterende idrettsanlegg og reduserer behovet for framtidige ressurskrevende utskiftninger eller nyetableringer. Oppgradering av dekker og dreneringsløsninger vil bidra til bedre klimatilpasning og funksjonalitet. Prosjektet vil samtidig medføre midlertidige klimagassutslipp og ressursforbruk knyttet til anleggsarbeider og materialproduksjon, men disse vurderes å være begrensede sammenlignet med alternativet om fortsatt forfall eller etablering av nytt anlegg.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for denne saken. Lisleby friidrettsklubb, friidrettsforbundet og virksomhet idrett og aktivitet har vært delaktige i forprosjektet.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken behandles i råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at rehabilitering av Lisleby sentralidrettsanlegg er nødvendig for å sikre fortsatt drift av kommunens hovedanlegg for friidrett. Tilstandsvurderingene viser et betydelig rehabiliteringsbehov, og en utsettelse av tiltaket vil medføre økt risiko for skader, redusert funksjonalitet og høyere fremtidige kostnader.

Prosjektet er godt utredet gjennom forprosjekt og usikkerhetsanalyse, og kostnadsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig kvalitetssikret. De foreslåtte tiltakene vil sikre et trygt, funksjonelt og framtidsrettet anlegg for trening, konkurranser og arrangementer i mange år fremover.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at det fattes investeringsbeslutning for rehabilitering av Lisleby sentralidrettsanlegg innenfor foreslått kostnadsramme.

Alternative løsninger

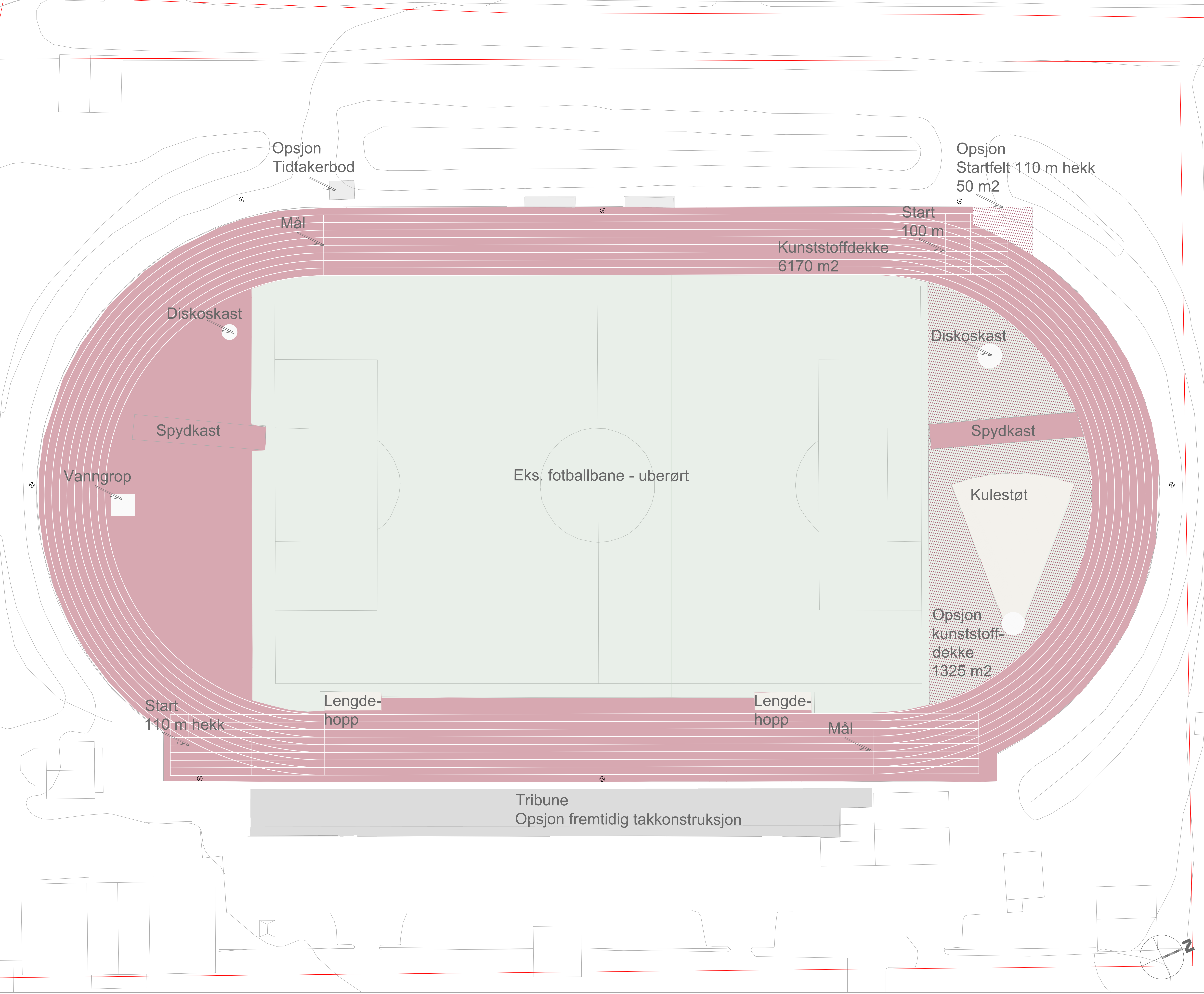
Alternativet til rehabiliteringen er å ikke gjennomføre denne. Dersom rehabiliteringen ikke gjennomføres, vil anleggets tilstand gradvis forverres. På sikt kan dette medføre at deler av anlegget ikke lenger kan benyttes til konkurranse- og treningsformål. Dette vil redusere aktivitetstilbudet for friidretten i kommunen, svekke rekrutteringen til idretten og begrense muligheten til å gjennomføre større arrangementer. Manglende investering kan også føre til at kommunen mister viktig arrangørkompetanse og aktivitet som over tid er bygget opp gjennom friidrettsmiljøet i Fredrikstad.

Alternative vedtak for å inkludere opsjonene i prosjektet:

1. Lisleby sentralidrettsanlegg rehabiliteres som fremstilt i saken, inkludert opsjonene for takoverbygg over tribune, lyshare, ekstra tidtakingsbod, løst friidrettsutstyr og omlegging av gressareal til kunststoffdekke.
2. De økonomiske rammene for prosjektet settes til en styringsramme (P50) på 41,1 millioner kroner inklusive merverdiavgift og en kostnadsramme (P85) på 47,3 millioner kroner inklusive merverdiavgift.
3. Prosjektet finansieres med låneopptak og innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2027–2030.
4. Forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader innarbeides i kommende økonomiplan.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at prosjektet gjennomføres innenfor de foreslåtte økonomiske rammene som er fremmet i saken.

TEGNFORKLARING

⊗ Lysmast

LARK_TEG_002

Fredrikstad kommune		Rehab. og oppgradering av sentralidrettsanlegget, Lisleby		15.09.2026	
Illustrasjonsplan		1:200		15.09.2026	
Multiconsult		10273943-01		LARK_TEG_002	

Saksnr.: 2026/7528
Dokumentnr.: 13
Løpenr.: 318229/2026
Klassering: 210

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fredrikstad ungdomsråd	05.10.2026	
Eldrerådet	06.10.2026	21/26
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	06.10.2026	
Teknisk utvalg	07.10.2026	
Oppvekstutvalget	07.10.2026	
Helseutvalget	07.10.2026	31/26
Samfunnsutvalget	07.10.2026	33/26
Formannskapet	15.10.2026	
Bystyret	22.10.2026	

2. tertialrapport 2026 for Fredrikstad kommune

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

2. tertialrapport 2026 tas til orientering.
- Justeringer i driftsbudsjettet gjøres i henhold til tabellen: «Samlet forslag til budsjettendringer» i Framsikt, og er gjengitt i saksopplysningenes punkt 1.2.1.
- Justeringer i investeringsbudsjettet gjøres i henhold til tabellen «Status § 5-5 første ledd» i Framsikt, og er gjengitt i saksopplysningenes punkt 2.1.1. Finansieringen reduseres med 82,4 millioner kroner i lån og kompensasjon, og merverdiavgift reduseres med 5,6 millioner kroner.
- IN1017 Gudeberg og Prestelandet skole – Budsjettet for 2026 økes med 10 millioner kroner som følge av uteglemt rebudsjettering fra 2025.
- IN1500 Faunsvei avlastning - Prosjektets samlebevilgning i 2026 økes med 1,334 millioner kroner.
- Salgsinntekt ved salg av Torslund settes av til investeringsfond AN8860.
- Fredrikstad kommune søker Husbanken om ytterligere 50 millioner kroner i startlånsmidler for 2026. Investeringsbudsjettet justeres tilsvarende.
- Beløpet for egenkapitalinnskudd i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) AN7061 økes med 109 317 kroner. Investeringsbudsjettet justeres tilsvarende, og dette finansieres ved bruk av kommunens frie investeringsfond UK2004.
- Kommunedirektøren gis fullmakt til å beslutte årlige bruk av premiefond i KLP. Fullmakten innarbeides i kommunens økonomireglement.
- Budsjetterte ubrukte midler ved årsslutt, til ny saks- og arkivløsning overføres til sentralt ansvar og avsettes til ubundet fond, da kostnaden forventes å påløpe våren 2027.
- Avsatte fondsmidler på DF1112 Arildsborg Curlingsenter, 10 millioner kroner, overføres til fritt disposisjonsfond DF1001.

Sammendrag

Årsprognosen etter 2. tertial viser et netto driftsresultat på 109,3 millioner kroner, en forbedring på 91,6 millioner kroner siden 1. tertial og vesentlig bedre enn opprinnelig budsjett.

Forbedringen skyldes i hovedsak lavere pensjonskostnader grunnet bedre avkastning i KLP enn opprinnelig i budsjettprognosen for 2026, som ble utarbeidet høsten 2025.

Forventet avkastning på kommunens finansporteføljer er redusert fra 114 millioner kroner til i underkant av 70 millioner kroner som følge av geopolitisk uro, noe som bidrar til at prognosen for netto driftsresultat øker i tilsvarende negativ retning.

Kommuneområdene forventer et samlet merforbruk på 18,3 millioner kroner. De største utfordringene er innen kommuneområdene Oppvekst og Teknisk, mens mindreforbruk i kommuneområdene Helse og Sentrale staber bidrar til å redusere merforbruket. Overføringen av kinodriften til eget aksjeselskap gir i tillegg en utfordring på 4,4 millioner kroner som er hensyntatt i prognosen.

Kommunedirektøren vil særlig følge utviklingen i energikostnader, effekten av vedtatte tiltak og behovet for avlastningstjenester resten av året.

Vedlegg

- 1 Fredrikstad - Gjeldsrapport pr. 31.08.2026
- 2 Avkastningsrapport Fredrikstad kommune august 2026
- 3 Avkastningsrapport Fredrikstad kommune skolefond august 2026
- 4 [2. tertialrapport 2026 for Fredrikstad kommune](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

1. Budsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029

Saksopplysninger

Saksopplysningene i denne saken har hovedvekt på økonomidelen, med prioritering av saker som krever vedtak i bystyret, og saker det er viktig at bystyret holdes orientert om.

Saksopplysningene er inndelt i følgende hovedkapitler:

1. Driftsbudsjettet
 - 1.1 Oppsummering og prognoser
 - 1.2 Saker som trenger bystyrevedtak
2. Investeringsbudsjettet
 - 2.1 Saker som trenger bystyrevedtak
3. Andre saker som trenger bystyrevedtak

1. Driftsbudsjettet

1.1 Oppsummering og prognoser

Samlet årsprognose etter 2. tertial er et netto driftsresultat på 109,3 millioner kroner. Dette er en forbedring fra 1. tertial på 91,6 millioner kroner. I budsjett – og økonomiplan for 2026-2030 er det for 2026 budsjettet med et netto driftsresultat på 61,6 millioner kroner.

Forbedringen skyldes særlig at avkastningen i KLP i 2025 ble vesentlig høyere enn forventet. I tillegg viste KLPs beregning av brutto pensjonskostnad for 2026, utarbeidet høsten 2025,

seg å være for høy. Samlet forventes derfor et positivt avvik i pensjonsposteringene på 100–120 millioner kroner utover det som allerede er budsjettet.

Den geopolitiske uroen i verden har på den andre siden resultert i at prognosen for forventet avkastning på kommunens finansporteføljer er redusert fra i 114 millioner kroner til i underkant av 70 millioner kroner. Vurderingen er gjort i samråd med kommunens eksterne finansforvalter, Grieg.

For kommuneområdene viser prognosene et *netto* merforbruk på 18,3 millioner kroner. Merforbruk innenfor kommuneområdene Oppvekst og Teknisk blir delvis oppveid av mindreforbruk innenfor kommuneområdene Helse og Sentrale staber.

- Kommuneområde Organisasjon og økonomi varsler et mindreforbruk på 4,8 millioner kroner, hovedsakelig som følge av vakante stillinger og gjennomførte effektiviserings tiltak.
- Kommuneområde Teknisk har en prognose på et merforbruk på 18 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak betydelige merutgifter til energi. I tillegg gir flere av de vedtatte tiltakene mindre effekt enn forutsatt i budsjettet.
- Kommuneområde Oppvekst har en prognose med et merforbruk på 20,2 millioner kroner, som i stor grad skyldes et økt behov for avlastningstjenester.
- Kommuneområde Samfunn og byutvikling har en prognose med et merforbruk på 2,5 millioner kroner. Reduserte kostnader knyttet til sosiale utbetalinger demper merforbruket i kommuneområde.
- Kommuneområde Helse melder om et mindreforbruk på 17,5 millioner kroner, som bidrar vesentlig til å dempe de samlede utfordringene i kommunens drift.
- Overføringen av kinodriften til eget aksjeselskap medfører at kommunekassen må håndtere et merforbruk på kinoen på 4,4 millioner kroner fra den perioden kinoen var i kommunal drift.

Kommunedirektøren vil følge utviklingen tett i resten av året. Særlig oppmerksomhet rettes mot energikostnadene, effekten av vedtatte tiltak og behovet for avlastningstjenester innenfor kommuneområde Oppvekst.

1.2 Saker som trenger bystyrevedtak

1.2.1 Justeringer av driftsbudsjettet

Investeringsutredninger i tidlig fase

På sentralt ansvar (fellesposter) er det budsjettet 2 millioner kroner til generelle behovsanalyser og utredninger for investeringer i tidlig fase. Det vil si til utgifter hvor man ennå ikke nødvendigvis har vedtatt at en konkret investering skal gjennomføres.

Kommuneområde Teknisk og virksomhet prosjektutvikling vurderer nå to prosjekter (utredning Årum skole og utredning 4. etasje Rådhuset), og det foreslås at kommunedirektøren får fullmakt til å styrke rammen til kommuneområde Teknisk med 2 millioner kroner for å finansiere disse utredningene.

2. Investeringsbudsjettet

2.1 Saker som trenger bystyrevedtak

2.1.1 Justering av investeringsbudsjettet

For å sikre samsvar mellom årsprognose (framdrift) og bevilget investeringsbudsjett 2026 er det nødvendig å justere ned årets samlede investeringsbudsjett med 88 millioner kroner.

Av det totale beløpet utgjør 5,6 millioner kroner merverdiavgift som kompenseres. Justeringen omfatter både selvfinansierte og rammefinansierte investeringer. Opp og nedjusteringer for enkelte prosjekter skyldes i hovedsak endringer i fremdrift.

Justeringene innarbeides i økonomiplanen 2027-2030.

(Tall i tusen kroner)

Investering	Forslag til budsjettendring 2.tertial
Overføringsledning nytt renseanlegg	-10 756
Ny reservevannsledning	-3 029
Lunde Skole	-7 497
Renovasjonstekniske løsninger	-1 113
FMV vest infrastruktur	-20 000
Utstyr helse	-1 000
E-helse	-6 016
Vann og avløp	-50 000
Kjøretøy og utstyr brannvesenet	1 500
Kirkebrygga	-909
Digital infrastruktur og innovasjonsprosjekter	-9 000
Rehabilitering av veier	-1 122
Bypakke Nedre Glomma fase II	10 413
Gudeberg og Prestelandet skole	10 000
Bjørneklova barnehage	-8 201
Brønnerødli bofellesskap andel bolig	1 300
Kryssing av Veumveien v/Brønnerødli	-2 375
Brannstasjonen strakstiltak	9 313
Tilfluktsrom	-3 047
Faunsvei avlastning	1 334
Vesterelven gangbru	-689
Utstyr fysioterapirom Helseparken	-161
Nabbetorp Skole erstatningslokale	5 000
Idrettshall Kråkerøy ungdomsskole	-1 000
Servicehus gjestehavn	-900
SUM	-87 955

For detaljer, se sentralt kapittel i Framsikt "Investeringer" tabell "Status investeringsprosjekter" og kolonne «Forslag til budsjettendringer år 1». Beskrivelse av status og forklaring til justering framkommer ved å klikke på prosjektnavnet i oversikten.

2.1.2 IN1017 Gudeberg og Prestelandet skole

Budsjettet for prosjektet periodiseres ved at 10 millioner kroner flyttes fra 2025 til 2026. Endringen skyldes en teknisk feil ved rebudsjetteringen mellom budsjettårene 2025 og 2026. Prosjektets samlede budsjett på 303,6 millioner kroner er uendret.

Det tas til orientering at prosjektets budsjett i 1. tertial ble økt med 7,8 millioner kroner ved omdisponering fra 2027. Denne budsjettendringen fremkom ikke i tabellen i saksframlegget.

2.1.3 IN1500 Faunsvei avlastning

For å sikre finansiering av hastebestilling Faunsvei 8, økes prosjektets samlebevilgning i 2026 med 1,334 millioner kroner.

2.1.4 Salg av Torslund

I BST 30/26 punkt 3 ble det vedtatt at salgsinntekt for Torslund skal inntektsføres på AN8860. Det er behov for en presisering av dette vedtakspunktet. Inntekten fra salget skal inntektsføres i investeringsregnskapet og avsettes på investeringsfond AN8860.

2.1.5 Økt husbanklån

Etterspørselen etter startlån har vært høy gjennom 2026. Per september er det utbetalt eller gitt tilsagn om utbetaling for om lag 188,5 millioner kroner av en samlet låneramme på 239 millioner kroner, tilsvarende nær 79 prosent av årets disponible ramme. Dersom dagens utlånstakt opprettholdes ut året, anslås samlet utlån i 2026 til om lag 282,5 millioner kroner, som overstiger vedtatt låneramme med om lag 43,5 millioner kroner.

For å sikre at kommunen fortsatt kan behandle og innvilge startlån til husstander som oppfyller vilkårene for ordningen, foreslås det at Fredrikstad kommune søker Husbanken om ytterligere 50 millioner kroner i startlånsmidler. Investeringsbudsjettet justeres tilsvarende ved at låneopptak fra Husbanken og videreutlån til startlån økes med 50,0 millioner kroner.

Økt låneramme vil bidra til å opprettholde kommunens boligsosiale handlingsrom og gi flere vanskeligstilte husstander mulighet til å etablere eller beholde en egnet bolig. Finansieringen skjer gjennom lån fra Husbanken som videreutlånes til innbyggerne, og renter og avdrag dekkes gjennom innbetalinger fra låntakerne i tråd med gjeldende ordning.

2.1.6 Egenkapitalinnskudd KLP

Avkastning på egenkapitalinnskuddet tilføres kommunens innskutte egenkapital i KLP. Det er betalt egenkapitalinnskudd i 2026 på i overkant av 19,5 millioner kroner, som er på nivå med tidligere år. Budsjettert beløp er noe lavere da dette er basert på et anslag i et premieskriv fra KLP høsten 2025. Det er derfor behov for å øke budsjettet med 109 317 kroner på utgiftssiden som finansieres ved bruk av fond UK2004 for å sikre tilstrekkelig finansiering da bruk av fond ikke kan overskride budsjettert beløp.

3. Andre saker som trenger bystyrevedtak

3.1 Bruk av premiefond i KLP

Premiefondet i KLP består av midler som tilhører kommunen og kan kun benyttes til betaling av framtidige pensjonspremier. Bruk av premiefond kan bidra til å redusere kommunens løpende premieinnbetalinger til pensjon og kan inngå som et virkemiddel i kommunens økonomistyring.

Størrelsen på pensjonspremiene og tilgjengelige midler på premiefondet vil variere fra år til år. Det vil derfor være behov for å vurdere bruken av premiefondet årlig, blant annet i sammenheng med kommunens likviditet, budsjettsituasjon og samlede økonomiske stilling.

For å sikre en effektiv og helhetlig økonomistyring foreslås det at kommunedirektøren gis fullmakt til å beslutte hvor mye av tilgjengelige midler på premiefondet som skal benyttes det enkelte år. Fullmakten gir administrasjonen mulighet til å tilpasse bruken til kommunens økonomiske situasjon og utviklingen i pensjonskostnader og premiebetalinger.

Fullmakten innarbeides i kommunens økonomireglement. Dette sikrer en tydelig og varig regulering av myndigheten til å beslutte bruk av premiefondet.

3.2 Saks- og arkivløsning

Kommuneområde Sentrale staber og virksomhet Byarkivet ble i Budsjett 2026 styrket med 0,7 millioner kroner til ny saks- og arkivløsning.

Det er ikke sannsynlig at innføring av nytt system er ferdig innen utløpet av 2026, og kommunedirektøren foreslår å overføre ubrukte midler per 31.12.26 til sentralt ansvar og avsette til ubundet fond. Kostnaden forventes å påløpe våren 2027.

3.2 DF1112 Arildsborg Curlingsenter

Det ble i BST 106/19 avsatt 10,0 millioner kroner til Arildsborg Curlingsenter, som i påvente av realisering ble avsatt på eget disposisjonsfond DF1112.

Prosjektet vil ikke bli realisert, og Arildsborg Curlingsenter AS har meddelt kommunen om at tilskuddet kan frigis til andre formål.

Kommunedirektøren foreslår at det avsatte beløpet omdisponeres til fritt disposisjonsfond DF1001.

Relevante bestemmelser

1. KommuneLOven
2. Kommunens økonomireglement
3. Reglement for delegering, innstilling og folkevalgte organer
4. Kommunedirektørens delegeringsreglement
5. Finans- og gjeldsreglement

Konsekvenser for sosial bærekraft

Det vises til vedtatt budsjett.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Det vises til saksopplysninger, rapport i Framsikt og kommunedirektørens vurderinger.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Økonomisk kontroll er viktig for at kommunen skal kunne fylle rollen i utviklingen av Fredrikstadsamfunnet på kort og lang sikt. Det økonomiske situasjonen er krevende og tiltak for å nå balanse medfører konsekvenser i drift og for samfunnet.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Det vises til vedtatt budsjett.

Ansattes medbestemmelse

Ansattes representanter er orientert om den løpende økonomiske utviklingen.

Vurdert for uttalelser i rådene

Følgende råd og utvalg gir sin uttalelse i saken: Råd for personer med funksjonsnedsettelse, Fredrikstad ungdomsråd, eldrerådet, teknisk utvalg, samfunnsutvalget, helseutvalget,

oppvekstutvalget, formannskap og bystyret.

Vurdering

Kommunens økonomiske situasjon etter 2. tertial er samlet sett bedre enn tidligere anslått. Forbedringen skyldes imidlertid i stor grad positive avvik knyttet til pensjon, og er dermed ikke et uttrykk for en tilsvarende forbedring i den underliggende driften.

Kommuneområdene har fortsatt økonomiske utfordringer, med et samlet forventet merforbruk på 18,3 millioner kroner. Særlig gjelder dette kommuneområdene Oppvekst og Teknisk, hvor økte behov for avlastningstjenester, høye energikostnader og lavere effekt av vedtatte tiltak enn forutsatt bidrar til merforbruket.

Samtidig innebærer redusert forventet avkastning på kommunens finansporteføljer og usikkerheten knyttet til geopolitisk og økonomisk utvikling at det fortsatt er risiko i årsprognosen.

Samlet vurderes kommunens økonomiske resultat for året som tilfredsstillende, men den positive prognosen må ses i lys av betydelige engangseffekter på pensjonsområdet.

Utviklingen i den ordinære driften tilsier fortsatt behov for stram økonomistyring og tett oppfølging av vedtatte tiltak, energikostnader og tjenestebehov resten av året.

Alternative løsninger

Det foreslås ikke alternative løsninger i saken, da alle vedtakspunkter kan endres.

Konklusjon

Kommunens årsprognose er samlet sett god, men forbedringen skyldes i hovedsak positive pensjonsavvik. Underliggende drift viser fortsatt utfordringer, og kommunedirektøren legger derfor til grunn at det er nødvendig med fortsatt stram økonomistyring og tett oppfølging av merforbruk og vedtatte tiltak gjennom de resterende månedene av 2026.

Fredrikstad kommune

Gjeldsrapport - august 2026

Innholdsfortegnelse

Forbehold

Side	Sidetall
Nøkkeltall I	3
Nøkkeltall II	4
Finansreglement I	5
Finansreglement II	6
Rentebindingstid	7
Kapitalbindingstid	8
Forfall kommende 12 mnd.	9
Renteekspontert gjeld	10
Renteprognoose	11
Utvikling i nøkkeltall	12
Fordeling av motparter og produkter	13
Utvikling lånegjeld	14
Opptak nye lån og refinansieringer	15
Markedskommentar	16
Markedsdata	17
Stamdata	18
Ordliste	19

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og kundens reglement for finansforvaltning. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre kunder, ikke for offentlig publikasjon eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om kunders eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer iht. selskapets gjeldende retningslinjer.

Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, rentevilkår og risiko kan ha endret seg etter rapporteringsdato.

Historiske rentevilkår i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig rentevilkår. Fremtidige rentevilkår vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, konkurranseutsetting, kundens risikoramme, samt kostnader ved lån/verdpapirer.

Rapporten inneholder kun gjeld som er forvaltet av BCM. Rapporten er utarbeidet på basis av opplysninger fra långivere, Stamdata og kunde. BCM kan ikke ta ansvar for riktigheten av informasjonen oppgitt fra tredjeparter. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges.

BCM vil sjekke av status mot kundens finansreglement ved rapportering. Men BCM oppfordrer kunden til å foreta nødvendige kontroller, da det er kunden selv som er ansvarlig for at gjeldsporteføljen er i henhold til vedtatt reglement. Dersom BCM ikke mottar innvendinger mot rapporten innen 10 virkedager etter utsendt rapport anses rapporten som korrekt og akseptert av kunden.

BCM mottar ikke returprovisjon eller tilskyndelser fra tredjeparter og selskapets eneste inntektskilde er kunden.

Nøkkeltall	31.08.2026	31.08.2025	Forklaring
Totalgjeld	10 223 828 885	9 572 398 689	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.
Rentebindingstid (år)	1,29	1,53	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast.
Vektet gjennomsnittrente (%)	4,38	4,05	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Kapitalbinding (år)	4,52	4,55	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.
Andel grønne lån	-	-	Nøkkeltallet viser andel lån og obligasjoner med grønn rente.

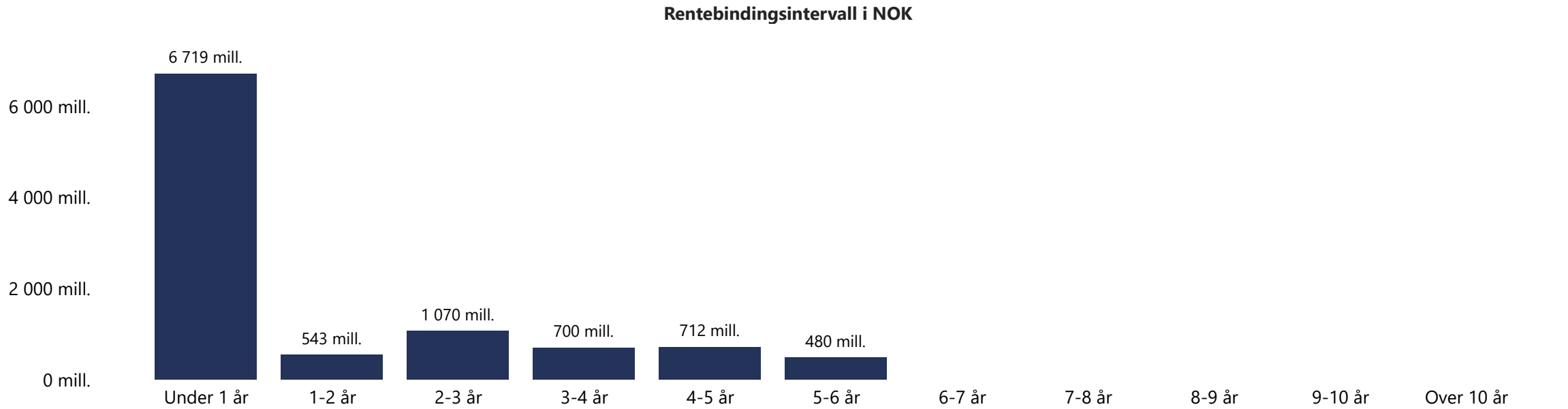
Nøkkeltall	31.08.2026	31.08.2025	Forklaring
Derivat volum (% av gjeld)	0,00 %	0,00 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) (%) i forhold til lånevolum.
Rentebinding under 1 år	65,72 %	64,64 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.
Kapitalbinding under 1 år	27,88 %	29,01 %	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.
Rentesensitivitet (1% økning)	67 188 289	61 873 987	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %). Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p.a. 1 år frem i tid ved 1%- poeng økning i det generelle rentenivået.

Nøkkeltall	31.08.2026	Finansreglement	Kontroll
Rentebinding under 1 år	65,72 %	20% - 70%	OK
Rentebinding over 1 år	34,28 %	30% - 80%	OK
Vektet rentebindingstid (år)	1,29	-	Ingen krav
Kapitalbinding under 1 år	27,88 %	-	Ingen krav
Vektet kapitalbindingstid (år)	4,52	-	Ingen krav
Største lån	4,89 %	-	Ingen krav

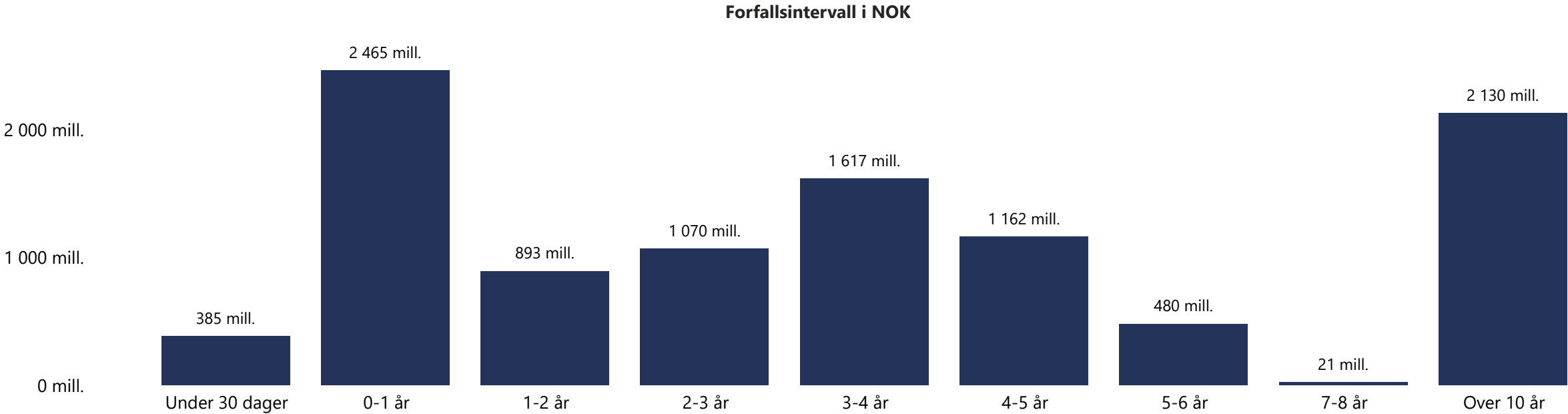
* Krav knyttet mot renteeksponert gjeld
*Tall i parentes i kontrollkolonnen er knyttet mot netto renteeksponert gjeld

Finansreglement	Kontroll
Det kan kun tas opp lån i norske kroner	OK
Det skal innhentes minst 2 eller 3 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere	OK
Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall	OK
Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån)	OK
Det er adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet	OK
Kommunen har anledning til å ta i bruk rentebytteavtaler (renteswap) som rentesikringsinstrument	OK

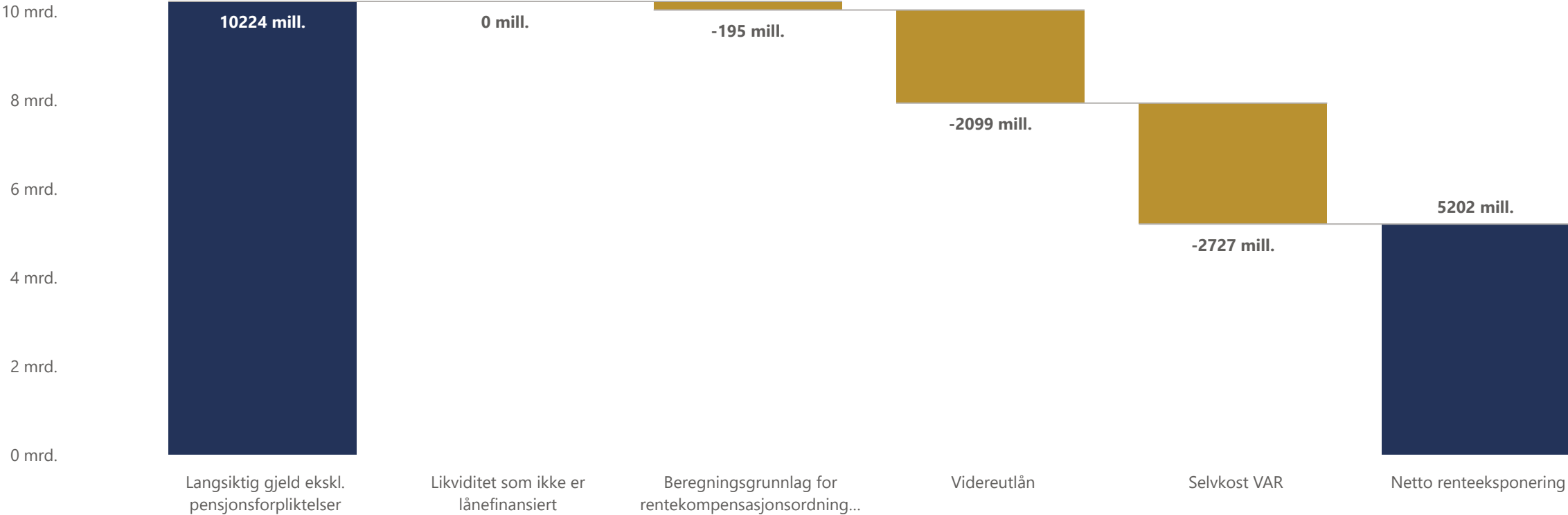
Intervall	Pålydende NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1 % renteøkning
0 til 1 år	6 718 828 885	0,11	65,72 %	65,72 %	67 188 289
1 til 2 år	543 000 000	0,08	5,31 %	71,03 %	72 618 289
2 til 3 år	1 070 000 000	0,27	10,47 %	81,49 %	83 318 289
3 til 4 år	700 000 000	0,25	6,85 %	88,34 %	90 318 289
4 til 5 år	712 000 000	0,33	6,96 %	95,31 %	97 438 289
Over 5 år	480 000 000	0,25	4,69 %	100,00 %	102 238 289
Hele porteføljen	10 223 828 885	1,29	100,00 %	100,00 %	102 238 289

Forfallsintervall	Pålydende NOK	Kapitalbindingstid	Andel	Akkumulert andel
0 til 1 år	2 850 000 000	0,14	27,88 %	27,88 %
1 til 2 år	893 000 000	0,14	8,73 %	36,61 %
2 til 3 år	1 070 000 000	0,27	10,47 %	47,08 %
3 til 4 år	1 617 000 000	0,56	15,82 %	62,89 %
4 til 5 år	1 162 000 000	0,51	11,37 %	74,26 %
Over 5 år	2 631 828 885	2,91	25,74 %	100,00 %
Hele porteføljen	10 223 828 885	4,52	100,00 %	100,00 %

Navn	Lånenummer	Hovedstol	Forfallsdato ▲	Rente	Motpart
Fredrikstad – DNB – Sertifikat 11 mnd.	NO0013682963	385 000 000	10. september 2026	4,3370	DNB
Fredrikstad - Danske - FRN obligasjon	NO0013364406	360 000 000	12. oktober 2026	4,8930	Danske Bank
Fredrikstad – SEB – Sertifikat 12 mnd.	NO0013710772	500 000 000	8. januar 2027	4,2500	SEB MB
Fredrikstad – Handelsbanken – Sertifikat 6 mnd.	NO0013768366	300 000 000	26. februar 2027	4,8240	Handelsbanken
Fredrikstad - KBN - Fast - 20.04.27	20230102	360 000 000	20. april 2027	3,9700	KBN
Fredrikstad - Danske - FRN obligasjon	NO0013233874	485 000 000	21. mai 2027	4,9380	Danske Bank
Fredrikstad - KBN - FRN obligasjon	20230266	460 000 000	25. august 2027	5,1200	KBN

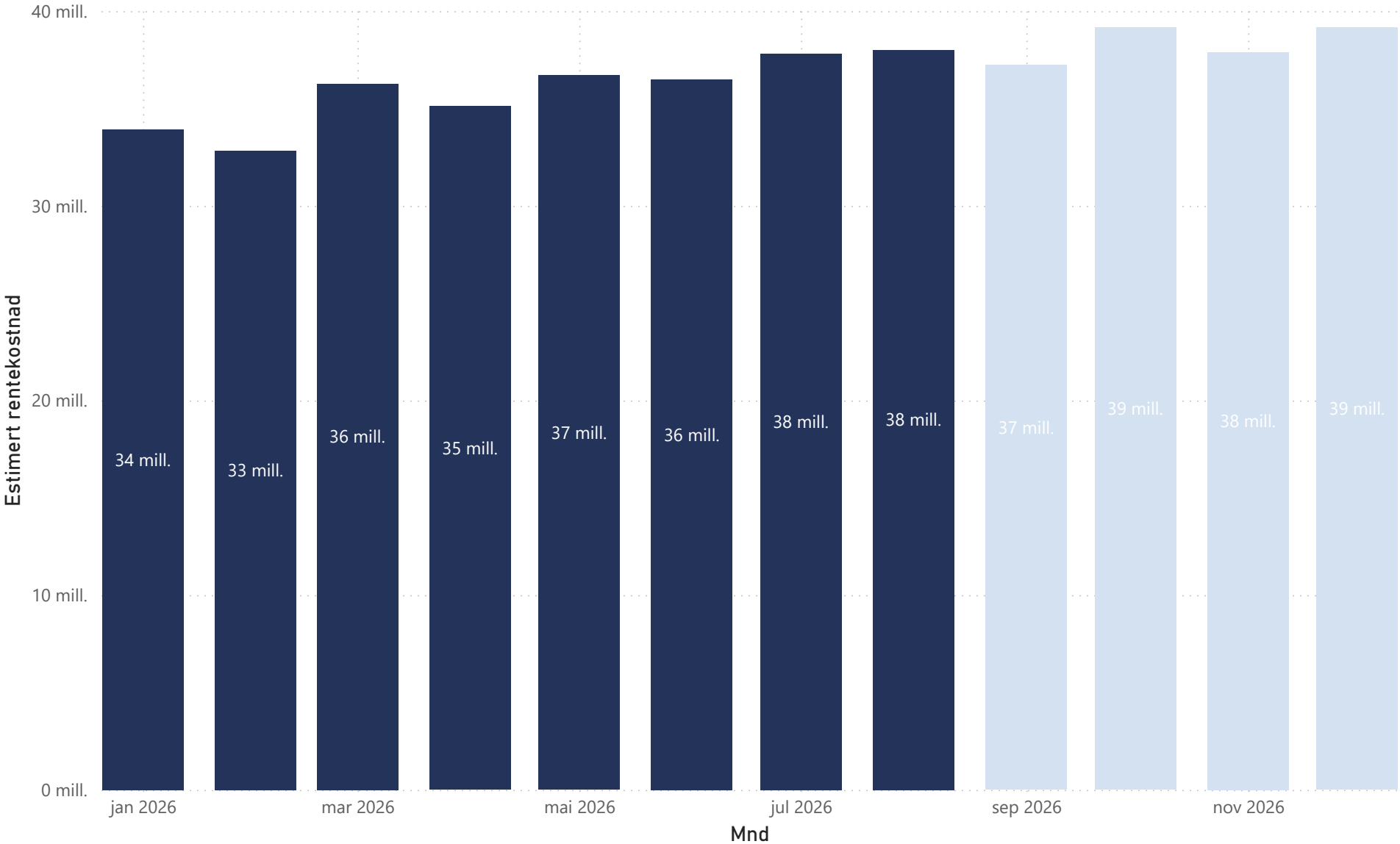

	Pålydende NOK	% av netto renteeksponering	I % av brutto gjeld	Rentebinding
Netto renteeksponering	5 202 223 289	100,00%	50,88 %	2,54
Andel fastrente (rentebinding > 1 år)	3 505 000 000	67,38 %	34,28 %	
Andel gjeld med renterisiko	1 697 223 289	32,62 %	16,60 %	

Kilde: BCM (langsiktig gjeld, likviditet og videreutlån), KOSTRA per juni 2026 (det kan forekomme feil i kommunens innrapporterte tall til KOSTRA)
Dersom kommunen har krav til renteeksponert gjeld i finansreglementet, er kommunens egne tall benyttet
Dersom likviditet som ikke er lånefinansiert har verdi 0 vil netto renteeksponering tilsvare renteeksponert gjeld

Estimerte rentekostnader for inneværende år

Periode ● Historisk ● Prognose

Estimerte rentekostnader er lånerente multiplisert med hovedstol for hvert lån. For prognoseperioden er andel flytende gjeld justert for endringer i 3 mnd. NIBOR basert på siste tilgjengelige pengepolitiske rapport fra Norges Bank.

Estimert kalkylerente for selvkost er kalkulert basert på 3 mnd. NIBOR-prognose fra Norges Bank + 0,70%.

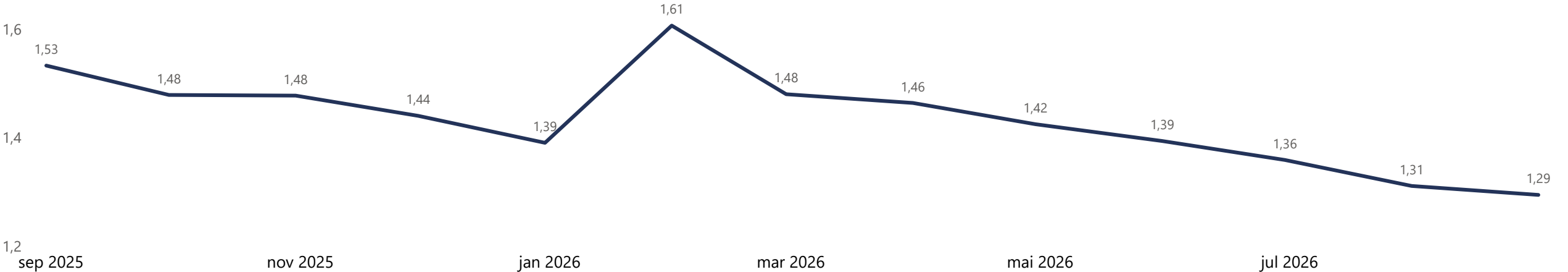
Total estimert rentekostnad for 2026

441 mill.

Estimert kalkylerente for selvkost 2026

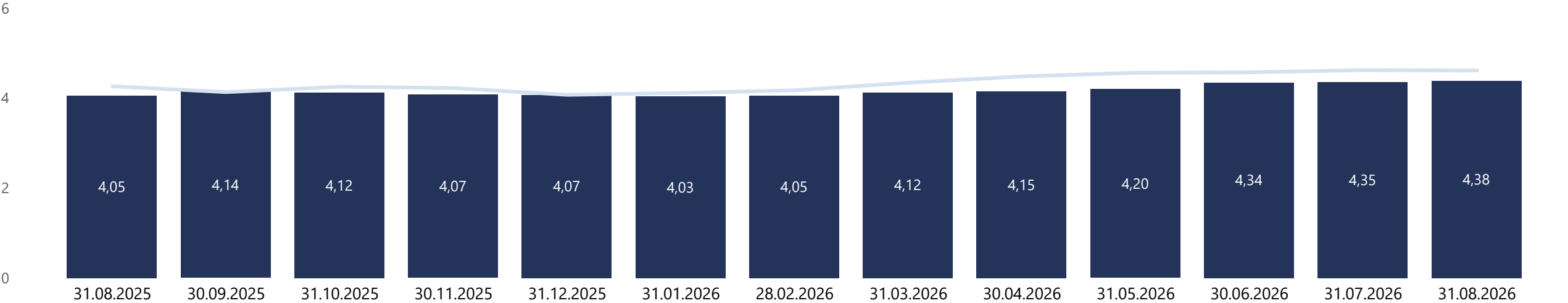
5.25 %

Rentebindingstid (år)

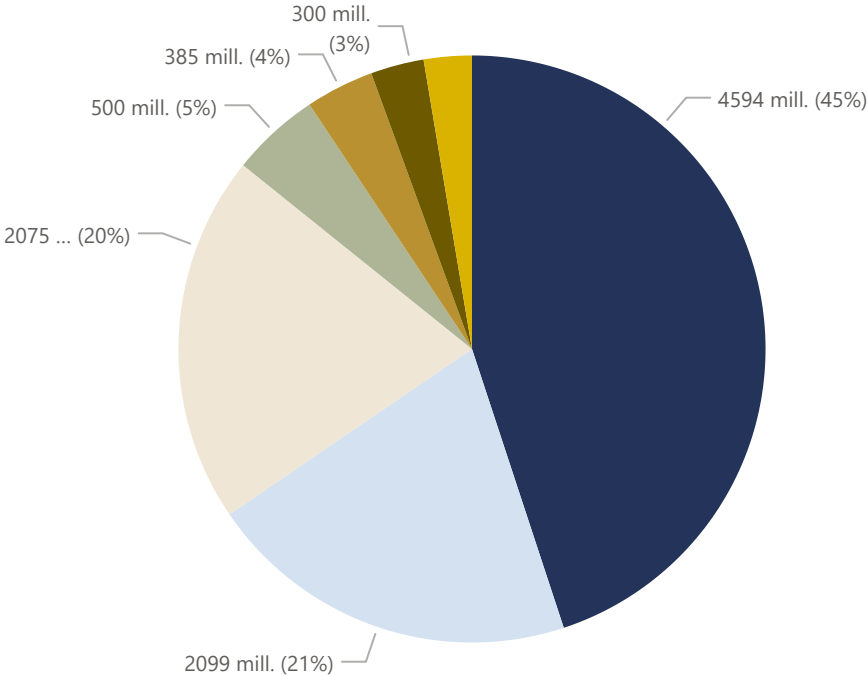

Gjennomsnittrente

● Gjennomsnittrente ● NIBOR3M

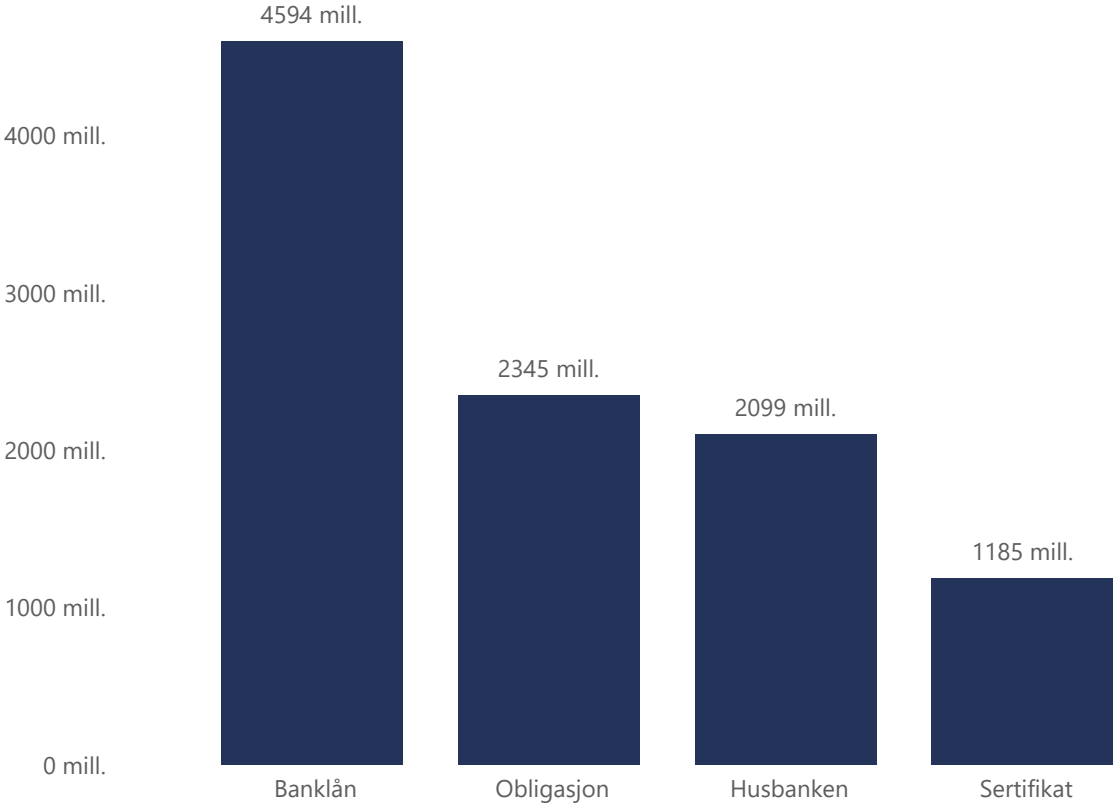

Gjeld fordelt på ulike motparter

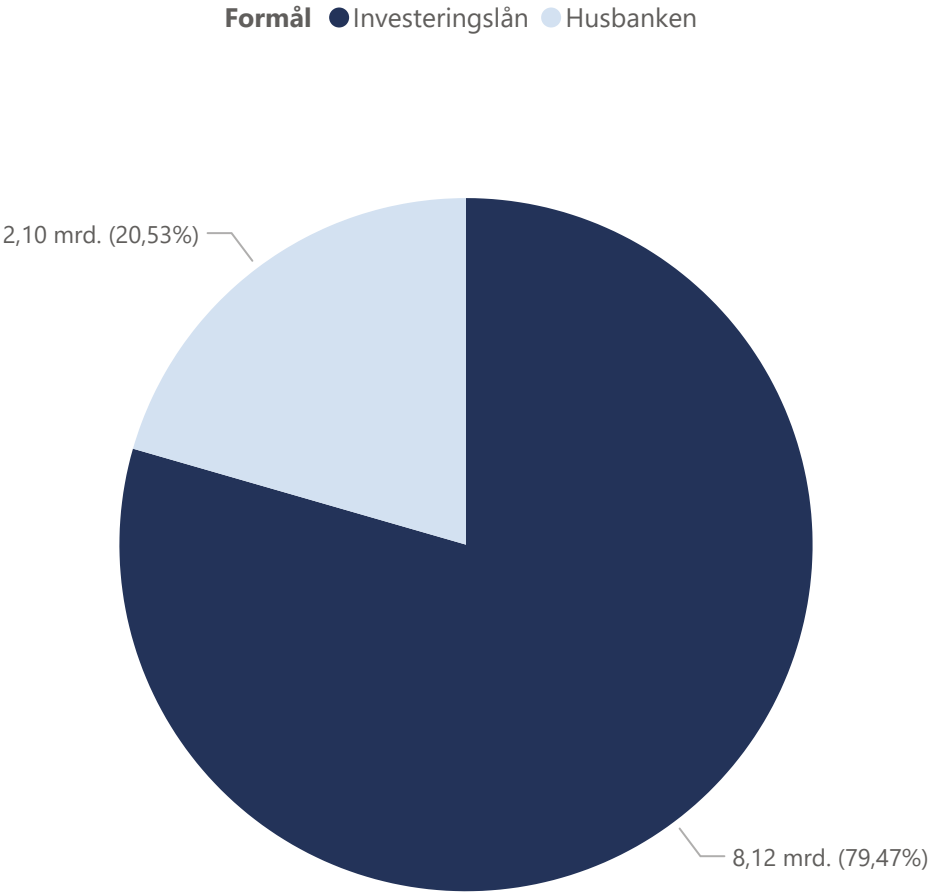
- Motparter**
- KBN
 - Husbanken
 - Danske Bank
 - SEB MB
 - DNB
 - Handelsbanken
 - Nordea Mkts

Gjeld fordelt på ulike produkter

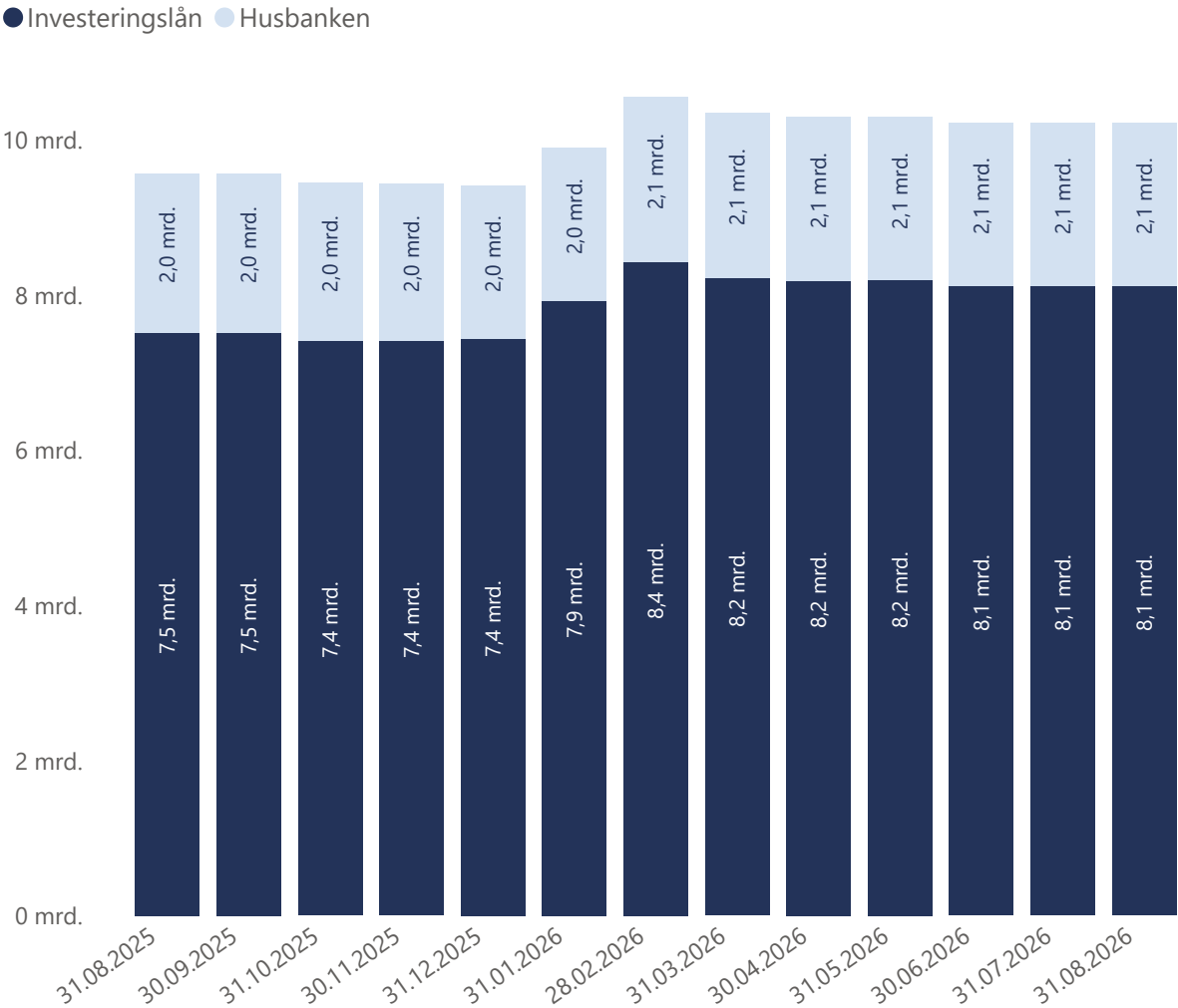

* Dersom kommunen har rentebytteavtaler (Swap) vil dette fremkomme som et positivt tall - men det bidrar ikke til økning av totalt gjeldsvolum.
* Rentebytteavtaler vil også hensynstas i kakediagrammet

Fordeling mellom investerings- og husbanklån

Utvikling lånegjeld

Ny motpart	Dato	Beløp	Rente	Forfall	Lånenummer	Kommentar
SEB MB	8. januar 2026	500 000 000	4,2500	8. januar 2027	NO0013710772	Nytt låneopptak. Låneopptaket ble gjort som et 12 mnd sertifikat basert på nivåene i markedet. Renten vi fikk på 12 mnd låser inn renten for året under budsjettrenten. Det ble også etterspurt 3 mnd sertifikat.
Danske Bank	23. januar 2026	480 000 000	4,3800	23. januar 2032	NO0013712554	Refinansiering av NO0013466011 - avdrag NOK 40 mill. 6 års fastrente ble valgt basert på behovet for å øke fastrenteandelen i porteføljen, løpetiden på 6 år ble valgt av strukturensyn og basert på god etterspørsel etter lengre løpetider i fastrentemarkedet.
KBN	6. februar 2026	500 000 000	4,9000	6. mai 2030	20260078	Årets låneopptak del 2 . Låneopptaket gjøres som en FRN obligasjon pga god etterspørsel og gode nivåer i markedet. Det gir muligheter for å sikre inn en lengre løpetid på nivåer som er gode sett mot 10 års snittet.
Husbanken	27. februar 2026	160 000 000	4,1570	1. mars 2056	11549642	Avdragsfri til september 2029.
SEB MB	4. mars 2026	300 000 000	4,2500	28. august 2026	NO0013736801	Refinansiering av NO0010945835 - avdrag NOK 50 mill. 6 mnd ble valgt basert på nivået i markedet og for å gi økt forutsigbarhet i lys av usikkerheten rundt fremtidig renteutvikling. Renten man oppnådde på 6 mnd var god sett mot referanserenten. Det ble også etterspurt 3 mnd løpetid.
KBN	30. april 2026	417 000 000	4,9050	30. oktober 2029	20260254	Refinansiering av NO0012738634 og NO0013637157 - avdrag 35 mill. Refinansieres som en 3,5 år FRN obligasjon for å skape spredning i porteføljens forfallsstruktur.
KBN	12. juni 2026	450 000 000	4,8550	12. september 2030	20260341	Refinansiering av 8317.56.24360 - avdrag NOK 70 000 000. Lånet ble refinansiert som en FRN obligasjon basert på gode vilkår i dette markedet. Løpetiden på 4,25 år ble valgt for å skape spredning i porteføljens forfallsstruktur.
Handelsbanken	28. august 2026	300 000 000	4,8240	26. februar 2027	NO0013768366	Refinansiering av NO0013736801. 6 mnd sertifikat ble valgt for å skyve nytt forfall ut i 2027 og dermed unngå refinansiering sent på året.

Markedskommentar

31.08.2026

Markedskommentar

August ble nok en gang en måned i skyggen av konflikten mellom USA og Iran, og oljeprisen svingte kraftig i takt med nyhetsbildet. Måneden åpnet med håp om en løsning for skipstrafikken gjennom Hormuzstredet, og Brent-prisen falt til rundt 78 dollar fatet i begynnelsen av august. Men dette varte ikke lenge. Trump lot intensjonsavtalen med Iran løpe ut 17. august og varslet «økonomisk krigføring» mot Iran og land som handler med landet. Som følge av dette steg oljeprisen til nærmere 95 dollar fatet, for så å ende på ca. 90 dollar fatet. August ble avsluttet med nye amerikanske angrep mot Iran og et iransk mottrekk med missil- og droneangrep mot amerikanske baser i Jordan. Enn så lenge er situasjonen langt unna en fredelig løsning. Rentemarkedet var i stor grad styrt av sentralbankene og av økende bekymring for statsgjeld. Norges Bank holdt renten uendret på rentemøtet i august, til tross for at norsk kjerneinflasjon kom inn på 2,7 % for andre måned på rad og godt under Norges Bank forventning på 3,3 %. Markedet forventer likevel at Norges Bank hever renten til 4,50 prosent på møtet i september, da inflasjonen fortsatt ligger godt over målet på 2 %. Om Fed sjef Kevin Warsh er pengepolitikkenes svar på ulven i fåreklær (eller en hauk i dueklær), skal være usagt, men enn så lenge er det lite som tyder på at han er Trump sin marionettefigur. Selv om markedet har fryktet at han vil kutte renten for å tilfredsstille Trump, har vi ikke sett dette igjen i rentemarkedene. Snarere tvert imot, har det vært stor usikkerhet om det i stedet blir en renteheving på rentemøtet i september. Amerikansk inflasjon kom videre ned som ventet, og markedet priset først inn en stor overvekt for ingen renteheving. Imidlertid snudde Warsh bildet med en haukete tale på Jackson Hole-konferansen i slutten av måneden, hvor han poengterte viktigheten av å stanse inflasjonen, noe som løftet sannsynligheten for en renteheving i september. Vi har også sett statsrenter globalt stige kraftig drevet av frykt for en stadig økende statsgjeld. Amerikansk 30-åring kom opp til over 5,30 %, noe som er høyeste nivå siden 2007. Finansminister Scott Bessent annonserte en dobling av tilbakekjøpene av amerikanske statsobligasjoner for å dempe oppgangen, men effekten har så langt vist seg kortvarig.

Det norske aksjemarkedet hadde en sterk måned, godt hjulpet av oljeprisen og snuser nok en gang på all-time high. Til tross for høye statsrenter og høy usikkerhet, har likevel også de ledende indeksene hatt en fin måned med oppgang. Sterke selskapsresultater medførte bra avkastning etter en svak juli måned. NVIDIA som er et av de viktigste selskapene innenfor teknologi, leverte sterke tall og bekreftet at de enorme AI investeringene fremdeles gir inntektsvekst. Likevel, ingenting vokser inn i himmelen, så det er nok av gode grunner til å være forsiktig i denne sektoren. Indikativ rente under er basert på teoretiske nivåer.

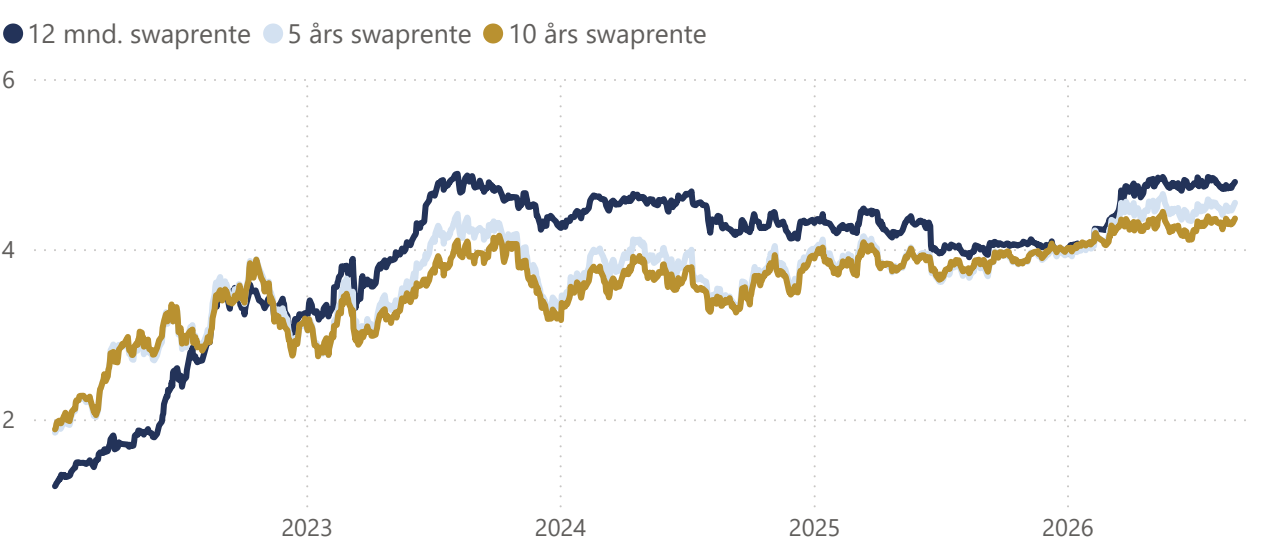
Produkt	Referanserente	Referanserente nivå	Kredittmargin	Indikativ rente*
3 mnd. Sertifikat	3 mnd. Nibor	4,61 %	0,00 %	4,61 %
6 mnd. Sertifikat	6 mnd. Nibor	4,82 %	0,03 %	4,85 %
12 mnd. Sertifikat	1 års swap	4,79 %	0,09 %	4,88 %
3 år obligasjon	3 års swap	4,75 %	0,21 %	4,96 %
5 år obligasjon	5 års swap	4,55 %	0,31 %	4,86 %
10 år obligasjon	10 års swap	4,36 %	0,41 %	4,77 %

Markedsdata

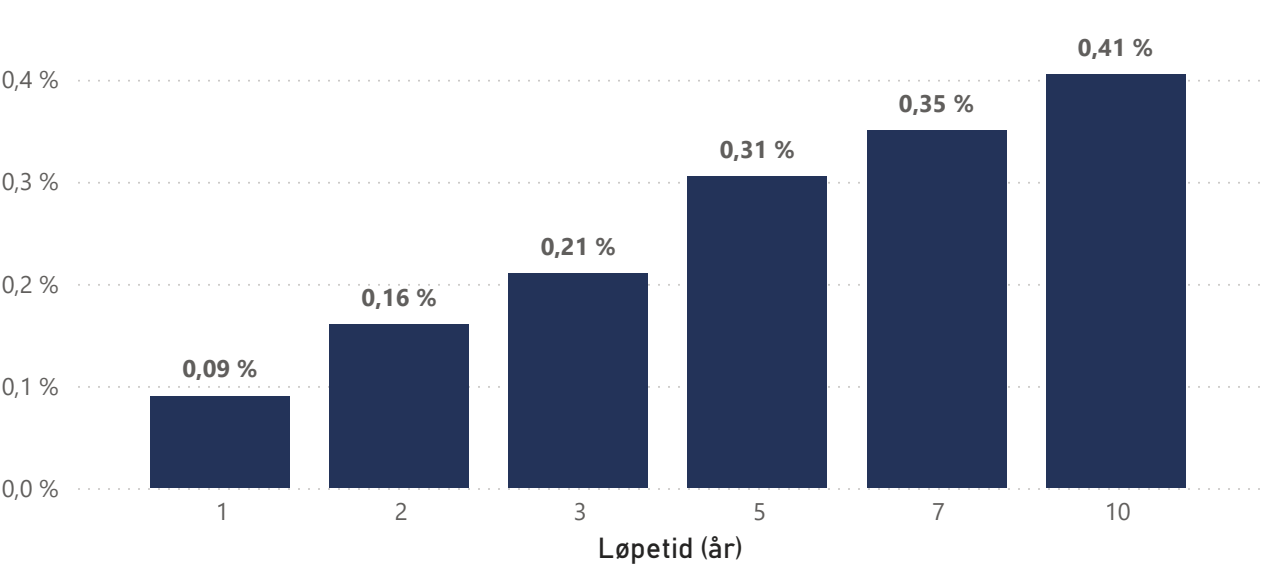
3 mnd. NIBOR

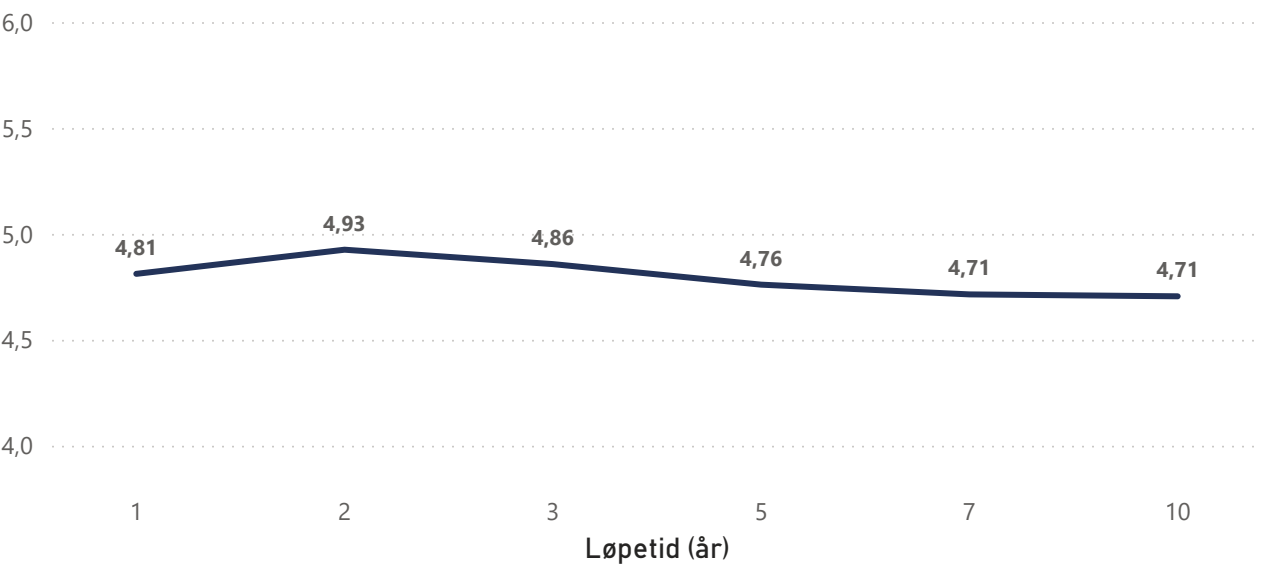
Swaprenter

Kredittmarginer kommunal sektor

Fastrentekurve kommunal sektor

Fredrikstad kommune		Stamdata					31.08.2026		
Portefølje & Lånenummer	Navn	Startdato	Forfallsdato	Restbeløp	Referanserente	Margin	Totalrente	Rentereg. dato	Påløpte renter
Kommunalbanken				4 594 410 289			4,4946		-51 460 336,25
20230102	Fredrikstad - KBN - Fast - 20.04.27	20.04.2023	20.04.2027	360 000 000	3,970	0,0000	3,9700	20.04.2027	-5 161 000,00
20230266	Fredrikstad - KBN - FRN obligasjon	25.08.2023	25.08.2027	460 000 000	4,550	0,5700	5,1200	25.11.2026	-392 533,33
20230028	Fredrikstad - KBN - Fast - 15.02.28	15.02.2023	15.02.2028	300 000 000	3,690	0,0000	3,6900	15.02.2028	-5 965 500,00
20230055	Fredrikstad - KBN - Fast - 17.03.28	17.03.2023	17.03.2028	243 000 000	3,870	0,0000	3,8700	17.03.2028	-4 257 967,50
20240012	Fredrikstad - KBN - Fast - 17.01.29	17.01.2024	17.01.2029	500 000 000	4,160	0,0000	4,1600	17.01.2029	-12 768 888,89
20250143	Fredrikstad - KBN - Fast - 22.05.29	19.05.2025	22.05.2029	300 000 000	4,435	0,0000	4,4350	22.05.2029	-3 732 791,67
20260254	Fredrikstad - KBN - FRN obligasjon	30.04.2026	30.10.2029	417 000 000	4,620	0,2850	4,9050	30.10.2026	-1 818 120,00
20260078	Fredrikstad - KBN - FRN obligasjon	06.02.2026	06.05.2030	500 000 000	4,600	0,3000	4,9000	06.11.2026	-1 701 388,89
20230202	Fredrikstad - KBN - Fast - 12.07.30	12.07.2023	12.07.2030	300 000 000	4,630	0,0000	4,6300	12.07.2030	-1 813 416,67
20260341	Fredrikstad - KBN - FRN obligasjon	12.06.2026	12.09.2030	450 000 000	4,580	0,2750	4,8550	14.09.2026	-4 855 000,00
20250089	Fredrikstad - KBN - Fast - 13.03.31	13.03.2025	13.03.2031	300 000 000	4,660	0,0000	4,6600	13.03.2031	-6 485 166,67
20240256	Fredrikstad - KBN - Fast - 26.08.31	26.08.2024	26.08.2031	412 000 000	4,085	0,0000	4,0850	26.08.2031	-187 002,22
20100637	Fredrikstad - KBN - PT rente	08.10.2015	08.10.2038	52 410 289	5,150	0,0000	5,1500	08.10.2038	-2 321 560,42
Verdipapirmarkedet				3 530 000 000			4,3521		-58 621 639,77
NO0013682963	Fredrikstad – DNB – Sertifikat 11 mnd.	10.10.2025	10.09.2026	385 000 000	4,337	0,0000	4,3370	10.09.2026	-14 867 592,47
NO0013364406	Fredrikstad - Danske - FRN obligasjon	11.10.2024	12.10.2026	360 000 000	4,620	0,2730	4,8930	12.10.2026	-2 397 570,00
NO0013710772	Fredrikstad – SEB – Sertifikat 12 mnd.	08.01.2026	08.01.2027	500 000 000	4,250	0,0000	4,2500	08.01.2027	-13 681 506,85
NO0013768366	Fredrikstad – Handelsbanken – Sertifikat 6 mnd.	28.08.2026	26.02.2027	300 000 000	4,824	0,0000	4,8240	26.02.2027	-118 947,95
NO0013233874	Fredrikstad - Danske - FRN obligasjon	21.05.2024	21.05.2027	485 000 000	4,550	0,3880	4,9380	23.11.2026	-665 258,33
NO0013646398	Fredrikstad - Danske - FRN obligasjon	03.09.2025	06.06.2028	350 000 000	4,610	0,3200	4,9300	07.09.2026	-4 026 166,67
NO0010859754	Fredrikstad - Nordea - Fast - 23.07.29	22.07.2019	23.07.2029	270 000 000	2,369	0,0000	2,3690	23.07.2029	-657 397,50
NO0013476184	Fredrikstad - Danske - Fast - 08.02.30	10.02.2025	08.02.2030	400 000 000	4,248	0,0000	4,2480	08.02.2030	-9 534 400,00
NO0013712554	Fredrikstad - Danske - Fast - 23.01.32	23.01.2026	23.01.2032	480 000 000	4,380	0,0000	4,3800	23.01.2032	-12 672 800,00
Totalt				8 124 410 289			4,4363		-110 081 976,02

Portefølje & Lånenummer ▲	Navn	Startdato	Forfallsdato	Restbeløp	Totalrente	Påløpte renter
Husbanken - Startlån				2 099 418 596	4,0564	-34 949 791,48
11508899.10	Fredrikstad - HB - Flytende	01.01.2016	01.04.2034	21 353 333	4,0590	-361 630,69
11516864.10	Fredrikstad - HB - Flytende	01.11.2021	01.03.2041	44 250 000	4,0380	-445 843,60
11516864.40	Fredrikstad - HB - Flytende	01.03.2022	01.12.2036	38 863 623	4,0380	-391 572,83
11532055	Fredrikstad - HB - Flytende	01.11.2019	01.05.2045	68 628 000	4,0590	-932 227,71
11537564.10	Fredrikstad - HB - Flytende	21.04.2017	01.05.2047	71 569 031	4,0590	-972 178,03
11537564.50	Fredrikstad - HB - Flytende	01.11.2017	01.05.2048	49 780 389	4,0590	-676 205,89
11540051.10	Fredrikstad - HB - Flytende	24.04.2018	01.05.2048	107 712 000	4,0590	-1 463 136,20
11541752	Fredrikstad - HB - Flytende	22.05.2019	01.06.2049	153 640 000	4,0590	-1 556 053,29
11543324	Fredrikstad - HB - Flytende	17.03.2020	01.04.2050	172 800 000	4,0590	-2 926 465,05
11543723	Fredrikstad - HB - Flytende	10.09.2020	01.10.2050	68 600 000	4,0590	-1 161 779,53
11544291.10	Fredrikstad - HB - Flytende	10.03.2021	01.04.2051	231 481 480	4,0590	-3 920 268,87
11545066	Fredrikstad - HB - Flytende	22.03.2022	01.04.2052	240 740 740	4,0590	-4 077 079,64
11545873	Fredrikstad - HB - Flytende	14.03.2023	01.04.2053	250 000 000	4,0590	-4 233 890,41
11547204	Fredrikstad - HB - Flytende	22.02.2024	01.03.2054	250 000 000	4,0590	-5 099 767,12
11548243	Fredrikstad - HB - Flytende	27.02.2025	01.03.2055	170 000 000	4,0590	-3 467 841,64
11549642	Fredrikstad - HB - Flytende	27.02.2026	01.03.2056	160 000 000	4,0590	-3 263 850,96
Totalt				2 099 418 596	4,0564	-34 949 791,48

Type	Referansenummer	Navn	Startdato	Forfallsdato	Beløp	Rente	Påløpte renter
------	-----------------	------	-----------	--------------	-------	-------	----------------

Ordliste, forklaringer og beregninger

Deflasjon er reduksjon i det generelle prisnivået på varer og tjenester. Det motsatte av deflasjon er inflasjon.

Derivatvolum er en betegnelse på beholdning av derivat i % av samlet gjeld. Et derivat er et verdipapir der verdi avhenger av et underliggende aktivum på et fremtidig tidspunkt. F.eks. rentebytteavtale eller FRA.

Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til renteregulering på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitivitet til et lån med hensyn til endringer i renten. Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før kontantstrømmene (renter og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedsrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er følsom for renteendringer. Durasjon baseres på beregning av markedsverdi, rentebinding er mer kontantstrømbasert og antas å være mer egnet som risikomål i offentlig sektor.

Fastrente er definert som gjeldsbrevlån eller obligasjoner som har gjenværende rentebinding på over ett år.

Finansreglement gir en samlet oversikt over fullmakter, rammer og retningslinjer for finansforvaltningen. Det fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig finansiell risikoprofil.

Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner som har gjenværende rentebinding under ett år.

Forfallsdato er den spesifikke dagen en inn- eller utbetaling skal skje på (betalingsfrist).

Gjeldsbrevlån er den mest benyttede låneformen i bankene. Lån blir knyttet til et gjeldsbrev. Det er et dokument hvor låntaker erklærer å skyldte penger. I gjeldsbrevet står det bestemmelser som regulerer forholdet mellom låntaker og långiver. Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt utsteder gjeldsbrevlån med flytende – og fastrente samt gjeldsbrevlån med sertifikat og obligasjonsvilkår.

Inflasjon er vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjon måles vanligvis ved veksten i konsumprisene. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 3 måneders sertifikat ha 0,25 i kapitalbinding på oppstartstidspunktet.

Konsumprisindeksen (KPI) er et mål for prisnivået til konsumprodukter og viser prisutviklingen på varer og tjenester som private husholdninger etterspør. Den prosentvise endringen i KPI brukes ofte som et generelt mål for inflasjon i en økonomi.

Kredittmargin (spread) er rentedifferansen mellom kredittobligasjonen og swaprente med samme løpetid. I det norske markedet benyttes swaprenten som målestokk, mens man i Euromarkedet noen ganger benytter statsrenten.

Kredittrisiko er risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Markedsrisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktuasjoner i finansielle markeder.

Ordliste, forklaringer og beregninger

Kupongrente er den faste renten på obligasjoner ved utstedelsestidspunktet. Når det generelle rentenivået synker vil en gitt kupongrente bli mer attraktiv og kursen på obligasjonen vil stige. Når det generelle rentenivået stiger blir effekten motsatt.

ISIN (lånenummer) er et nummer som brukes for å identifisere ulike verdipapirer, inkludert gjeldspapir, aksjer, opsjoner, derivater og rentederivater.

Markedskommentar er beskrivelse av dagens økonomiske situasjon og den fremtidige situasjonen basert på tolkninger av tilgjengelig informasjon. Uttalelsene reflekterer oppfatninger på det tidspunktet de ble laget, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten forvarsel.

Motpartsrisiko er forstått å være den type og grad av risiko forbundet med hver part i en avtalefestet ordning og risiko for at den andre parten opprettholder sine forpliktelser. For lån antas motpartsrisikoen for låntager å være lav. For rentebytteavtaler må motpartsrisiko vurderes ved kontraktsinngåelse.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot».

Nøkkeltall anvendes innen økonomi for å sammenligne selskaper eller organisasjoner og deres virksomhet. Nøkkeltall som er fremhevet i rapporten antas å være spesielt viktig for den aktuelle kommune eller kunde.

Obligasjon er et standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, utbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringer avtales ved utstedelsen av obligasjonen.

Oppgjørsrisiko er risiko for tap og likvidetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjørsfunksjonene. Oppgjørsrisiko omfatter kredittrisiko, likvidetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Oslo Børs er Norges eneste regulerte markedsplass for omsetning av aksjer, egenkapitalbevis og andre verdipapirer, som derivater og obligasjoner.

P.a. rente er en enkel beregning for å vise forventet rentekostnad de neste 12 månedene. Beregnet som restgjeld x kupong.

P.t. rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

Påløpte renter viser akkumulerte, ikke betalte renter for det aktuelle lånet på rapporteringstidspunkt. Påløpte renter pr. 31. desember er således det rentebeløpet som skal anordnes til dette året. Påløpte renter i rapporten er beregnet med utgangspunkt i lånets stamdata og er et estimat. Husbanken har egne beregningsmetoder som ikke lar seg gjenskape på en enkel måte. Påløpte renter beregnet for Husbanklån og for fastrenteobligasjoner kan avvike noe.

Rapporteringsperiode er den aktuelle perioden som det rapporteres for. Rapporteringsdato og intervall er angitt på rapportens forside.

Refinansieringsrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke får ny finansiering og dermed må innfris. For fylkeskommuner og kommuner gjenspeiles denne risikoen i stor grad i volatiliteten i kredittmarginen som kan endre seg ved hver refinansiering. Risikoen kan reduseres ved å forlenge løpetiden i låneporteføljen, og ha tilstrekkelig likviditet til å dekke forfall eller tilgang til andre former for kreditt.

Ordliste, forklaringer og beregninger

Rentebetingelser er til enhver tid gjeldende betingelser knyttet til det enkelte lånet.

Rentebindingstid (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjestående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler.

Rentebinding inklusive forwardkontrakter (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjestående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler. Denne varianten av nøkkeltallet tar hensyn til rentebytteavtaler som har oppstart frem i tid.

Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Rentefølsomhet sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved renteendringer. Måler prislefølsomheten til et fond ved mindre parallelle endringer på rentekurven.

Rentekostnad er kostnaden ved å låne penger. Betegnelse på den delen av betalte renter som skal anordnes på det spesifikke året.

Renteregulering er endring av lånerenten en eller flere ganger i låneperioden. Ny rente settes i forhold til rentereguleringsklausulen i lånekontrakten.

Renterisiko kan deles i markedsbasert- og kontantstrømbasert risiko. Markedsbasert renterisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av endringer i renten. Kontantstrømbasert risiko er risiko for økte rentekostnader ved økninger i det generelle rentemarkedet.

Sertifikat er et rentebærende papir i likhet med obligasjoner. Forskjellen mellom papirene er at sertifikat har maksimal løpetid på ett år.

Stamdataoversikt viser en oppsummering av utvalgte sentrale betingelser og forutsetninger for de ulike lån, sertifikat og obligasjoner.

Styringsrenten er Norges Banks sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette representert ved foliorenten.

Swap (rentebytteavtale) er en avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente eller omvendt.

Tillitsmann i et obligasjonslån er en fellesrepresentant for obligasjonseierne hvis hovedoppgave er å ivareta deres interesser og rettigheter overfor låntaker. Tillitsmann i det norske markedet er vanligvis Nordic Trustee.

Total lånegjeld viser samlet lånegjeld som det rapporteres for. Samlet oversikt over lånene som inngår i rapporten finnes under kapittelet «stamdata».

Total rente er lånets gjeldende kupong, dvs. referanserente med tillegg av kredittmargin.

Valutakurs er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro. Valutarisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i valutakursen.

Vektet gjennomsnittrente er volumvektet gjennomsnitt av kupongrenter for lån og rentebytteavtaler.

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utstedere.

AVKASTNINGSRAPPORT

Fredrikstad kommune

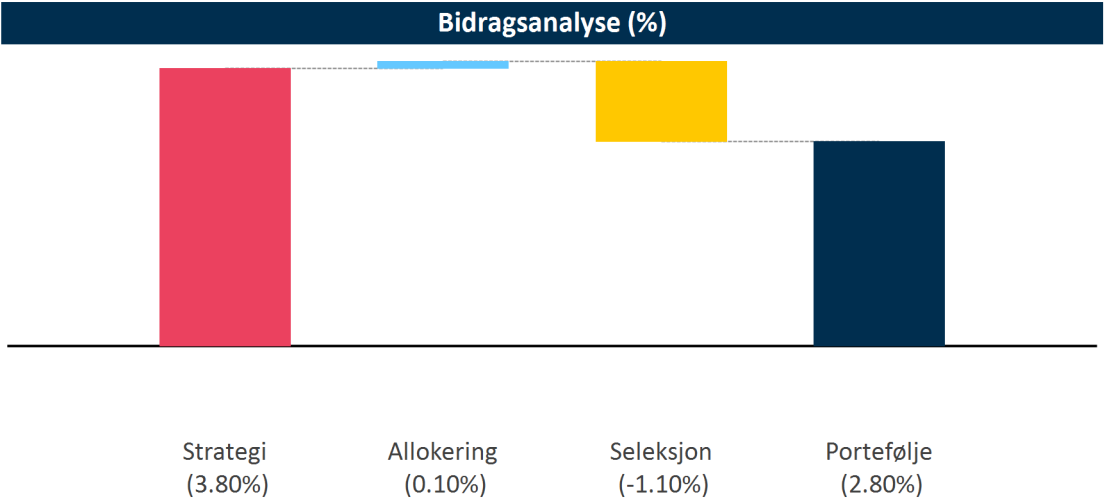
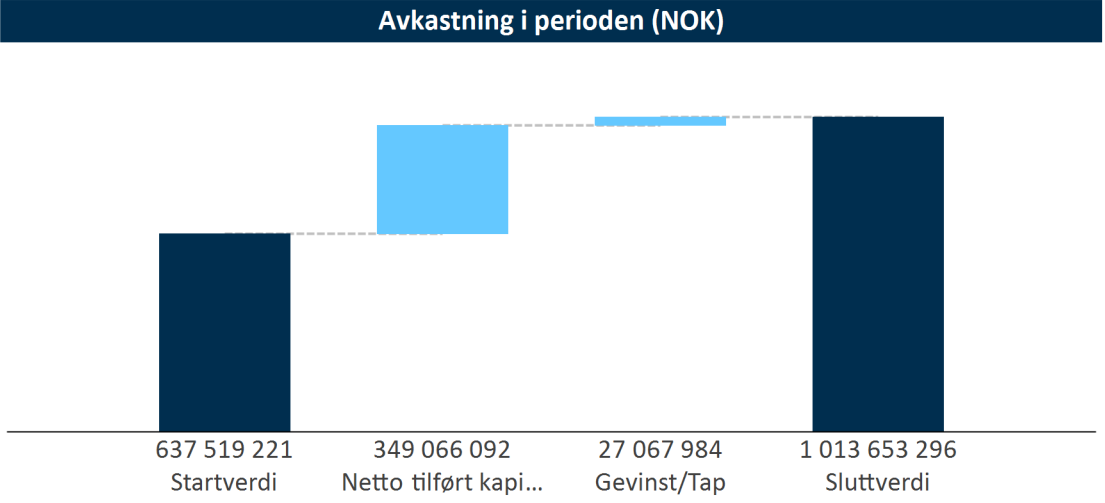
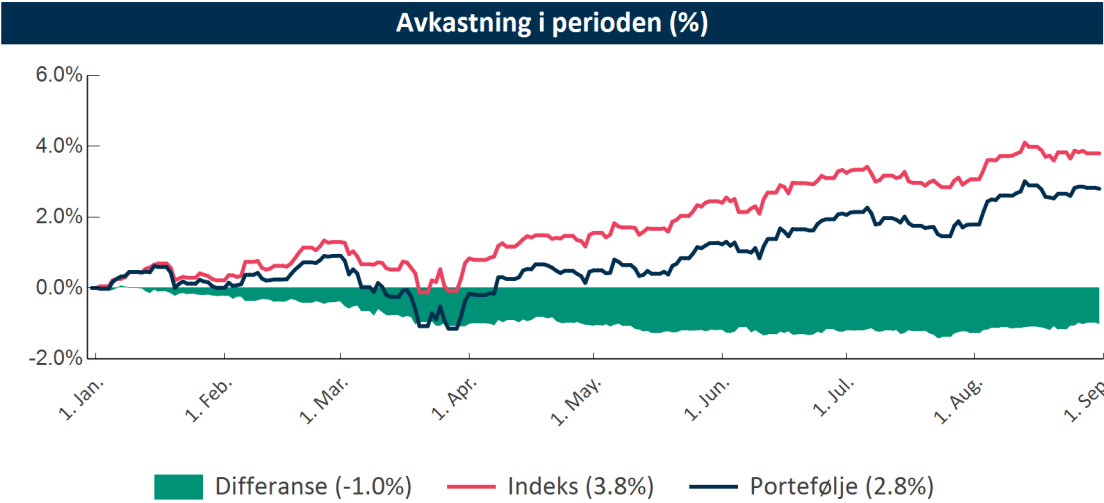
31.12.2025 - 31.08.2026

Total

	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Avkastning (NOK)			Allokering (%)			
	Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Hittil i mnd.	Hittil i år	Markedsverdi	Port.	Strategi	min-max	Kontroll
Total	0.99	0.71	0.28	2.80	3.80	-1.00	9 936 396	27 067 984	1 013 653 296	100.0	100		-
Aksjer	3.18	2.17	1.01	8.57	13.17	-4.60	6 729 075	17 869 745	218 295 849	21.5	20	5-25	OK
Norske Aksjer	5.49	4.96	0.53	18.14	25.50	-7.36	4 388 329	12 639 485	84 388 754	38.7	35	20-50	OK
Globale Aksjer	1.78	0.67	1.11	3.31	5.94	-2.63	2 340 746	5 230 260	133 907 095	61.3	65	50-80	OK
Obligasjoner	0.40	0.35	0.06	0.66	1.18	-0.52	2 376 819	3 104 920	592 596 556	58.5	60	40-80	OK
Norske Obligasjoner	0.61	0.56	0.05	1.33	1.43	-0.09	1 451 539	2 891 938	239 140 841	40.4	40	20-100	OK
Globale Obligasjoner	0.26	0.20	0.06	0.20	1.01	-0.81	925 280	212 982	353 455 714	59.7	60	0-80	OK
Pengemarked	0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	830 553	5 923 303	202 568 230	20.0	20	10-40	OK
Kontanter							-51	170 015	192 662	0.0	0		-

Total

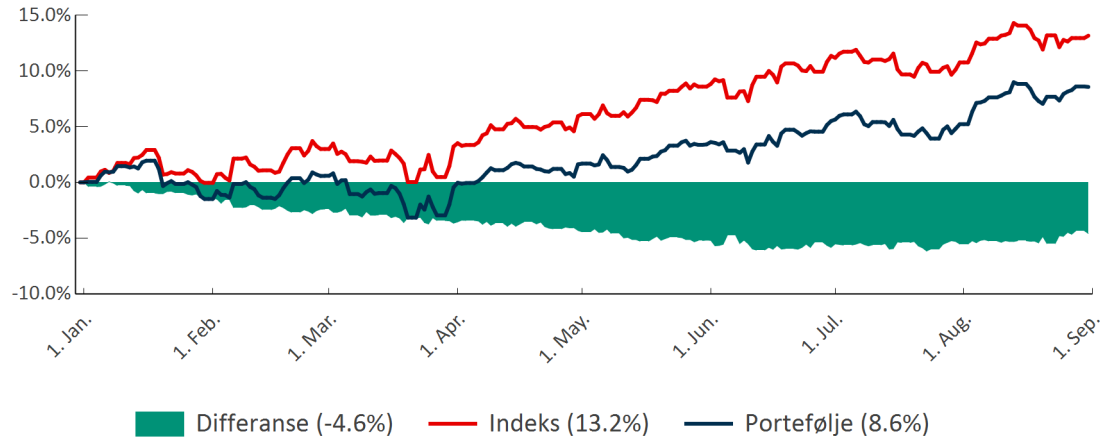

Aksjer

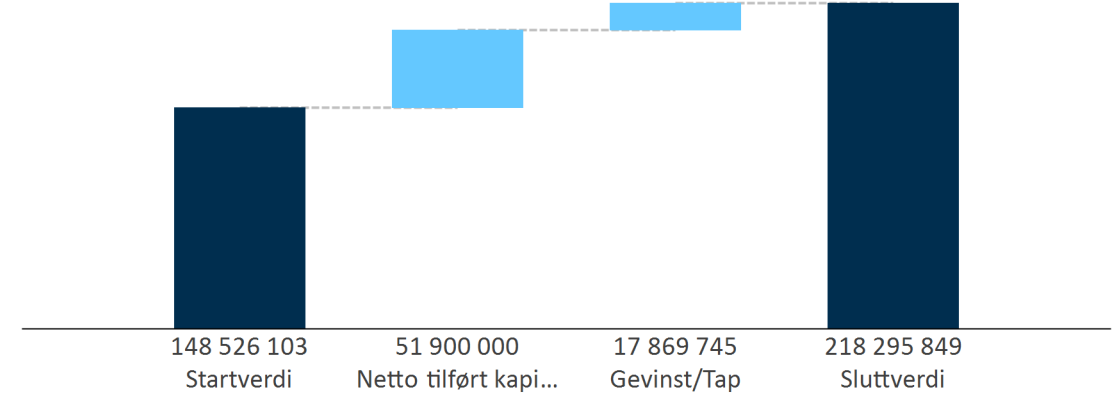
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)					
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Aksjer			3.18	2.17	1.01	8.57	13.17	-4.60	218 295 849	21.5	
Norske Aksjer			5.49	4.96	0.53	18.14	25.50	-7.36	84 388 754	38.7	OSEBX
Alfred Berg Gambak R	●	28.02.2025	5.81	5.00	0.81	16.69	24.40	-7.70	18 307 105	21.7	OSEFX
Arctic Norwegian Value Creation D	●	12.04.2019	5.01	5.00	0.01	9.27	24.40	-15.13	17 082 650	20.2	OSEFX
Danske Invest 2 Norske Aksjer Inst.	●	31.08.2025	6.00	5.00	1.00	20.42	24.40	-3.98	18 422 459	21.8	OSEFX
Storebrand Aksje Innland B	●	11.05.2010	5.24	4.96	0.29	23.36	25.50	-2.13	30 576 540	36.2	OSEBX
Globale Aksjer			1.78	0.67	1.11	3.31	5.94	-2.63	133 907 095	61.3	MSCI AC World
Generation Global Equity Legacy 10A7	●	01.07.2026	5.90	0.67	5.23	8.45	-3.21	11.66	18 132 151	13.5	MSCI AC World
Heptagon - Driehaus Emerging Markets Equity C USD	●	18.06.2025	0.56	1.35	-0.79	13.04	15.00	-1.96	11 247 958	8.4	MSCI Emerging Markets
KLP AksjeGlobal Indeks N-10	●	12.06.2025	1.17	0.57	0.60	4.86	4.82	0.05	51 091 251	38.2	MSCI World
Nordea Stabile Aksjer Global - A	●	19.09.2024	0.37	0.57	-0.20	0.16	4.82	-4.66	11 139 553	8.3	MSCI World
Schroder ISF QEP Global Core C NOK	●	14.03.2025	0.99	0.57	0.41	5.36	4.82	0.54	20 282 232	15.2	MSCI World
SGA Global Equity Growth Fund Class M	●	25.01.2023	2.36	0.67	1.70	-7.81	5.94	-13.75	9 602 226	7.2	MSCI AC World
T. Rowe Price Global Value I10	●	05.03.2025	1.77	0.57	1.20	12.30	4.82	7.48	12 411 724	9.3	MSCI World

Aksjer

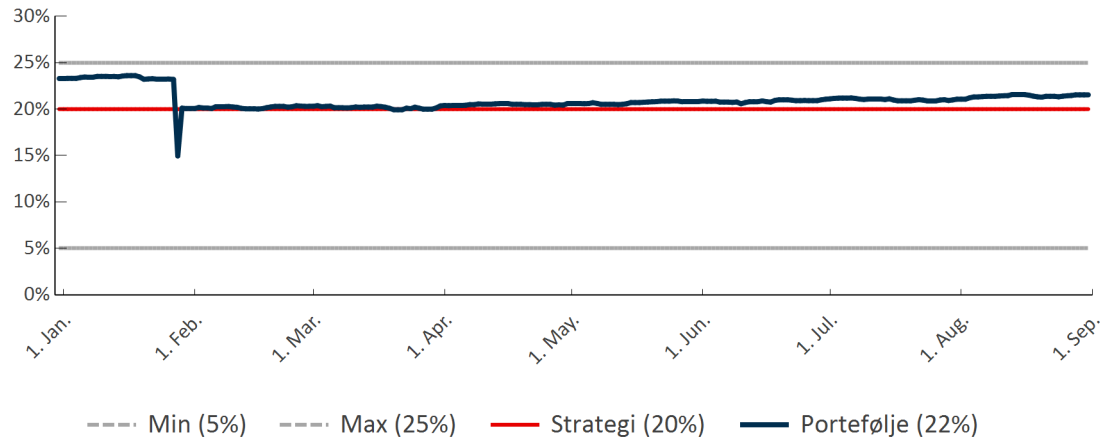
Avkastning i perioden (%)

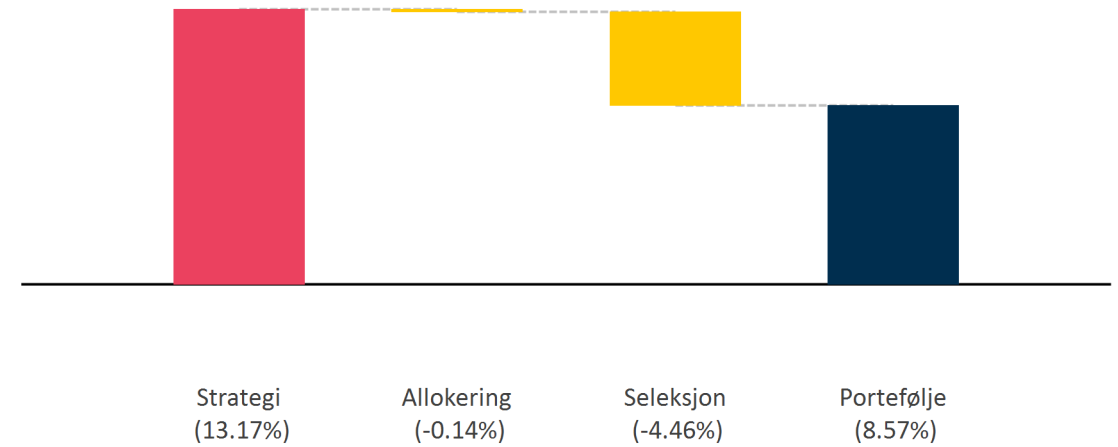
Avkastning i perioden (NOK)

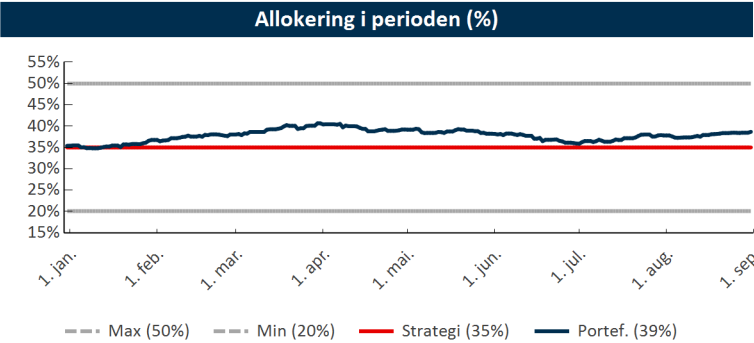
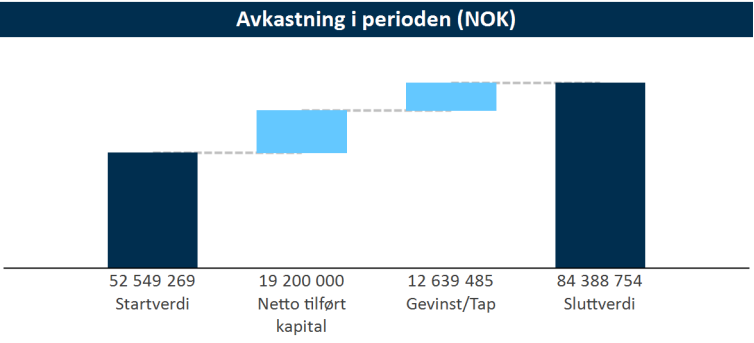
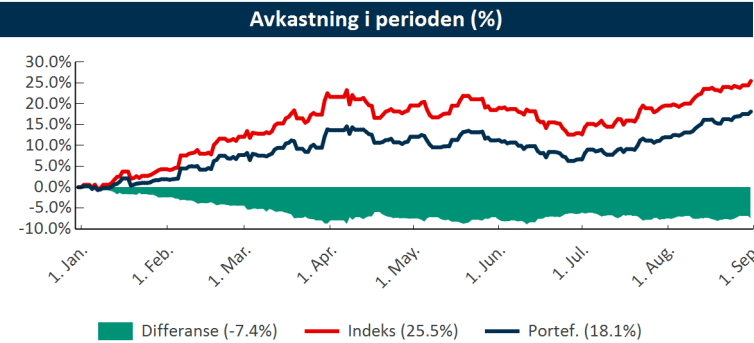
Allokering i perioden (%)

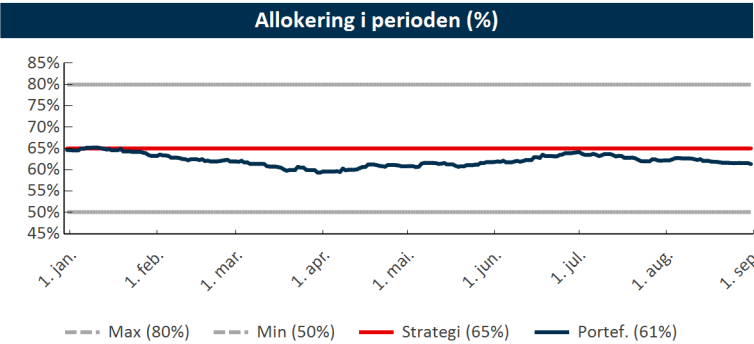
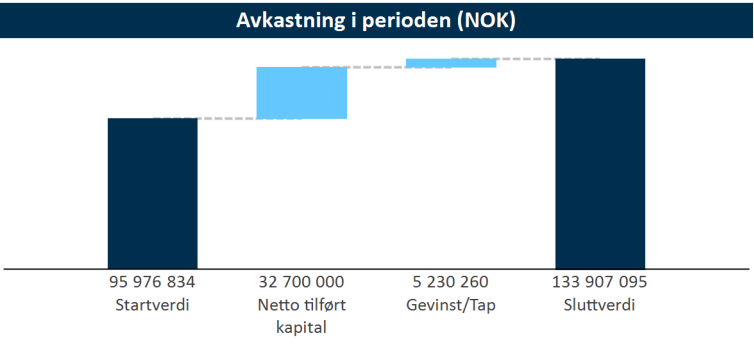
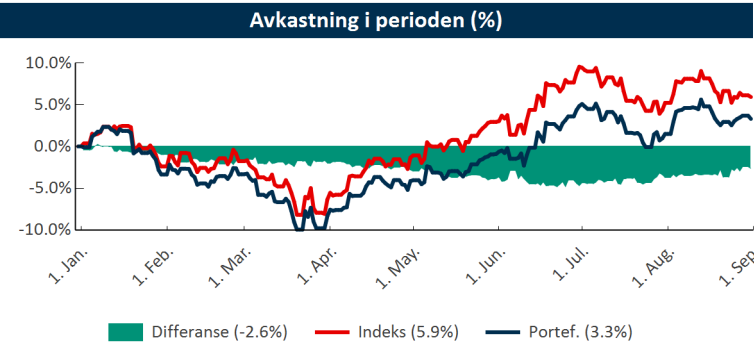
Bidragsanalyse (%)

Norske Aksjer: 18.1% (-7.4%)

Globale Aksjer: 3.3% (-2.6%)

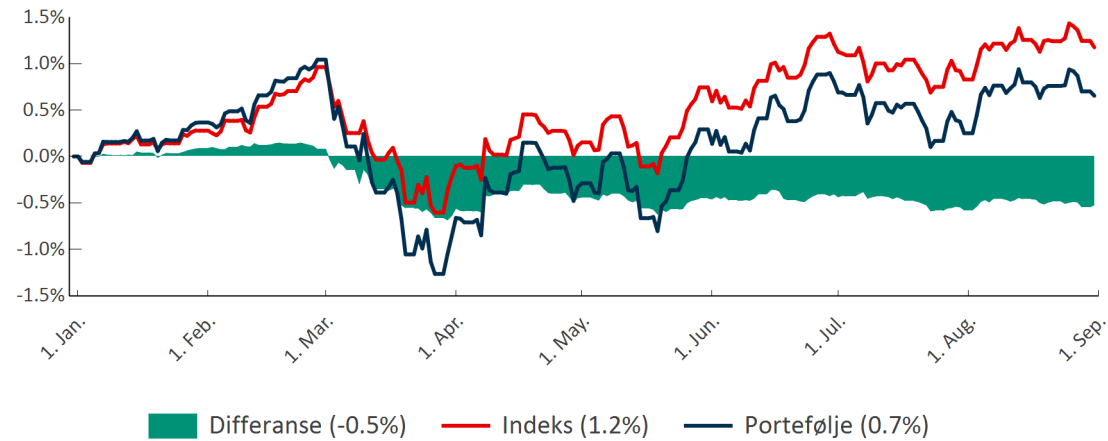

Obligasjoner

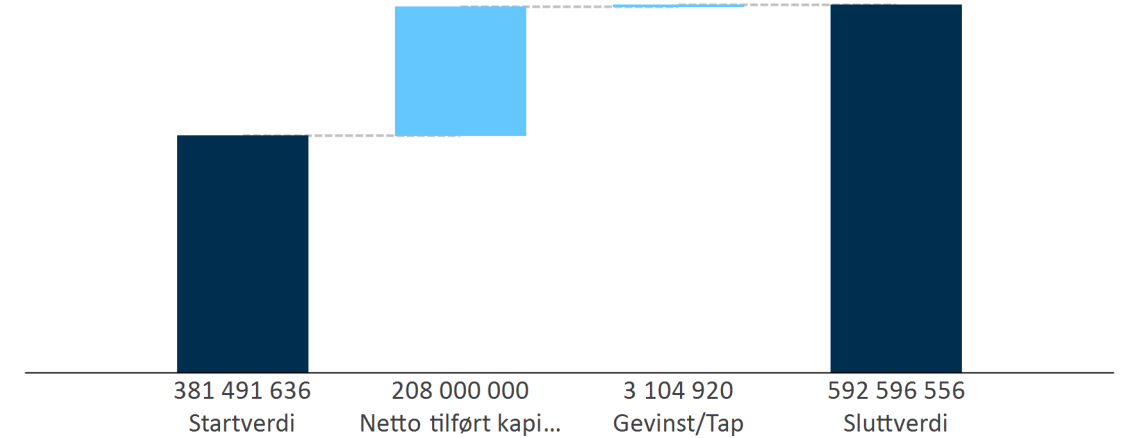
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff			
Obligasjoner			0.40	0.35	0.06	0.66	1.18	-0.52	592 596 556	58.5	
Norske Obligasjoner			0.61	0.56	0.05	1.33	1.43	-0.09	239 140 841	40.4	75/25 NBP RM123D3/Norsk stat 3 år
Alfred Berg Nordic IG Mid Dur I	●	14.03.2025	0.54	0.57	-0.03	1.37	1.50	-0.13	79 701 624	33.3	NBP Regular Market 123D3
Danske Invest 2 Norsk Obligasjon Inst.	●	31.08.2025	0.61	0.57	0.04	1.39	1.50	-0.11	79 711 185	33.3	NBP Regular Market 123D3
DNB Norway Corporate Bonds	●	17.12.2024	0.68	0.57	0.11	1.25	1.50	-0.25	79 728 032	33.3	NBP Regular Market 123D3
Globale Obligasjoner			0.26	0.20	0.06	0.20	1.01	-0.81	353 455 714	59.7	60/40 BarCap Global Agg / 1-3 yrs Hdg NO
BlueBay IG Global Agg Bond Fund	●	05.03.2025	0.06	0.15	-0.09	-1.69	0.43	-2.12	95 131 620	26.9	BarCap Global Agg Hdg NOK
DNB Global Low Carbon Corporate Bonds	●	11.03.2025	0.19	0.21	-0.03	0.77	1.10	-0.33	89 019 303	25.2	BarCap Global Agg Corp 3-5 Yrs Hdg NOK
Payden Global Aggregate Bond Fund Hdg NOK	●	28.02.2025	0.41	0.15	0.26	0.44	0.43	0.01	97 290 996	27.5	BarCap Global Agg Hdg NOK
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK	●	07.02.2014	0.42	0.28	0.14	1.75	1.87	-0.13	72 013 795	20.4	BarCap Global Agg 1-3 Yrs Hdg NOK

Obligasjoner

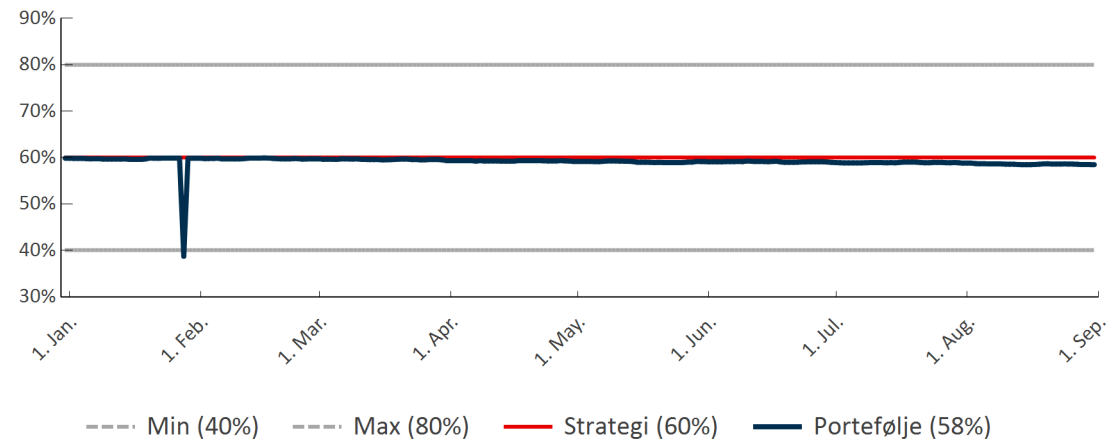
Avkastning i perioden (%)

Avkastning i perioden (NOK)

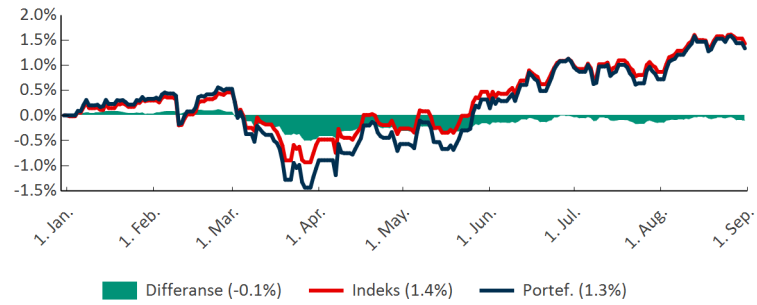
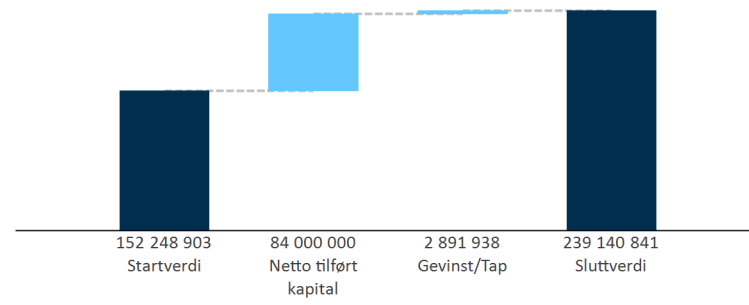
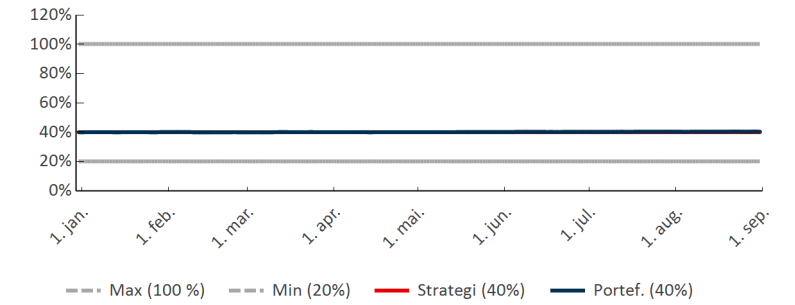
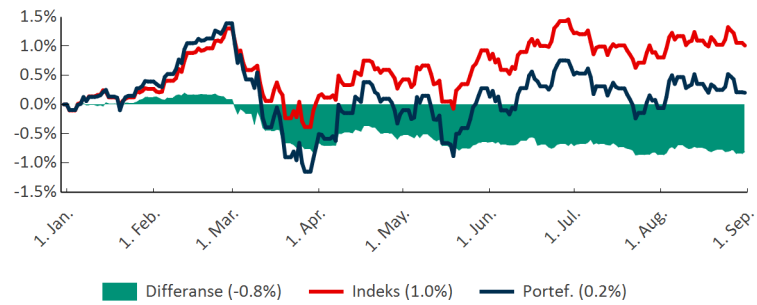
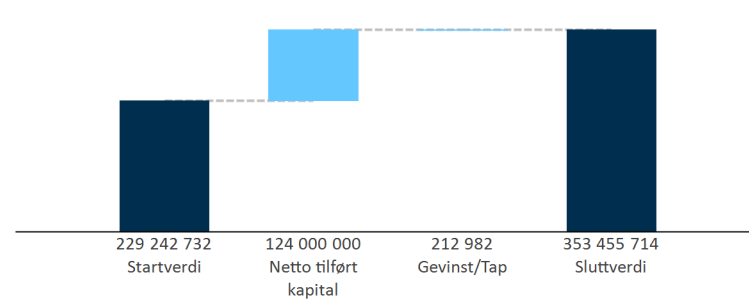
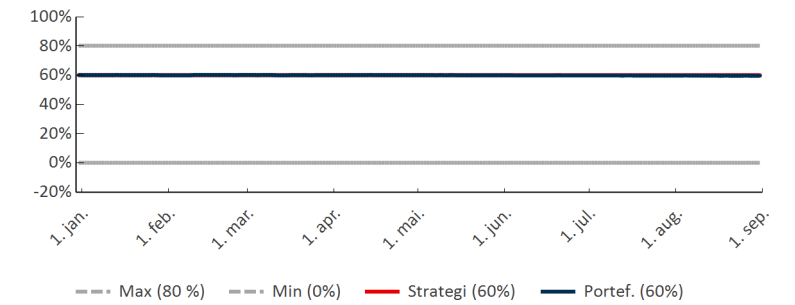

Allokering i perioden (%)

Bidragsanalyse (%)

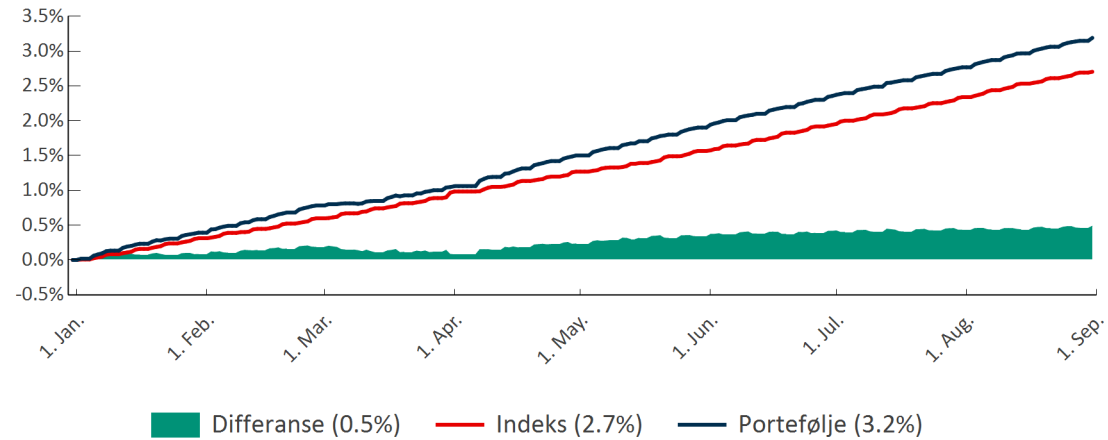
Norske Obligasjoner: 1.3% (-0.1%)**Avkastning i perioden (%)****Avkastning i perioden (NOK)****Allokering i perioden (%)****Globale Obligasjoner: 0.2% (-0.8%)****Avkastning i perioden (%)****Avkastning i perioden (NOK)****Allokering i perioden (%)**

Pengemarked

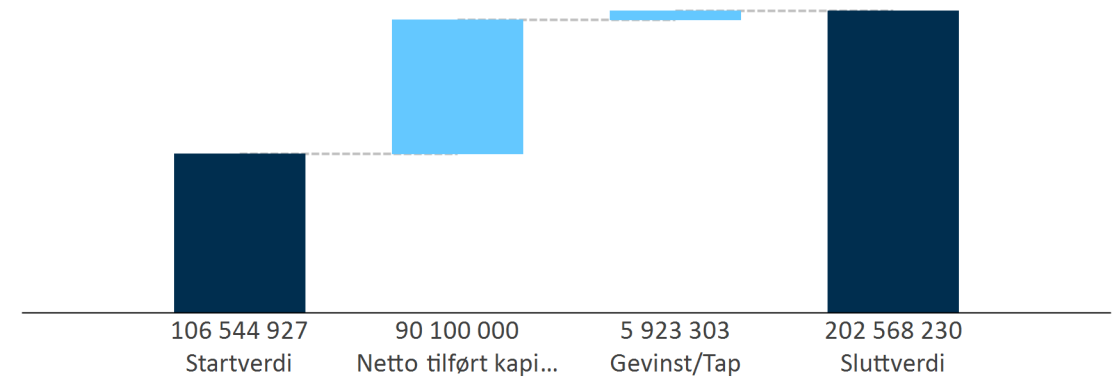
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)					
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Pengemarked			0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	202 568 230	20.0	NBP Norsk Stat Durasjon 0.25
Norsk Pengemarked			0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	202 568 230	100.0	NBP Norsk Stat Durasjon 0.25
Alfred Berg Nordic Short Term I		05.09.2025	0.45	0.42	0.03	3.31	3.12	0.19	50 721 636	25.0	NBP Norsk Pengemarked
Holberg Likviditet		14.03.2025	0.37	0.42	-0.04	2.97	3.12	-0.15	50 545 889	25.0	NBP Norsk Pengemarked
Nordea Kort Obligasjon Pluss - S		16.05.2024	0.41	0.42	0.00	3.24	3.12	0.13	101 300 705	50.0	NBP Norsk Pengemarked

Pengemarked

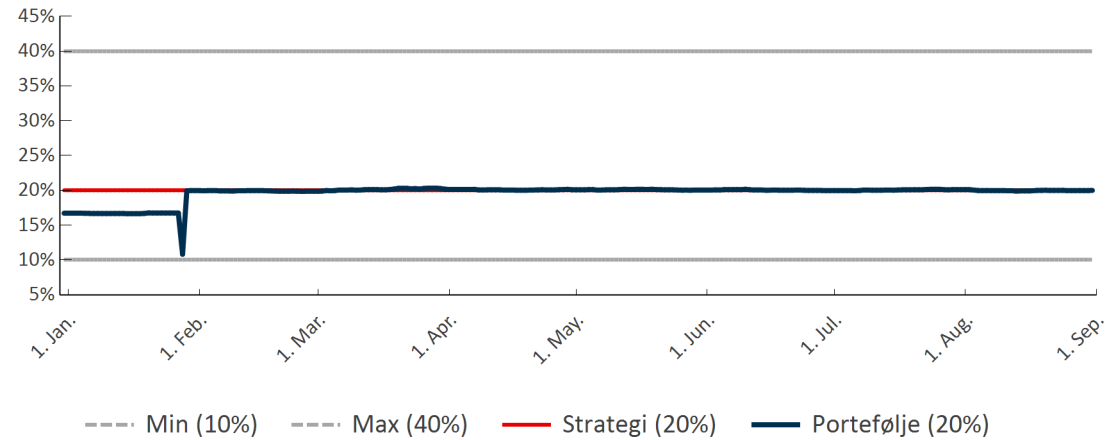
Avkastning i perioden (%)

Avkastning i perioden (NOK)

Allokering i perioden (%)

Kontanter

	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Valuta			Markedsverdi (NOK) Allok.	
	Start	Inn / Ut	Avkast.	Start	Inn / Ut	Avkast.	Markedsverdi (lokal valuta)	Kode	Kurs		
Kontanter	507 721	-315 008	-51	956 555	-933 908	170 015				192 662	0.0
Kontanter	507 721	-315 008	-51	956 555	-933 908	170 015				192 662	100.0
Klientkonto NOK DNB	505 123	-315 008	0	953 854	-933 908	170 169	190 115	NOK	1.00	190 115	98.7
Klientkonto USD DNB	2 598	0	-51	2 701	0	-154	273	USD	9.34	2 547	1.3
Oppgjørskonto EUR DNB - Grieg Investor			0	0	0	0	0	EUR	1.00	0	0.0
Oppgjørskonto NOK DNB - Grieg Investor			0	0	0	0	0	NOK	1.00	0	0.0
Oppgjørskonto USD DNB - Grieg Investor			0	0	0	0	0	USD	1.00	0	0.0
Reinvestert fondsrabatt			0	0	0	0	0	NOK	1.00	0	0.0

AVKASTNINGSRAPPORT

Fredrikstad kommune - Skolefond

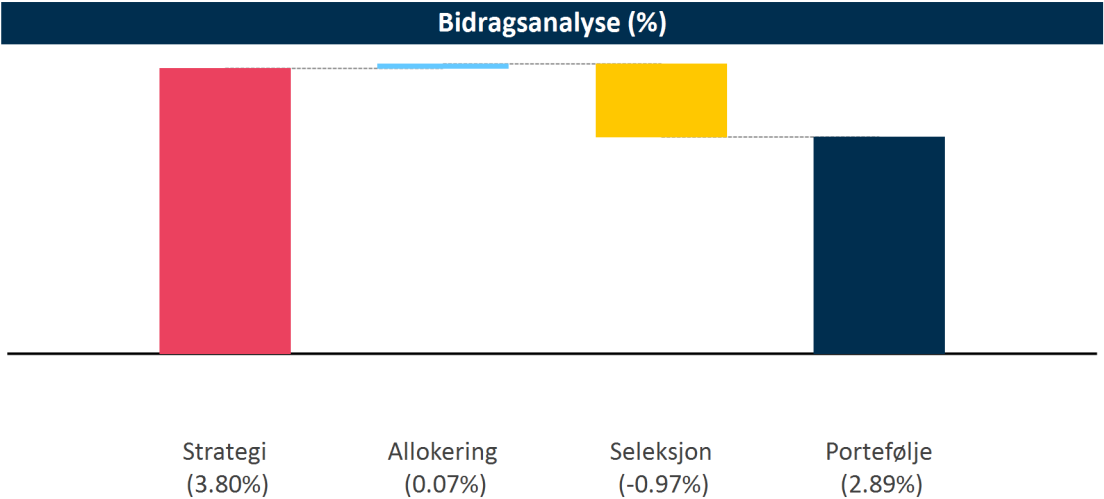
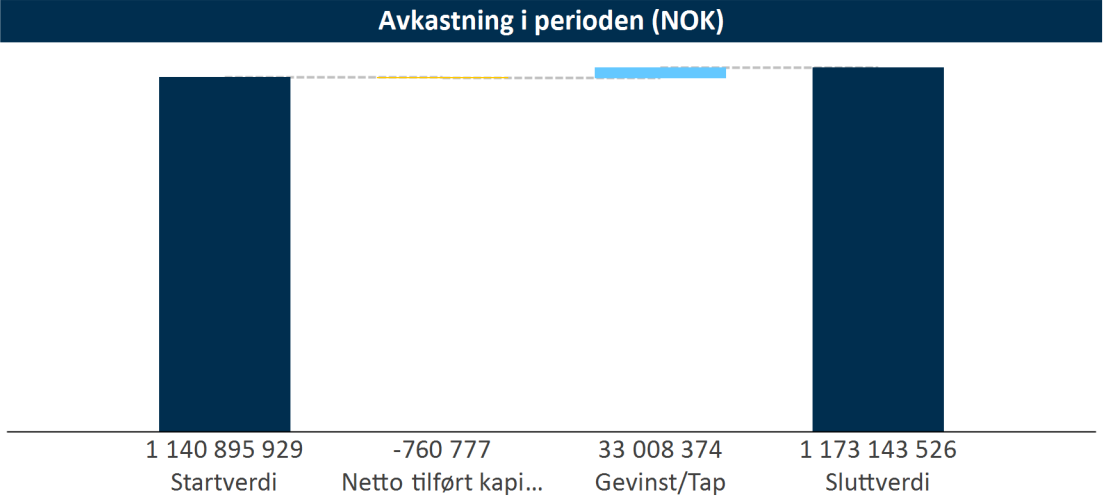
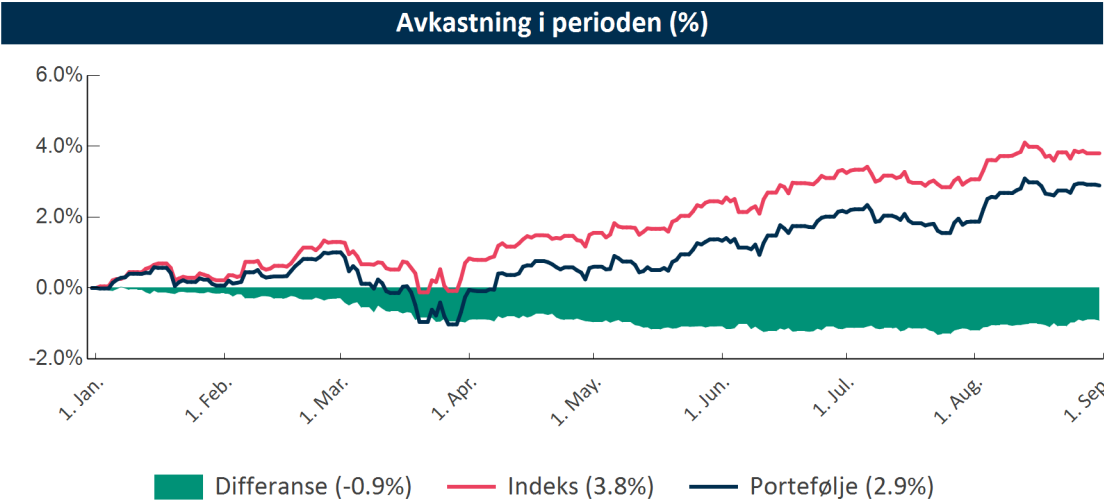
31.12.2025 - 31.08.2026

Total

	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Avkastning (NOK)			Allokering (%)			
	Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Hittil i mnd.	Hittil i år	Markedsverdi	Port.	Strategi	min-max	Kontroll
Total	1.00	0.71	0.29	2.89	3.80	-0.91	11 617 715	33 008 374	1 173 143 526	100.0	100		-
Aksjer	3.23	2.17	1.06	9.21	13.17	-3.97	7 907 119	21 299 706	252 667 941	21.5	20	5-25	OK
Norske Aksjer	5.49	4.96	0.53	18.14	25.50	-7.36	5 310 557	15 673 482	102 083 180	40.4	35	20-50	OK
Globale Aksjer	1.75	0.67	1.09	3.88	5.94	-2.06	2 596 562	5 626 225	150 584 761	59.6	65	50-80	OK
Obligasjoner	0.40	0.35	0.06	0.65	1.18	-0.52	2 749 239	4 444 394	686 008 051	58.5	60	40-80	OK
Norske Obligasjoner	0.61	0.56	0.05	1.33	1.43	-0.09	1 675 472	3 635 969	276 060 020	40.2	40	25-55	OK
Globale Obligasjoner	0.26	0.20	0.06	0.20	1.01	-0.81	1 073 766	808 425	409 948 031	59.8	60	45-75	OK
Pengemarked	0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	961 358	7 249 470	234 446 628	20.0	20	10-40	OK
Kontanter							0	14 803	20 907	0.0	0		-

Total

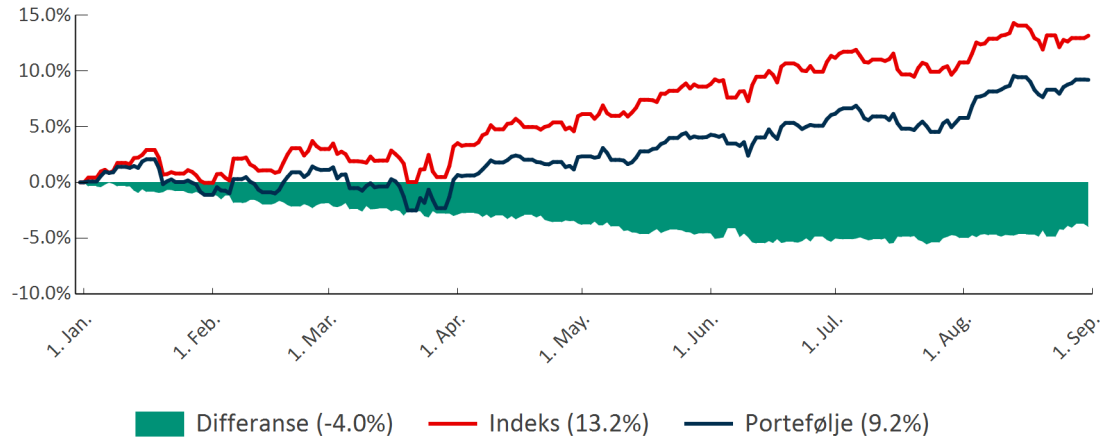

Aksjer

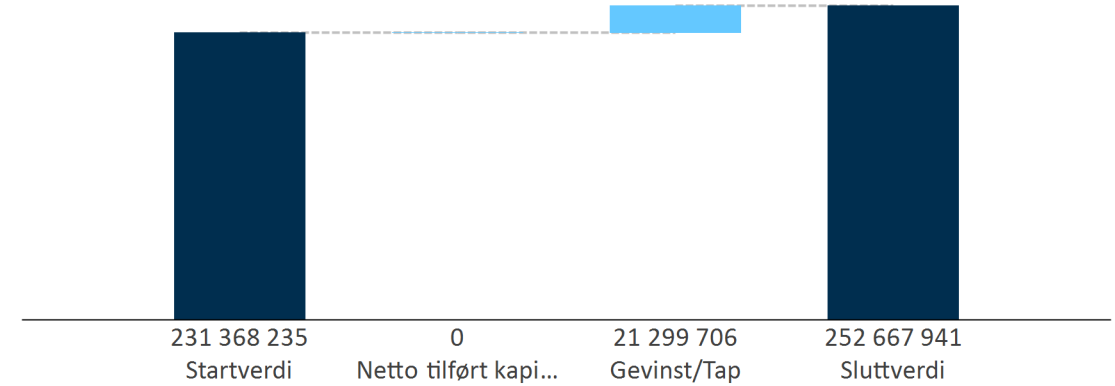
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)					
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Aksjer			3.23	2.17	1.06	9.21	13.17	-3.97	252 667 941	21.5	
Norske Aksjer			5.49	4.96	0.53	18.14	25.50	-7.36	102 083 180	40.4	OSEBX
Alfred Berg Gambak R	●	31.01.2025	5.81	5.00	0.81	16.69	24.40	-7.70	22 166 611	21.7	OSEFX
Arctic Norwegian Value Creation D	●	31.01.2025	5.01	5.00	0.01	9.27	24.40	-15.13	20 886 457	20.5	OSEFX
Danske Invest 2 Norske Aksjer Inst.	●	31.08.2025	6.00	5.00	1.00	20.42	24.40	-3.98	22 645 956	22.2	OSEFX
Storebrand Aksje Innland B	●	31.01.2025	5.24	4.96	0.29	23.36	25.50	-2.13	36 384 156	35.6	OSEBX
Globale Aksjer			1.75	0.67	1.09	3.88	5.94	-2.06	150 584 761	59.6	MSCI AC World
Generation Global Equity Legacy 10A7	●	01.07.2026	5.90	0.67	5.23	8.45	-3.21	11.66	19 821 595	13.2	MSCI AC World
Heptagon - Driehaus Emerging Markets Equity C USD	●	18.06.2025	0.56	1.35	-0.79	13.12	15.00	-1.88	14 074 143	9.4	MSCI Emerging Markets
KLP AksjeGlobal Indeks N-10	●	12.06.2025	1.17	0.57	0.60	4.86	4.82	0.05	57 790 431	38.4	MSCI World
Nordea Stabile Aksjer Global - A	●	31.01.2025	0.37	0.57	-0.20	0.16	4.82	-4.66	11 380 523	7.6	MSCI World
Schroder ISF QEP Global Core C NOK	●	31.01.2025	0.99	0.57	0.41	5.36	4.82	0.54	23 399 561	15.5	MSCI World
SGA Global Equity Growth Fund Class M	●	31.01.2025	2.36	0.67	1.70	-7.73	5.94	-13.67	9 703 741	6.4	MSCI AC World
T. Rowe Price Global Value I10	●	31.01.2025	1.77	0.57	1.20	12.40	4.82	7.58	14 414 766	9.6	MSCI World

Aksjer

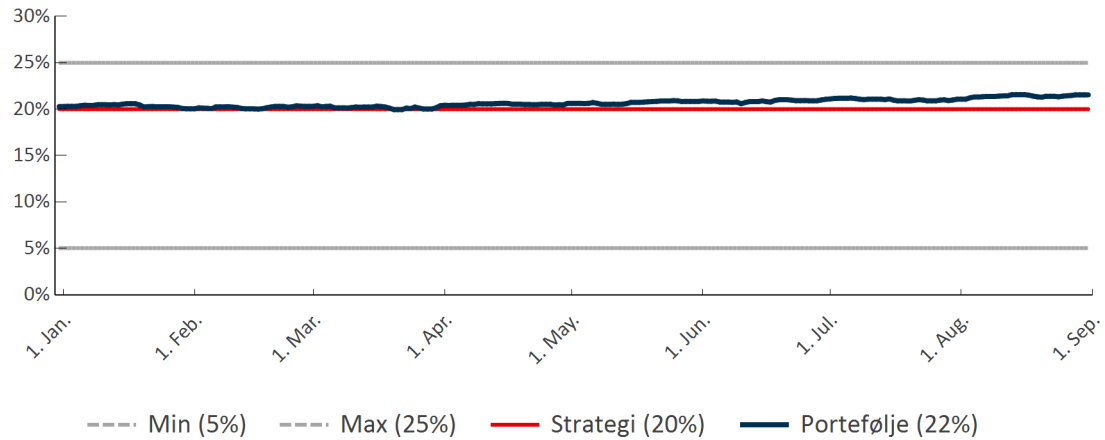
Avkastning i perioden (%)

Avkastning i perioden (NOK)

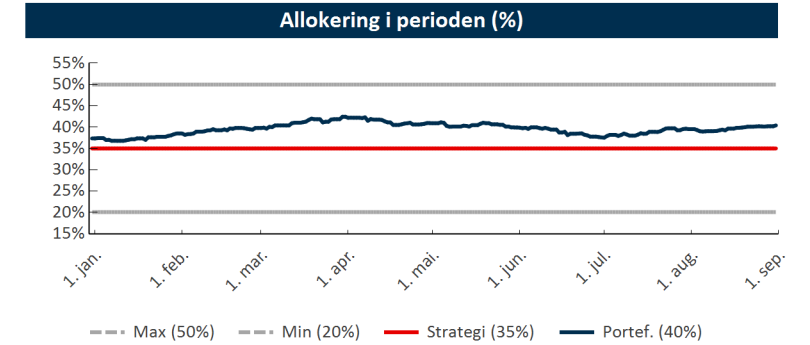
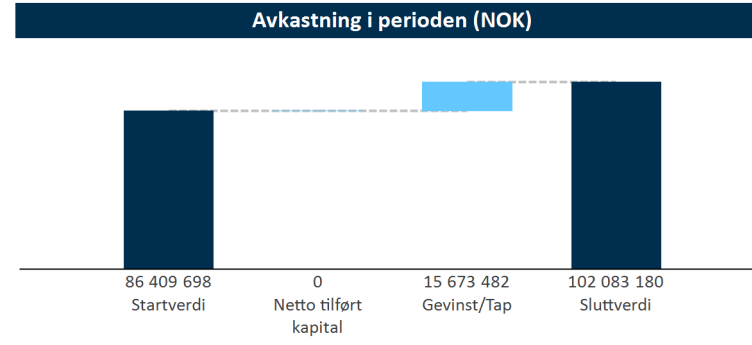
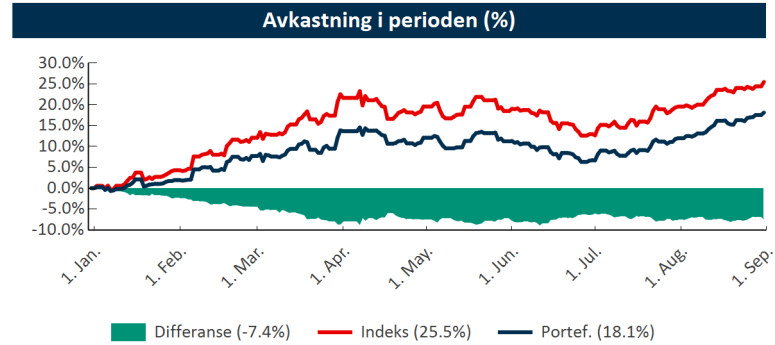
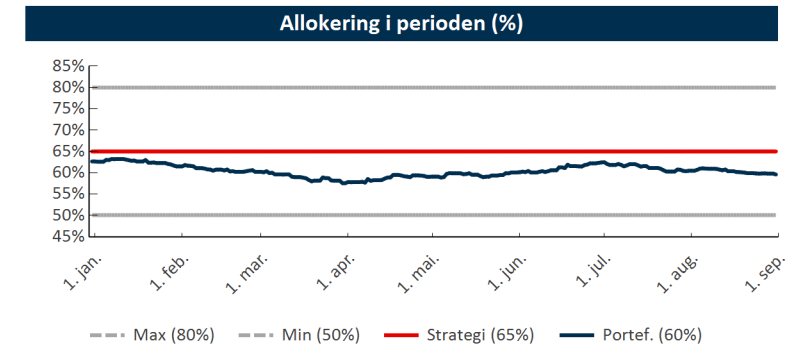
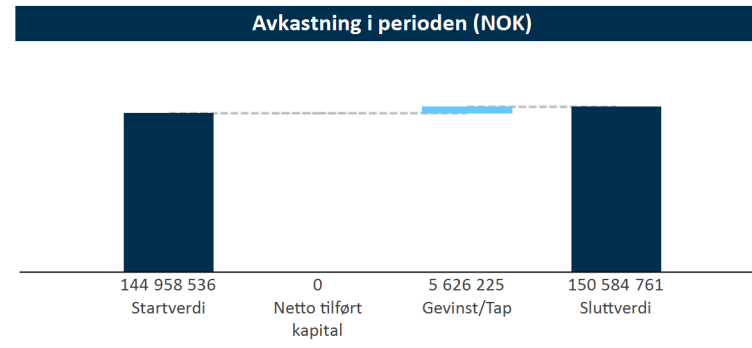
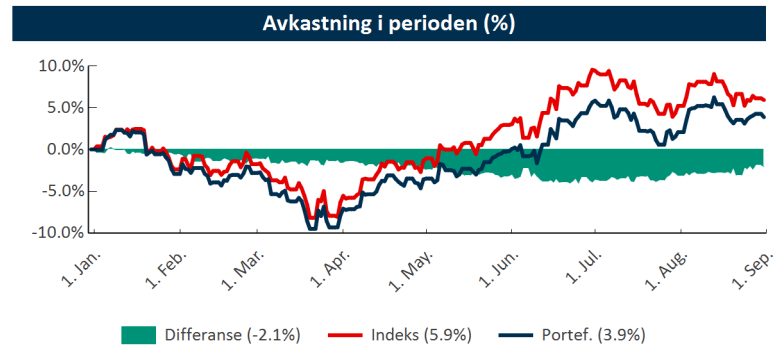

Allokering i perioden (%)

Bidragsanalyse (%)

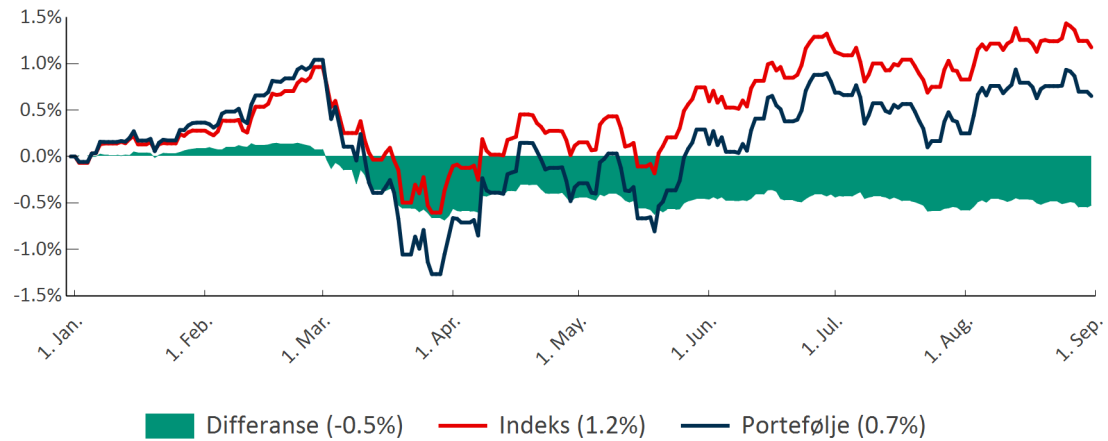
Norske Aksjer: 18.1% (-7.4%)**Globale Aksjer: 3.9% (-2.1%)**

Obligasjoner

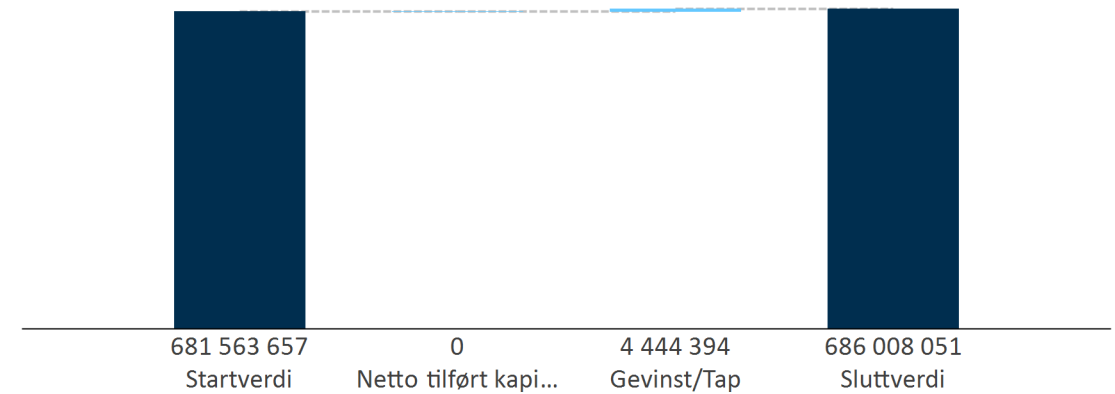
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff			
Obligasjoner			0.40	0.35	0.06	0.65	1.18	-0.52	686 008 051	58.5	
Norske Obligasjoner			0.61	0.56	0.05	1.33	1.43	-0.09	276 060 020	40.2	75/25 NBP RM123D3/Norsk stat 3 år
Alfred Berg Nordic IG Mid Dur I	●	31.01.2025	0.54	0.57	-0.03	1.37	1.50	-0.13	92 076 653	33.4	NBP Regular Market 123D3
Danske Invest 2 Norsk Obligasjon Inst.	●	31.08.2025	0.61	0.57	0.04	1.39	1.50	-0.11	92 108 228	33.4	NBP Regular Market 123D3
DNB Norway Corporate Bonds	●	31.01.2025	0.68	0.57	0.11	1.25	1.50	-0.25	91 875 139	33.3	NBP Regular Market 123D3
Globale Obligasjoner			0.26	0.20	0.06	0.20	1.01	-0.81	409 948 031	59.8	60/40 BarCap Global Agg / 1-3 yrs Hdg NO
BlueBay IG Global Agg Bond Fund	●	31.01.2025	0.06	0.15	-0.09	-1.69	0.43	-2.12	110 211 796	26.9	BarCap Global Agg Hdg NOK
DNB Global Low Carbon Corporate Bonds	●	31.01.2025	0.19	0.21	-0.03	0.77	1.10	-0.33	103 168 502	25.2	BarCap Global Agg Corp 3-5 Yrs Hdg NOK
Payden Global Aggregate Bond Fund Hdg NOK	●	31.01.2025	0.41	0.15	0.26	0.43	0.43	0.01	113 027 604	27.6	BarCap Global Agg Hdg NOK
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK	●	31.01.2025	0.42	0.28	0.14	1.74	1.87	-0.13	83 540 130	20.4	BarCap Global Agg 1-3 Yrs Hdg NOK

Obligasjoner

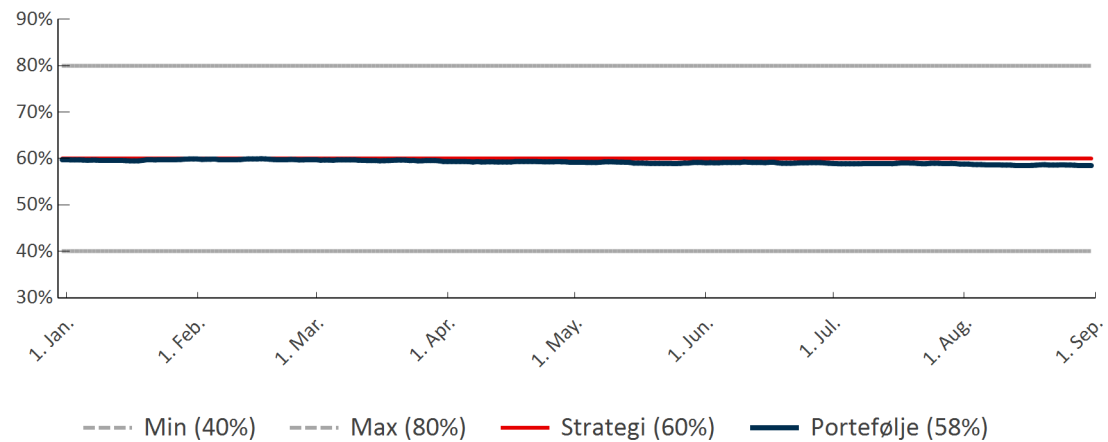
Avkastning i perioden (%)

Avkastning i perioden (NOK)

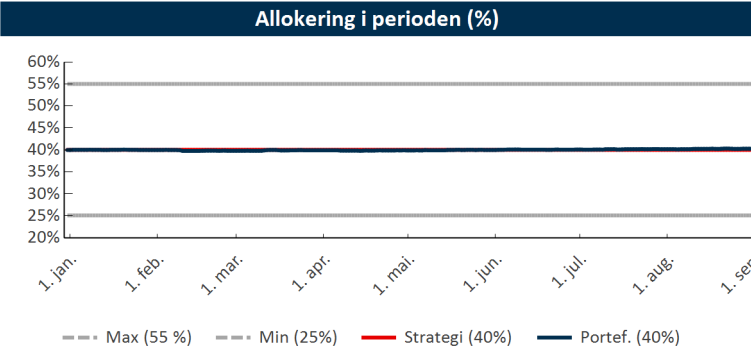
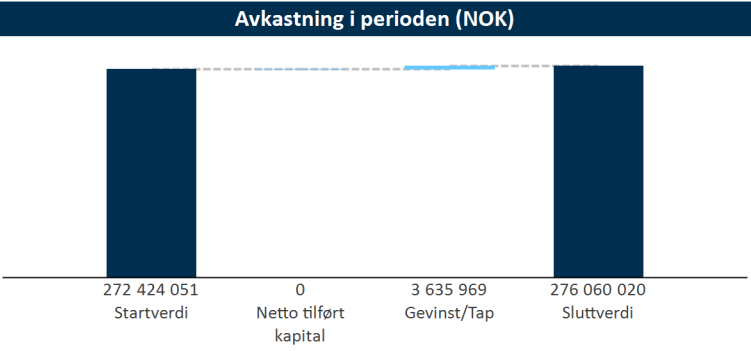
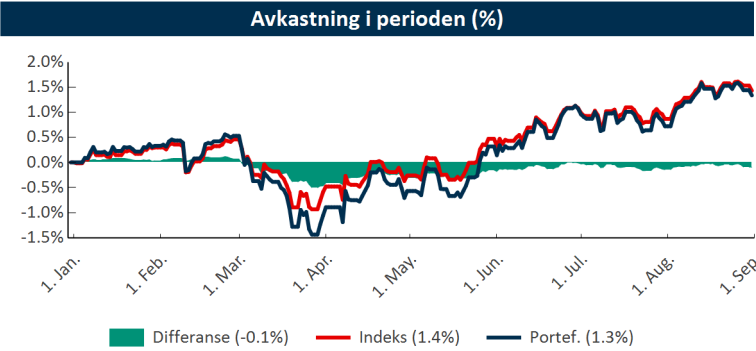
Allokering i perioden (%)

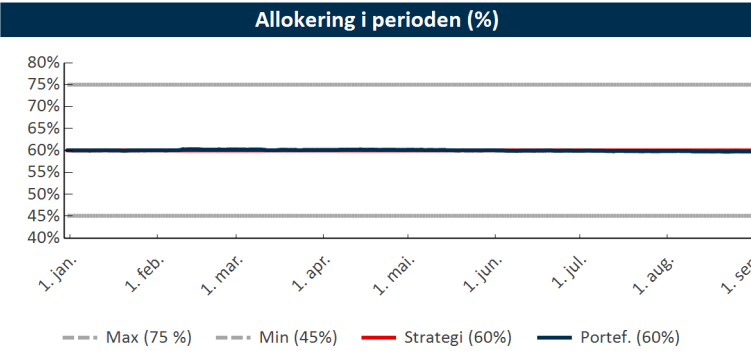
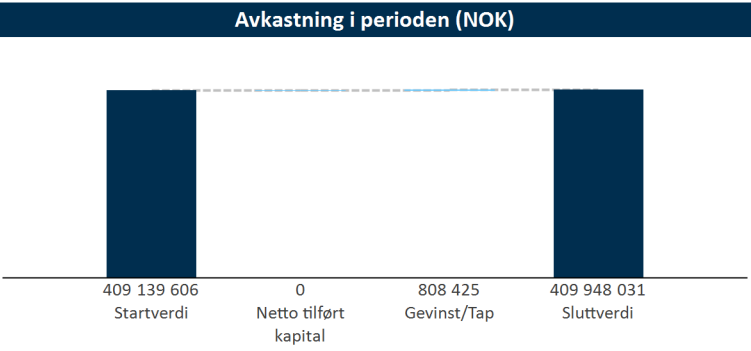
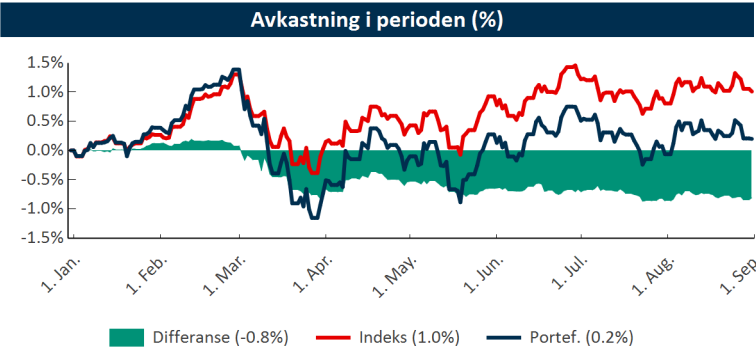
Bidragsanalyse (%)

Norske Obligasjoner: 1.3% (-0.1%)

Globale Obligasjoner: 0.2% (-0.8%)

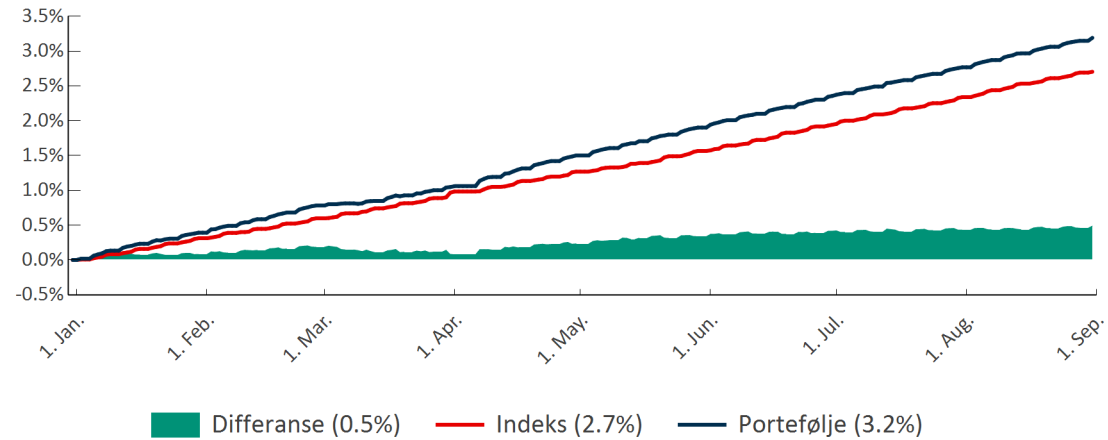

Pengemarked

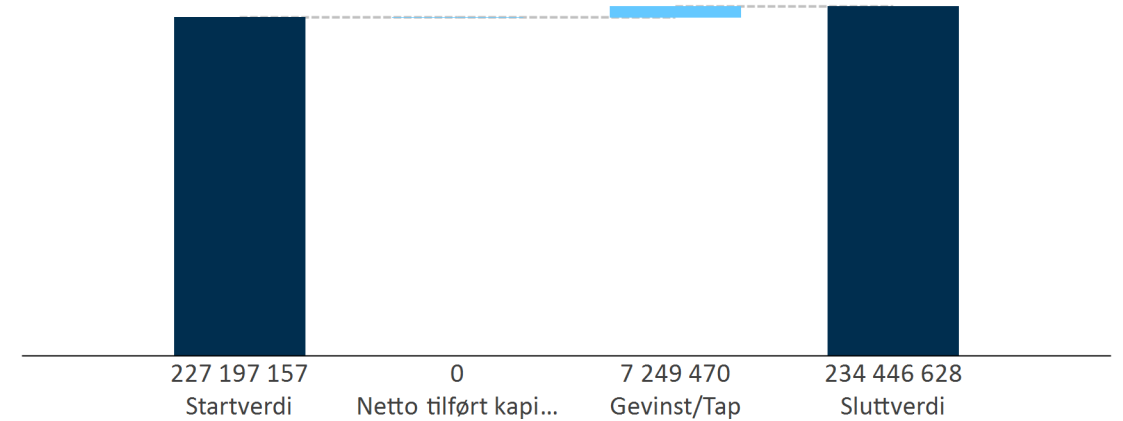
	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)					
			Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Pengemarked			0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	234 446 628	20.0	NBP Norsk Stat Durasjon 0.25
Norsk Pengemarked			0.41	0.36	0.06	3.19	2.70	0.49	234 446 628	100.0	NBP Norsk Stat Durasjon 0.25
Alfred Berg Nordic Short Term I		05.09.2025	0.45	0.42	0.03	3.31	3.12	0.19	58 780 733	25.1	NBP Norsk Pengemarked
Holberg Likviditet		31.01.2025	0.37	0.42	-0.04	2.97	3.12	-0.15	58 313 396	24.9	NBP Norsk Pengemarked
Nordea Kort Obligasjon Pluss - S		31.01.2025	0.41	0.42	0.00	3.24	3.12	0.13	117 352 499	50.1	NBP Norsk Pengemarked

Pengemarked

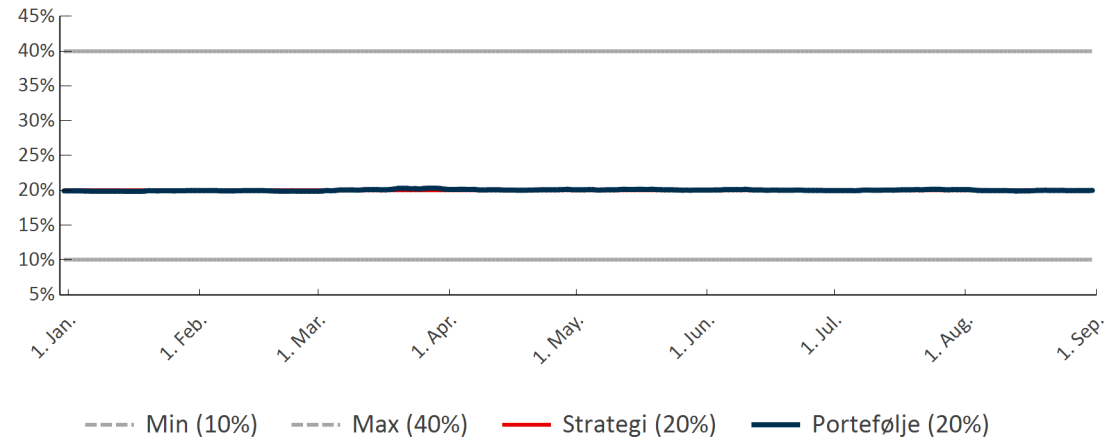
Avkastning i perioden (%)

Avkastning i perioden (NOK)

Allokering i perioden (%)

Kontanter

	Avkastning hittil i måned (%)			Avkastning hittil i år (%)			Valuta			Markedsverdi (NOK) Allok.	
	Start	Inn / Ut	Avkast.	Start	Inn / Ut	Avkast.	Markedsverdi (lokal valuta)	Kode	Kurs		
Kontanter	389 288	-368 382	0	766 880	-760 777	14 803				20 907	0.0
Kontanter	389 288	-368 382	0	766 880	-760 777	14 803				20 907	100.0
Klientkonto NOK DNB	389 288	-368 382	0	766 880	-760 777	14 803	20 907	NOK	1.00	20 907	100.0
Reinvestert fondsrabatt			0	0	0	0	0	NOK	1.00	0	0.0